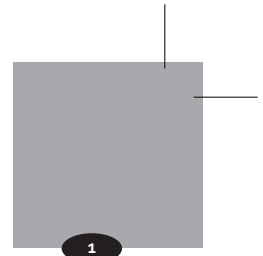

Studiegids Psychologie
2001 • 2002

Universiteit Maastricht
Postbus 616 6200 MD Maastricht

1

Studiegids 2001-2002

Redactie: Irma Kokx / Michelle Doumen
Eindredactie: Willie Schipper
Productie en layout: Datawyse Boekproducties, Maastricht
Dia omslag: Bert Janssen

Augustus						September					
week	31	32	33	34	35	35	36	37	38	39	
ma		6	13	20	27		3	10	17	24	
di		7	14	21	28		4	11	18	25	
wo	1	8	15	22	29		5	12	19	26	
do	2	9	16	23	30		6	13	20	27	
vr	3	10	17	24	31		7	14	21	28	
za	4	11	18	25		1	8	15	22	29	
zo	5	12	19	26		2	9	16	23	30	
blok	1					1	2	3	4	5	
Oktober					November						
week	40	41	42	43	44	44	45	46	47	48	
ma	1	8	15	22	29		5	12	19	26	
di	2	9	16	23	30		6	13	20	27	
wo	3	10	17	24	31		7	14	21	28	
do	4	11	18	25		1	8	15	22	29	
vr	5	12	19	26		2	9	16	23	30	
za	6	13	20	27		3	10	17	24		
zo	7	14	21	28		4	11	18	25		
blok	1	2	3	4	5	5	6	1	2	3	
December					Januari						
week	48	49	50	51	52	1	1	2	3	4	5
ma		3	10	17	24	31		7	14	21	28
di		4	11	18	25		1	8	15	22	29
wo		5	12	19	26		2	9	16	23	30
do		6	13	20	27		3	10	17	24	31
vr		7	14	21	28		4	11	18	25	
za	1	8	15	22	29		5	12	19	26	
zo	2	9	16	23	30		6	13	20	27	
blok	3	4	5	6			1	2	3	4	
Februari					Maart						
week	5	6	7	8	9	9	10	11	12	13	
ma		4	11	18	25		4	11	18	25	
di		5	12	19	26		5	12	19	26	
wo		6	13	20	27		6	13	20	27	
do		7	14	21	28		7	14	21	28	
vr	1	8	15	22		1	8	15	22	29	
za	2	9	16	23		2	9	16	23	30	
zo	3	10	17	24		3	10	17	24	31	
blok	4	5	-	6	1	1	2	3	4	5	
April					Mei						
week	14	15	16	17	18	18	19	20	21	22	
ma	1	8	15	22	29		6	13	20	27	
di	2	9	16	23	30		7	14	21	28	
wo	3	10	17	24		1	8	15	22	29	
do	4	11	18	25		2	9	16	23	30	
vr	5	12	19	26		3	10	17	24	31	
za	6	13	20	27		4	11	18	25		
zo	7	14	21	28		5	12	19	26		
blok	6	1	2	3	-	4	5	6	1	2	
Juni					Juli						
week	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	
ma		3	10	17	24		1	8	15	22	29
di		4	11	18	25		2	9	16	23	30
wo		5	12	19	26		3	10	17	24	31
do		6	13	20	27		4	11	18	25	
vr		7	14	21	28		5	12	19	26	
za	1	8	15	22	29		6	13	20	27	
zo	2	9	16	23	30		7	14	21	28	
blok	2	3	4	5	6						

Agenda

21-08 t/m 24-08 Inkom

27-08 t/m 28-09 eerste periode

27-08 t/m 31-08 facultaire introductie

28-09 bloktoets eerste periode**01-10 t/m 09-11 tweede periode**09-11 bloktoets tweede periode**12-11 t/m 21-12 derde periode**

16-11 eerste voortgangstoets / VGT

21-12 bloktoets derde periode24-12 t/m 04-01 Kerstvakantie,
onderwijsvrij**07-01 t/m 22-02 vierde periode**22-02 bloktoets vierde periode**25-02 t/m 05-04 vijfde periode**

01-03 tweede voortgangstoets / VGT

11-02 t/m 12-02 Carnaval, onderwijsvrij
t/m 15-02

29-03 Goede Vrijdag, onderwijsvrij

01-04 2e Paasdag, onderwijsvrij

05-04 bloktoets vijfde periode**08-04 t/m 17-05 zesde periode**

29-04 onderwijsvrij

30-04 Koninginnedag, onderwijsvrij

17-05 bloktoets zesde periode**20-05 t/m 28-06 zevende periode**

24-05 derde voortgangstoets / VGT

09-05 Hemelvaart

10-05 onderwijsvrij

20-05 2e Pinksterdag, onderwijsvrij

28-06 bloktoets zevende periode

Inhoudsopgave

Woord vooraf	9
Psychologie aan de Universiteit Maastricht	11
Het Maastrichtse psychologiecurriculum	12
Het onderwijssysteem: probleemgestuurd onderwijs	13
Internationalisering	15
Organisatie van de faculteit der psychologie	15
1 Propedeuse	21
1.1 Algemeen	22
1.2 Overzicht jaar 1	23
1.2.1 Omschrijving van de blokken	23
1.2.2 Niet-blokgebonden programma propedeuse	32
1.2.2.1 Computervaardigheidsonderwijs I	32
1.2.2.2 Statistiek Ia en Ib	33
1.2.2.3 Onderwijs in de methoden en technieken	34
1.2.2.4 Wetenschapstheorie	35
1.2.2.5 Schrijfonderwijs I	36
1.2.3 Basisboeken	37
1.2.4 Formatieve toetsen	38
1.2.5 Proefpersoonverplichting	39
2 Het tweede studiejaar	41
2.1 Algemeen	42
2.2 Overzicht onderwijs jaar 2	43
2.2.1 Omschrijving van de blokken	44
2.2.2 Niet-blokgebonden programma tweede jaar	52
2.2.2.1 Delphi I	52
2.2.2.2 Statistiek IIa en IIb	53
2.2.2.3 Schrijfonderwijs IIa en IIb	55
2.2.3 Basisboeken	58
3 Het derde studiejaar	59
3.1 Algemeen	60
3.2 Overzicht onderwijs jaar 3	61
3.3 De afstudeerrichting cognitieve psychologie	63
3.3.1 Basisprogramma cognitieve psychologie	63

INHOUDSOPGAVE

6

3.3.1.1	Omschrijving van de blokken	63
3.3.2	<i>Afstudeervariant cognitieve ergonomie</i>	66
3.3.2.1	Omschrijving van de blokken	67
3.3.3	<i>Afstudeervariant onderwijspsychologie</i>	71
3.3.3.1	Omschrijving van de blokken	71
3.4	De afstudeerrichting biologische psychologie	76
3.4.1	Basisprogramma biologische psychologie	76
3.4.1.1	Omschrijving van de blokken	77
3.4.2	<i>Afstudeervariant neuropsychologie</i>	81
3.4.2.1	Omschrijving van de blokken	81
3.4.3	<i>Afstudeervariant ontwikkelingspsychologie</i>	86
3.4.3.1	Omschrijving van de blokken	87
3.5	<i>Het afstudeertraject psychopathologie</i>	92
3.5.1	Basisprogramma psychopathologie	92
3.5.1.1	Omschrijving van de blokken	92
3.6	Niet-blokgebonden programma derde jaar	97
3.6.1	Delphi II	97
3.6.2	Statistiek IIIa en IIIb	98
3.6.3	Overgangsregeling naar aanleiding van de wijzigingen	101
3.6.4	Schrijfonderwijs III	102
4	Het vierde studiejaar	105
4.1	Algemeen	106
4.2	Keuzeonderwijs	106
4.2.1	Schema keuzeblokken 2001/2002	107
4.3	Onderzoeksstage en afstudeerwerkstuk	109
4.4	Basisaantekening psychodiagnostiek	109
4.5	Proefdierkunde	111
5	Examens	113
5.1	Onderwijs- en examenregeling	114
	§ 1: algemene bepalingen	114
	§ 2: propedeuse psychologie	116
	§ 3: doctoraal (postpropedeuse) psychologie	117
	§ 3.1: tweede studiejaar	117
	§ 3.2: derde en vierde studiejaar	118
	§ 3.2.A: afstudeerrichting cognitieve psychologie	118
	§ 3.2.B: afstudeerrichting biologische psychologie	120
	§ 3.2.C: afstudeertraject psychopathologie	122
	§ 3.3: vereisten doctoraalexamen	123
	§ 4: toetsen; tentaminering	124
	§ 5: uitslagbepaling	127
	§ 6: vrijstelling	129

§ 7: afleggen van examens	129
§ 8: vooropleiding	131
§ 9: studievoortgang	131
§ 10: slot- en invoeringsbepalingen	132
Bijlage 1 Overgangsregelingen	134
Bijlage 2 Hardheidsclausule	134
5.2 Regels en richtlijnen voor het propedeutisch examen	134
Bijlage 1 Samenstelling van de voortgangstoets	143
Bijlage 2 Beoordelingsprocedure voortgangstoets	143
Bijlage 3 Fraude richtlijn	145
5.3 Regels en richtlijnen voor het doctoraal examen	147
Bijlage 4 Reglement onderzoeksoepzet	160
Bijlage 5 Reglement stage	160
Bijlage 6 Reglement afstudeerwerkstuk	161
6 Studentenvoorzieningen	163
6.1 Studentenservicecentrum (SSC)	164
6.2 Sectie Psychologiestudenten en het NIP	165
6.2.1 NIP en SPS	165
6.2.2 SPS-platform Maastricht	165
6.3 InterUM bv	166
6.4 Onderwijsondersteuning: het bureau onderwijs	166
6.4.1 Algemeen	166
6.4.2 Openingstijden bureau onderwijs; correspondentie	171
6.5 Studieadviseur psychologie	172
6.6 Universiteitsbibliotheek	173
6.7 Programma-evaluatie	178
6.8 Geautomatiseerde informatievoorziening (resultaten opvragen)	180
6.9 Onderwijsruimte	180
6.10 Toetsen	181
6.11 Afstuderen	187
7 Medewerkers faculteit der psychologie	
Leeropdrachten hoogleraren en universitair hoofddocenten	189

Woord vooraf

Een studiegids is een soort spoorboekje. Je vindt er een overzicht in van de routes die leiden naar het doctoraalexamen, in dit geval in de psychologie, compleet met beschrijvingen van alle onderwijs- en examenonderdelen. Daarnaast zijn alle belangrijke data opgenomen, namelijk die van het begin en het einde van het studiejaar, de vakanties, de blokken, de toetsen en de stages. Bovendien biedt de gids een overzicht van de organisatie van de faculteit en de universiteit, van de reglementen, de belangrijkste in het onderwijs gebruikte boeken en vele praktische zaken meer. Niet in de laatste plaats is een studiegids een naslagwerk voor studenten en voor medewerkers, met de namen van de personeelsleden, hun functie, de adressen en de telefoonnummers. De gids stelt de gebruiker in staat zijn weg in de faculteit te vinden en zich voor inlichtingen tot de juiste persoon te wenden. Doe er je voordeel mee. Op grond van evaluaties van studenten die de verschillende studieonderdelen al hebben doorlopen, zijn dit jaar sommige onderdelen van het curriculum aangepast. Er zijn geen grote wijzigingen. Over het algemeen is er grote tevredenheid over het huidige curriculum, zowel bij studenten als bij de externe visitatiecommissie die het afgelopen studiejaar op bezoek is geweest en waarvan binnenkort het definitieve verslag verschijnt. Wel staan ons in de komende jaren grote veranderingen te wachten met de landelijke invoering van de bachelor- en masterstructuur. In de loop van het studiejaar zal daarover meer duidelijkheid komen.

De faculteit wenst alle studenten, beginnend en gevorderd, veel succes!

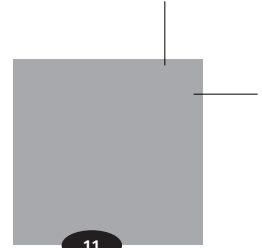
Gerjo Kok,
decaan faculteit der psychologie

Maastricht, juli 2001

**Psychologie aan de
Universiteit Maastricht**

HET MAASTRICHTSE PSYCHOLOGIECURRICULUM

Profiel van de opleiding

ALGEMEEN

Het is opmerkelijk dat er hier aan de UM met een nieuwe opleiding psychologie kon worden gestart. Het is al lang geleden dat zoiets nog gebeurd is. Men moet daarvoor wel een jaar of dertig terug in de academische geschiedenis. Dat er met een nieuwe opleiding kon worden gestart stelde grotendeels op twee factoren: er zijn ontwikkelingen in de psychologie die een nieuwe opleiding wettigen, en de Maastrichtse psychologie heeft een eigen, op deze ontwikkelingen geënt profiel ontwikkeld. Het is daarom goed om hier aan het begin van de beschrijving van het onderwijsprogramma nog eens kort in te gaan op het specifieke karakter van de Maastrichtse psychologie-opleiding.

Twee revoluties hebben de recente ontwikkeling van de psychologie bepaald. De eerste, de cognitieve revolutie, begon aan het begin van de jaren zestig, maar kwam pas in de jaren tachtig tot volle wasdom, toen computers allengs kleiner en oneindig veel krachtiger werden. Vooral het idee dat computerprogramma's menselijk denken konden nabootsen heeft een belangrijke stimulans gegeven aan de opkomst van de cognitieve psychologie. De cognitieve revolutie leidde tot nieuwe inzichten in denken en taal - niet alleen van mensen, ook van dieren; denk bijvoorbeeld aan het onderzoek naar het gebruik van taal door chimpansees - en tot nieuwe theorieën over waarnemen en emoties.

De tweede revolutie begon halverwege de jaren zeventig. Sinds die tijd is onze kennis op het gebied van de werking van de hersenen, en met name van de manier waarop de hersenen het gedrag bepalen, enorm toegenomen. Dit is bepalend geweest voor het ontstaan van de biologische psychologie. Door de biologische revolutie kijken wij nu heel anders aan tegen menselijk gedrag. Slapen en waken blijken te worden bestuurd door de hersenen. Onze seksualiteit en ons eetgedrag hebben niet alleen te maken met een subjectief gevoel, maar vooral ook met hormonen en neurotransmitters. Verder wordt steeds duidelijker hoe het spreken en begrijpen van taal samenhangt met structuren binnen beide hersenhelften. De oorzaken van belangrijke gedrags- en cognitieve stoornissen (zoals schizofrenie of leesblindheid) blijken eerder in biologische mechanismen gezocht te moeten worden dan in sociale factoren. De cognitieve en de biologische psychologie zijn dus baanbrekend voor nieuwe kennis en inzichten in de psychologie en voor de toekomst wordt er veel van verwacht.

In Maastricht zijn de beloften en uitdagingen van deze revoluties voor het eerst uitgangspunt voor de ontwikkeling van een vernieuwde opleiding psychologie geworden. Hier wordt een programma aangeboden dat gedragen wordt door deze twee ontwikkelingen in de psychologie. Alle deelgebieden en aspecten van de

psychologie komen in het programma aan de orde, zoals dat ook elders gebruikelijk is, maar cognitieve en biologische psychologie geven daarbij als ondergrond en organiserende principes het hele onderwijsprogramma vorm.

Opbouw van het programma

De studie is opgebouwd uit een propedeuse (1 jaar) en een doctoraalprogramma van drie jaar. De eerste twee jaren vormen een algemene basisopleiding in de psychologie en zijn gemeenschappelijk voor alle studenten.

Na het tweede jaar maak je een keuze voor een van de twee brede afstudeerrichtingen: cognitieve psychologie of biologische psychologie.

In het vierde jaar kan je door middel van keuzeonderwijs en een onderzoeksstage een eigen accent geven aan de afronding van de opleiding.

Bij een normaal studietempo kost de opleiding je ongeveer 40 uur per week. Elk studiejaar is opgedeeld in blokken van doorgaans zes weken: zeven in elk jaar. Die blokken zijn opgebouwd aan de hand van centrale thema's, van waaruit kennis en inzicht uit meerdere vakken, wetenschappelijke disciplines, worden bestudeerd. Parallel aan ieder blok zijn er practica, waarin je vaardigheden aanleert, meestal aansluitend op de stof in het blok. Verder is er het zogenaamde niet-blokgebonden onderwijs, waarin methoden en technieken van onderzoek, statistiek, computervaardigheidsonderwijs, schrijfonderwijs en Engels worden aangeboden. Dit programma loopt parallel aan de blokken. Het niet-blokgebonden onderwijs kost je gemiddeld een dag studietijd per week. Voor stage en afstudeerwerkstuk in het vierde jaar zijn 4 volledige blokperiodes ingeruimd.

HET ONDERWIJSSYSTEEM: PROBLEEMGESTUURD ONDERWIJS

De keuze om in Maastricht te gaan studeren, betekent tegelijk een keuze voor een onderwijsvorm die sterk afwijkt van wat elders gebruikelijk is. In Maastricht wordt het onderwijs gegeven vanuit de methode van het probleemgestuurd onderwijs (PGO). Globaal kan men daaraan de volgende kenmerken onderscheiden:

1. Student centraal

Anders dan bij traditionele onderwijsvormen is het probleemgestuurd onderwijs niet gedacht vanuit de informatieoverdracht van de docent naar de studenten, maar is het onderwijs gebaseerd op het leerproces van de student. Niet de docent, maar de student neemt de centrale plaats in.

2. Problemen sturen het leren

Uitgangspunt voor het leerproces vormen problemen, waarover de studenten in een kleine groep een diepgaande discussie voeren. Dergelijke problemen zijn zo geformuleerd dat zij de studenten naar allerlei verklaringsvragen leiden: wat zijn de

oorzaken van het beschreven fenomeen? Op grond van deze discussie formuleren studenten de stof die zij in de daaropvolgende dagen gaan bestuderen.

3. Onderwijsgroepen

Het onderwijs vindt plaats in onderwijsgroepen van circa 10 personen, die tweemaal per week bijeenkomen. In deze bijeenkomsten wordt aan de hand van blokboeken casuïstiek bediscussieerd. De onderwijsgroepen staan onder begeleiding van tutores die het leerproces begeleiden en bewaken.

4. Zelfwerkzaamheid

Probleemsturing en groepsdiscussies stimuleren studenten zich relatief zelfstandig de relevante kennis, inzicht en vaardigheden eigen te maken. Deze nadruk op zelfwerkzaamheid vormt een centraal kenmerk van het PGO.

5. Voortgangstoetsing

Naast werkstukken en bloktoetsen, die een blok afsluiten, vormen (disciplinair ingerichte) voortgangstoetsen een onderdeel van het examensysteem. In een voortgangstoets worden alle studenten op eindniveau op hun kennis getoetst. Van cruciaal belang is uiteraard, dat de disciplinair ingerichte vragen van de voortgangstoets op het beoogde eindniveau van de opleiding worden geformuleerd. Hierdoor kan de student zijn vorderingen ten opzichte van de gestelde eindtermen evalueren in vergelijking met de resultaten van het jaarcohort. De uitslag geeft studenten voorts inzicht in het bereikte kennisniveau in de verschillende (sub)disciplines.

Gevolgen voor leermiddelen

Deze andere inrichting van het onderwijs heeft tal van gevolgen voor de wijze waarop met leermiddelen wordt omgegaan door docenten en studenten. In het probleemgestuurd onderwijs worden studenten gestimuleerd om naast de basisliteratuur, die zij moeten aanschaffen, ook allerlei andere relevante bronnen te raadplegen. Die bevinden zich in het zogenaamde studielandschap, waarover in hoofdstuk 6 meer wordt verteld. Het is belangrijk dat studenten van meet af aan leren om met verschillende, soms conflicterende bronnen van kennis om te gaan en zelfstandig conclusies leren trekken over de waarde van inzichten. Er is een essentieel leermiddel, dat hier apart wordt vermeld: het zogenaamde blokboek.

Blokboeken

Elke cursus in het probleemgestuurd onderwijs maakt gebruik van een blokboek. Het blokboek wordt gemaakt door een team van docenten en studenten. Het bevat alle essentiële informatie over het onderwijs in de betreffende periode: wie voor het blok verantwoordelijk is, waarover het blok gaat, wat de student aan het einde van de cursus moet weten, welke vaardigheden in de periode worden onderwezen, welke

literatuur essentieel is, welke wordt aanbevolen, welke colleges er worden gegeven. Hoofdbestanddeel zijn echter de problemen of taken, meestal een dozijn voor de zes maal twee bijeenkomsten per week van de onderwijsgroep. Het blokboek wordt altijd kort voor het begin van de blokperiode aan de studenten ter beschikking gesteld. De gegevens die resulteren uit de evaluatie van het onderwijs aan het einde van elke cursus worden gebruikt om het blokboek voor het volgende jaar te verbeteren.

INTERNATIONALISERING

Internationalisering is één van de zogenaamde profielkenmerken van de Universiteit Maastricht. Ontwikkelingen in de wetenschap trekken zich van grenzen niets aan; ze hebben een bij uitstek internationaal karakter. Dat geldt zeker voor de ontwikkelingen in de biologische en cognitieve psychologie. De verwachting is dan ook dat een deel van de afgestudeerden op de internationale arbeidsmarkt een werkkring zal vinden. Om de studenten daarop voor te bereiden wordt taalonderwijs als onderdeel van het curriculum aangeboden, zullen bepaalde blokken in het Engels worden aangeboden en wordt een groeiend aanbod aan buitenlandse onderwijs- en stagemogelijkheden aangeboden. Verder zullen voor bepaalde programma-onderdelen gerenommeerde buitenlandse gastdocenten aangetrokken worden.

De afgelopen jaren heeft de faculteit diverse uitwisselingsprogramma's opgezet die in eerste instantie studentenuitwisseling tot doel hebben. In de loop van de tijd zullen binnen deze programma's ook docentenuitwisseling en wellicht ook samenwerking op het gebied van onderzoek mogelijk zijn.

Voor een recent overzicht van de uitwisselingsprogramma's kan men terecht bij: Ina Engelen, tel. 38 81920, Universiteitssingel 40, k. 5.753.

ORGANISATIE VAN DE FACULTEIT DER PSYCHOLOGIE

Hierna volgt een overzicht van de onderwijsorganisatie van de faculteit der psychologie. Het belangrijkste bestuurlijke orgaan is het faculteitsbestuur. De faculteit wordt ondersteund door een kleine staf, die gehuisvest is aan de Universiteitssingel 40, ook de logistieke, organisatorische en administratieve ondersteuning van het onderwijs is hier ondergebracht. Het bureau onderwijs is de vraagbaak voor allerlei praktische vragen en zaken.

De docenten zijn doorgaans werkzaam binnen de faculteit der psychologie, maar soms ook bij andere faculteiten, vooral de faculteiten gezondheidswetenschappen en geneeskunde.

Het onderwijs vindt plaats op de locaties Universiteitssingel 40 (Uns 40), Universiteitssingel 50 (Uns 50) en Debyeplein 1 (Deb 1).

Bestuur faculteit der psychologie

Bestuur psychologie

Samenstelling

- Voorzitter: Gerjo Kok (decaan), portefeuillehouder algemene zaken, uitbouw, personeel, financiën, emancipatiezaken, interne en externe betrekkingen, internalisering, huisvesting/nieuwbouw, tel. 38 81937, Universiteitssingel 40, k. 5.732
- Leden: Harald Merckelbach, portefeuillehouder onderzoek, tel. 38 81945, Universiteitssingel 40, k. 3.732a.
Harry Smit, portefeuillehouder onderwijs, tel. 38 82176, Universiteitssingel 40, k. 4.771
- Secretaris: Ed Sprokkel (directeur), tel. 38 82174, Universiteitssingel 40, k. 5.742
- Studentleden: Gjalt-Jorn Peters, ID-nummer 084980
Jolijn de Hoogh, ID-nummer 025070

Raad psychologie

Samenstelling

- OBP-lid: Jacques Beursgens, tel. 38 81882, Universiteitssingel 40, k. 5.754
- WP Leden: Lisa Jonkman, tel. 38 81956, Universiteitssingel 40, k. 4.732
Hanneke van Mier, tel. 38 84010, Universiteitssingel 40, k. 4.765
Rob Ruiter, tel. 38 82413, Universiteitssingel 40, k. 3.753
Reinout Wiers (voorzitter), tel. 38 81935, Universiteitssingel 40, k. 3.732
- Secretaris: Ed Sprokkel, tel. 38 82174, Universiteitssingel 40, k. 5.742
- Studentleden: Afke Nijhof, ID-nummer 085650
Iemke Horemans, ID-nummer 025089
Robrecht van der Wel, ID-nummer 026026
Sven Becker, ID-nummer 982095

De faculteit der psychologie

De faculteit der psychologie kent twee capaciteitsgroepen en een faculteitsbureau (inclusief bureau onderwijs). De capaciteitsgroepen zijn neurocognitie en experimentele psychologie. In totaal werken bij psychologie momenteel ongeveer 90 mensen.

Faculteitsbureau psychologie

Het faculteitsbureau ondersteunt de activiteiten van het faculteitsbestuur en de faculteitsraad, maar ook het computerlandschap, het onderzoek en de internationalisering.

Diverse commissies ten behoeve van het onderwijs

Blokplanningsgroepen

Taken

De blokplanningsgroepen verzorgen de daadwerkelijke invulling, organisatie en uitvoering van de onderwijseenheid. Ook voor de overige onderwijseenheden zijn vergelijkbare groepen ingesteld. Bij een opleiding in opbouw is het noodzakelijk, dat de leden van de blokplanningsgroep ook een substantieel aandeel hebben in de feitelijke verzorging van het onderwijs. Alle leden van blokplanningsgroepen zijn daarom tevens tutor. Bij alle blokken zijn intensieve practica ingepland. Omdat het van wezenlijk belang is dat de practica en de inhoud van de blokken goed op elkaar zijn afgestemd, maken de practicumcoördinatoren voor elk blok q.q. deel uit van de relevante planningsgroep. De blokcoördinator is primair verantwoordelijk voor het blok tegenover de jaarcoördinatoren. De namen van de blokcoördinatoren vindt men in hoofdstukken 1, 2, 3 en 4 bij de blokbeschrijvingen.

Curriculumgroep jaar 1

Voorzitter: Louis Boon, neurocognitie, tel. 3881885, Universiteitssingel 40, k. 4.777
Leden: blokcoördinatoren jaar 1

Taken

Verantwoordelijk voor de inhoudelijke invulling van het programma van jaar 1, leiding geven aan het onderwijs in alle stadia - van voorbereiding tot verzorging - binnen het programma, zorg voor de invulling van onderwijsrollen en kwaliteitsbewaking. Coördineren en bijsturen van de invulling van de blokken gelet op kwaliteit en samenhang, met inbegrip van afstemming tussen blokken, studeerbaarheid etc.

Curriculumgroep jaar 2

Voorzitter: Peter Houx, neurocognitie, tel. 3881902, Universiteitssingel 40, k. 4.731
Leden: blokcoördinatoren jaar 2

Taken

Verantwoordelijk voor de inhoudelijke invulling van het programma van jaar 2, leiding geven aan het onderwijs in alle stadia - van voorbereiding tot verzorging - binnen het programma, zorg voor de invulling van onderwijsrollen en kwaliteitsbewaking. Coördineren en bijsturen van de invulling van de blokken gelet op kwaliteit en samenhang, met inbegrip van afstemming tussen blokken, studeerbaarheid etc.

Curriculumgroep jaar 3 biologische psychologie

Voorzitter: Lisa Jonkman, neurocognitie, tel. 38 81956, Universiteitssingel 40, k. 4.732

Leden: blokcoördinatoren jaar 3 van de afstudeerrichting biologische psychologie en afstudeervarianten

Taken

Verantwoordelijk voor de inhoudelijke invulling van het programma van jaar 3, leiding geven aan het onderwijs in alle stadia - van voorbereiding tot verzorging - binnen het programma, zorg voor de invulling van onderwijsrollen en kwaliteitsbewaking. Coördineren en bijsturen van de invulling van de blokken gelet op kwaliteit en samenhang, met inbegrip van afstemming tussen blokken, studeerbaarheid etc.

Curriculumgroep jaar 3 cognitieve psychologie

Voorzitter: Robert van Doorn, experimentele psychologie, tel. 38 81926, Universiteitssingel 40, k. 3.749

Leden: blokcoördinatoren jaar 3 van de afstudeerrichting cognitieve psychologie en afstudeervarianten

Taken

Verantwoordelijk voor de inhoudelijke invulling van het programma van jaar 3, leiding geven aan het onderwijs in alle stadia - van voorbereiding tot verzorging - binnen het programma, zorg voor de invulling van onderwijsrollen en kwaliteitsbewaking. Coördineren en bijsturen van de invulling van de blokken gelet op kwaliteit en samenhang, met inbegrip van afstemming tussen blokken, studeerbaarheid etc.

Hoofd bureau onderwijs

Irma Kokx, bureau onderwijs, tel. 38 81883, Universiteitssingel 40, k. 5.777

Taak

Dagelijkse coördinatie van de verdere opbouw van het curriculum zowel wat betreft de organisatorische als de inhoudelijke afstemming van onderdelen van het onderwijsprogramma. Voor studenten betekent dit dat het hoofd van het bureau onder-

wijs open staat voor alle opmerkingen, informatie etc. met betrekking tot het onderwijs. Belangrijk is dat alle vragen betreffende aftekeningen van blokken, practica, organisatie van blokken en practica (kortom de administratie van het onderwijs psychologie), terecht dienen te komen bij de desbetreffende medewerkers van het bureau onderwijs. Vragen, opmerkingen over compensatieregelingen, vrijstellingen e.d. liggen op het terrein van de voorzitter van de examencommissie.

Opleidingsdirecteur

Harm Hospers, experimentele psychologie, tel. 38 82399, Universiteitssingel 40, k. 3.731

Taken

De opleidingsdirecteur is namens het bestuur belast met de organisatie en coördinatie van de werkzaamheden die verband houden met de uitvoering van het onderwijs- en examenprogramma van de opleiding. De opleidingsdirecteur adviseert het bestuur van de faculteit over de inhoud van de onderwijs- en examenregeling van de opleiding. De opleidingsdirecteur is belast met werkzaamheden in het kader van de kwaliteitszorg met betrekking tot het onderwijs van de opleiding en adviseert het bestuur over het systeem van interne kwaliteitszorg en de follow-up van de resultaten van de externe kwaliteitszorg.

Opleidingscommissie

Voorzitter: Louis Boon, neurocognitie, tel. 38 81885, Universiteitssingel 40, k. 4.777

Leden: voorzitters van de curriculumjaargroepen en vier studentleden

Taken

De opleidingscommissie (OC) richt zich op de instandhouding en verbetering van de kwaliteit van het onderwijs in zijn geheel. Dit impliceert dat de OC zich vooral richt op de structuur en inhoud van het programma in het licht van doelstellingen en eindtermen. De OC houdt zich niet in detail met het onderwijs bezig.

Examencommissie

Voorzitter: Peter Vermeer, neurocognitie, tel. 38 81895, Universiteitssingel 40, k. 4.744

Taken

Verantwoordelijk voor de uitvoering van het onderwijs- en examenreglement. Ook behandelt deze commissie verzoeken om vrijstellingen e.d. Voor individuele vragen

over examen- en toetsaangelegenheden kan men terecht op het spreekuur, dat wekelijks plaatsvindt op dinsdag en donderdag van 13.00 - 13.30 uur.

Colloquium doctum commissie

Voorzitter: Peter Vermeer, neurocognitie, tel. 38 81895, Universiteitssingel 40, k. 4.744

Taak

Uitvoering van de colloquium doctum regeling.

Voortgangstoets

Herco Fonteijn, experimentele psychologie, tel. 38 81907, Universiteitssingel 40, k. 3.777a

Taak

Verantwoordelijk voor de opbouw en uitvoering van de voortgangstoets.

Bibliotheekcommissie

Voorzitter: Hanneke van Mier, neurocognitie, tel. 38 84010, Universiteitssingel 40, k. 4.765

Taak

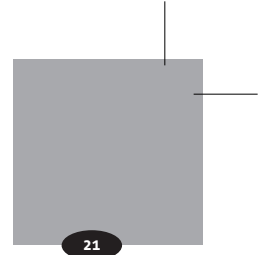
Verantwoordelijk voor de aanschaf van literatuur voor de bibliotheek en studielandschap.

Reductie boeken

Het is mogelijk om studieboeken met korting aan te schaffen via de faculteitsvereniging *Luna-tik*. Je dient dan wel lid te worden (kosten lidmaatschap circa €23,- [f. 50,-] voor de gehele studieduur). Het telefoonnummer van *Luna-tik* is 043-38 81957. *Luna-tik* is gehuisvest in de Universiteitssingel 40, k. 1.770. Het postadres is: faculteitsvereniging *Luna-tik*, faculteit der psychologie, Postbus 616, 6200 MD Maastricht.

Propedeuse

1.1 ALGEMEEN

De propedeuse heeft een oriënterende, selecterende en verwijzende functie. Daarom wordt zowel een representatief beeld van de psychologie met haar basisdisciplines gegeven alsook een uitzicht geboden op de afstudeerrichtingen en benaderingswijzen binnen de Maastrichtse psychologie-opleiding. De propedeuse kent voorafgaand aan de zes reguliere blokperioden een vijf weken durend introductieblok, waarin een begin wordt gemaakt met de inleiding in de psychologie. Dit eerste blok heeft als thema 'Sociaal gedrag'. Het blok 'Sociaal gedrag' geeft een inleiding in de sociale psychologie, waarnaast geoefend wordt met het werken in probleemgestuurd onderwijs.

De volgende twee (reguliere) blokken hebben als thema 'Lichaam en gedrag' en 'Waarnemen'. Dit laatst genoemde blok wordt voor het kerstreces afgerond. Het blok 'Lichaam en gedrag' geeft aan hoe biologische mechanismen gedrag bepalen en beïnvloeden. Blok 1.3 'Waarnemen' is een inleidend blok in de waarnemingspsychologie.

In blok 1.4 'Menselijk kennen' staat het perspectief van de cognitieve psychologie centraal. In blok 1.5 'Ontwikkeling en leren' wordt ontwikkeling vanuit zowel een cognitief als een biologisch perspectief bestudeerd. In blok 1.6 'Verschillen tussen mensen' wordt ingegaan op de vraag wat ten grondslag ligt aan datgene wat mensen verschillend maakt. De propedeuse wordt afgesloten met een blok dat de psychologie in haar historische context plaatst, namelijk blok 1.7 'Geschiedenis en theorie van de psychologie'.

Parallel aan ieder blok zijn er practica, waarin vaardigheden worden aangeleerd, die meestal aansluiten op de stof van het blok. In de blokomschrijvingen in deze gids worden de doelstellingen en inhoud van de practica per blok aangegeven. Meer gedetailleerde informatie wordt gegeven in de blokboeken.

Na afloop van elk blok is er een zogenaamde bloktoets. Deze bestaat uit ofwel minimaal 6 open vragen ofwel uit een combinatie van minimaal 5 open vragen en minimaal 50 gesloten vragen waarbij deze onderdelen allebei voor 50 procent meetellen. Het niet-blokgebonden onderwijs omvat in het eerste jaar onderwijs in methoden en technieken, statistiek en computervaardigheden. Daarnaast is er schrijfonderwijs ingepland, verspreid over het jaar.

Regeling Engelstalige blokken

Om buitenlandse uitwisselingsstudenten te kunnen ontvangen is het ook noodzakelijk dat onze blokken in het Engels kunnen worden aangeboden. Met betrekking tot de propedeuse wordt de volgende regeling gehanteerd: de blokken van het eerste jaar worden in eerste instantie alleen in het Nederlands aangeboden. Indien een buitenlandse student zich voor een eerstejaars blok aanmeldt, zal één onderwijsgroep in het Engels worden gedraaid waarvoor de reguliere studenten zich kunnen aanmelden. Colleges en practica hoeven niet in het Engels plaats te vinden; dit is aan

de blokcoördinator om te beslissen. De Engelstalige onderwijsgroep kan de toets zowel in het Nederlands als in het Engels afleggen.

1.2 OVERZICHT ONDERWIJS JAAR 1

Blok	Practicum	Overig onderwijs
1.1 Sociaal gedrag	PGO-training Observatietraining	Bibliotheektraining PC-gebruik Onderwijs in de methoden en technieken
1.2 Lichaam en gedrag	Hersenanatomie Psychofysiologie	Statistiek Ia E-mail / internet
1.3 Waarnemen	Geurpracticum	Statistiek Ia Cursus Word PsyInfo
1.4 Menselijk kennen	Experimentele methoden	Statistiek Ia
1.5 Ontwikkeling en leren	Klassiek conditioneren Observeren bij kinderen	Statistiek Ib Schrijfonderwijs I
1.6 Verschillen tussen mensen	Metten van psychologische verschillen	Statistiek Ib
1.7 Geschiedenis en theorie van de psychologie	Opstel schrijven	Wetenschapstheorie

1.2.1 Omschrijving van de blokken

Blok 1.1 Sociaal gedrag

Blokcoördinator: Louis Boon, neurocognitie, tel. 38 82173/81885, Universiteitssingel 40, k. 4.777, e-mail: l.boon@psychology.unimaas.nl

Doelstellingen

Dit eerste blok, dat korter is dan gebruikelijk (vijf weken: vier weken + facultaire introductie), heeft globaal twee doelstellingen: aan de hand van taken over sociale psychologie wordt geoefend met het systeem van probleemgestuurd onderwijs en wordt er een beknopte inleiding gegeven in de sociale psychologie.

Nadere omschrijving van het blok

Het onderwijs in Maastricht is gebaseerd op de methode van het probleemgestuurd onderwijs. Om binnen dit onderwijssysteem goed te functioneren is kennis van achtergronden en centrale elementen ervan, van groot belang. Voorts is training in enkele basisvaardigheden essentieel. De facultaire introductie (die plaatsvindt gedurende de eerste week van het blok en een volledige aanwezigheidsverplichting kent) start dan ook met het aanleren van vaardigheden voor het werken in onderwijsbijeenkomsten. In drie van de vier bijeenkomsten wordt probleemgestuurd onderwijs geoefend aan de hand van kleine taken waarbij onderwerpen gebruikt worden uit de sociale psychologie, het centrale thema in dit blok. De vierde bijeenkomst in deze week, heeft dezelfde vorm als alle andere bijeenkomsten in dit blok: beginnen met 1 uur rapportage, gevolgd door de voorbespreking van een nieuwe taak in het tweede uur van de bijeenkomst.

Zoals gezegd is het centrale thema de sociale psychologie: menselijk gedrag wordt in hoge mate afgestemd op en bepaald door de interactie met andere mensen. In dit blok komen zowel de biologische wortels van sociaal gedrag als ook typisch menselijke aspecten aan de orde.

De tweede week van het blok (dus de week na de facultaire introductie) begint met enkele klassieke thema's uit de sociale psychologie: conformisme, attitudes en attitudeverandering, cognitieve dissonantie en de wijze waarop mensen met cognitieve conflicten om gaan. Vervolgens komt de manier waarop gelaatsuitdrukkingen, emoties en gedrag op elkaar inwerken aan de orde. Tot slot wordt de ethologie belicht. Dit zal gebeuren aan de hand van thematiek rond seksualiteit en agressie.

Literatuur

- Gleitman, H., Fridlund, A.J., & Reisberg, D. (1999). *Psychology* (5th Ed.). New York: W.W. Norton & Company.
- Literatuurklapper.

Practicum

Coördinator: Wijnand Raaijmakers, neurocognitie, tel. 38 81880, Universiteitssingel 40, k. 4.777a, e-mail: w.raaijmakers@psychology.unimaas.nl

Omschrijving

Kennismaking met methoden gebruikt bij de observatie van gedrag.

Het observatiepracticum maakt gebruik van ethologisch videomateriaal dat door de studenten wordt bekeken en waarvan zij, na een inleidende training, elementen moeten waarnemen en scoren. Aftekening vindt plaats op grond van aanwezigheid.

Onderwijsvorm

14 onderwijsbijeenkomsten, 5 hoorcolleges, 2 practicumbijeenkomsten.

Toetsvorm

Minimaal 6 open vragen.

Blok 1.2 Lichaam en gedrag

Blokcoördinator: Harry Smit, neurocognitie, tel. 38 82176, Universiteitssingel 40, k. 4.771, e-mail: h.smit@psychology.unimaas.nl

Doelstellingen

Het blok 'Lichaam en gedrag' geeft een introductie in centrale onderwerpen uit de biologische psychologie. Het doel van het blok is om inzicht te geven in de biologische basis van psychologische fenomenen. Slapen, waken en dromen zijn erg elementair voor het menselijk functioneren. Evenzo geldt dat voor eten, drinken en seksualiteit. Naast deze elementaire zaken zal de samenhang tussen biologische processen en psychologische processen aan de orde komen (zoals beleving, denken, bewustzijn en emoties). Blok 1.2 beoogt daarvan voorbeelden aan te reiken en inzicht te geven in de samenhang tussen lichamelijke processen en gedrag. Kort samengevat zijn de doelstellingen de volgende:

- verwerven van kennis over lichamelijke processen die een rol spelen in gedrag en beleving;
- creëren van inzicht in die psychologische processen die voor een belangrijk deel (mede) worden bepaald door biologische mechanismen;
- het leren herkennen van welke biologische processen, naast psychologische en sociale factoren, invloed hebben op gedrag en beleving.

Nadere omschrijving van het blok

Tijdens de eerste twee weken van het blok wordt via praktische werkvormen aandacht besteed aan de hersenen. Aan de hand van onder andere fantomen en CD-ROM's wordt ingegaan op de opbouw van hersenen, de bouwstenen van de hersenen en de verschillende cellen die er een onderdeel van zijn. Daarnaast wordt het PGO-systeem gehanteerd. In tien taken komen de volgende onderwerpen aan de orde: de hersenontwikkeling; de biologische klok; slapen en dromen; geheugen; geneesmiddelen en gedrag; hormonen en gedrag; seksualiteit. In de tweede helft van het blok is een kortdurend practicum gepland waarin een psychofysiologische test wordt geoefend.

Literatuur

- Lijst met basisboeken wordt in de facultaire-introductie-week aangeleverd.

Practicum hersenanatomie

Coördinator: Peter Houx, neurocognitie, tel. 38 81902, Universiteitssingel 40, k. 4.731, e-mail: p.houx@psychology.unimaas.nl

Omschrijving

Kennismaking met de hersenanatomie.

Het practicum heeft drie delen. In het eerste deel werkt de student met onder andere fantomen van hersenen van de mensen. Het practicum dient om de student meer inzicht te geven in de structuur van de hersenen en van de plaats van de belangrijkste

neuro-anatomische structuren. In het tweede deel wordt in het computerlandschap aan de hand van CD-ROM's de driedimensionale structuur van de hersenen nader onderzocht. Het derde deel bestaat uit zelfstudie: met behulp van een werkboek kunnen studenten de anatomie van de hersenen zelf verder bestuderen.

Practicum psychofysiologie

Coördinator: Eric Vuurman, neuropsychologie, tel. 38 81046, Dr Tanslaan 10, k. 3.018, e-mail: e.vuurman@np.unimaas.nl

Omschrijving

Kennismaking met de psychofysiologie.

Tijdens een bijeenkomst leren de studenten meer over de relatie tussen mentale inspanning en biologische mechanismen door het afleiden van de activiteit van de hersenen en die van het hart. Men krijgt praktijkervaring en kennis over de psychofysiologische methoden die hiervoor worden gebruikt.

Onderwijsvorm

10 onderwijsgroepsbijeenkomsten, hoorcolleges, practicumbijeenkomsten.

Toetsvorm

Combinatie van minimaal 5 open en minimaal 50 gesloten vragen.

Blok 1.3   Waarnemen

Blokcoördinator: Fren Smulders, experimentele psychologie, tel. 38 81909, Universiteitssingel 40, k. 3.744, e-mail: f.smulders@psychology.unimaas.nl

Doelstellingen

Inleiding in de waarnemingspsychologie en kennismaking met haar toepassingen.

Nadere omschrijving van het blok

De waarnemingspsychologie is een van de best ontwikkelde takken van de psychologie. Gedragsstudies en neurowetenschappelijk onderzoek dragen ieder jaar bij tot haar verdere ontwikkeling. Kennis van de capaciteiten en beperkingen van de menselijke waarnemer helpt ons de wereld beter in te richten.

De cognitieve en biologische mechanismen van het zien van kleur, contrast, diepte, en het herkennen van objecten zullen blootgelegd worden door bestudering van onder meer illusies en de effecten van hersenbeschadiging. Naast de visuele waarneming komen ook de auditieve waarneming, de geurwaarneming, de tastzin en tijdwaarneming in het blok aan de orde. Ten slotte wordt de perceptuele ontwikkeling bij baby's behandeld. In een practicum zullen de studenten kennismaken met de eigenschappen van ons reukvermogen.

Literatuur

- Goldstein, E.B. (1998). *Sensation and perception* (5th Ed.). Pacific Grove, CA: Bruce/Cole.
- Gleitman, H., Fridlund, A.J., & Reisberg, D. (1999). *Psychology* (5th Ed.). New York: W.W. Norton & Company. Hoofdstukken 5 en 6.
- Literatuurklapper.

Practicum

Coördinator: Annemiek Vermeeren, neurocognitie, tel. 38 81952, Universiteitssingel 40, k. 4.737, e-mail: a.vermeeren@psychology.unimaas.nl

Omschrijving

Geurpracticum. Indringende kennismaking met geurwaarneming.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeenkomsten, 5 hoorcolleges, 1 responsiecollege, audiovisueel materiaal, 1 practicumbijeenkomst.

Toetsvorm

Combinatie van minimaal 5 open vragen en minimaal 50 gesloten vragen.

Blok 1.4 Menselijk kennen

Blokcoördinator: vacature

Doelstellingen

Het blok biedt een introductie in centrale cognitieve processen als begrijpen, kennisverwerving en kennisrepresentatie, herinneren, denken, en probleemoplossen. Studenten maken kennis met modellen van het informatieverwerkende systeem dat aan deze processen ten grondslag liggen.

Nadere omschrijving van het blok

Menselijke cognitie kan beschouwd worden als een 'snelle' weg waarlangs wij ons aan veranderende omstandigheden in onze omgeving aanpassen, naast de 'tragere' methoden van genetische mutatie en (operant) leren. We beginnen het blok met een introductie in het onderwerp aandacht. Hoe helpt aandacht ons efficiënt met de informatie uit onze externe en interne omgeving om te gaan, en wat gebeurt er als aandacht faalt? Kennis en kennisrepresentatie vormen een tweede thema. Relevante vragen daarbij zijn: op welke wijze 'beelden' wij informatie uit onze omgeving innerlijk 'af' en hoe gebruiken we de kennis bij het interpreteren van de wereld om ons heen? De structuur en het functioneren van onze geheugens is een derde onderwerp. Hoe wordt informatie onthouden voor de korte en lange termijn? Wat gebeurt er als we herinneringen 'ophalen'? Wat kunnen neuropsychologen over ons herinneren zeggen?

Het laatste thema betreft redeneren en denken. Zijn er wetmatigheden te onderkennen in ons redeneren? Hoe denkt de expert en hoe de beginner in een bepaald domein?

In het blok wordt één practicum gegeven: experimentele methoden.

Literatuur

- Lijst met basisboeken wordt in de facultaire introductie aangeleverd.
- Literatuurklapper.

Practicum

Coördinator: Peter Houx, neurocognitie, tel. 38 81902, Universiteitssingel 40, k. 4.731, e-mail: p.houx@psychology.unimaas.nl

Omschrijving:

Experimentele methoden.

Het practicum heeft tot doel studenten vertrouwd te maken met de verschillende proefopzetten die in het domein van de complexe cognitie gebruikelijk zijn, uiteraard ter ondersteuning van het leeswerk dat in dit blok moet worden gedaan. Tijdens de vier practicumbijeenkomsten komen een aantal vaak gebruikte experimentele en klinische paradigma's aan bod. Het practicum omvat:

- timing van processen: mentale rotatie (Shepard & Metzler), Stroop kleur-woord-test en een alternatieve test voor selectieve aandacht;
- (werk-)geheugen: semantisch geheugen, span-tests zonder en met chunking, Brown-Peterson;
- planning, executieve functie: Tower of London, Wason selectietaak;
- reactiesnelheid en verdeelde aandacht: klinisch bruikbare reactietijdentest, Paced Serial Addition Task.

In bijgeleverde informatie en tijdens een college wordt van deze taken beschreven wat de experimentele mogelijkheden zijn en wat het klinisch neuropsychologisch gebruik inhoudt. Er worden leeftijdsnormen gegeven aan de hand waarvan de student enkele medestudenten test. Hiervan wordt een kort verslag gemaakt waarin de prestaties van de betreffende studenten worden afgezet tegen de normwaarden voor de groep waartoe de onderzochten behoren.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeenkomsten, 10 hoorcolleges, 4 practicumbijeenkomsten.

Toetsvorm

Een combinatie van minimaal 5 open vragen en minimaal 50 gesloten vragen.

Blok 1.5   Ontwikkeling en leren

Blokcoördinator: Erik van Loosbroek, neurocognitie, tel. 38 84045, Universiteitssingel 40, k. 4.747, e-mail: e.vanloosbroek@psychology.unimaas.nl

Doelstellingen

Tijdens dit blok leert de student hoe mensen zich psychologisch ontwikkelen vanaf de babytijd. Nagegaan wordt welke veranderingen het waarnemen, denken, de taal, persoonlijkheid en emoties in de loop der jaren doormaken. Er wordt daarbij aandacht besteed aan leerprocessen, zoals habituatie en operant conditioneren. Ook stoornissen in de ontwikkeling, bijvoorbeeld ADHD, worden bestudeerd.

Nadere omschrijving van het blok

De ontwikkeling en verandering van psychologische functies vanaf de geboorte tot in de adolescentie zijn onderwerp van dit blok. Waarom is een 6-jarige vaak beter in Memory dan een volwassene, en waarom een volwassene beter in Stratego dan een 6-jarige? Hoe slaagt een kind erin vanuit bijna niets zich te ontwikkelen tot een volwassene? Bestudeerd zal worden hoe kinderen leren waarnemen en denken (de zogenaamde cognitieve ontwikkeling), waarbij oudere theorieën zoals die van Piaget afgezet worden tegen recentere ideeën. Daarnaast is taalverwerving een belangrijk onderwerp. Het is wonderlijk om te zien hoe een baby die als pasgeborene geen woord begrijpt en al helemaal niets kan zeggen, binnen twee tot drie jaar goed leert praten, overigens zonder gebruik te maken van woordenboeken en boeken vol grammaticale regels. Ook wordt er aandacht besteed aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van het kind, zoals de hechtingsrelatie. Hoe raken baby's gehecht aan hun opvoeders. Heeft die hechting soms invloed op onze latere emotionele ontwikkeling? En hoe verloopt die emotionele ontwikkeling eigenlijk? Wanneer is een druk jongetje normaal en wanneer zeggen we dat hij een aandachtsstoornis heeft?

Ontwikkeling kan beschouwd worden als de veranderingen in gedrag die een gevolg zijn van de aanpassing van het kind aan de fysieke en sociale omgeving en een daarmee gepaard gaande reorganisatie in biologische structuren. Leren draagt daar in belangrijke mate aan bij. Als men zich al niet realiseerde hoe complex en talrijk de veranderingen zijn die kinderen tijdens ontwikkeling en leren doormaken, dan moet het blok dat besef alsnog tot stand brengen. Tegelijk wil het blok interesse wekken voor het fundamentele karakter van ontwikkeling en leren.

Literatuur

- Lijst met basisboeken wordt in de facultaire introductie aangeleverd.
- Literatuurklapper.

Practicum

Coördinator: Remco Havermans, experimentele psychologie, tel. 38 84053, Universiteitssingel 40, k. 3.735, e-mail: r.havermans@psychology.unimaas.nl

Omschrijving

Het practicum bestaat uit twee delen die vrijwel geheel zelfstandig uitgevoerd worden en beide computertaken inhouden. In het eerste deel leert de student op de computer klassiek conditioneren. Door verschillende variabelen te manipuleren verwerft de student inzicht in de wijze waarop klassiek conditioneren plaatsvindt. In

het tweede deel leert de student systematisch te observeren. Van beide delen wordt een verslag geschreven.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeenkomsten, 6 hoorcolleges, 1 practicumbijeenkomst.

Toetsvorm

Combinatie van minimaal 5 open vragen en minimaal 50 gesloten vragen.

Blok 1.6   **Verschillen tussen mensen**

Blokcoördinator: Peter Vermeer, neurocognitie, tel. 38 81895, Universiteitssingel 40, k. 4.744, e-mail: p.vermeer@psychology.unimaas.nl

Doelstellingen

Doel van dit blok is studenten vertrouwd te maken met psychologisch interessante verschillen tussen mensen. Daarnaast probeert het blok antwoorden te geven op de vraag waar die verschillen vandaan komen.

Nadere omschrijving van het blok

Alhoewel mensen van elkaar verschillen op een groot aantal kenmerken, denk aan waarden, voorkeuren, uiterlijke karakteristieken en geslacht, die ieder hun psychologische gevolgen hebben, concentreert dit blok zich vooral op verschillen in intelligentie en persoonlijkheid. Aan de hand van groeiende kennis over de aard van deze kenmerken en hun causale determinanten worden vier centrale problemen uit de psychologie aan de orde gesteld:

- In welke mate kan menselijk gedrag voorspeld worden?
- Daarmee samenhangend: hoe stabiel of juist variabel is menselijk gedrag?
- Welke rol spelen genetische en andere biologische factoren bij het tot stand komen van (verschillen in) gedrag?
- Wat is de invloed van de omgeving: opvoeding en cultuur.

Literatuur

- Lijst met basisboeken wordt in de facultaire introductie aangeleverd.
- Gleitman, H., Fridlund, A.J., & Reisberg, D. (1999) *Psychology* (5th Ed.). New York: W.W. Norton & Company.

Practicum

Coördinator: Robert Horselenberg, experimentele psychologie, tel. 38 81924, Universiteitssingel 40, k. 3.743, e-mail: r.horselenberg@psychology.unimaas.nl

Omschrijving

Doel van dit practicum is om studenten een eerste ervaring te geven met het afnemen, verwerken en interpreteren van vragenlijsten. Studenten zullen kennis maken met enkele methoden van psychologische 'assessment'. Studenten zullen

zelf (delen van) tests en vragenlijsten die in het blok aan de orde worden gesteld, maken en vervolgens interpreteren. Tests die tijdens het practicum aan bod komen zijn: de Groninger Intelligentie Test (GIT), waarbij drie van de negen subtests worden afgenomen en gescoord en de Eysenck Personality Profiler (EPP) die de studenten zelfstandig dienen in te vullen en te scoren en waarvan persoonlijkheidskenmerken met een score in het 1e of 10e deciel toegelicht moeten worden in een verslag. De betrouwbaarheid en validiteit van metingen komt eveneens aan de orde. Ten slotte worden de studenten vertrouwd gemaakt met de verschillende modaliteiten waarin psychologisch onderzoek naar kenmerken van personen gedaan wordt.

Onderwijsvorm

10 onderwijsbijeenkomsten, circa 5 hoorcolleges, 2 practicumbijeenkomsten.

Toetsvorm

Combinatie van minimaal 5 open en minimaal 50 gesloten vragen.

Blok 1.7   Geschiedenis en theorie van de psychologie

Blokcoördinator: Louis Boon, neurocognitie, tel. 38 82173/81885, Universiteitssingel 40, k. 4.777, e-mail: l.boon@psychology.unimaas.nl

Doelstellingen

Studenten leren hoe de hedendaagse psychologie is ontstaan en zich heeft ontwikkeld, zowel op het vlak van inhoudelijk ideeën en theorieën als op institutioneel terrein.

Nadere omschrijving van het blok

Veel moderne psychologische ideeën en instituties kunnen gezien worden als geslaagde oplossingen voor voorafgaande problemen. Anderzijds zijn een aantal onopgeloste problemen die de psychologie van meet af aan bezig hebben gehouden. De geschiedenis van beide typen problemen zal in dit blok aan de orde komen, maar er ligt een zekere nadruk op de laatste soort. Deze problemen zijn tot nu toe weliswaar niet oplosbaar gebleken, maar zijn wel de inspiratiebron van veel psychologisch onderzoek.

Onderwerpen die aan bod komen:

- de inhoudelijke, sociale en institutionele oorzaken van de wetenschappelijke revolutie;
- het ontstaan van de psychologie als gevolg van het ontstaan van de moderne natuurwetenschappen tijdens de wetenschappelijke revolutie;
- het geest-lichaam-probleem als gevolg van de wetenschappelijke revolutie;
- het ontstaan en de rol van experiment en laboratorium in de psychologie;
- continuïteit tussen mens en dier;
- hebben dieren bewustzijn? Bezitten chimpansees een taalvermogen?

- de aard en rol van het menselijk bewustzijn in het menselijk leven en in de psychologie;
- wat is cognitieve psychologie?

Literatuur

- Lijst met basisboeken wordt in de facultaire introductie aangeleverd.

Practicum

Coördinator: Rob de Vries, neurocognitie, tel. 38 81894, Universiteitssingel 40, k. 4.767, e-mail: r.devries@psychology.unimaas.nl

Omschrijving

Ontwikkelen van schrijfvaardigheden. Studenten moeten in het kader van dit practicum één essay van maximaal vier bladzijden schrijven op het terrein van de geschiedenis of grondslagen van de psychologie. Het moet een onderwerp zijn dat in de blokliteratuur aan bod komt of dat tijdens de colleges aan bod gekomen is. De belangrijkste doelstelling van dit practicum zal zijn de student te leren een probleem op het terrein van de psychologie helder uiteen te zetten.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeenkomsten, 6 hoorcolleges, 4 practicumbijeenkomsten.

Toetsvorm

Minimaal 6 open vragen.

1.2.2 Niet-blokgebonden programma propedeuse

Het niet-blokgebonden programma omvat onderdelen die in een afzonderlijke stroom, los van de onderwijsgroepen worden gevolgd. Weliswaar wordt er steeds naar gestreefd om een maximale integratie tussen de stof en thema's van de blokken en het niet-blokgebonden programma te bewerkstelligen. De aard van de stof die in deze parallelstroom zit, leent zich daar echter niet altijd voor. Het niet-blokgebonden programma in het eerste jaar omvat de onderdelen computervaardigheidsonderwijs I, schrijfvaardigheid I, methoden en technieken I, wetenschapstheorie en statistiek Ia en Ib.

1.2.2.1 Computervaardigheidsonderwijs I

Doelstellingen

In het eerstejaars computeronderwijs verwerven studenten basale kennis van de computerhardware en leren zij werken met het besturingssysteem Windows en enkele veelgebruikte computerprogramma's.

Nadere omschrijving van het programma

Er wordt een viertal trainingen verzorgd. In de eerste training doen studenten kennis op van de computer-hardware, het besturingssysteem Windows en leren ze werken met het netwerk. Deze training wordt afgetekend op basis van aanwezigheid bij de training.

In de tweede training maken studenten kennis met het tekstverwerkingsprogramma Word. Tijdens deze training krijgen de studenten de opdracht een voorbeelddocument na te bouwen. Aftekening vindt plaats op basis van goedkeuring van dit nagemaakte document door de practicumbegeleider.

Tijdens de derde training leren de studenten werken met E-mail en met Internet. Aftekening geschiedt op basis van het maken van oefenopdrachten.

De vierde training wordt verzorgd door medewerkers van de universiteitsbibliotheek. Studenten leren tijdens deze training omgaan met de CD-ROM-programma's van de universiteitsbibliotheek. Aan de hand van de database PsycInfo leren studenten relevante psychologische literatuur op te zoeken. Aftekening vindt plaats op basis van het maken van oefenopdrachten tijdens de training.

Literatuur

- Wordt nog nader bekend gemaakt.

Onderwijsvorm

Het onderwijs zal plaatsvinden in het computerlandschap psychologie en de universiteitsbibliotheek.

Toetsvorm

Onderdelen worden afzonderlijk afgetekend.

1.2.2.2 Statistiek Ia en Ib

Coördinator: Nick Broers, methodologie en statistiek, tel. 38 81929, Universiteits-singel 40, k. 3.771 of tel. 38 82274, Debyeplein 1, k. 2.064, e-mail: nick.broers@stat.unimaas.nl

Doelstellingen

In het eerste jaar wordt de student vertrouwd gemaakt met psychologisch onderzoek in uiteenlopende gedaantes. Op grond van hun onderzoeksresultaten aanvaarden of verwerpen psychologen allerlei theorieën. Ze rechtvaardigen hun beslissingen met een beroep op de door hen verzamelde gegevens, die ze meestal statistisch hebben bewerkt. Om de beweringen van psychologen op waarde te kunnen schatten is een goed begrip van de statistiek dan ook onontbeerlijk.

Nadere omschrijving van het programma

Het onderwijs in de statistiek gedurende het eerste jaar is vooral conceptueel van aard en erop gericht studenten te steunen bij het op waarde schatten van de uitkomsten van onderzoek. Rekenen is minder belangrijk dan inzicht.

Nadruk ligt op een inleiding in verschillende onderwerpen.

Het onderdeel Ia bestaat uit de volgende delen:

- beschrijvende statistiek;
- statistische verbanden;
- regressieanalyse;
- elementaire kansrekening;
- steekproevenverdelingen.

Onderdeel Ib richt zich op:

- toetsing en schatting;
- een aantal veelgebruikte toepassingen, waaronder de t-toets en variantieanalyse.

Daarnaast wordt een beperkte inleiding verzorgd in het meest gebruikte statistische computerprogramma, SPSS, het Statistical Package for the Social Sciences, en volgt daarin oefening.

Literatuur

- Moore, D.S. & McCabe, G.P. (1998). *Introduction to the practice of statistics*. New York: Freeman and Company.
- SPSS handboek.

Onderwijsvorm

Statistiek Ia: 9 hoorcolleges, 2 responsiecolleges en 14 onderwijsbijeenkomsten.

Statistiek Ib: 5 hoorcolleges, 2 responsiecolleges, 11 onderwijsbijeenkomsten en 5 SPSS-practica.

Toetsvorm

Deel Ia en deel Ib worden afzonderlijk getoetst. Elk toets bestaat uit 2 deeltaetsen, waarvan de resultaten zich onderling laten compenseren. Elke deeltaets bestaat uit 15 vierkeuzevragen.

1.2.2.3 Onderwijs in de methoden en technieken

Coördinator: Fren Smulders, experimentele psychologie, tel. 38 81909/81908, Universiteitssingel 40, k. 3.744, e-mail: f.smulders@psychology.unimaas.nl

Doelstellingen

Psychologen maken bij het verrichten van onderzoek gebruik van bepaalde methoden, zoals experimenten, veldobservaties of vragenlijsten. In het eerste jaar maakt de student kennis met enkele van de belangrijkste methoden van onderzoek

die door psychologen worden gebruikt. Deze kennis is niet alleen van belang voor onderzoek en onderzoekspractica in de latere fases van de studie, maar ook voor het kritisch kunnen beoordelen van de psychologische literatuur tijdens de gehele studie.

Nadere omschrijving van het programma

Tijdens de cursus komen de volgende onderwerpen aan de orde:

- het experiment;
- controleproblemen in experimenteel onderzoek;
- correlationeel onderzoek;
- quasi-experimenteel onderzoek;
- directe observatiestudies;
- gebruik van tests en vragenlijsten;
- archiefonderzoek;
- interviews.

Literatuur

- Goodwin, C.J. (1998). *Research in psychology, methods and design* (2nd Ed.). New York: Wiley.
- Literatuurklapper.

Onderwijsvorm

In een aparte cursus worden deze onderwerpen aan de hand van vijf taken bestudeerd. De vijf onderwijsbijeenkomsten worden ondersteund met hoorcolleges.

Toetsvorm

30 gesloten vragen, 3 open vragen.

1.2.2.4 Wetenschapstheorie

Coördinator: Rob de Vries, neurocognitie, tel. 38 81894, Universiteitssingel 40, k. 4.767, e-mail: r.devries@psychology.unimaas.nl

Doelstellingen

Wetenschappers zetten theorieën op poten om gebeurtenissen te begrijpen en te verklaren. Met behulp van die theorieën worden voorspellingen gedaan. De mogelijkheid te voorspellen maakt theorieën ook geschikt voor toepassing in de praktijk. De vragen die in dit onderdeel aan bod komen zijn: wat zijn wetenschappelijke theorieën? Waarin onderscheidt wetenschap zich van niet-wetenschap? Waaruit bestaat wetenschappelijke vooruitgang en zijn er criteria voor wetenschappelijke vooruitgang? Hoe verloopt wetenschappelijke reductie?

Het is de bedoeling studenten met deze problematiek bekend te maken en ze van enige opvattingen op dit terrein op de hoogte te brengen.

Nadere omschrijving van het programma

Aan bod komen de volgende opvattingen: inductivisme, falsificationisme, Kuhns paradigmatheorie, Lakatos' onderzoeksprogramma, reductionisme.

Literatuur

- Chalmers, A. (1999). *Wat heet wetenschap*. Meppel: Boom.
- Literatuurklapper.

Onderwijsvorm

5 onderwijsbijeenkomsten, 5 hoorcolleges.

Toetsvorm

5 open vragen.

1.2.2.5 Schrijfonderwijs I

Schrijfvaardigheden zijn voor psychologen onontbeerlijk, in de wetenschappelijke zowel als in de psychologische en de maatschappelijke praktijk. Men kan met het aanleren ervan niet vroeg genoeg beginnen. Het oefenen van schrijfvaardigheden zal daarom in de loop van de studie verschillende malen aan bod komen.

Wetenschappelijk werkstuk

Coördinator: Monique Doorschodt, neurocognitie, tel. 38 81936, Universiteitssingel 40, k. 5.759, e-mail: m.doorschodt@psychology.unimaas.nl

Doelstellingen

- het zoeken van wetenschappelijke literatuur in de bibliotheek;
- het zoeken van relevante literatuur via literatuurbestanden;
- het verwerken van de gevonden literatuur;
- het leren schrijven van een wetenschappelijk werkstuk.

Nadere omschrijving van het programma

In de eerste helft van het jaar zijn twee trainingen gepland en in het verlengde daarvan een opdracht. De eerste training is de bibliotheektraining; ergens moet het materiaal vandaan gehaald worden waarover je wilt schrijven of dat ondersteuning kan bieden tijdens het schrijven. De bibliotheektraining heeft als doel de studenten wegwijs te maken in de bibliotheek. De tweede training is een training CD-ROM die gegeven wordt in het kader van computervaardigheidsonderwijs. De meeste tijdschriften die van belang zijn voor de psychologie staan op CD-ROM-bestanden. Met twee van die bestanden, te weten 'PsycInfo' en 'Medline', zullen studenten relevante literatuur leren zoeken.

In de tweede helft van het jaar wordt een werkstuk geschreven over een algemeen psychologisch onderwerp. Het werkstuk bestaat uit een bespreking van een aantal

relatief recente publicaties over dat onderwerp. Het is de bedoeling dat de vaardigheden die in de eerste twee trainingen aan bod geweest zijn hierbij geïntegreerd worden. Voorafgaand zal een college gegeven worden waarin het verwerken van literatuur en het schrijven van een wetenschappelijk werkstuk besproken zal worden. Voor de specifieke richtlijnen en eisen voor het schrijven van het eerstejaars werkstuk wordt verwezen naar de handleiding 'Schrijfvaardigheidsonderwijs'.

Onderwijsvorm

Twee trainingen en een college.

Toetsvorm

De werkstukken worden door docenten nagekeken en voorzien van duidelijke en uitgebreide feedback. Het is de bedoeling dat de studenten aan de hand van deze feedback hun werkstuk herschrijven. Daarvoor is een tijdspanne van ongeveer 3 weken ingeruimd. Deze tweede versie van de werkstukken wordt dan nogmaals bekeken door dezelfde docenten en beoordeeld met een cijfer. Deze beoordeling moet voldoende zijn.

Inleveren werkstukken

Wanneer en waar de werkstukken ingeleverd moeten worden zal ruim van tevoren bekend gemaakt worden. De eerste versie van de werkstukken dient in tweevoud ingeleverd te worden. Eén papieren versie en één elektronische versie. Op de dag van de deadline moeten beiden binnen zijn. Op de papieren versie zet je rechtsonder op het titelblad: Schrijfonderwijs I, je naam en ID-nummer. De elektronische versie moet als attachment via een e-mail verstuurd worden. De e-mail moet gestuurd worden naar 'werkstuk@psychology.unimaas.nl'. De e-mail krijgt de naam van de opdracht plus het ID-nummer van de student. De attachment moet in de naam ook het ID-nummer bevatten, dus noem de file bijvoorbeeld 'werkstukjaar1 Idxxxx.doc'.

Als je een eerstejaarswerkstuk elektronisch inlevert dan doe je dat als volgt:

Je stuurt een e-mail naar: `werkstuk@psychology.unimaas.nl`

In het vakje subject vul je in: `werkstukjaar1 Idxxxx`

Dus: 'werkstukjaar1' aan elkaar, dan een spatie en je ID-nummer. Vergeet niet het werkstuk dezelfde filenaam te geven en als attachment mee te sturen.

Van de tweede herschreven/herziene versie van het werkstuk dient alleen een papieren versie ingeleverd te worden.

1.2.3 Basisboeken

Een aantal boeken zijn door docenten geselecteerd die als basisboek kunnen dienen. Dit betreft boeken waarvan docent stellen dat het zinvol is om deze zelf aan te schaffen. Voor sommige onderwijsonderdelen hebben zij slechts een boek geadviseerd, voor andere blokken zijn meerdere boeken geschikt, zodat je hier uit kunt kiezen. De hieronder vermelde boeken hebben betrekking op de blokken 1.1 en 1.3, en

de onderdelen statistiek, methoden en technieken en wetenschapstheorie. Docenten adviseren om deze boeken aan te schaffen. Voor alle andere blokken geldt dat aan het begin van het studiejaar in de facultaire-introductie-week, een lijstje met adviesboeken wordt verspreid waaruit je zelf kunt kiezen. Hierbij wordt dan ook uitleg gegeven hoe je hiermee om moet gaan.

Het is mogelijk (als lid) om studieboeken met korting aan te schaffen via de faculteitsvereniging *Luna-tik*, e-mail: lunatik@psychology.unimaas.nl. Voor het eerste jaar behoren in elk geval de volgende boeken tot de basisboeken:

- Chalmers, A. (1999). *Wat heet wetenschap*. Meppel: Boom.
- Gleitman, H., Fridlund, A.J., & Reisberg, D. (1999). *Psychology* (5th Ed.). New York: W.W. Norton & Company.
- Goldstein, E.B. (1998). *Sensation and perception* (5th Ed.). Pacific Grove, CA: Bruce/Cole.
- Goodwin, C. (1998). *Research in psychology, methods and design* (2nd Ed.). New York: Wiley.
- Moore, D.S., & McCabe, G.P. (1998). *Introduction to the practice of statistics*. New York: Freeman and Company.

Naast een basisboek wordt per blok verwezen naar andere literatuur. Literatuur die in het studielandschap aanwezig is, veelal in meerdere exemplaren, of literatuur die in een klapper ter beschikking wordt gesteld aan de studenten. Per blok wordt hier steeds uitgebreide informatie over gegeven. Voor een goed verloop van het leerproces is het belangrijk deze andere bronnen regelmatig te raadplegen.

1.2.4 Formatieve toetsen

Formatieve toetsen zijn toetsen die bedoeld zijn om degene die de toets maakt feedback te geven over zijn/haar kennisniveau. In tegenstelling tot summatieve toetsen, zoals de bloktoets, wordt op grond van de behaalde score van een formatieve toets geen beslissing genomen of een voldoende dan wel een onvoldoende is behaald, of men geslaagd dan wel gezakt is. Het maken van een formatieve toets is een goed hulpmiddel bij het studeren. Door in een blok een paar keer een formatieve toets te maken over de stof van het hele blok wordt de student geholpen om te zien of er voldoende gestudeerd wordt en op welke manier. Bij elke vraag wordt de student met de leerstof geconfronteerd en moet hij of zij hierover nadenken om antwoord te kunnen geven. Doordat de student onmiddellijk feedback krijgt op elk antwoord wordt de leerstof nog beter verankerd in het geheugen en worden eventuele misinterpretaties bijgestuurd. Doordat deze toetsen gemaakt kunnen worden via een computer op het computerlandschap kan men zelf kiezen wanneer men deze toets wil maken.

1.2.5 Proefpersoonverplichting

In de propedeuse geldt een proefpersoonverplichting van 6 proefpersoonuren. Dit houdt in dat propedeusestudenten voor 6 uur als proefpersoon moeten participeren in onderzoek dat door studenten van de FdP wordt uitgevoerd in het kader van hun vierdejaars onderzoeksstage. Deelname aan onderzoek van wetenschappelijk personeel valt buiten deze verplichting.

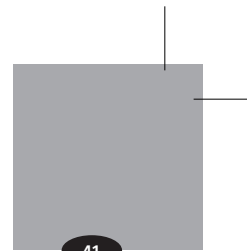

2

Het tweede studiejaar

41

Studiegids 2001-2002

2.1 ALGEMEEN

Het tweede jaar omvat twee te onderscheiden periodes: de eerste zes blokken vormen een verdieping en uitbreiding van de in het eerste jaar verworven kennis. Het laatste blok heeft een afwijkende vorm: dit bestaat uit een onderzoekspracticum waarin studenten in kleine groepen de hele cyclus van opzet, uitvoering, analyse en verslaglegging van een onderzoek doorlopen. In het eerste jaar heeft de student een overzicht gehad van de verschillende basisdisciplines van de psychologie: de sociale psychologie, de ontwikkelingspsychologie, de differentiële psychologie en de functieleer. Verder kwamen vooral de biologisch psychologische en cognitieve processen die ten grondslag liggen aan gedrag aan de orde. In het tweede jaar komt in een zestal blokken een aantal brede integrerende thema's aan bod, waarin gebruik gemaakt zal worden van de meeste in het eerste jaar verworven kennis. De thema's zijn zo gekozen dat het cognitieve en het biologisch-psychologische perspectief steeds noodzakelijke invalshoeken zijn om deze thema's recht te doen.

Blok 2.1 'Evolutie en gedrag' is gewijd aan de vraag hoe het menselijk gedrag (en de achterliggende cognitieve en bio-psychologische mechanismen) fylogenetisch tot stand is gekomen en wat de evolutionaire functie ervan is. In blok 2.2 'Psychopathologie' wordt gezien in hoeverre de in het eerste jaar verworven kennis gebruikt kan worden om stoornissen in gedrag en beleven te verklaren en eventueel te verhelpen. Blok 2.3 'Geheugen' is gewijd aan theorieën over het menselijk geheugen, die van het geheugen niet een aparte geïsoleerde functie maken. In deze theorieën worden alle hogere cognitieve functies zoals leren, denken, begrijpen, redeneren, oordelen en verbeelden geïntegreerd. Dit geldt ook voor de aan de artificiële intelligentie ontleende theorieën uit blok 2.5 'Rekenen'. Daarvoor wordt blok 2.4 'Taal' gevolgd. Dit blok is gewijd aan de structuur, functie en evolutie van een van de belangrijkste middelen voor communicatie en mentaal functioneren: de menselijke taal. Blok 2.6 'Consciousness' gaat in op het menselijk bewustzijn, een onderwerp dat het object is van de filosofie, en de cognitieve en biologische psychologie. In de blokperiode 2.7 vindt een onderzoekspracticum plaats.

Het niet-blokgebonden onderwijs bestaat uit twee onderdelen statistiek. Verder wordt het schrijfonderwijs uit jaar 1 vervolgd met het schrijven van twee papers. Het eerste paper wordt in het Nederlands geschreven en gepresenteerd (schrijfonderwijs IIa). Het tweede wordt geschreven en gepresenteerd in het Engels als onderdeel van de 'English skills training course' (schrijfonderwijs IIb). Laatstgenoemde cursus is vooral gericht op het leren schrijven en spreken in het Engels. Ten slotte bevat het niet-blokgebonden programma in jaar 2 een cursus programmeren in Delphi (Delphi I).

Regeling Engelstalige blokken

Tegenwoordig houdt de arbeidsmarkt voor onze afgestudeerden niet op bij de Nederlandse grenzen. Daarom vinden wij het van belang dat studenten door een geëigende beheersing van de Engelse taal hun positie op de nationale en internatio-

nale arbeidsmarkt kunnen verbeteren. Om buitenlandse uitwisselingsstudenten te kunnen ontvangen is het ook noodzakelijk dat onze blokken in het Engels aangeboden kunnen worden.

De blokken van jaar 2 worden in eerste instantie alleen in het Nederlands aangeboden (behalve blok 2.6 Consciousness dat alleen maar in het Engels wordt aangeboden in verband met de koppeling aan het Engels taalonderwijs).

Zodra een buitenlandse student zich voor een tweedejaars blok aanmeldt, zal één onderwijsgroep in het Engels worden gedraaid waarvoor de reguliere studenten zich kunnen aanmelden. Colleges en practica hoeven niet in het Engels plaats te vinden; dit is aan de blokcoördinator om te beslissen. De Engelstalige onderwijsgroep kan de toets zowel in het Nederlands als in het Engels afleggen.

2.2 OVERZICHT ONDERWIJS JAAR 2

Blok		Practicum	Overig onderwijs
2.1	Evolutie en gedrag	Onderzoeksvoorstel	Schrijfonderwijs IIa (= training presenteren) Delphi I
2.2	Psychopathologie	Klachtenanamnese	Schrijfonderwijs IIa (= schrijven Nederlands paper) Delphi I
2.3	Geheugen	Geheugenpracticum	Schrijfonderwijs IIa (= schrijven / presenteren Nederlands paper) Delphi I
2.4	Taal	Taalonderzoek	Statistiek IIa Schrijfonderwijs IIb (Engels)*
2.5	Rekenen	Connectionistische modellen	Statistiek IIa Schrijfonderwijs IIb (Engels)*
2.6	Consciousness	Power-point	Statistiek IIa Statistiek IIb Schrijfonderwijs IIb (Engels)*
2.7	Onderzoekspracticum		
* In totaal beslaat het Engels onderwijs niet meer dan 8 - 10 bijeenkomsten van circa 2 uur, verspreid over 3 blokperioden.			

2.2.1 Omschrijving van de blokken

Blok 2.1 Evolutie en gedrag

Blokcoördinator: Harry Smit, neurocognitie, tel. 38 82176, Universiteitssingel 40, k. 4.771, e-mail: h.smit@psychology.unimaas.nl

Doelstellingen

- verwerven van basale kennis van de evolutieleer;
- verwerven van basale kennis van de genetische mechanismen welke ten grondslag liggen aan de werking van natuurlijke selectie;
- leren denken over gedrag en psychologische functies in evolutionaire zin;
- kennis nemen van de belangrijkste ideeën op het gebied van de evolutie van gedrag en cognitie.

Nadere omschrijving van het blok

In de psychologie en de neurowetenschap houdt men zich voornamelijk bezig met de vraag hoe gedrag en hersenfuncties veroorzaakt worden. De vraag naar het waarom van de bestudeerde fenomenen betreft de functie van het gedrag: hoe is het - historisch gezien - ontstaan in het licht van de evolutie van de soort. De vraag naar het waarom van gedrag staat in dit blok centraal.

In de casuïstiek, colleges en practica komen de volgende onderwerpen aan bod:

- de status-quo van Darwins theorie van evolutie door natuurlijke selectie;
- basale principes van de populatiegenetica; genetische variabiliteit;
- evolutionaire verklaringen voor aspecten van sociaal gedrag zoals altruïsme; speltheoretische verklaringen zoals 'tit for tat';
- evolutionaire verklaringen voor seksualiteit en sekseverschillen in gedrag en cognitie;
- de evolutie van hersenen en cognitie;
- evolutionaire verklaringen voor het fenomeen veroudering;
- evolutie en gezondheid;
- oneigenlijk gebruik van evolutionaire verklaringen.

Literatuur

- Diverse artikelen en boeken in het studielandschap.

Practicum

Coördinator: Peter Vermeer, neurocognitie, tel. 38 81895, Universiteitssingel 40, k. 4.744, e-mail: p.vermeer@psychology.unimaas.nl

Omschrijving

Het practicum bestaat uit het schrijven van een stuk waarmee de student aantoont dat hij/zij in staat is om een evolutionair-theoretisch juiste redenering op te zetten en uit te werken. Wat moet je doen? Er zijn een aantal dimensies van gedrag te onder-

scheiden. Een dimensie is een onderdeel van de leefomgeving en levensomstandigheden van een mens. De dimensies zijn van elkaar te onderscheiden omdat ze relatief los van elkaar staan. Kennis en vaardigheden op het gebied van één dimensie zeggen niet veel over de kennis en vaardigheden van een andere dimensie. De opdracht is om een gedragsfenomeen uit te kiezen en het fenomeen in een of meer dimensies onder te brengen. Vervolgens moet beargumenteerd worden waarom het gedrag in die dimensie valt onder te brengen.

Onderwijsvorm

10 onderwijsbijeenkomsten, 5 hoorcolleges, 1 practicumbijeenkomst.

Toetsvorm

Combinatie van minimaal 5 open vragen en minimaal 50 gesloten vragen.

Blok 2.2   Psychopathologie

Blokcoördinator: Sandra Mulkens, experimentele psychologie, tel. 38 84052, Universiteitssingel 40, k. 3.773, e-mail: s.mulkens@psychology.unimaas.nl

Doelstellingen

Na afloop van het blok kent de student van de meest voorkomende gedragsstoornissen het klinisch beeld en de diagnostische criteria, de theorieën over etiologie alsmede de empirische bevindingen die de theorie steunen dan wel tegenspreken, de gangbare behandelwijzen en de effectiviteit van die therapieën.

Nadere omschrijving van het blok

Het blok psychopathologie gaat over gestoord gedrag. Aan de hand van gevalsbeschrijvingen worden belangrijke klinische beelden bestudeerd, zoals bijvoorbeeld verschillende angststoornissen, eetstoornissen, verslavingen, stemmingsstoornissen en psychotische stoornissen.

Vragen die gedurende het blok steeds weer aan de orde zullen komen zijn: hoe ziet het klinisch beeld er uit, waar ligt de grens tussen normaal en abnormaal, hoe ontstaat zo'n stoornis en wat is er aan te doen? Daarbij zal het de student (hopelijk) opvallen dat er niet alleen een flinke kloof bestaat tussen theorie en praktijk, tussen het klinisch handelen en wetenschappelijk denken; er blijken ook verschillende theoretische 'scholen' te bestaan en die scholen verklaren/behandelen gedragsstoornissen volgens hun favoriete theorie. Zij baseren zich daarbij niet op empirische bevindingen, maar op ideologie. Een (retorische) vraag is of die situatie gewenst is.

Literatuur

- Diverse artikelen.

Practicum

Coördinator: Sandra Mulkens, experimentele psychologie, tel. 38 84052, Universiteitssingel 40, k. 3.773, e-mail: s.mulkens@psychology.unimaas.nl

Omschrijving

Tijdens het practicum maakt de student kennis met het afnemen van een klachtenanamnese. In rollenspellen worden gesprekstechnieken geoefend en tijdens de training worden studenten in de gelegenheid gesteld de geleerde technieken toe te passen op simulatiepatiënten met verschillende psychische stoornissen. Het practicum wordt afgetekend bij een voldoende beoordeling van het verslag.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeenkomsten, 6 hoorcolleges, 6 practicumbijeenkomsten van 3 à 4 uur.

Toetsvorm

Minimaal 6 open vragen.

Blok 2.3   Geheugen

Blokcoördinator: Peter Houx, neurocognitie, tel. 38 81902, Universiteitssingel 40, k. 4.731, e-mail: p.houx@psychology.unimaas.nl

Doelstellingen

Het blok beoogt de student inzicht te verschaffen in een integraal en onmisbaar onderdeel van elk informatieverwerkend systeem: hoe werkt het geheugen?

Er zijn meerdere en kwalitatief verschillende vormen van geheugen nodig om het scala aan cognitieve functies die wij continu en moeiteloos uitvoeren, mogelijk te maken. Het zich herinneren van een jeugdervaring stelt andere eisen aan een cognitief systeem dan het terugvinden van een fiets in de stalling of het vinden van het juiste woord tijdens het spreken. Cognitieve, neurobiologische aspecten van leren, onthouden en vergeten krijgen uitgebreid aandacht. Voorts wordt stilgestaan bij die cognitieve processen die bij een normaal functionerend geheugen een belangrijke rol spelen: aandacht, planning, (re)constructie.

Nadere omschrijving van het blok

Het blok start met het ophalen van kennis over het geheugen voor zover dat in het blok 'Menselijk kennen' aan de orde is geweest. Het standaard geheugenmodel wordt afgezet tegen latere inzichten, waarbij vooral het Working Memory-model van Baddeley veel aandacht krijgt. In een aantal taken wordt vervolgens ingegaan op de vraag in hoeverre theorieën over de werking van het brein inzicht en plausibiliteit verschaffen aan cognitieve modellen voor het geheugen. In sommige gevallen sluiten neurobiologische inzichten over onthouden en vergeten goed aan bij de cognitieve theorieën, en soms weerleggen (vooral) recente bevindingen met neu-

ro-imaging-technieken juist de standaardmodellen. In de rest van het blok ligt de nadruk op de cognitieve aspecten van geheugen, waarbij achtereenvolgens encoding, opslag en terugroepen van herinneringen worden behandeld.

Literatuur

Er is geen basisboek. Diverse artikelen en hoofdstukken, vooral uit:

- Neath, I. (1998). *Human memory: An introduction to research, data, and theory*. Pacific Grove, CA.: Brooks/Cole.

Practicum

Coördinator: Peter Houx, neurocognitie, tel. 38 81902, Universiteitssingel 40, k. 4.731, e-mail: p.houx@psychology.unimaas.nl

Omschrijving

Tijdens het practicum komen met name een aantal tests aan bod die zijn ontleend aan de neuropsychologie (onder andere de Wechsler Memory Scale). Deze tests worden eerst door de studenten onderling bij elkaar getraind, onder supervisie van de practicumcoördinator. Vervolgens wordt het geleerde in praktijk gebracht bij tenminste drie mensen van verschillende leeftijden: jong, middelbaar en oud.

Gebruikte klinisch neuropsychologische taken zijn: 15-woorden leertest, Digit Span en Digit Span Backwards, Rey Complex Figure Test, fietstekening, Paired-associated learning en enkele vragenlijsten omtrent meta-geheugen (MIA, CFQ). De computertaken worden niet bij de proefpersonen uitgevoerd.

Studenten moeten de resultaten van hun proefpersonen uitwerken en koppelen aan bijgeleverde klinische normen, in een proeve van klinische rapportage.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeenkomsten, 6 hoorcolleges, 1 practicum.

Toetsvorm

Combinatie van minimaal 5 open vragen en minimaal 50 gesloten vragen.

Blok 2.4   Taal

Blokcoördinator: Rob de Vries, neurocognitie, tel. 38 81894, Universiteitssingel 40, k. 4.767, e-mail: r.devries@psychology.unimaas.nl

Doelstellingen

Kennismaking met het linguïstisch onderzoek naar de structuur, het psychologisch onderzoek naar de functie en disfunctie, en het biologisch onderzoek naar de evolutie van het menselijk taalvermogen en zijn plaats binnen het cognitief systeem. Kennismaking met de bijzondere visie van linguïsten en psycholinguïsten op de aard van het cognitieve apparaat.

Nadere omschrijving van het blok

Het vermogen tot het gebruik van taal is een van de meest belangrijke voorwaarden voor het menselijk sociaal en cognitief functioneren. Onderwerpen die aan bod komen zijn:

- taalstructuur: de linguïstische beschrijvingen van de structuur van onze taalcompetentie; het language acquisition device (LAD); de gemodulariseerde structuur van ons taalvermogen (fonologische, syntactische en semantisch-conceptuele modules); het verschil tussen grammatica als etiquette en grammatica als beschrijving van ons kennissysteem van de taal;
- taalverwerving: taalleren versus parametersetting, de nature-nurture problematiek;
- taalverwerking;
- taalproductie;
- opslag van taal in het mentale lexicon;
- aangetast en gebrekkig taalvermogen: genetische defecten als oorzaak van een speciale taalstoornis;
- selectieve invloed van hersenbeschadiging op de verschillende taalmodules (afasie).

Literatuur

- Diverse artikelen.

Practicum

Coördinator: Leo Blomert, neurocognitie, tel. 38 81949, Universiteitssingel 40, k. 4.748, e-mail: l.blomert@psychology.unimaas.nl

Omschrijving

In fracties van seconden is men in staat een gesproken zin te begrijpen of te produceren. Hierbij dient informatie over de betekenis en structuur van woorden en zinnen zowel parallel verwerkt als geïntegreerd te worden. Dit practicum beoogt de student te laten kennis maken met on-line taalverwerking met behulp van een psycholinguïstische onderzoekstechniek: 'schaduw'. Door het zelf manipuleren van semantische en syntactische informatie in een gesproken tekst onderzoekt men samen met een drietal anderen enkele karakteristieken van taalverwerkingsprocessen.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeenkomsten, 7 hoorcolleges, 2 practicumbijeenkomsten.

Toetsvorm

Minimaal 6 open vragen.

Blok 2.5 Rekenen

Blokcoördinator: Herco Fonteijn, experimentele psychologie, tel. 38 81907, Universiteitssingel 40, k. 3.777a, e-mail: h.fonteijn@psychology.unimaas.nl

Doelstellingen

- inleiding in de cognitiewetenschap;
- kennismaking met het gebruik van rekenmodellen in de cognitieve en biologische psychologie.

Nadere omschrijving van het blok

Psychologische hypothesen worden steeds vaker gespecificeerd in de vorm van computationele modellen. Precisie, transparantie en heuristische waarde van deze modellen enerzijds en de beschikbaarheid van voldoende rekenvermogen anderzijds dragen bij tot hun populariteit. Cognitief psychologische theorieën zijn steeds sterker gaan leunen op symbolische architecturen voor probleemoplossen, redeneren, en kennisverwerving of op connectionistische modellen van aspecten van menselijk leren, categoriseren, waarnemen, geheugen, en aandacht. In de biopsychologie worden theorieën ontwikkeld en getoetst met behulp van modellen van het gedrag van netwerken van neuronen. In dit blok zullen enkele invloedrijke architecturen en algoritmen besproken worden, in samenhang met diverse (bio)psychologische fenomenen die hun vorm hebben bepaald.

Nadat enige reflectie op de aard van cognitiewetenschap, op representaties in het algemeen en getalsrepresentaties in het bijzonder heeft plaatsgevonden, komen computationele modellen van randdetectie, gezichtsherkenning, de hippocampus, lexicale ontwikkeling, schaken, creativiteit, verdriet en het leren lopen aan bod. Daarbij maken studenten ook kennis met kritische onderstromen in de cognitiewetenschap als situated cognition, artificial life en dynamische systeemtheorie.

Aanbevolen literatuur

- Thagard, P. (1996). *Mind*. Cambridge MA: MIT Press.
- McLeod, P., Plunkett, K., & Rolls, E.T. (1998). *Introduction to connectionist modeling of cognitive processes*. Oxford: Oxford University Press.

Bij de blokopening volgt meer informatie waarop de keuze voor een van beide boeken gebaseerd kan worden.

- Diverse artikelen.

Practicum

Coördinator: Michael Capalbo, neurocognitie, tel. 38 84037, Universiteitssingel 40, k. 4.755, e-mail: m.capalbo@psychology.unimaas.nl

Omschrijving

Enkele praktische oefeningen verschaffen nader inzicht in connectionistische modellen. Studenten doen enige ervaring op met een neurale-netwerksimulator. En

passant wordt elementaire kennis van matrixalgebra en differentievergelijkingen overgebracht.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeenkomsten, 6 hoorcolleges, practicum oefeningen, audiovisueel materiaal.

Toetsvorm

Wordt nader bekend gemaakt.

Course 2.6   Consciousness

Course coordinator: Rob de Vries, neurocognition, tel. 38 81894, Universiteitssingel 40, e-mail: r.devries@psychology.unimaas.nl

Objectives

Further acquaintance with the newest cognitive and neuropsychological theories in the area of consciousness. Philosophical reflection on the caveats and problems associated with the notion of consciousness.

Further description of the course

Consciousness, conscious experience, and perception were the most important topics of nineteenth-century psychology. With the rise of behaviorism, consciousness disappeared as a topic on the psychological agenda. Only over the past few decades has consciousness reappeared in cognitive psychology and neuropsychology, and consciousness is now viewed as one of the most important aspects of mental life. In this course, the material basis for and role of consciousness in mental life will be considered together with the philosophical problems associated with the relation between conscious experiences and the substantive processes that are the carriers of these conscious processes. Important questions and topics are: Is intentionality the hallmark of consciousness? Is consciousness a single entity or do split-brain patients have two separate minds and thus a divided consciousness? Can we access the content of and processes underlying our consciousness via introspection? Are there important forms of mental processing, such as thinking and reasoning, that run unconsciously? What do such dissociation phenomena tell us about the unconscious? Such special states of consciousness as dreaming and the different theories of dreaming will also be considered. Libet's research into the neuro-physiological correlates of free will and the criticisms of this will be discussed. Furthermore, at the end of the course, the question of whether all this knowledge from psychology and neuroscience has brought us further in our attempts to unravel the brain-consciousness problem or not will be considered. In these evaluations, the newest views of the philosophers David Chalmers and Colin McGinn play an important role.

Literature

- Various articles.

Practical

Coordinator: Wilfred van Dellen, neurocognition, tel. 38 81894, Universitetissingel 40, r. 4.767, e-mail: w.vandellen@psychology.unimaas.nl

Description

Students will learn to prepare and give a presentation on a topic covered in the course. To do this, the students will also make use of Power Point.

Instructional form

10 tutorial group meetings, 6 lectures, 3 practical meetings.

Examination form

A minimum of 6 open questions.

Blok 2.7   Onderzoekspracticum

Blokcoördinator: Anita Jansen, experimentele psychologie, tel. 38 81910, Universiteitssingel 40, k. 3.731a, e-mail: a.jansen@psychology.unimaas.nl

Doelstellingen

Het doel van dit onderzoekspracticum is een intensieve training in empirische onderzoeksvaardigheden te bieden. Alle stadia die betrekking hebben op de praktijk van het doen van empirisch onderzoek komen aan bod: het vertalen van een algemene onderzoeksvraag naar een werkbare hypothese, het operationaliseren van deze hypothese, het design van de studie vaststellen, onderzoeksgegevens verzamelen, analyse van de data, interpretatie van de resultaten, het schrijven van een onderzoeksverslag en de presentatie van het onderzoek.

Nadere omschrijving van het blok

Dit onderzoekspracticum beslaat een periode van 6 weken waarin studenten in kleine groepen onder begeleiding van een onderzoeker de verschillende stappen doorlopen. Het onderzoekspracticum wordt afgesloten met een conferentie waarbij ze hun onderzoek presenteren in de vorm van een lezing of poster.

De globale structuur van deze periode is:

- week 1:* bestudering van literatuur en het formuleren van de onderzoeksvraag en hypothese;
- week 2:* design van het experiment ontwerpen. Tevens wordt een voorstel gemaakt voor de statistische analyse en het werven van proefpersonen;
- week 3:* verzamelen van data en een begin maken met het schrijven van het onderzoeksverslag (inleiding en methode);

week 4: verder gaan met het verzamelen van data en beginnen met de analyse hiervan;

week 5: analyse en interpretatie van de data;

week 6: maken van het onderzoeksverslag (bestaand uit: introductie, methode, resultaten en discussie volgens het APA-format van een wetenschappelijk artikel).

In colleges wordt aandacht besteed aan relevante thema's zoals klassieke experimenten binnen de psychologie, welke verschillende designs en onderzoeksmethoden er zijn, ethiek van onderzoek en hoe artikelen gelezen, geschreven en besproken kunnen worden. Er zal ook literatuur beschikbaar zijn over deze thema's.

Literatuur

- Diverse artikelen
- Eventueel een basisboek.

Onderwijsvorm

Onderwijsbijeenkomsten in overleg met begeleider, hoorcolleges, afsluitende conferentie.

Toetsvorm

Aftekening zal geschieden op basis van inbreng in en deelname aan de bijeenkomsten, het onderzoeksverslag en de individuele bijdrage daaraan en de presentatie van het onderzoek.

2.2.2 Niet-blokgebonden programma tweede jaar

Het niet-blokgebonden onderwijs omvat computervaardigheidsonderwijs II, statistiek IIa en IIb en schrijfonderwijs IIa en IIb (IIb is Engels onderwijs). Al deze onderwerpen (met uitzondering van het Engels) hebben een relatie tot het onderwijs dat in jaar 1 gevolgd is. Het computervaardigheidsonderwijs loopt parallel aan de blokken 2.1 tot en met 2.3. Het schrijfonderwijs start aan het begin van het jaar en loopt het hele jaar door. Als onderdeel van het schrijfonderwijs wordt in blok 2.1 een training 'Presenteren' georganiseerd. Statistiek wordt parallel gegeven aan de blokken 2.4 tot en met 2.6 (blok 2.7 is een onderzoekspracticum).

2.2.2.1 Delphi I

Coördinator: Robert van Doorn, experimentele psychologie, tel. 38 81926, Universiteitssingel 40, k. 3.749, e-mail: r.vandoorn@psychology.unimaas.nl

Doelstellingen:

- kennismaken met de eerste beginselen van hoe programmeervaardigheden binnen de moderne psychologische wetenschap van nut zijn;

- verwerven van basiskennis en -vaardigheden om zelfstandig programma's te maken en te testen binnen de programmeeromgeving van Delphi;
- verwerven van een basis voor de verdere verdieping in het derde jaar.

Nadere omschrijving

Een computer is een domme kast vol elektronica en zal alleen iets doen wanneer het daarvoor instructies krijgt. De instructies die een computer nodig heeft, noemt men programma's (software). Het is van belang om te leren programmeren, omdat men binnen de psychologie op allerlei terreinen in feite alleen goed onderzoek kan doen wanneer er een actief begrip is van hoe een programma gemaakt moet worden. In deze cursus wordt de programmeeromgeving Delphi gebruikt om psychologiestudenten programma's te leren maken. Deze programmeeromgeving biedt namelijk de mogelijkheid om op een moderne en efficiënte manier computerprogramma's te leren maken via het zogenaamde visueel programmeren. Net zoals elk programma dat onder Windows draait, bestaat een Delphi-programma uit een grafisch weergegeven venster met een aantal componenten erop, zoals tekstvensters en knoppen. Zo'n programma is niet alleen leuk om te zien, maar reageert ook wanneer de gebruiker bijvoorbeeld op een knop klikt. Om zulke programma's te leren maken en testen, biedt het lesmateriaal (het practicumboek) de studenten de mogelijkheid om te oefenen met de eigenschappen (grootte, kleur, positie, etc.) van de componenten en de aansturing ervan via instructies in de programmeertaal Object-Pascal. Uiteindelijk zal een student deze basisvaardigheden kunnen toepassen en zelfstandig applicaties kunnen bouwen en testen.

Literatuur

- Practicumboek.

Onderwijsvorm

Colleges en verplichte practica.

Toetsvorm

Wordt nader bekend gemaakt.

2.2.2.2 Statistiek IIa en IIb

Deel IIa

Coördinator: Nick Broers, methodologie en statistiek, tel. 38 81929, Universiteits-singel 40, k. 3.771 of tel. 38 82274, Debyeplein 1, k. 2.064, e-mail: nick.broers@stat.unimaas.nl

Doelstellingen

Binnen de psychologie is sprake van een sterk experimenteel gerichte onderzoekstrategie. De meest gangbare analysemodellen zijn alle direct of indirect verwant aan

variantie-analyse. In deze cursus wordt de student vertrouwd gemaakt met de logica en toepassingsmogelijkheden van de variantie-analyse, zoals gebruikt in de context van een aantal basale experimentele designs.

Nadere omschrijving

Aan bod komt allereerst een herhaling van de eenweg variantie-analyse zoals die in het eerste jaar werd geïntroduceerd, gevolgd door posthoc en contrastanalyse. Daarna vindt een uitbreiding plaats naar tweeweg variantie-analyse. Een onderscheid wordt gemaakt tussen orthogonale en nonorthogonale experimentele designs. Vervolgens wordt getoond hoe covariantie-analyse kan helpen om te corrigeren voor het effect van zogenaamde 'confounders'. Bij covariantie-analyse is sprake van een koppeling tussen variantie-analyse en regressie-analyse, een onderwerp dat eveneens werd geïntroduceerd in het eerste jaar. De cursus sluit af met de demonstratie dat variantie-analyse met behulp van zogenaamde 'dummy variabelen' kan worden geherformuleerd als een regressiemodel. Getoond wordt daarbij dat enkelvoudige regressie-analyse, zoals die werd behandeld in het eerste jaar, kan worden uitgebreid tot meervoudige regressie-analyse.

Literatuur

- Studiehandleiding Statistiek IIA, waarin opgenomen een aantal hoofdstukken uit een reader van Gerard van Breukelen.
- Moore, D.S. & McCabe, G.P. (1998). *Introduction to the practice of statistics*. New York: Freeman and Company.

Onderwijsvorm

Er zijn 6 onderwerpen. Per onderwerp een hoorcollege, met daaraan gekoppeld een onderwijsgroepsbijeenkomst, een SPSS-practicum en een werkcollege.

Toetsvorm

15 vierkeuzevragen, open boek toets.

Deel IIb

Coördinator: Gerard van Breukelen, methodologie en statistiek, tel. 38 84001, Universiteitssingel 40, k. 3.771 of tel. 38 82274, Debyeplein 1, k. 2.064, e-mail: gerard.vbreukelen@stat.unimaas.nl

Doelstellingen

Voortbouwend op de bij statistiek IIa behandelde variantie-analyse wordt de analyse van herhaalde metingen van een continue variabele (zoals reactietijd of een test-score) behandeld. Twee herhaalde metingen designs komen veel voor.

In laboratoriumexperimenten is er vaak sprake van een within-subject design: alle proefpersonen worden geobserveerd onder alle condities en dus herhaald gemeten. In veldexperimenten, voor de evaluatie van een nieuwe onderwijsmethode of thera-

pie, is er vaak sprake van een between-subject design: elke persoon wordt toegewezen aan één conditie, zoals interventie of controle. De afhankelijke variabele wordt herhaald gemeten, bijvoorbeeld voor de interventie, erna, en één jaar later. In de cursus komen beide designs aan bod. Het doel is studenten te leren deze designs te herkennen en de ermee verkregen data verantwoord te analyseren en te interpreteren. Hierbij ligt de nadruk op begrip van het onderliggende model en de vertaling van ingewikkeld ogende computeruitvoer naar bekende methoden, zoals de gepaarde en ongepaarde t-toets uit de cursus statistiek Ib, en eenweg ANOVA uit de cursus statistiek IIa.

Nadere omschrijving van het programma

De stof omvat drie designs. Eerst komt het eenweg within-subject design aan bod, het analogon van een eenweg ANOVA voor het geval dat in elke conditie dezelfde personen worden geobserveerd. Daarna het tweeweg within-subject design, het within-subject analogon van tweeweg ANOVA. Bij beide designs worden twee bekende analysemethoden geoefend, namelijk de univariate (mixed model) methode en de multivariate (manova) methode. Daarbij komen ook de verdelingsaannamen achter beide methoden aan bod. Tot slot wordt het split-plot design voor veldexperimenten met herhaalde nametingen behandeld. Dit omvat zowel een between-subject factor (interventie) als een within-subject factor (meetmoment) en veelal ook een covariaat (voormeting).

Literatuur

- Werkboek Statistiek IIb, met onder andere de collegesheets en SPSS-practica (wordt uitgedeeld in het eerste college).
- Girden, E. (1992). *ANOVA Repeated measures*. Newbury Park. CA: Sage.

Onderwijsvorm

Per te behandelen design: een hoorcollege, een onderwijsgroep over de theorie en pen-en-papieropgaven, een SPSS-practicum en een werkcollege waarin de SPSS-opgaven worden besproken. (Deze opzet wordt dus drie keer herhaald.)

Toetsvorm

15 vierkeuzevragen, open boek toets.

2.2.2.3 Schrijfonderwijs IIa en IIb

Het schrijfonderwijs in het tweede jaar bouwt voort op het eerste jaar. In het tweede jaar worden er twee werkstukken geschreven die tevens gepresenteerd zullen worden.

Doelstellingen

- het voorbereiden en geven van presentaties in het Nederlands en Engels;

- het juist gebruiken van visuele hulpmiddelen;
- het adequaat kunnen beantwoorden van vragen gesteld naar aanleiding van de presentatie;
- het leren schrijven van een wetenschappelijk werkstuk in het Nederlands en Engels.

Schrijfonderwijs Ila: presenteren en werkstuk

Coördinator: Monique Doorschodt, neurocognitie, tel. 38 81936, Universiteitssingel 40, k. 5.759, e-mail: m.doorschodt@psychology.unimaas.nl

Nadere omschrijving van het programma

Dit onderdeel bestaat uit het volgen van de training 'Presenteren' en het schrijven van een werkstuk over een algemeen psychologisch onderwerp. Tijdens de training zal er voornamelijk worden geoefend in het geven van presentaties. Hierbij zal de nadruk liggen op het goed kunnen voorbereiden en geven van een presentatie; goed gebruik kunnen maken van visuele hulpmiddelen; kunnen omgaan met vragen en een spreker kunnen inleiden en bedanken.

Net als in het eerste jaar zal er ook nu weer een werkstuk geschreven moeten worden aan de hand van relevante literatuur. Voor de specifieke richtlijnen en eisen voor het schrijven van het tweedejaars werkstuk wordt verwezen naar de handleiding 'Schrijfvaardigheidsonderwijs'.

Onderwijsvorm

De training bestaat uit 3 trainingsbijeenkomsten, waarvan 1 in een colloquiumruimte.

Toetsvorm

Het werkstuk wordt beoordeeld op inhoud en Nederlands taalgebruik. De presentatie van het werkstuk wordt eveneens beoordeeld. De beoordeling van zowel het werkstuk als de presentatie moet voldoende zijn.

Inleveren werkstuk

Wanneer en waar de werkstukken ingeleverd moeten worden zal ruim van tevoren bekend gemaakt worden. Het werkstuk voor onderdeel Ila dient in tweevoud ingeleverd te worden. Eén papieren versie en één elektronische versie. Op de dag van de deadline moeten beiden binnen zijn. Op de papieren versie zet je rechtsonder op het titelblad: Schrijfonderwijs Ila, je naam en ID-nummer. De elektronische versie moet als attachment via een e-mail verstuurd worden. De e-mail moet gestuurd worden naar 'werkstuk@psychology.unimaas.nl'. De e-mail krijgt de naam van de opdracht plus het ID-nummer van de student. De attachment moet in de naam ook het ID-nummer bevatten, dus noem de file bijvoorbeeld 'werkstukjaar2a Idxxxx.doc'.

Als je het tweedejaarswerkstuk Ila elektronisch inlevert dan doe je dat als volgt:

Je stuurt een e-mail naar: werkstuk@psychology.unimaas.nl

In het vakje subject vul je in: werkstukjaar2a ldxxxxx
Dus: 'werkstukjaar2a' aan elkaar, dan een spatie en je ID-nummer. Vergeet niet het
werkstuk dezelfde filenaam te geven en als attachment mee te sturen.

Schrijfonderwijs IIb: Engels en werkstuk

Coördinator: Hanneke van Mier, neurocognitie, tel. 38 84010, Universiteitssingel 40,
k. 4.765, e-mail: h.vanmier@psychology.unimaas.nl

Nadere omschrijving van het programma

Dit onderdeel bestaat uit het schrijven van een werkstuk in het Engels en het bijwonen van onderwijsbijeenkomsten waar met name het gebruik van wetenschappelijk Engels geoefend zal worden. Tijdens deze training zal de nadruk liggen op het schrijfonderwijs, daar de spreekvaardigheid van het Engels ook aan bod komt in blok 2.6. Studenten zullen tijdens deze training gevraagd worden om enkele korte stukjes te schrijven en samenvattingen te maken. De structuur van de training is zodanig dat studenten enerzijds de eigen geschreven stukjes gebruiken om een korte presentatie te geven of de discussie te leiden in de onderwijsgroepen, anderzijds is er veel ruimte voor feedback, bijstelling en ontwikkeling. De bedoeling is dat populair wetenschappelijke onderwerpen worden gepresenteerd en bediscussieerd waarbij gedacht moet worden aan een wetenschappelijk publiek dat echter niet-specialistisch is op het gebied van de psychologie. De gekozen onderwerpen hoeven niet noodzakelijkerwijs een directe relatie te hebben met onderwerpen uit het desbetreffende parallelle blok. Het gaat om het oefenen van Engels, waarbij gelet wordt op formeel en correct taalgebruik en de daarbij behorende woordenschat. Daarnaast wordt bekeken of studenten kunnen omgaan met het beantwoorden van vragen en het geven van uitleg om te zorgen voor een beter begrip met betrekking tot de presentatie en het goed verlopen van een discussie. De training werkt toe naar het schrijven van een werkstuk in de Engelse taal. Studenten zullen hierin worden begeleid en ontvangen feedback over hun prestaties. Naast het schrijven van het werkstuk is het verplicht om een presentatie te houden (in het Engels) over het onderwerp van het geschreven werkstuk. Voor de specifieke richtlijnen en eisen voor het schrijven van het tweedejaars werkstuk wordt verwezen naar de handleiding 'Schrijfvaardigheidsonderwijs'.

Onderwijsvorm

Onderwijsbijeenkomsten en feedbacksessies.

Toetsvorm

Het werkstuk wordt apart beoordeeld op inhoud en Engels waarbij beide aspecten even zwaar meetellen. De presentatie van het werkstuk wordt eveneens beoordeeld. De beoordeling van zowel het werkstuk als de presentatie moet voldoende zijn.

Inleveren werkstuk

Wanneer en waar de werkstukken ingeleverd moeten worden zal ruim van tevoren bekend gemaakt worden. Het werkstuk voor onderdeel IIb dient in drievoud ingeleverd te worden. Twee papieren versies en één elektronische versie. Op de dag van de deadline moeten alle versies binnen zijn. Op de papieren versies zet je rechtsonder op het titelblad: Schrijfonderwijs IIb, je naam en ID-nummer. De elektronische versie moet als attachment via een e-mail verstuurd worden. De e-mail moet gestuurd worden naar 'werkstuk@psychology.unimaas.nl'. De e-mail krijgt de naam van de opdracht plus het ID-nummer van de student. De attachment moet in de naam ook het ID-nummer bevatten, dus noem de file bijvoorbeeld 'werkstukjaar2b Idxxxx.doc'.

Als je het tweedejaarswerkstuk IIb elektronisch inlevert dan doe je dat als volgt:

Je stuurt een e-mail naar: werkstuk@psychology.unimaas.nl

In het vakje subject vul je in: werkstukjaar2b Idxxxx

Dus: 'werkstukjaar2b' aan elkaar, dan een spatie en je ID-nummer. Vergeet niet het werkstuk dezelfde filenaam te geven en als attachment mee te sturen.

2.2.3   Basisboeken

Evenals in de propedeuse heeft de curriculumjaargroep voor jaar 2 een lijst met basisboeken samengesteld die door de studenten kunnen worden aangeschaft. Via de faculteitsvereniging *Luna-tik* (indien lid) zijn deze met korting te verkrijgen. Voor jaar 2 zijn dit:

- Girdin, E. (1992). *ANOVA Repeated measures*. Newbury Park. CA: Sage.
- McLeod, P., Plunkett, K., & Rolls, E.T. (1998). *Introduction to connectionist modelling of cognitive processes*. Oxford: Oxford University Press.
- Thagard, P. (1996). *Mind*. Cambridge MA: MIT Press.
- Moore, D.S., & McCabe, G.P. (1998). *Introduction of the practice of statistics*. New York: Freeman and company.

3

Het derde studiejaar

59

Studiegids 2001-2002

3.1 ALGEMEEN

In het derde jaar kiezen studenten één van de twee afstudeerrichtingen: biologische of cognitieve psychologie. Binnen deze afstudeerrichtingen kunnen studenten zich specialiseren door het volgen van een bepaalde afstudeervariant. Het derde jaar is zo opgebouwd dat men in de eerste drie blokken (van september tot en met december) basisblokken van de afstudeerrichting volgt. De overige vier blokken van het jaar worden ingevuld met een afstudeervariant. Voor de cognitieve psychologie zijn dit de afstudeervarianten cognitieve ergonomie en onderwijspsychologie. Binnen de afstudeerrichting biologische psychologie kunnen studenten kiezen voor neuro-psychologie of ontwikkelingspsychologie. Daarnaast bestaat de mogelijkheid voor studenten van beide afstudeerrichtingen om na het basisprogramma cognitieve of biologische psychologie, een deel van het programma geestelijke gezondheidkunde (GGK) van de faculteit der gezondheidswetenschappen te volgen (afstudeertraject psychopathologie).

Regeling Engelstalige blokken

Tegenwoordig houdt de arbeidsmarkt voor onze afgestudeerden niet op bij de Nederlandse grenzen. Daarom vinden wij het van belang dat studenten door een gedegen beheersing van de Engelse taal hun positie op de nationale en internationale arbeidsmarkt kunnen verbeteren. Om buitenlandse uitwisselingsstudenten te kunnen ontvangen is het ook noodzakelijk dat onze blokken in het Engels aangeboden kunnen worden.

Voor het derde studiejaar geldt de volgende regeling: in jaar 3 worden de volgende blokken altijd en volledig in het Engels aangeboden. In de biologische afstudeerrichting: 3.3.B, 3.6.3 en 3.7.4.; in de cognitieve afstudeerrichting: 3.3.A, 3.4.1 en 3.5.2. Bij deze blokken geldt dus dat alle onderwijsgroepen, colleges, papers en toetsen in het Engels worden verzorgd. Alleen voor wat betreft de practica wordt een uitzondering gemaakt. Deze worden in principe niet in het Engels aangeboden; het is aan de blokcoördinator om te beslissen of het practicum wel in het Engels wordt aangeboden. Voor alle andere blokken in het derde jaar geldt: zodra een buitenlandse student zich voor een van deze blokken aanmeldt, zal één onderwijsgroep in het Engels worden gedraaid waarvoor de reguliere studenten zich kunnen aanmelden. Colleges en practica hoeven niet in het Engels plaats te vinden; dit is aan de blokcoördinator om te beslissen. Indien deze niet in het Engels plaatsvinden dan dienen buitenlandse studenten door de blokcoördinator één uur per week te worden bijgepraat over hetgeen in het college aan de orde is geweest en moet er voor de buitenlandse studenten een vervangende opdracht voor de practica worden geregeld. De Engeltalige onderwijsgroep kan de toets zowel in het Nederlands als in het Engels afleggen. Gezien de minder grote aantallen studenten in de afstudeervarianten, kan het voorkomen dat, indien een buitenlandse student zich voor een van deze blokken

aanmeldt, de Nederlandse studenten niet meer op basis van vrijwilligheid in deze Engelse onderwijsgroepen worden ingedeeld.

3.2 OVERZICHT ONDERWIJS JAAR 3

Blok		Practicum	Overig onderwijs
Basisblokken cognitieve psychologie			Schrijfonderswijs III
3.1.A	Redeneren en beslissen in de rechtszaal en daarbuiten	Beoordelen getuigenverklaringen / leugendetectie	Statistiek IIIa
3.2.A	Propaganda	Ontwerpen flyer	Statistiek IIIa
3.3.A	Multimedia	Ontwerpen website	Statistiek IIIb
<i>Afstudeervariant cognitieve ergonomie</i>			
3.4.1	Man-machine interaction	Evaluatie website	Statistiek IIIb
3.5.1	Verkeers- en luchtvaartpsychologie	Onderzoek effect omgevingslawaaï op taakprestatie	Delphi II
3.6.1	Information design	Toetsing effectiviteit informatiedragers	Delphi II
3.7.1	Macro-ergonomie	Ergonomische case-studies	Delphi II
<i>Afstudeervariant onderwijspsychologie</i>			
3.4.2	Beoordelen en testen	Beoordeling beroepskeuzeadviseurs / ontwikkelen toets	Statistiek IIIb
3.5.2	Cognitive-and social development	Testen sociaal-emotionele ontwikkeling / science instruction	Delphi II
3.6.2	Kennis verwerven	Probleem ontwerp / probleemoplossen / tekstverbetering	Delphi II
3.7.2	Instrueren	Leeronderzoek	Delphi II
Basisblokken biologische psychologie			Schrijfonderswijs III
3.1.B	Basale neurowetenschap	Neuro-anatomie	Statistiek IIIa
3.2.B	Neurocognitie: theorie en methode	Analyse en verslaglegging ERP en netwerk simulatie	Statistiek IIIa

3.3.B	Perception, imagery and the brain	Uitvoering en verslaglegging simulatie-experiment	Statistiek IIIb
<i>Afstudeervariant neuropsychologie</i>			
3.4.3	Hersenletsel	Neuropsychologische diagnostiek	Statistiek IIIb
3.5.3	Gedragsstoornissen	Vaardigheden in afnemen anamnese	Delphi II
3.6.3	Activation, arousal and psychopharmacology	Psychofysiologische metingen	Delphi II
3.7.3	Neuropsychologie van de veroudering	Aanleren basaal neuro-wetenschappelijk onderzoek	Delphi II
<i>Afstudeervariant ontwikkelingspsychologie</i>			
3.4.4	Infancy	Evaluatie cognitieve en motorische ontwikkeling	Statistiek IIIb
3.5.4	Waarneming, attentie en motorische ontwikkeling	Experimentele en psychofysiologische onderzoeksopzetten en meettechnieken	Delphi II
3.6.4	Ontwikkeling van cognitie en taal	Experimenteel en psychofysiologisch taalonderzoek	Delphi II
3.7.4	Social-emotional development	Testen van kind met Theory of Mind test	Delphi II
Afstudeertracject psychopathologie			Schrijfonderrwijs III
3.4.5	Gesprekstechnieken		Statistiek IIIb
3.5.5	Stemmingsstoornissen	Anamnese / experimentele psychopathologie	Delphi II
3.6.5	Angst	Gedragstherapie: diagnostiek en opstellen functionele analyse	Delphi II
3.7.5	Seksualiteit	Bijzondere werkvormen / vaardigheidstraining	Delphi II

3.3 DE AFSTUDEERRICHTING COGNITIEVE PSYCHOLOGIE

3.3.1 Basisprogramma cognitieve psychologie

In een groot aantal blokken uit de eerste twee jaren van de opleiding psychologie hebben studenten kennis kunnen maken met de cognitiewetenschap in het algemeen en de cognitieve psychologie in het bijzonder. De verworven kennis over de verschillende cognitief psychologische kernthema's wordt in het derdejaarsprogramma van de afstudeerrichting cognitieve psychologie verdiept en toegepast. Allereerst gebeurt dit in een drietal basisblokken. Vervolgens wordt een keuze gemaakt voor één van de twee afstudeertrajecten: cognitieve ergonomie en onderwijspsychologie.

Het eerste basisblok, 'Redeneren en beslissen in de rechtszaal en daarbuiten' (blok 3.1.A), bouwt voort op de kennis over beslissen en redeneren. De betrouwbaarheid van het cognitief systeem en de werking van ons geheugen zijn enkele aanvullende cognitief-psychologische thema's die in het kader van dit blok behandeld worden. Het blok 'Propaganda' (blok 3.2.A) zal voortbouwen op verworven kennis over waarnemen, emotie en computationele modellen. Elementen uit communicatiewetenschap, sociale cognitie, toegepaste taalkunde, semiotiek en cultuur-, consumenten- en godsdienstpsychologie zorgen voor een passende omlijsting.

In het blok 'Multimedia' (blok 3.3.A) worden de thema's aandacht, taal en leren geaccentueerd. Afstudeervariant-overschrijdende elementen zullen afkomstig zijn uit de systeemtheorie en de informatietechnologie.

3.3.1.1 Omschrijving van de blokken

Blok 3.1.A Redeneren en beslissen in de rechtszaal en daarbuiten

Blokcoördinator: Ineke Wessel, experimentele psychologie, tel. 38 81941, Universiteitssingel 40, k. 3.738, e-mail: i.wessel@psychology.unimaas.nl

Doelstellingen

- toepassing van theorieën over redeneren en redeneerfouten, beslissen en besluitvorming op basis van incomplete of 'vage' informatie en de invloed van (naïeve) mentale modellen op redeneren en beslissen;
- kennis van belangrijke paradigma's in relevant experimenteel-psychologisch onderzoek.

Nadere omschrijving van het blok

Dit blok biedt een verdieping op de thema's redeneren en beslissen, met speciale aandacht voor besluitvorming op basis van incomplete, strijdige of vage informatie, beslissen onder onzekerheid, de fouten die mensen - individueel en in groepen - daarbij maken, en de voors en tegens van beslissingsondersteunende systemen.

Hierbij zal rechtspsychologie een prominente plaats innemen. De rechtspraak is immers bij uitstek een domein waar fouten in redeneren en beslissen verstrekkende gevolgen kunnen hebben. Ten slotte zal in dit blok de rol van psychologische expertise binnen de rechtspraak aan de orde gesteld worden, mede omdat het rechtswezen in toenemende mate een beroep doet op deze expertise.

Literatuur

- Diverse artikelen.

Practicum

Coördinator: Robert Horselenberg, experimentele psychologie, tel. 38 81924, Universiteitssingel 40, k. 3.743, e-mail: r.horselenberg@psychology.unimaas.nl

Omschrijving

Kennismaking met een aantal methoden om getuigenverklaringen op hun waarde te beoordelen. Onderwerpen: suggestibiliteit, criteria based content analysis (CBCA) en leugendetectie.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeenkomsten, 4 hoorcolleges, 3 practicumbijeenkomsten.

Toetsvorm

Minimaal 6 open vragen.

Blok 3.2.A Propaganda

Blokcoördinator: Rob Ruiter, experimentele psychologie, tel. 38 82413, Universiteitssingel 40, k. 3.753, e-mail: r.ruiter@psychology.unimaas.nl

Doelstellingen

Tegen de achtergrond van beïnvloedingsprocessen dient cognitief-psychologische kennis die studenten in de eerste twee jaar van de studie hebben verworven te worden toegepast en verdiept. Kennismaking met relevante nevendisciplines als sociale cognitie, semiotiek en communicatiewetenschap.

Nadere omschrijving van het blok

In dit blok vormen producten van individuele en massacommunicatie die erop zijn gericht het gedrag van mensen te beïnvloeden, een aanleiding voor het bestuderen van de onderliggende cognitieve processen in het hoofd van zender of ontvanger. Enkele onderwerpen die behandeld worden zijn: massacommunicatiemodellen; voorlichting en attitudeverandering; godsdienstpsychologie en attributietheorie; taalpragmatiek; relevantietheorie en humor; visuele waarneming en tekststopmaak; interferentie van de betekenis van vormen; symbolen in semiotiek en cognitiewetenschap; muziek en consumentengedrag; emoties en esthetiek. Hierbij zal de nadruk

liggen op modellen van de relevante (sociaal) cognitieve processen. Zo zullen studenten tijdens dit blok onder andere kennis maken met catastrofetheoretische modellen van attitude- en groepspolarisatie, relevantietheorie en neurale netwerkmodellen van visuele aandacht en van herkenning van muzikale patronen.

Practicum

Coördinator: Rob Ruiter, experimentele psychologie, tel. 38 82413, Universiteits-singel 40, k. 3.753, e-mail: r.ruiter@psychology.unimaas.nl

Omschrijving

Toepassen van verworven kennis in een ontwerp van een flyer of affiche. Beoordeling vindt plaats op basis van het ontwerp en een bijgeleverd rapport waarin gemaakte keuzes theoretisch worden verankerd. Het practicum wordt afgesloten met een presentatie en een verslag. Beoordeling van de presentatie vindt plaats via peer assessment. Het punt voor het practicum is gelijk aan het punt voor de presentatie, tenzij het punt voor het verslag daar meer dan één punt van afwijkt, in welk geval het punt voor het practicum wordt gelijkgesteld aan het punt voor het verslag.

Literatuur

- Diverse artikelen.

Onderwijsvorm

12 onderwijsgroepsbijeenkomsten, 5 colleges, practica, audiovisueel materiaal.

Toetsvorm

Wordt nader bekend gemaakt.

Course 3.3.A   Multimedia

Course coordinator: Robert van Doorn, experimental psychology, tel. 38 81926, Universiteitssingel 40, r. 3.749, e-mail: r.vandoorn@psychology.unimaas.nl

Objectives

The purpose of this course is to acquire:

- knowledge of cognitive-psychological theories relevant for multimedia information presentation and multimodal information processing;
- knowledge of multimedia applications in the areas of education and communication;
- knowledge of uni- and multimodal information processing and the attention that plays part in this process.

Further description of the course

In this course, the question is in what way uni- and multimodal information is being processed. The fundamental and application psychological knowledge about the

possibilities and limitations from the cognitive system will play part in terms of learning, memory and various forms of attention. A start will be made with multimedia applications for transfer of knowledge in learning situations and the electronic forms that are used (for instance hypertext and internet). Bit by bit more fundamental research insights will be discussed that have to do with both uni- and multimodal information processing, in which various forms of attention play a large role.

Literature

- Various articles.

Practica

Coordinator: Robert van Doorn, experimental psychology, tel. 38 81926, Universiteitssingel 40, r. 3.749, e-mail: r.vandoorn@psychology.unimaas.nl

Description

The practical consists of an introductory course for Microsoft Frontpage 2000. Thereafter, students will work in small groups on the design, implementation and presentation of a Website. The following skills stand central:

- working with Frontpage 2000;
- applying website style-guides of a website design;
- presenting the design and implementation (prototype).

Instructional form

12 tutorial group meetings, lectures.

Examination form

Minimal 6 open questions.

3.3.2 Afstudeervariant cognitieve ergonomie

Cognitieve ergonomie houdt zich bezig met de afstemming van taken, systemen en gebruiksvoorwerpen op de menselijke informatieverwerking (waarnemen, leren, taal, beslissen, aandacht en motoriek). Na deze studie beschikken studenten zowel over een fundamentele kennis van die menselijke informatieverwerking als over kennis en vaardigheden met betrekking tot toepassingsgerichte onderzoeksmethoden. Door deze opzet worden studenten opgeleid tot onderzoekers die hun weg kunnen vinden in zowel fundamenteel als toepassingsgericht werk.

De interactie tussen mens en geautomatiseerde systemen en gereedschappen, onderwerpen uit de bewegingsleer en antropometrische aspecten staan centraal in blok 3.4.1 (Man-machine interaction). Blok 3.5.1 (Verkeers- en luchtvaartpsychologie) richt zich op fouten, waarneming, subjectvariabelen zoals vermoeidheid en stress, en op omgevingsvariabelen zoals geluid.

De fundamentele uitgangspunten bij het ontwerpen en evalueren van informatiedragers komen aan bod in blok 3.6.1 (Information design). Aandacht wordt besteed

aan informatiedragers zoals beeldschermen, gebruiksaanwijzingen, waarschuwingen en pictogrammen. In het blok 3.7.1. (Macro-ergonomie/arbeidspsychologie) komt de afstemming van de werkplek op de mogelijkheden en beperkingen van de mens aan bod en de onderzoeksmethodieken die hier bij horen.

3.3.2.1 Omschrijving van de blokken

Course 3.4.1 Man-machine interaction

Course coordinator: Robert van Doorn, experimental psychology, tel. 38 81926, Universiteitssingel 40, r. 5.749, e-mail: r.vandoorn@psychology.unimaas.nl

Objectives

The purpose of this course is to answer the following questions:

- How can the design of machines take the potentials and limitations of human information processing into consideration?
- What approaches are available to determine and optimize the usability of systems?

Further description of the course

Man-machine interaction constitutes an important new multidisciplinary area of work for cognitive psychologists. In this course, you will first be introduced to the most important theoretical and empirical approaches within the field. Of particular interest will be the possibilities and limitations of human information processing in relation to automated systems. Perception, attention and motor skills will be discussed. On the practical side, the methods and techniques for evaluating the usability of a system in a particular context with a specific target group will be examined and applied.

Literature

- Various articles.

Practical

Coordinator: Robert van Doorn, experimental psychology, tel. 38 81926, Universiteitssingel 40, r. 3.749, e-mail: r.vandoorn@psychology.unimaas.nl

Description

Students will plan, conduct, and report on a self-designed and implemented (in course 3.3.a) Website. The practical is concluded with a report.

Instructional form

12 tutorial group meetings, lectures, practical meetings.

Examination form
Open questions.

Blok 3.5.1 Verkeers- en luchtvaartpsychologie

Blokcoördinator: Jan Ramaekers, neurocognitie, tel. 38 81951, Universiteitssingel 40, k. 4.737, e-mail: j.ramaekers@psychology.unimaas.nl

Doelstellingen

- kennis van cognitieve psychologische theorieën, met toepassingen uit de verkeerspsychologie, de luchtvaartpsychologie etc.;
- kennis van modellen en aanpakken uit de cognitieve psychologie, met aandacht voor subject-variabelen zoals vermoeidheid en stress en omgevingsvariabelen zoals lawaai.

Nadere omschrijving van het blok

Verkeers- en luchtvaartpsychologie besteedt aandacht aan de relaties en transacties tussen mensen en hun al dan niet natuurlijke omgeving. De belangrijkste theoretische thema's die in dit blok aan de orde gesteld worden, zijn gerelateerd aan ecologische, energetische en cognitieve psychologische modellen van taakverrichting. Het gaat daarbij met name om niet-natuurlijke omgevingen, zoals werkplekken (inclusief cockpits, controlekamers etc.), wegen en steden. Hierbij wordt aandacht besteed aan de effecten van vermoeidheid, medicatie, lawaai en temperatuur op menselijke prestaties; aan veiligheid, risico-management en menselijke fouten; aan de vraag hoe mensen de weg vinden in complexe omgevingen en aan de cognitieve aspecten die een rol spelen bij het ontwerpen van deze niet-natuurlijke omgevingen. Tevens wordt aandacht besteed aan menselijk gedrag in relatie tot de natuurlijke omgeving. Thema's die hier aan de orde gesteld worden zijn onder andere omgang met natuur- en technologische rampen.

Literatuur

- Diverse artikelen.

Practicum

Coördinator: Annemiek Vermeeren, neurocognitie, tel. 38 81952, Universiteitssingel 40, k. 4.737, e-mail: a.vermeeren@psychology.unimaas.nl

Omschrijving

Opzet van een vergelijkend onderzoek naar het effect van omgevingslawaai op taakprestatie.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeenkomsten, 4 hoorcolleges, 4 practicumbijeenkomsten.

Toetsvorm

Minimaal 6 open vragen.

Blok 3.6.1 Information design

Blokcoördinator: vacature

Doelstellingen

- kennismaking met inzichten en bevindingen op het terrein van 'information design';
- verwerven van inzicht in toepassingsmogelijkheden van cognitief-psychologische kennis en theorieën bij het ontwikkelen van producten, hulpmiddelen etc.;
- introductie van methoden en technieken om information-design-producten, zoals gebruiksaanwijzingen, waarschuwingen, formulieren en displays, te evalueren of te ontwikkelen.

Nadere omschrijving van het blok

Information design is het interdisciplinaire veld waarin cognitief-psychologen, ergonomen, toegepast taalkundigen en grafisch ontwerpers zich buigen over de vraag hoe te komen tot adequate grafische communicatiehulpmiddelen zoals handleidingen, pictogrammen, etc. Naast een theoretische behandeling van cognitief-psychologische onderwerpen als planning, zoeken van informatie, en affordances zullen aan de hand van een groot aantal voorbeelden de mogelijkheden en beperkingen van taal, tekst, figuren en symbolen als communicatiemiddel aan de orde komen. Voorbeelden waarbij uitgebreid wordt stilgestaan zijn: gebruiksinstructies bij (complexe) apparaten, waarschuwingen, tabellen en grafieken en pictogrammen. Er zal ook aandacht besteed worden aan instructiemateriaal voor ouderen. De studenten maken kennis met de vaardigheden die nodig zijn om de effectiviteit van de genoemde informatiedragers te evalueren en te optimaliseren.

Literatuur

- Diverse artikelen.

Practicum

Coördinator: vacature.

Omschrijving

In het practicum zal ervaring opgedaan worden met verschillende methoden om de effectiviteit van uiteenlopende informatiedragers te toetsen. Studenten voeren een taakanalyse uit, ontwerpen een productevaluatietest, stellen een foutenanalyse op en maken kennis met de ecologische benadering van interface design.

Onderwijsvorm

10 onderwijsbijeenkomsten, 4 colleges, 5 practicumbijeenkomsten.

Toetsvorm

Minimaal 6 open vragen.

Blok 3.7.1 Macro-ergonomie

Blokcoördinator: Pieter Unema, experimentele psychologie, tel. 38 81954, Universiteitssingel 40, k. 3.761, e-mail: p.unema@psychology.unimaas.nl

Doelstellingen

De traditionele benadering van de ergonomie baseert vooral op fysische en cognitieve vaardigheden en beperkingen van het individu en de betekenis daarvan voor de ontwikkeling van gereedschappen en werkplekken. Problemen op de werkplek kunnen echter niet altijd aan individuele eigenschappen van werknemer en werkplek worden toegeschreven. Om een volledig beeld van prestaties op de werkplek te krijgen dienen de sociale en organisatorische omgeving bij de beoordeling betrokken te worden. Doel van dit blok is om inzichten in al die arbeidspsychologische factoren te krijgen, die van belang zijn voor de uiteindelijke taakprestatie.

Nadere omschrijving van het blok

Om dit doel te bereiken worden thema's als motivatie, naturalistic decision making, team training en -prestatie en de meting van mentale werkbelasting aan de orde gesteld. In de geïntegreerde practicumonderdelen zullen studenten aan de hand van enkele case-studies kennismaken met de cognitief-ergonomische praktijk en met daarin gangbare onderzoeksmethoden en technieken. Mogelijke thema's zijn ergonomische werkplekanalyse, observatietechnieken, hardop-denken-protocollen en meting van mentale werkbelasting. Aangezien deze cursus de laatste in de afstudeerrichting cognitieve ergonomie is, wordt tevens gepoogd de kloof tussen theorie en praktijk enigszins te overbruggen aan de hand van een aantal praktische oefeningen.

Literatuur

- Diverse artikelen en hoofdstukken.

Onderwijsvorm

Het blok bestaat uit 5 hoorcolleges en 11 onderwijsbijeenkomsten. Een deel van de bijeenkomsten wordt besteed aan de voor- en nabespreking van in totaal 4 praktische opdrachten. De uitvoering van een deel der praktische opdrachten geschiedt in 'het veld'.

Toetsvorm

De individuele toetsing bestaat uit een schriftelijk tentamen. De bloktoets omvat 8 à 10 essayvragen die betrekking hebben op de in de bijeenkomsten besproken teksten

plus het materiaal dat voor de uitvoering van de praktische opdrachten gebruikt wordt.

De praktische opdrachten worden op een schaal van 1 tot 10 beoordeeld. Studenten dienen alle eventueel gemiste opdrachten in te halen en die opdrachten over te doen, waarvoor een onvoldoende (<5.5) cijfer werd behaald.

Het eindcijfer wordt bepaald door een gewogen middeling van bloktoets (2x) en praktische opdrachten (1x).

3.3.3 Afstudeervariant onderwijspsychologie

Onderwijs is een poging om voor mensen een omgeving te scheppen waarin ontwikkeling bevorderd wordt. Daarbij moet niet alleen gedacht worden aan kinderen die leren lezen, maar ook aan jongvolwassenen die dokter willen worden, of oudere mensen die zich via het internet bijscholen om in hun eigen werksituatie kansen op interessanter werk te verwerven. Daarbij gaat het niet alleen om cognitieve veranderingen maar ook om veranderingen in wat ze kunnen met, en wat ze voelen over de wereld om hen heen.

De Maastrichtse benadering van de onderwijspsychologie is constructivistisch van aard, dat wil zeggen dat leren als een proces van kennisconstructie wordt beschouwd. Daarnaast benadrukt het de context waarin geleerd wordt en het sociale karakter ervan. Het probleemgestuurde onderwijs dat de studenten in Maastricht zelf aan de lijve ervaren, is daar een duidelijk voorbeeld van.

Als eerste wordt het blok 'Beoordelen en testen' (blok 3.4.2) aangeboden. Beoordeling is een onderwerp dat zowel maatschappelijke als fundamenteel cognitief-psychologische kanten heeft en daarom belangrijk is voor eenieder die later in dit veld wil gaan werken. De cognitieve en sociale ontwikkeling van kinderen en adolescenten komt in het tweede blok 'Cognitive and social development' (blok 3.5.2) aan de orde. Het derde blok 'Kennis verwerven' (blok 3.6.2) gaat over leerprocessen. Ten slotte wordt de reeks afgesloten met het blok 'Instrueren' (blok 3.7.2). Dit blok gaat over hoe kennis van leren aangewend kan worden om methoden te ontwikkelen die dat leren bevorderen.

3.3.3.1 Omschrijving van de blokken

Blok 3.4.2 Beoordelen en testen

Blokcoördinator: Marianne van den Hurk, faculteitsbureau, tel. 38 81953, Universiteitssingel 40, k. 5.755, e-mail: m.vandenhurk@psychology.unimaas.nl

Doelstellingen

Kennis en een kritische benadering van criteria en methoden voor de evaluatie van cursisten (scholieren, studenten) en de evaluatie van onderwijs. Welke criteria en

methoden zijn er? In hoeverre zijn deze wetenschappelijk onderbouwd, valide, betrouwbaar en hanteerbaar?

Nadere omschrijving van het blok

Dit blok handelt over evaluatie in de onderwijscontext, zowel de evaluatie van cursisten als die van het onderwijs. Relevante vragen zijn in dit verband bijvoorbeeld: wat is de voorspellende waarde van tests en vragenlijsten voor bijvoorbeeld intelligentie of voor de selectie van een beroep? En van examenuitslagen? Hoe worden toetsvragen gemaakt en hoe bepaal je de kwaliteit van toetsvragen? Is onderwijs goed als de cursisten tevreden zijn na afloop van de cursus, of als het slaagpercentage hoog is, of als het geleerde bruikbaar is in het werk van de cursisten? Wat is de relatie tussen evaluatie van cursisten en van onderwijs? In hoeverre leggen cursist en docent de verantwoordelijkheid voor (negatieve en positieve) resultaten bij zichzelf? Hoe kunnen tests en toetsen genormeerd worden? Dienen examenscores beoordeeld te worden volgens een absolute of relatieve norm? Dienen testcores gerelateerd te worden aan geslacht en leeftijd of zijn andere persoonskenmerken relevanter? Hoe gaan we om met verschillen tussen culturen, milieus, cohorten of generaties? Hoe kan feedback aan de beoordeelde bijdragen tot een verbetering? Wat leren scholieren of studenten van hun fouten op meerkeuzevragen? Wat leren docenten van hun scores op rating scales in onderwijsbeoordelingen? Welke overige feedback is nodig? Welke criteria kan men hanteren bij evaluaties en wie heeft het recht van evalueren? Mag de samenleving een woordje meespreken bij de evaluatie van studenten en opleidingen? Is de klant altijd koning? En wie is de klant? Aan de hand van een aantal taken zal op deze en andere vragen worden ingegaan. In dit verband wordt ook een practicum testafname en -scoring ingelast.

Literatuur

- Diverse artikelen.

Practicum

Coördinatoren: Marianne van den Hurk, tel. 38 81953, Universiteitssingel 40, k. 5.755, e-mail: m.vandenhurk@psychology.unimaas.nl en Henk van Berkel, onderwijsontwikkeling en onderwijsresearch (FdG), tel. 38 81116, Universiteitssingel 50, k. 5.108, e-mail: h.vanberkel@educ.unimaas.nl

Omschrijving

- studenten ontwikkelen een 'authentieke test' voor dit blok, inclusief richtlijnen voor beoordeling en een voorstudie naar validiteit en betrouwbaarheid;
- studenten ontwerpen een serie stations voor de beoordeling van beroepskeuze-adviseurs in spe.

Onderwijsvorm

10 onderwijsbijeenkomsten, 4 hoorcolleges, 6 practicumbijeenkomsten.

Toetsvorm

Combinatie van beoordeling van (practicum)verslagen en een self-assessment.

Course 3.5.2 Cognitive and social development

Course coordinator: Reinout Wiers, experimental psychology, tel. 38 81935, Universiteitssingel 40, r. 3.732, e-mail: r.wiers@psychology.unimaas.nl

Objectives

- Which processes constitute the basis for children's cognitive and social development?
- How does instruction influence this development?

Further description of the course

Children between their fourth and eighteenth years spend approximately 15.000 hours in school. In this course, the research concerned with the cognitive and social development in this period and how education can interfere with these processes. A returning element is the influential (neo-) developmental psychology of Piaget, criticisms with respect to this theory and more recent alternatives, in which domain specific conceptual change, naïve theories and dynamic system theory is stressed. Furthermore, the methodology of research in cognitive and social development will be discussed. Throughout the course the development from baby to young adult will be followed. For each period, the ongoing theoretical controversies will be examined along with their (possible) implications for education. In this connection, both regular education (e.g., science education) and special education and education-related developmental problems (e.g., teasing) will be examined. During the course, every student specializes in a task, which will be presented during the last two group meetings. Every student will test an elementary school child using the (short version of the) Theory Of Mind (TOM) test. Test scores of the child will be calculated, interpreted and reported. Further, you will do a little experiment concerning science instruction in which the task is to examine the cognitive structure of prior knowledge in a problem-based learning context. You will write a report on the theoretical background, your results, and recommendations in the chosen learning context (counts for 25% of the final score).

Literature

- Olson, D.R. & Torrance, N. (Eds.) (1996). *The handbook of education and human development*. Cambridge MA, USA: Blackwell Publishers.
- Various articles.

Instructional form

Practicals, lectures and tutorial group meetings will be integrated (18 meetings).

Examination form

Individual report about the science instruction practical (25%) and an essay test with 5 questions (75%).

Blok 3.6.2 Kennis verwerven

Blokcoördinator: Margje van de Wiel, experimentele psychologie, tel. 38 82171, Universiteitssingel 40, k. 3.742, m.vandewiel@psychology.unimaas.nl

Doelstellingen

Kennis van leren. Op basis van een gedegen kennis van theorieën over leren, verwerven studenten inzicht in wat verandert, en hoe dat verandert, wanneer mensen pogingen doen iets te begrijpen, of te leren doen.

Nadere omschrijving van het blok

Wat is leren? Wat is kennis? Hoe is het denken over leren in de loop van de tijd veranderd? Welke verschillende vormen van leren zijn er? Hoe kan leren het beste bevorderd worden? Is dit anders voor de verschillende vormen van leren? Welke kennis beklijft? Wanneer kan een student het geleerde toepassen in een andere context? Wat denken studenten en docenten zelf over leren? Wat voor motivatie hebben studenten om te leren? Deze vragen staan centraal in dit blok. Studenten denken na over deze vragen aan de hand van problemen uit de praktijk van onderwijs en onderzoek.

Constructivistische en associationistische perspectieven op menselijk leren passeren de revue. Kennisrepresentatie is hierbij een centraal begrip, zowel bij mensen als bij artificiële modellen. Motivatietheorieën, leerstijlen, leren van tekst en leren rekenen zijn wat meer toegepaste thema's. Verder worden expertise en herinnering van leerstof op de zeer lange-termijn besproken.

De blokstructuur wijkt af van de standaardstructuur in die zin dat een aantal problemen in het blok praktische problemen zijn, waarbij niet alleen literatuur bestudeerd en besproken wordt maar ook oefeningen en opdrachten worden uitgevoerd. Zo leren studenten op basis van principes ontleend aan de tekstverwerkings-theorie van Kintsch instructieteksten te verbeteren. Verder verwerven studenten kennis en vaardigheden die nodig zijn om problemen voor probleemgestuurd onderwijs te ontwerpen en te evalueren. Door middel van een onderzoeksproject verdiepen studenten hun kennis over een thema in het blok en doen zij ervaring op met cognitief-psychologische methoden van onderzoek.

Onderzoeksproject

Coördinatoren: Marieke Kools, experimentele psychologie, tel. 38 82475, Universiteitssingel 40, k. 3.761, e-mail: m.kools@psychology.unimaas.nl en Margje van de Wiel, experimentele psychologie, tel. 38 82171, Universiteitssingel 40, k. 3.742, e-mail: m.vandewiel@psychology.unimaas.nl

Omschrijving

Studenten oriënteren zich op methoden van onderzoek die gebruikt worden om zicht te krijgen op de cognitieve processen bij leren en probleemoplossen en om de representatie van kennis in kaart te brengen. De nadruk ligt op het verzamelen en analyseren van verbale data. Groepen van drie à vier studenten ontwerpen een pilot-experiment en voeren dat uit.

Literatuur

- Diverse artikelen en boeken beschikbaar in de bibliotheek.

Onderwijsvorm

Onderwijsbijeenkomsten, hoorcolleges en onderzoeksproject met facultatieve begeleiding.

Toetsing

De bloктоets bestaat uit 5 essayvragen. Het onderzoeksproject wordt afgesloten met een verslag.

Blok 3.7.2 Instrueren

Blokcoördinator: Theo Bastiaens, Open Universiteit Nederland, onderwijstechnologisch expertisecentrum Heerlen, tel. 045-5762797, e-mail: theo.bastiaens@ou.nl

Doelstellingen

Kennis over het ontwerpen van instructie op basis van cognitief-psychologische theorieën en het ontwerpen van een blauwdruk voor instructie met behulp van het '4 Componenten Instructional Design Model'.

Nadere omschrijving van het blok

De centrale vraag in dit blok is hoe je kennis over leren kunt toepassen om onderwijs en leren vorm te geven. Uitgangspunt bij het ontwerpen van instructie is de kennis en vaardigheden die geleerd moeten worden. Heb je te maken met declaratieve kennis of met procedurele kennis of met een combinatie van beiden? Het laatste is het geval bij de meeste cognitieve vaardigheden waarop in dit blok de nadruk ligt. Wat moet men weten om een vaardigheid uit te kunnen voeren en hoe goed en automatisch moet dat gaan? Antwoorden op deze vragen worden gegeven in de taakanalyse. Volgende stappen zijn het bepalen van de instructiemethoden, de problemen waarmee geoefend gaat worden, de volgorde van problemen en de vorm en timing van feedback. Instructiemethoden die aan bod zullen komen zijn onder meer 'part-task practice versus whole-task practice', directe instructie versus ontdekkend leren, inductief versus deductief leren, 'worked examples' versus probleemoplossen, 'self-explanation' en reflectie. Hoe effectief zijn verschillende instructiemethoden? Hoe kunnen ze verbeterd worden? Met andere woorden is er 'transfer of training'.

Bij dit blok zal er uitgebreid worden stilgestaan bij de theorie maar ook de praktijk van het ontwerpen van instructie. Enkele colleges zullen door gastdocenten uit de praktijk worden verzorgd.

Daarnaast zal in drie bijeenkomsten wordt er gewerkt aan een blauwdruk voor het instrueren van complexe vaardigheden aan de hand van het '4 Componenten Instructional Design Model'.

De volgende fasen zijn te onderscheiden:

- taakanalyse;
- principes voor het ontwerp;
- leermateriaal.

Literatuur

- Diverse artikelen en boeken beschikbaar in bibliotheek.

Onderwijsvorm

15 bijeenkomsten, 4 hoorcolleges.

Toetsvorm

Combinatie van verslagen en een essaytoets van vijf vragen.

3.4 DE Afstudeerrichting Biologische Psychologie

3.4.1 Basisprogramma biologische psychologie

De actuele biologische revolutie in de psychologie is (vergelijkbaar met de voorafgaande cognitieve revolutie) van doorslaggevend belang voor het huidige 'gezicht' van de psychologie. Binnen de biologische psychologie staat 'de mens als informatie-verwerkend systeem' centraal, waarbij het bij de bestudering van het psychologisch of cognitief functioneren van belang is om biologische factoren in ogenschouw te nemen. Zo is de manier waarop wij waarnemen, onthouden, spreken en bewegen onder andere bepaald door de werking van het zenuwstelsel en van de fase van ontwikkeling. Op een computer wordt informatie vaak radicaal anders verwerkt dan wij mensen dat zouden doen en kleuters hebben andere cognitieve vaardigheden dan kinderen of ouderen.

Na de drie basisblokken biologische psychologie kunnen studenten kiezen voor de afstudeervarianten neuropsychologie of ontwikkelingspsychologie. De afstudeervariant neuropsychologie richt zich op de bestudering van hersenen-gedrag relaties en de toepassing daarvan op problemen rond gezondheid en cognitief functioneren. De afstudeervariant ontwikkelingspsychologie richt zich op veranderingen in het biologisch en cognitief-emotioneel functioneren gedurende de levensspanne.

De drie basisblokken van de afstudeerrichting biologische psychologie bouwen voort op de basale kennis, verkregen in de eerste- en tweedejaarsblokken, en bieden een

gestructureerd programma om zich de basiskennis eigen te maken die nodig is om beide biologische afstudeervarianten te kunnen volgen. In het eerste basisblok 'Basale neurowetenschap' (blok 3.1.B) wordt de kennis van functionele anatomie, fysiologie en plasticiteit van het zenuwstelsel verdiept. Het tweede basisblok 'Neurocognitie: theorie en methode' (blok 3.2.B) behandelt de belangrijkste onderzoeksmethoden binnen de cognitieve neurowetenschappen en hun samenhang met de theorievorming binnen deze discipline. Het derde basisblok 'Perception, imagery and the brain' (blok 3.3.B) geeft een uitgebreide demonstratie van een multidisciplinaire benadering van theorieconstructie binnen de biologische psychologie.

3.4.1.1 Omschrijving van de blokken

Blok 3.1.B Basale neurowetenschap

Blokcoördinator: Wijnand Raaijmakers, neurocognitie, tel. 38 81880, Universiteits-singel 40, k. 4.777a, e-mail: w.raaijmakers@psychology.unimaas.nl

Doelstellingen

Verkrijgen van kennis van en inzicht in:

- structuur en werking van het zenuwstelsel;
- organisatie van de belangrijkste functionele systemen welke ten grondslag liggen aan waarneming, handelen en emotie en motivatie;
- mechanismen voor neurale plasticiteit.

Nadere omschrijving van het blok

De belangrijkste functie van het zenuwstelsel is het adequaat en efficiënt genereren van actie. Waarnemen en andere informatieverwerkingsprocessen hebben enkel zin in het licht van wat er mee gedaan wordt. De 'output' van het zenuwstelsel, de organisatie van motorische en cognitief handelen, vormt de kern van het blok. Centraal staat de integratie tussen sensorische informatie en planning, programmering en uitvoering van gedrag. Aan de hand van de ontwikkeling van het zenuwstelsel zullen algemene organisatieprincipes besproken worden, waarbij in het bijzonder het visuele systeem aan de orde komt. Het substraat voor handelen in sociaal-emotioneel opzicht komt aan de orde. Een laatste thema betreft de mechanismen voor plasticiteit zowel tijdens de ontogenese als in volwassenheid.

Literatuur

- Diverse artikelen en hoofdstukken uit verschillende boeken.

Aangeraden wordt om één van de volgende boeken aan te schaffen:

- Bear, M.F., Connors, B.W., & Paradiso, M.A. (2001). *Neuroscience. Exploring the brain* (2nd Ed.). Philadelphia: Lippincott, Williams & Wilkins.
- Kandel, E.R., Schwartz, J.H., & Jessell, T.M. (Eds) (2000). *Principles of Neural Science* (4th Ed.). New York: McGraw-Hill. [duur, maar een standaardwerk!]

- Kandel, E.R., Schwartz, J.H., & Jessell, T.M. (Eds) (1995). *Essentials of Neural Science and Behavior*. London: Prentice-Hall International.
- Gazzaniga, M.S., Ivry, R.B., & Mangun, G.R. (1998). *Cognitive neuroscience. The biology of the mind*. New York: Norton.

Practicum

Coördinatoren: Wijnand Raaijmakers, neurocognitie, tel. 38 81880, Universiteits-singel 40, k. 4.777a, e-mail: w.raaijmakers@psychology.unimaas.nl en Jan de Vente, psychiatrie en neuropsychologie (FdG), tel. 38 81022, Universiteitssingel 50, k. 1.102a, e-mail: j.devente@np.unimaas.nl

Omschrijving

De belangrijkste doelstellingen van het practicum zijn het vertrouwd raken met de neuro-anatomische terminologie en het verkrijgen van inzicht in de ruimtelijke en functionele organisatie van het brein. De practicumbijeenkomsten zijn hiervoor bij uitstek geschikt: het prepareren van structuren in schapenhersenen, het bestuderen van hersencoupees met de microscoop en een demonstratie met humaan hersenmateriaal. Er worden opdrachten verstrekt welke uitgevoerd kunnen worden aan de hand van hersenmodellen, CD-ROM-programma's en tekstboeken.

Onderwijsvorm

10 onderwijsbijeenkomsten, 5 hoorcolleges, 5 practicumbijeenkomsten.

Toetsvorm

Combinatie van minimaal 5 open vragen en minimaal 50 gesloten vragen.

Blok 3.2.B Neurocognitie: theorie en methode

Blokcoördinator: Leo Blomert, neurocognitie, tel. 38 81949, Universiteitssingel 40, k. 4.748, e-mail: l.blomert@psychology.unimaas.nl

Doelstellingen

Kennis van:

- theoretische benaderingen in de cognitieve neurowetenschappen;
- methoden en technieken in de cognitieve neurowetenschappen.

Nadere omschrijving van het blok

Het doel van de cognitieve neurowetenschappen is inzicht te verkrijgen in de wijze waarop onze hersenen cognitieve functies mogelijk maken. Dit relatief nieuwe wetenschapsgebied is per definitie interdisciplinair en maakt gebruik van concepten en methoden uit de cognitiewetenschappen, neurowetenschappen, cognitieve neuropsychologie en de computerwetenschappen. Geen van deze benaderingen heeft het primaat en elk draagt bij aan een dynamische interactie van diverse kennisbronnen.

De cognitieve neurowetenschappen slaan een expliciete brug tussen de functionele en de neuronale architectuur van menselijke cognitie. Dit is mogelijk geworden door fundamentele doorbraken in de neurowetenschap, maar vooral ook door de ontwikkeling van beeldvormende technieken voor de bestudering van hersenactiviteit gekoppeld aan cognitieve processen in zowel gezonde als hersenbeschadigde subjecten. Deze elektrofysiologische, metabole en elektromagnetische methoden zijn onontbeerlijk voor het testen en beperken van theoretische modellen van cognitieve functies. Daarnaast vormen functionele neuro-imaging technieken een belangrijke aanvulling (en correctie) op lesie-onderzoek en hebben zich ontwikkeld tot onontbeerlijke theorievormende en testende methoden. De aandacht zal in dit blok evenredig gespreid worden over zowel de methodologische en conceptuele aspecten van deze methoden, als het verschillend neurocognitief onderzoek dat wordt uitgevoerd met behulp van deze technieken.

Naast deze experimentele benadering draagt de ontwikkeling van computationele modellen in belangrijke mate bij aan de cognitieve neurowetenschappen. PDP en connectionistische modellen worden gebruikt om hypothesen te ontwikkelen en te testen over informatieverwerking in reële neuronen populaties en normale en hersenbeschadigde cognitieve systemen.

De dynamische interactie tussen theorie en methode-ontwikkeling wordt kritisch geëvalueerd aan de hand van thema's uit het onderzoek van werkgeheugen, taal en motoriek.

Literatuur

- Rugg, M. (Ed.), (1997). *Cognitive neuroscience*. Sussex: Psychology Press (paperback).
- Diverse artikelen.

Practicum

Coördinator: Bernadette Schmitt, neurocognitie, tel. 38 81934, Universiteitssingel 40, k. 4.742, e-mail: b.schmitt@psychology.unimaas.nl m.m.v. Hans Stauder, neurocognitie, tel. 38 81933, Universiteitssingel 40, k. 4.736, e-mail: h.stauder@psychology.unimaas.nl

Omschrijving

Participatie in en analyse en verslaglegging van een topografisch ERP-experiment.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeenkomsten, 6 colleges, 2 practicumbijeenkomsten.

Toetsvorm

Minimaal 6 open vragen.

Course 3.3.B Perception, imagery and the brain

Course coordinator: Leo Blomert, neurocognition, tel. 38 81949, Universiteitssingel 40, r. 4.748, e-mail: l.blomert@psychology.unimaas.nl

Objectives

To acquire knowledge of:

- Theories of higher-order perception and mental imagery;
- The neurobiological organization of perceptual and imagery processes.

Further description of the course

In this course, you will first be acquainted with the assumptions and concepts that lie at the foundation of current theories of cognitive representation and organization. Thereafter, a model of higher-order visual perception will be developed step by step. Visual mental images are assumed in current theory to be part of the ingredients for normal perceptual processing. The attention paid to visual processes is complemented by the introduction of such key concepts as auditory perception and imagery. The starting point for the proposed explanatory model is the intrinsic relation between cognitive skills, cognitive processes, and the brain. Every new component of a theory will be introduced and supported with experimental research results. Given that perception and mental imagery are, in the end, a consequence of neural activity, the brain circuits that enable these functions will also be examined on the basis of various neuropsychological and functional brain activation (neuroimaging) studies. Conversely, the (re) interpretation of neuropsychological findings in light of the models of perception and imagery being developed will be seen to provide surprising new insights into otherwise familiar clinical symptoms and syndromes.

Literature

- Kosslyn, S.M. (1996). *Image and brain*. Cambridge MA: MIT-press (paperback).
- Various articles.

Practical

Coordinators: Holger Mitterer, neurocognition, tel. 38 82177, Universiteitssingel 40, r. 4.759, e-mail: h.mitterer@psychology.unimaas.nl and Eric Postma, informatica (FdAW), tel. 38 83493, St. Jacobstraat 6, r. 1.002, e-mail: e.postma@cs.unimaas.nl

Objectives

The conduct of a simulation experiment and the writing of a report of this experiment.

Instructional form

12 tutorial group meetings, 6 lectures, 2 practical meetings.

Examination form

Minimal 6 open questions.

3.4.2 Afstudeervariant neuropsychologie

De afstudeervariant neuropsychologie is relevant voor mensen die geïnteresseerd zijn in de samenhang tussen lichaam en gedrag (in het bijzonder hersenen en gedrag). De meeste neuropsychologen werken op het gebied van de evaluatie van functiestoornissen bij patiënten met een hersenbeschadiging of andere gedragsaandoening, de zogenaamde 'testpsychologen'. Neuropsychologen kunnen verder werkzaam zijn in de revalidatie of training van cognitieve vaardigheden of in onderzoek (bijvoorbeeld in farmaceutische industrie of universitaire research-laboratoria).

De rode draad in de afstudeervariant is het psychologisch functioneren en de biologische aspecten daarvan. Het eerste blok 'Hersenletsel' (blok 3.4.3) richt zich op de belangrijkste functiestoornissen als gevolg van een hersenbeschadiging. Het tweede blok 'Gedragsstoornissen' (blok 3.5.3) gaat in op stoornissen in gedrag en beleving waarbij ook op psychotherapeutische en farmacologische interventie ingegaan zal worden. In het derde blok 'Activation, arousal and psychopharmacology' (blok 3.6.3) gaat het vooral over de samenhang tussen alertheid en cognitieve prestaties en de fysiologische en farmacologische hersenprocessen die hierbij betrokken zijn. Ten slotte, blok vier, 'Neuropsychologie van de veroudering' (blok 3.7.3), gaat in op cognitieve en emotionele veranderingen bij normale veroudering alsook neuropsychologische functiestoornissen bij verschillende vormen van pathologische veroudering.

3.4.2.1 Omschrijving van de blokken

Blok 3.4.3 Hersenletsel

Blokcoördinator: Martin van Boxtel, vakgroep psychiatrie en neuropsychologie (FdG), tel. 38 81028, Dr. Tanslaan 10, k. 3.001, e-mail: martin.vanboxtel@np.unimaas.nl

Doelstellingen

Het blok beoogt kennis aan te reiken omtrent hersenen-gedrag relaties aan de hand van stoornissen in het psychologisch functioneren die optreden na hersenletsels. Het gaat er uiteindelijk om dat de student inzicht krijgt in de taxonomie van de belangrijkste neuropsychologische syndromen.

Nadere omschrijving van het blok

Veel kennis omtrent cognitief en affectief functioneren en gedrag is verkregen door analyse van de veranderingen die optreden na hersenletsel. Het blok gaat in op de functiestoornissen die optreden na focale en diffuse letsels in de verschillende delen van de hersenschors, in de verbindingsbanen en in limbische en andere subcorticale hersendelen. De nadruk ligt op het verkrijgen van inzicht in mechanismen. Het blok omvat een bespreking van de algemene effecten van hersenletsels en de verschillende

oorzaken van hersenletsel. Vervolgens worden de algemene en specifieke dysfuncties in het psychologisch functioneren besproken die samenhangen met letsels op niveau van hersenstam, diencephalon en ascenderend banensysteem. Dysfuncties na letsels in de posterieure neocortex komen aan de orde in relatie tot perceptie, ruimtelijke oriëntatie en taal. Dysfuncties na letsel in de anterieure neocortex worden besproken aan de hand van veranderingen in plannings- en stuurfuncties. Na het blok heeft de student een overzicht over de functionele hersenanatomie en hersenfysiologie, omtrent de specifieke relatie tussen hersenstructuur en psychologisch functioneren en voor de neuropsycholoog belangrijke neurologische ziektebeelden. Ook is de student dan bekend met de mechanismen die ten grondslag liggen aan hersenplasticiteit en regeneratie en met de kernprincipes die ten grondslag liggen aan functieherstel na hersenletsel.

Literatuur (geen basisboek)

- Kolb, B., & Whishaw, I.Q. (1995). *Fundamentals of human neuropsychology*. New York: W.H. Freeman and company.
- Literatuurklapper

Practicum

Coördinatoren: Lydia Krabbendam, psychiatrie en neuropsychologie (FdG), tel. 3685325, academische afdeling neuropsychologie, psychomedisch streekcentrum Vijverdal, Vijverdalseweg 1, k. S.14, e-mail: l.krabbendam@np.unimaas.nl en Martin van Boxtel, psychiatrie en neuropsychologie (FdG), tel. 38 81028, Dr. Tanslaan 10, k. 3.001, e-mail: martin.vanboxtel@np.unimaas.nl

Omschrijving

Het practicum neuropsychologische diagnostiek richt zich op het verkrijgen van praktische vaardigheden in de uitvoering van een screenend neuropsychologisch onderzoek en de verslaglegging daarover. Het gaat om drie onderdelen waarin de student oefent in neuropsychologisch testonderzoek en zich verdiept in de verschillende methoden voor screenende en verdiepende neuropsychologische diagnostiek. In dit practicum ligt het accent op het voeren van een diagnostisch gesprek, de uitvoering van het neuropsychologisch onderzoek, de interpretatie van testresultaten en het maken van een neuropsychologisch rapport op basis van onderzoeks-, gespreks- en observatiegegevens. Dit verslag dient met een voldoende te worden beoordeeld. Diagnostische methoden die aan bod komen zijn: de Groninger Intelligentie Test (GIT), de 15-woorden leertaak, Stroop kleur-woord-test en de Concept Shifting Test.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeenkomsten, 6 hoorcolleges, 3-4 practicumssessies.

Toetsvorm

Minimaal 6 open vragen.

Blok 3.5.3 Gedragsstoornissen

Blokcoördinator: Harald Merckelbach, experimentele psychologie, tel. 38 81945, Universiteitssingel 40, k. 3.732a, e-mail: h.merckelbach@psychology.unimaas.nl

Doelstellingen

Het blok beoogt kennis over te dragen met betrekking tot cognitieve dysfuncties bij belangrijke neuropsychiatrische en neurologische aandoeningen en inzicht te geven in biologische mechanismen en interventiemogelijkheden bij deze aandoeningen.

Nadere omschrijving van het blok

Het blok richt zich op veranderingen in het psychologisch functioneren die zich voordoen bij een aantal veel voorkomende hersenaandoeningen. De bedoeling is dat de student inzicht krijgt in de typerende verschijningsvorm van gedragsproblemen en cognitieve functiestoornissen en in de hersenen en gedragsmechanismen die hieraan ten grondslag liggen. De nadruk in het blok ligt op problematiek bij neuropsychiatrische beelden zoals schizofrenie, dwangverschijnselen, epilepsie en stemmingsstoornissen. Ook neuropsychiatrische problematiek bij enkele voor psychologen belangrijke neurologische beelden komt aan de orde. Zo wordt aandacht gegeven aan psychologische problematiek bij cerebrovasculaire stoornissen en licht hersentrauma. Ten aanzien van mechanismen die ten grondslag liggen aan de gedrags- en cognitieve stoornissen wordt ingegaan op zowel biologische als psychologische factoren.

Literatuur

- Diverse artikelen en hoofdstukken uit verschillende boeken.

Practicum

Coördinator: Geke Blok, onderwijsontwikkeling en onderwijsresearch (FdG), tel. 38 81135, Universiteitssingel 50, k. 5.127, e-mail: g.blok@educ.unimaas.nl

Omschrijving

Het practicum beoogt de student praktische vaardigheid te geven in het afnemen van een anamnese bij neuropsychiatrische aandoeningen. Zowel de algemene anamnese (probleeminventarisatie, geschiedenis, psychosociale factoren) als de speciële neuropsychologische anamnese worden geoefend. Er wordt gebruik gemaakt van simulatiepatiënten. Het practicum wordt afgesloten met een verslag dat met een voldoende/onvoldoende wordt gehonoreerd.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeenkomsten, 6 hoorcolleges, 3 practicumbijeenkomsten.

Toetsvorm

Minimaal 6 open vragen.

Course 3.6.3 Activation, arousal and psychopharmacology

Course coordinator: Wim Riedel, psychiatry and neuropsychology (FdG), tel. 38 81027, Dr. Tanslaan 10, r. 3.017, e-mail: wim.riedel@np.unimaas.nl

Objectives

- Understanding of the relation between arousal/activation and cognitive performance;
- Understanding of the physiological and pharmacological processes in the central nervous system involved in the regulation of arousal/activation;
- Knowledge of the mechanisms of action of psychoactive (medicinal) drugs and their therapeutic effects and side-effects. Ability to explain the behavioural effects of psychoactive substances based on pharmacological and neurochemical principles.

Further description of the course

For the description of arousal/activation many concepts are used in the psychological literature such as: wakefulness, alertness, effort, inhibition, vigilance, intensity/selectivity of attention. The concept of attentional intensity is at play when one asks the question: 'How much wakefulness is required to properly think/act/react/memorize/retrieve/steer/etc.?' In the course much emphasis is on how psychopharmaceuticals influence these human cognitive functions. On the one hand psychoactive drugs are used as tools to study behavioural, cognitive and brain processes, on the other hand the focus is on knowledge of the mechanisms of action and the behavioural effects of psychoactive drugs.

Literature

- Reader with various articles and book chapters.
See: www-np.unimaas.nl/students/blok363

Practical

Coordinator: Eric Vuurman, psychiatry and neuropsychology (FdG), tel. 38 81046, Dr. Tanslaan 10, r. 3.013, e-mail: e.vuurman@np.unimaas.nl

Description

Acquisition of experience in experimental manipulation of arousal and activation by means of taskvariables. This means conducting an experiment in which the scientific cycle is run through from the beginning to the end. Extra emphasis will be on data-analysis and reporting, also in relation to judging the end-product: the practical report.

Instructional form

12 tutorial group meetings, 6 lectures, 4 practical meetings.

Examination form
Minimal 6 open questions.

Blok 3.7.3   Neuropsychologie van de veroudering

Blokcoördinator: Peter Houx, neurocognitie, tel. 38 81902, Universiteitssingel 40, k. 4.731, e-mail: p.houx@psychology.unimaas.nl

Doelstellingen

Het blok gaat over de cognitieve, emotionele en gedragsveranderingen die optreden bij het normale ouder worden, en over neuropsychologische functiestoornissen die optreden bij ziekelijke vormen van veroudering. De biologische en psychosociale mechanismen die aan een en ander ten grondslag liggen, krijgen speciale aandacht. Het blok begint met een overzicht van de evolutionaire aspecten van veroudering.

Nadere omschrijving van het blok

Veel ouderen klagen over het cognitief functioneren, en objectief is ook vast te stellen dat diverse cognitieve processen achteruitgaan met het klimmen der jaren. Al vroeg in een mensenleven treedt een duidelijke vertraging op. Toch zijn er grote verschillen tussen mensen in de mate waarin de cognitieve functies en vaardigheden achteruitgaan. Sommige mensen worden succesvol oud, terwijl bij anderen functiestoornissen optreden die in het dagelijks leven tot veel hinder kunnen leiden. Ook kunnen er ernstige veranderingen optreden, zoals bij ziekelijke vormen van hersenveroudering. Vormen van dementie, en diverse neuro-psychiatrische ziektebeelden zijn hier een voorbeeld van. Het blok wil een overzicht geven van welke psychologische 'modules' vanaf het 25ste levensjaar achteruitgaan bij de normale veroudering, en wat er gebeurt bij ziekelijke vormen van cognitieve veroudering. Belangrijke vragen zijn dan ook, wanneer in het leven veranderingen plaatsvinden, en hoe snel. De nadruk ligt daarbij op de neuropsychologie en de cognitieve gerontologie en op de bestudering van de samenhang tussen biologische-, psychologische en sociale factoren bij het ouder worden. De relatieve bijdrage van genoemde factoren verandert met de levensfasen. Fysiologische en evolutionaire verouderingstheorieën passeren de revue (zoals onder andere genetica, vrije radicalentheorie, en de hersenreserve-theorie). Neuropsychologische stoornissen worden bestudeerd in relatie tot neuropsychiatrische- en neurologische beelden. Zo komen dementie (in het bijzonder de ziekte van Alzheimer), ziekte van Parkinson, leeftijdgerelateerde cognitieve stoornissen, angst en depressie bij ouderen aan de orde. Diagnostiek en classificatie alsmede biologische en psychologische vormen van behandeling en zorg worden daarbij besproken. Ook wordt ingegaan op cognitieve theorieën: is het vooral de teruggelopen snelheid die verantwoordelijk is voor de objectieve en subjectieve achteruitgang, of de achteruitgang van de zintuigen? Welke meetbare cognitieve dysfunctie gaat vooraf aan geheugenproblemen en -klachten? Ook sociale en culturele invloeden worden besproken evenals de rol van gezondheidsproblemen.

Literatuur

- Artikelen en hoofdstukken uit diverse handboeken.
- Diverse artikelen.

Practicum

Coördinator: Annemiek Vermeeren, neurocognitie, tel. 38 81952, Universiteitssingel 40, k. 4.737, e-mail: a.vermeeren@psychology.unimaas.nl

Omschrijving

De Maastricht Aging Study (MAAS) behelst onder meer de normering van een aantal klinisch (neuro)psychologische tests en taken. Bij goed gedocumenteerde en gestratificeerde panels van normale proefpersonen in de leeftijd van 25 tot 85 jaar, zijn de taken gestandaardiseerd afgenomen. Studenten krijgen in duo's een dataset met één of meer van die taken. Ieder duo krijgt een andere set en vraagstelling. De statistische analyses worden zelfstandig onder supervisie van de practicumcoördinator(en) uitgevoerd (effecten van leeftijd, geslacht, opleiding en gezondheid). Normtabellen worden opgesteld. Kritische bespreking aan de hand van literatuur vormt het verslag.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeenkomsten, 6 colleges, 4 practicumbijeenkomsten.

Toetsvorm

Minimaal 6 open vragen.

3.4.3 Afstudeervariant ontwikkelingspsychologie

De afstudeervariant ontwikkelingspsychologie is relevant voor studenten die geïnteresseerd zijn in het werken met en het psychologisch evalueren en behandelen van kinderen, jeugdigen en ouderen. Een belangrijk deel van de ontwikkelingspsychologen richt zich op mogelijke oorzaken en gevolgen van gedragsveranderingen gedurende de levensloop. Hierbij moet men denken aan het bepalen van het ontwikkelingsniveau en maken van prognoses over mogelijke latere consequenties. Deze ontwikkelingspsychologen werken vooral in het onderwijs, schooladviesdiensten, en voorlichting en beleid. Ligt de nadruk meer op de gestoorde ontwikkeling dan werkt men vooral in de gezondheidszorg en RIAGG's voor kinderen, volwassenen en ouderen, verstandelijk-gehandicaptenzorg, enz. Daarnaast kunnen ontwikkelingspsychologen werkzaam zijn in universitair en/of industrieel onderzoek.

De variant ontwikkelingspsychologie aan deze universiteit richt zich, meer dan ontwikkelingspsychologische opleidingen elders, op de samenhang tussen biologische en psychosociale factoren van gedrag. Het eerste blok 'Infancy' (blok 3.4.4) richt zich op de samenhang tussen biologische en psychologische factoren van de vroege ontwikkeling, waarbij tevens hun invloed op de latere ontwikkeling belicht zal worden. Het tweede blok 'Waarneming, attentie en motorische ontwikkeling' (blok

3.5.4) handelt over normale en pathologische veranderingen in perceptie, aandacht en motoriek in de levensloop. Het derde blok 'Ontwikkeling van cognitie en taal' (blok 3.6.4) betreft de normale en gestoorde levensloopontwikkeling van het denkvermogen en de taal. Het laatste blok behandelt de 'Social-emotional development' (blok 3.7.4). In alle blokken zal naast de nadruk op biologische ontwikkelingsmechanismen en theorieën aandacht besteed worden aan de evaluatie, onderzoek en de behandeling van ontwikkelingsstoornissen.

3.4.3.1 Omschrijving van de blokken

Blok 3.4.4   **Infancy**

Blokcoördinator: Hans Stauder, neurocognitie, tel. 38 81933, Universiteitssingel 40, k. 4.736, e-mail: h.stauder@psychology.unimaas.nl

Doelstellingen

Het blok beoogt inzicht te geven in de huidige stand van kennis over de interactie tussen biologie en gedrag tijdens de vroege menselijke ontwikkeling. Daarnaast is er ook aandacht voor de invloed van het vroege ontwikkelingsverloop op de latere ontwikkeling.

Nadere omschrijving van het blok

Op geen enkel ander moment tijdens de menselijke ontogenese is er zoveel dynamiek als tijdens de vroege ontwikkeling, waarbij het ontwikkelingsverloop niet in jaren maar in maanden of weken wordt gemeten. Mede door deze dynamiek is ook het onderzoek naar de vroege ontwikkeling anders dan onderzoek naar latere ontwikkeling. Ook het formaat van dit blok wijkt af van de vervolgblokken in de afstudeervariant ontwikkelingspsychologie. In tegenstelling tot de verdere blokken, die een thematische oriëntatie hebben over de gehele levensloop ('life-span'), is het 'Infancy'-blok gericht op de vroegste levensfase. Dit betekent echter niet er geen aandacht is voor de relatie tussen de vroege ontwikkeling en latere ontwikkeling. Zo zal blijken dat bepaalde endogene (genetische) en/of omgevingsinvloeden een belangrijk effect kunnen hebben op de verdere ontwikkeling. Toch is de vroege ontwikkeling ook gekenmerkt door grote plasticiteit, zowel wat betreft de fysiologie als het gedrag. Zo hoeft zelfs het verwijderen van een complete hemisfeer tijdens de vroege ontwikkeling niet noodzakelijkerwijs te leiden tot een gestoorde verdere ontwikkeling. Onderwerpen die onder andere aan de orde komen zijn: hersenengedrag relaties in de vroege ontwikkeling, aangeboren reflexen die weer verdwijnen, effecten van drugsgebruik door de moeder op de baby, de vraag wat een zuigeling kan waarnemen en weten, sprongen in de vroege ontwikkeling en de grenzen tussen normale en abnormale vroege ontwikkeling. Naast het gebruik van een basisboek wordt de verplichte literatuur aangevuld met recente artikelen.

Literatuur

- Bremner, J.G. (1994). *Infancy*. Oxford UK: Blackwell.
- Diverse (recente) artikelen.

Practicum

Coördinator: Hans Stauder, neurocognitie, tel. 38 81933, Universiteitssingel 40, k. 4.736, e-mail: h.stauder@psychology.unimaas.nl

Omschrijving

Het evalueren van de cognitieve en motorische ontwikkeling bij baby's en jonge kinderen met behulp van Bayley's Ontwikkelingsschalen (BOS2~30).

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeenkomsten, 4 colleges, 1 practicumbijeenkomst.

Toetsvorm

Minimaal 6 open vragen.

Blok 3.5.4 Waarneming, attentie en motorische ontwikkeling

Blokcoördinator: Lisa Jonkman, neurocognitie, tel. 38 81956, Universiteitssingel 40, k. 4.732, e-mail: l.jonkman@psychology.unimaas.nl

Doelstellingen

Dit blok beoogt een overzicht te geven van en inzicht in de menselijke ontwikkeling van waarneming, attentie en motorfuncties vanaf de vroege ontwikkeling tot en met de veroudering. Hierbij zullen ook een aantal veelvoorkomende ontwikkelingsstoornissen in perceptuele, attentie of motorische functies de revue passeren.

Nadere omschrijving van het blok

Hoewel waarneming, attentie en motorische ontwikkeling het meest spectaculair veranderen tijdens de babytijd, zijn deze functies gedurende de gehele levensduur aan verandering onderhevig. In dit blok zal bij de behandeling van theorieën en experimentele bevindingen op het gebied van de ontwikkeling van attentie, perceptie en motoriek de nadruk liggen op biologische en fysiologische modellen. Kennis van de hersenontwikkeling die ten grondslag ligt aan de ontwikkeling van de in dit blok besproken functies is namelijk belangrijk voor het bepalen van de beperkingen van bestaande ontwikkelingstheorieën. Tijdens het blok zal snel blijken dat ontwikkelingstheorieën over waarneming en motoriek niet los te koppelen zijn van attentie en attentieontwikkeling. Een stoornis in perceptuele, attentieve of motorische functies kan zeer uiteenlopende gevolgen hebben, afhankelijk van de leeftijd waarop deze plaatsvinden. Zo is bijvoorbeeld doof geboren zijn iets heel anders dan doof worden op latere leeftijd. Een aantal belangrijke stoornissen die met waarneming, attentie en motoriek te maken hebben, komen aan de orde en worden in een ontwikkelings-

perspectief geplaatst. Ook hierbij zullen zowel theoretische als neurobiologische verklaringen voor de stoornissen behandeld worden. Onderwerpen die verder aan de orde komen zijn onder andere het ontwikkelingsverloop van 'bottom-up' versus 'top-down' attentieprocessen en de rol die oogbewegingen hierbij spelen, de ontwikkeling van executieve functies en de frontale cortex, de ontwikkeling van auditieve waarneming en perceptuo-motorfuncties, ADHD, Gilles de la Tourette, de ziekte van Parkinson en mogelijke behandelstrategieën (zowel farmacologische als cognitieve interventies).

Literatuur

- Diverse artikelen.

Practicum

Coördinatoren: Lisa Jonkman, neurocognitie, tel. 38 81956, Universiteitssingel 40, k. 4.732, e-mail: l.jonkman@psychology.unimaas.nl en Hanneke van Mier, neurocognitie, tel. 38 84010, Universiteitssingel 40, k. 4.765, e-mail: h.vanmier@psychology.unimaas.nl

Omschrijving:

In het practicum wordt door de studenten een EEG-onderzoek uitgevoerd in groepjes van vier à vijf studenten waarbij een aandachtstaak afgenomen zal worden die ook in het blok aan bod komt met betrekking tot de ontwikkeling van aandacht. De elektro-fysiologische en gedragsdata die in het practicum verzameld worden moeten door studenten zelf verwerkt en getoetst worden en over de resultaten moeten studenten individueel een verslag schrijven in de vorm van een onderzoeksartikel.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeenkomsten, 4 colleges, 1 practicumbijeenkomst.

Toetsvorm

Minimaal 6 open vragen.

Blok 3.6.4   Ontwikkeling van cognitie en taal

Blokcoördinator: Erik van Loosbroek, neurocognitie, tel. 38 84045, Universiteits-singel 40, k. 4.747, e-mail: e.vanloosbroek@psychology.unimaas.nl

Doelstellingen

Het blok beoogt kennis en inzicht bij te brengen in de ontwikkeling van cognitie en taal tot aan de volwassenheid. Benadrukt worden de onderliggende mechanismen van deze ontwikkeling en de biologische basis daarvoor. Tevens wordt beoogd de student inzicht bij te brengen in enkele ontwikkelingsstoornissen in cognitie en taal.

Nadere omschrijving van het blok

Cognitie en taal zijn belangrijke thema's binnen de psychologie. Ze worden in dit blok samen behandeld worden vanuit een ontwikkelingspsychologisch perspectief op leeftijdsgebonden veranderingen vanaf ongeveer één jaar. Met de vrij recente bloei van meer biologische getinte modellen (bijvoorbeeld connectionisme, ecologische psychologie, dynamische systeemtheorie en neurocognitieve modellen) heeft de ontwikkelingspsychologie een sterke impuls gekregen die ook heeft geleid tot meer eenheid in de benadering van de ontwikkeling van cognitie en taal. Deze impuls was in de eerste plaats theoretisch maar komt ook steeds meer in empirisch onderzoek tot uitdrukking. Dat is zichtbaar in de huidige ontwikkelingspsychologie. Het is de bedoeling dat dit blok daar een beknopt overzicht van geeft. Het overzicht wordt geschetst aan de hand van twee belangrijke vragen binnen de ontwikkelingspsychologie. De eerste vraag is: wat ontwikkelt zich? Ofwel: welke aspecten van cognitie en taal maken ingrijpende veranderingen door als kinderen groeien en ouder worden en waaruit bestaan die veranderingen? De tweede vraag is: hoe komt ontwikkeling tot stand? Anders geformuleerd: wat zijn de mechanismen waardoor er veranderingen te zien zijn in gedrag en prestaties van een kind?

Er zijn duidelijke veranderingen in gedrag en prestaties van kinderen als ze ouder worden. Maar niet al deze veranderingen hebben even veel met ontwikkeling te maken. Welke wel met ontwikkeling te maken hebben is af te leiden door het bestuderen van het mechanisme dat achter de verandering zit. Steeds meer blijkt dat het bestuderen van ontwikkeling het ontrafelen inhoudt van de samenhang tussen veel cognitieve en talige componenten in het brein van kinderen. Door die samenhangen is de ontwikkeling van cognitie en taal met speciale nadruk op de daarmee samenhangende veranderingen in de hersenen een breed thema. Noodgedwongen wordt daarom in het blok een selectie gemaakt die onderwerpen omvat zoals de ontwikkeling van numerieke cognitie zoals rekenen, werkgeheugen, analogieën, woorden en van werkwoordvervoeging.

Literatuur

- Verschillende artikelen.
- Hoofdstukken uit verschillende boeken.

Practicum

Coördinator: Erik van Loosbroek, neurocognitie, tel. 38 84045, Universiteitssingel 40, k. 4.747, e-mail: e.vanloosbroek@psychology.unimaas.nl

Omschrijving

Praktische ervaring opdoen in de afname en het ontwerpen van capaciteitstests bij verschillende leeftijdsgroepen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de volgende tests: SON-R 2½-7 en de WISC-R.

Onderwijsvorm

10 onderwijsbijeenkomsten, 4 - 6 colleges, practicumbijeenkomst.

Toetsvorm

Minimaal 6 open vragen.

Blok 3.7.4 Social-emotional development

Course coordinator: Harry Smit, neurocognition, tel. 38 82176, Universiteitssingel 40, r. 4.771, e-mail: h.smit@psychology.unimaas.nl

Objectives

This course is intended to provide a picture of social and emotional development from infancy to old age. The emphasis is on biological development theories with regard to the effects of disturbed early development on later social-emotional development.

Further description of the course

Despite the fact that most people recognize the importance of social-emotional development, it is nevertheless not easy to operationalize and/or measure the social and emotional aspects of development. There are no standard intelligence tests that measure social-emotional intelligence, for example. In contrast, the literature contains descriptions of very divergent forms of social-emotional development. In the present course, the following themes will be considered: the relation between the brain and the development of consciousness, the development of friendship relations, moral development, and the development of so-called complex emotions. In addition to the description of possible relations between social-emotional and cognitive development, disturbances in the area of social-emotional development will also be specifically examined. The emphasis in doing this will lie primarily on the underlying biological mechanisms and processes. Finally in a practical the students will learn how to test children and adults using the Theory of Mind (TOM) test, and a test for recognizing emotions and moods.

Literature

- To be announced.

Instructional form

This course uses two instructional forms, namely Problem-based learning (6 problems) and Project-based education. 12 meetings have been scheduled and 7 of them will deal with the tasks, 5 of them with the project. Students can choose from a number of subjects. The individual project members need to report in the tutorial group meetings about the project's progress. The project will be concluded with a report. The grade for this report will count for 50% in the overall grade for this course.

Examination form

Combination of group work and test.

3.5 HET AFSTUDEERTRAJECT PSYCHOPATHOLOGIE

3.5.1 Basisprogramma psychopathologie

Bij de opzet van de studierichting is in eerste instantie geen aandacht gegeven aan een sterke oriëntatie op het veld van de geestelijke gezondheid, hoewel het profiel van de studierichting uiteraard in hoge mate relevant is voor tal van functies op dat toepassingsgebied. Studenten zijn in dat gebied geïnteresseerd en laten thans blijken meer duidelijkheid te willen over de mogelijkheden en onmogelijkheden die Maastricht in deze biedt. Naast de afstudeervariant neuropsychologie, waarin gezondheid een belangrijke rol heeft, kunnen studenten eigen keuzepaden ontwikkelen. Een van die mogelijkheden bestaat uit het volgen van (delen van) het kerncurriculum en blokken keuzeonderwijs van geestelijke gezondheidkunde van de faculteit der gezondheidswetenschappen.

Psychologiestudenten die dit programma hebben gevolgd, hebben daarmee aan alle beginvereisten voldaan die in andere universiteiten onderdeel zijn van een afstudeervariant klinische psychologie.

Het afstudeertraject psychopathologie bestaat uit blokken uit het programma van geestelijke gezondheidkunde (GGK). Dit zijn de blokken 'Gesprekstechnieken', 'Stemmingsstoornissen', 'Angst' en 'Seksualiteit'. Om de basisaantekening psychodiagnostiek te verkrijgen moet bovendien in het vierde jaar in het keuzeonderwijs het blok 'Psychodiagnostiek' worden gevolgd. Daarnaast zijn de GGK-blokken 'Illusies en wanen' en 'Psychosomatiek' belangrijk om in aanmerking te komen voor alle instroomseisen voor vervolgopleidingen.

3.5.1.1 Omschrijving van de blokken

Blok 3.4.5 Gesprekstechnieken

Blokcoördinator: Geke Blok, onderwijsontwikkeling en onderwijsresearch (FdG), tel. 38 81135, Universiteitssingel 50, k. 5.127, e-mail: g.blok@educ.unimaas.nl

Doelstellingen

- kennis hebben van de verschillende fasen van een hulpverleningsgesprek in de geestelijke gezondheidszorg;
- kennis hebben van de verschillende vraagverhelderende technieken, noodzakelijk voor een adequate contactlegging met cliënten in de geestelijke gezondheidszorg;
- kennis hebben van het begrippenkader van de cliëntgerichte gesprekstherapie;
- inzicht hebben in het eigen functioneren als therapeut;
- inzicht hebben in het hulpverleningsproces volgens de cliëntgerichte benadering;
- inzicht hebben in de therapeutische interactie en de rol van therapeutvariabelen bij de cliëntgerichte gesprekstherapie;

- basale vaardigheid hebben in het toepassen van de cliëntgerichte gespreksmethodiek.

Omschrijving

In het afgelopen curriculumjaar heeft voor de eerste keer het blok gesprekstechnieken als speciaal blok voor de instromende psychologiestudenten gedraaid. Reden dat dit blok apart werd aangeboden was de achterstand die de psychologiestudenten hadden op het gebied van de gespreksvaardigheden, waar de GGK-studenten al drie trainingen in gehad hebben.

Op basis van de evaluatie van de eerste keer dat dit blok werd aangeboden zijn er een aantal veranderingen doorgevoerd die uiteindelijk resulteren in het volgende programma.

Het programma bestaat uit 12 bijeenkomsten van elk 3 uur. Tussen de bijeenkomsten door zal zowel literatuur bestudeerd dienen te worden als ook praktische opdrachten op schrift gemaakt worden.

Thema 1

Psychologische gespreksvoering (3 bijeenkomsten)

Het centrale thema van deze bijeenkomsten zal 'accurate empathie' zijn. Een aantal oefeningen zullen worden gedaan waarin de therapeut/interviewer in een bepaalde moeilijkheid wordt gebracht en waarin hij/zij technieken krijgt aangeleerd om hiermee om te gaan.

Literatuur

- Capita selecta uit : G. Egan. *Deskundig hulpverleners*.
- Capita selecta uit : G. Lange en H. Vd Molen. *Psychologische gespreksvoering*.

Thema 2

Het psychologisch vraaggesprek (3 bijeenkomsten)

Het centrale thema van deze bijeenkomsten zal zijn om te leren switchen van het referentiekader van de therapeut naar dat van de client en vice versa. Onderwerpen zullen steeds de gepresenteerde klachten van de cliënt zijn die dienen te worden uitgediept. Hierbij zal worden voortgebouwd op de vaardigheden die tijdens de training in het blok 'psychopathologie' zijn aangeleerd.

Literatuur

- Capita selecta uit : Othmer en Othmer. *Clinical interview of the DSM-IV*.

Thema 3

Het gesprekstherapeutisch proces (6 bijeenkomsten)

Het centrale thema van deze bijeenkomsten is de 'cliëntgerichte psychotherapie' van Carl Rogers. Door middel van een aantal videovoorbeelden leren de studenten gespreksvaardigheden aan die noodzakelijk zijn voor een inzichtgevende therapie op

Rogeriaanse basis. Aandacht wordt gegeven aan technieken als 'spiegelen'; 'actualiseren'; 'confronteren' en 'directheid'.

Dit laatste thema wordt afgesloten met een simulatiepatient contact in de vorm van een therapieessie. Van dit contact dient een verslag te worden gemaakt waarin de student enerzijds in staat moet zijn om zijn/haar interventies in de theorie van Rogers te plaatsen en anderzijds een kritische reflectie te geven over de krachten en beperkingen van de gedane interventies.

Literatuur

- Capita selecta uit Carl Rogers. *Client centered therapy*.
- Capita selecta uit G. Beier. *The silent language of psychotherapy*.
- Olaf de Haas: *Naar een procesgerichte psychotherapie deel 1 en 2*.

Het blok is met succes afgerond als:

- alle bijeenkomsten gevolgd zijn. (In een uitzonderlijk geval kan een bijeenkomst gemist worden waarvoor een inhaalopdracht gemaakt dient te worden);
- alle tussentijdse opdrachten op tijd en 'voldoende' worden gemaakt;
- het simulatiepatientcontact 'voldoende' wordt afgesloten;
- het uiteindelijke verslag 'voldoende' wordt beoordeeld. Dit laatste onderdeel krijgt een cijferwaardering en dat is ook het cijfer dat voor het blok gegeven wordt.

Blok 3.5.5 (2.5.5 GW) Stemmingsstoornissen

Blokcoördinator: Annet Hofman, departement medische, klinische en experimentele psychologie (FdGW), tel. 38 81614, Universiteitssingel 50, k. 1.306, e-mail: a.hofman@dep.unimaas.nl

Doelstellingen

Dit blok gaat over stoornissen in de stemming (depressie, manie). Het thema wordt vanuit verschillende perspectieven (sociaal, cognitief, farmacologisch, etc.) benaderd.

Nadere omschrijving van het blok

De volgende onderwerpen komen onder andere aan bod:

- normale en abnormale stemmingsfluctuaties;
- epidemiologie;
- diagnostiek;
- biologische, psychologische en sociale verklaringmodellen;
- behandelingsopties.

Relevante disciplines: klinische psychologie, (psycho)farmacologie, sociale en biologische psychiatrie, cognitieve psychologie.

Practicum: anamnese I

Coördinator: Jeffrey Roelofs, departement medische, klinische en experimentele psychologie (FdGW), tel. 38 81611, Universiteitssingel 40, k. 1.360, e-mail: j.roelofs@dep.unimaas.nl

Omschrijving

Een anamnestic interview is een gesprek met een nauwkeurig omschreven doel: het verzamelen van informatie die bijdraagt aan de totstandkoming van een diagnose. In deze training komen de verschillende fasen van het anamnestic interview bij geestelijke gezondheidsproblemen aan de orde. Daarnaast wordt ingegaan op de vraag hoe men op grond van de gespreks- en observatiegegevens een diagnose stelt. De training bestaat uit zes bijeenkomsten van drie uur en een nabespreking. De vaardigheden worden geëvalueerd door middel van een simulatiecontact.

Practicum: experimentele psychopathologie I

Coördinator: vacature

Omschrijving

Dit kort practicum bestaat uit een experiment dat de studenten zelf uitvoeren. Het experiment gaat over de invloed van stemming op prestaties.

Onderwijsvorm

Onderwijsbijeenkomsten en circa 6 colleges.

Toetsvorm

De toets bestaat uit minimaal 6 open vragen alsmede het schrijven van een practicumverslag.

Blok 3.6.5 (2.6.5 GW) Angst

Blokcoördinator: Peter de Jong, departement medische, klinische en experimentele psychologie (FdGW), tel. 38 81610, Universiteitssingel 50, k. 1.349, e-mail: p.dejong@dep.unimaas.nl

Doelstellingen

Verwerven van kennis over het ontstaan, de verschijningsvormen, het natuurlijk beloop en de therapie van (pathologische) angst.

Nadere omschrijving van het blok

De volgende thema's passeren de revue:

- nosologie en prevalentie/incidentie van de meest voorkomende angststoornissen;
- experimentele modellen van angst;
- cognitieve gedragstherapie;
- psychofarmaca.

Practicum: het gedragstherapeutisch proces

Coördinator: Annet Hofman, departement medische, klinische en experimentele psychologie (FdGW), tel. 38 81614, Universiteitssingel 50, k. 1.306, e-mail: a.hofman@dep.unimaas.nl

Omschrijving

In deze training komen de verschillende analyse-schema's die horen bij de diagnostiek op leertheoretische basis (onder andere het opstellen van een functionele analyse) aan de orde. In het kader van deze training is verder een 'Workshop' gepland, waarin verschillende gedragstherapeutische principes aan de orde komen. De training bestaat uit 5 bijeenkomsten van 3 uur, en een workshop van 6 uur, een simulatiecontact en een nabespreking hiervan.

Onderwijsvorm

Onderwijsbijeenkomsten en circa 8 colleges.

Toetsvorm

De toets bestaat uit minimaal 6 open vragen, ook over de collegestof.

Blok 3.7.5 (keuzeonderwijs GW) Seksualiteit

Blokcoördinator: Jacques van Lankveld, medische psychologie (AZM), tel. 38 75688/75698, Debyelaan 25, k. 0.58, e-mail: j.vanlankveld@dep.unimaas.nl

Doelstellingen

- kennis van de biologische basis van zowel normaal als afwijkend seksueel gedrag;
- kennis van de psychologische basis van zowel normaal als afwijkend seksueel gedrag;
- kennis van de relationele context van zowel normaal als afwijkend seksueel gedrag;
- kennis van de maatschappelijke context van zowel normaal als afwijkend seksueel gedrag, inclusief wetgeving;
- kennis van de diagnostische criteria van seksuele stoornissen;
- kennis van de verschillende behandelingsmogelijkheden van seksueel geweld;
- kennis van preventieve strategieën ten aanzien van seksualiteit;
- kennis van de onderzoeksmethoden ten aanzien van seksualiteit;
- inzicht in de eigen attitudes ten aanzien van seksualiteit.

Nadere omschrijving van het blok

Dit blok gaat over seksualiteit in het algemeen en seksuologische problemen waarmee de gedragswetenschapper in de praktijk geconfronteerd kan worden in het bijzonder. Naast onderwerpen die handelen over biologische grondslagen van seksueel gedrag komen met name thema's aan de orde die direct aansluiten bij de beroepsuitoefening van de gedragswetenschapper: (geestelijke) gezondheidszorg,

onderzoek en preventie. De aangeboden casuïstiek wordt vanuit verschillende referentiekaders benaderd (psychodynamisch, systeemtheoretisch, leertheoretisch en feministisch).

Literatuur

- Wordt nader bekend gemaakt.

Practicum

Coördinator: Jacques van Lankveld, medische psychologie (AZM), tel. 38 75688/75698, Debeyelaan 25, k. 0.58, e-mail: j.vanlankveld@dep.unimaas.nl

Omschrijving

Bijzondere werkvormen/vaardigheidstraining. Uitgangspunt in de training is dat iedereen met seksualiteit te maken heeft. Als sociaal wetenschapper heb je dus ook grote kans dat je te maken krijgt met de seksualiteit van mensen. Er bestaan echter zoveel verschillende ideeën, normen, standpunten, en belevingen van seksualiteit, dat het een bepaalde houding vereist om er professioneel mee om te kunnen gaan. Het is daarvoor noodzakelijk om inzicht te verwerven in eigen houding, normen, gedrag en emoties tegenover thema's uit de seksualiteit. In de training wordt aan de hand van rollenspel, tijdschriftartikelen, stellingen en ervaringsoefeningen deze thematiek aan de orde gesteld. Aandacht wordt besteed aan het leren benoemen van en vragen naar opvattingen, emoties en gedragten aanzien van seksualiteit. Er wordt tevens kennisgemaakt met de seksuele anamnese; een professioneel gesprek om iemands seksuele geschiedenis in kaart te brengen. Opbouw van de training: de training bestaat uit vijf bijeenkomsten van drie uur. In de laatste bijeenkomst wordt de training afgesloten met enkele casuspresentaties door de studenten.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeenkomsten, 5 practicumbijeenkomsten.

Toetsvorm

Wordt nog bekend gemaakt.

3.6 Niet-blokgebonden programma derde jaar

In het derde studiejaar wordt het niet-blokgebonden onderwijs zoals statistiek en computervaardigheidsonderwijs gedurende het gehele jaar aangeboden. Voor alle studenten is dit onderwijs hetzelfde. Daarnaast wordt als onderdeel van het schrijfonderwijs in jaar 3 van studenten verwacht dat zij een jaarwerkstuk schrijven.

3.6.1 Delphi II

Coördinator: Michael Capalbo, neurocognitie, tel. 38 84037, Universiteitssingel 40 k. 4.755, e-mail: m.capalbo@psychology.unimaas.nl

Doelstellingen

- het uitbreiden van de (conceptuele) kennis over de Delphi programmeertaal en werkomgeving;
- een eerste kennismaking met geavanceerde moderne programmeertechnieken;
- het zelfstandig kunnen ontwikkelen van Windows applicaties;
- nieuwe programmeertalen sneller kunnen leren.

Nadere omschrijving van het programma

Aan deze cursus kunnen alleen diegenen deelnemen die de introductiecursus Delphi I succesvol hebben voltooid. Allereerst zullen de mogelijkheden van de omgeving verder worden verkend en de basistechnieken herhaald. Naast verdieping en verbreding van de onderwerpen uit de introductiecursus, zullen ook een aantal nieuwe onderwerpen de revue passeren. Hierbij ligt de nadruk niet alleen op vaardigheid, maar ook op basale conceptuele kennis. Gaandeweg zal een steeds grotere nadruk komen te liggen op het planmatig combineren van alle technieken om te komen tot volwaardige Windows programma's.

Aan het eind van deze cursus zullen de studenten in staat zijn om zelfstandig Windows applicaties te maken die ze in hun eigen beroepspraktijk kunnen gebruiken. Ook zullen ze in staat zijn zelfstandig meer te leren over Delphi of over een andere programmeertaal.

Literatuur

- Practicumboek.

Onderwijsvorm

Colleges en verplichte practica.

Toetsvorm

Opdrachten en eindtoets.

3.6.2 Statistiek IIIa en IIIb*Deel IIIa*

Coördinator: Gerard van Breukelen, methodologie en statistiek, tel. 38 84001, Universiteitssingel 40, k. 3.771 of tel. 38 82274, Debyeplein 1, k. 2.064, e-mail: gerard.vbreukelen@stat.unimaas.nl

Doelstellingen

In veel takken van de psychologie worden tests en vragenlijsten gebruikt als meetmethode. In de regel worden hierbij de antwoorden van personen op een aantal aanverwante meerkeuze vragen logisch gescoord en opgeteld tot een totaalscore voor het te meten persoonskenmerk, zoals intelligentie, neuroticisme, geheugen of attitude. Hierbij zijn diverse vragen te stellen zoals: meten de items eenzelfde

persoonskenmerk of telt men appels en peren op? Hoe betrouwbaar en valide is de totaalscore als maat voor het te kenmerk? Wat is het meetniveau van die totaalscore? Hoe kan men personen die verschillende sub-sets van items voor eenzelfde kenmerk hebben beantwoord (zoals bij voortgangstoetsen) toch met elkaar vergelijken? Met welke normen moet men de scores vergelijken? Deze en aanverwante vragen vormen het domein van de zogenaamde psychometrie. De cursus beoogt een kennismaking met, en training in, de bekendste klassieke en moderne psychometrische methoden. Deze zullen worden geoefend middels pen-en-papiervragen en computeranalyse van echte data.

Nadere omschrijving van het programma

De cursus bestaat uit twee delen: klassieke en moderne psychometrie. Uit de klassieke psychometrie komen aan bod: klassieke betrouwbaarheidstheorie (Cronbach's, split-half, hertest), itemanalyse, generaliseerbaarheidstheorie, interoordeelaar overeenstemming en validiteit. Uit de moderne psychometrie komen aan bod: logistische modellen, item informatie, item selectie en weging.

Literatuur

- Crocker, L. & Algina, J.(1986). *Introduction to classical and modern test theory*. Orlando: Harcourt Brace Javonovich College Publishers (staat in het studielandschap). Hieruit hoofdstukken 5, 15 en 14 (tot en met pagina 321).
- Van Breukelen, G. & Candel, M. (2000). Betrouwbaarheid, validiteit en overeenstemming. In: Berger, Imbos & Janssen (Eds.). *Methodologie en Statistiek deel II* (hoofdstuk 16). Universitaire Pers Maastricht (staat in studielandschap).
- Werkboek Statistiek IIIa, met onder andere de collegesheets en SPSS-practica (wordt uitgedeeld in het eerste college).

Onderwijsvorm

Voor klassieke psychometrie: 2 hoorcolleges, 2 onderwijsgroepen waarin theorie en pen-en-papieropgaven worden behandeld, 2 SPSS-practica, 2 werkcolleges waarin de SPSS-opgaven worden besproken.

Voor moderne psychometrie: 2 hoorcolleges, 2 onderwijsgroepen waarin theorie en pen-en-papieropgaven worden behandeld, 2 werkcolleges.

Toetsvorm

15 vierkeuzevragen, open boek toets.

Deel IIIb

Coördinator: Gerard van Breukelen, methodologie en statistiek, tel. 38 84001, Universiteitssingel 40, k. 3.771 of tel. 38 82274, Debyeplein 1, k. 2.064, e-mail: gerard.vbreukelen@stat.unimaas.nl

Doelstellingen

Naast de reeds behandelde statistische methoden bestaan vele andere. Minstens twee hiervan verdienen een plaats in het curriculum: factoranalyse en logistische regressie. Factoranalyse is een methode om een veelheid aan variabelen te reduceren tot een klein aantal onderliggende factoren. In het begin van deze eeuw werd factoranalyse veel toegepast om de scores op verschillende tests te reduceren tot een klein aantal dimensies, zoals verbale en ruimtelijke intelligentie, of extraversie en neuroticisme. Tegenwoordig wordt factoranalyse vaak gebruikt om de items in één vragenlijst in te delen in subschalen. Factoranalyse is daarmee verwant aan de psychometrie. Logistische regressie is het analogon van lineaire regressie en variantie analyse voor het geval dat de afhankelijke variabele dichotoom in plaats van continue is. Voorbeelden zijn: wel/niet genezen, slagen, of uitvallen in een longitudinale studie. Met logistische regressie kan men de effecten van meerdere onafhankelijke variabelen op de dichotome afhankelijke variabele voor elkaar corrigeren en ook interacties onderzoeken. De cursus beoogt een kennismaking met, en elementaire training in, factoranalyse en logistische regressie. Deze zullen worden geoefend middels pen-en-papiervragen en computeranalyse van echte data.

Nadere omschrijving van het programma

De cursus bestaat uit twee delen: factoranalyse en logistische regressie. In het eerste deel komen aan bod: exploratieve factoranalyse (principale componenten, principale factoren), eigenwaarden, ladingen, rotatie, schets confirmatieve factoranalyse (LISREL), valkuilen. In het tweede deel komen aan bod: gestratificeerde kruistabellen, odds ratios, logistische regressie, confounding, interactie.

Literatuur

- Van Breukelen, G. (2000). Factoranalyse. In Berger, Imbos & Janssen (Eds.). *Methodologie en Statistiek deel II* (hoofdstuk 17). Universitaire Pers Maastricht (staat in het studielandschap).
- Nader op te geven literatuur over logistische regressie.
- Werkboek Statistiek IIIb, met onder andere de collegesheets en SPSS-practica (wordt uitgedeeld in het eerste college).

Onderwijsvorm

Voor beide onderdelen geldt: 2 hoorcolleges, 2 onderwijsgroepen waarin theorie en pen-en-papieropgaven worden behandeld, 2 SPSS-practica, en 2 werkcolleges waarin de SPSS-opgaven worden besproken.

Toetsvorm

15 vierkeuze vragen. Open boek toets.

3.6.3 Overgangsregeling naar aanleiding van de wijzigingen statistiek IIb en III

In het studiejaar 99/2000 is het onderdeel psychometrie (tot en met het studiejaar 98/99 statistiek IIb geheten en twee studiepunten omvattend) naar jaar 3 verhuisd. Het heet nu statistiek IIIa en omvat drie (3) studiepunten.

Voor degenen die in het studiejaar 97/98 of eerder met de studie psychologie zijn gestart, maar nog niet zijn geslaagd voor het onderdeel psychometrie geldt, dat aftekening statistiek IIb (oud) slechts nog kan worden behaald via een toets voor de cursus statistiek IIIa (die met ingang van het studiejaar 2000-2001 wordt aangeboden). Hiervoor krijgen de betreffende studenten het bij de oude cursus behorende aantal studiepunten, namelijk twee (2).

In het studiejaar 99/2000 is het onderdeel herhaalde metingen uit de cursus statistiek III naar jaar 2 verhuisd. Het heet nu statistiek IIb (nieuw) en omvat twee (2) studiepunten. Het restant van statistiek III heet met ingang van het studiejaar 2000/2001 statistiek IIIb en omvat drie (3) studiepunten.

Voor degenen die in het studiejaar 97/98 of eerder met de studie psychologie zijn gestart, maar nog niet zijn geslaagd voor het onderdeel statistiek III, geldt de volgende regeling: de aftekening voor statistiek III (oud) kan behaald worden via de toetsen voor statistiek IIb (nieuw) en statistiek IIIb. Hiervoor geldt:

1. Men dient beide toetsen af te leggen.
2. Het punt voor statistiek III (oud) is gelijk aan het gewogen gemiddelde van de punten voor statistiek IIb (nieuw) en statistiek IIIb, met als gewichten respectievelijk 1 en 2. Er is dus onderlinge compensatie, en statistiek IIIb telt tweemaal zo zwaar als IIb (nieuw).
3. Het totale aantal studiepunten voor statistiek III (oud) is 3.

Deze regels zijn zo gekozen dat de onderlinge weging en compensatie van onderdelen, alsmede het aantal studiepunten, overeenkomen met de oude situatie (statistiek III). De onderlinge compensatie tussen IIb (nieuw) en IIIb geldt slechts voor de aftekening voor statistiek III (oud). In de nieuwe regeling vormen statistiek IIb, IIIa en IIIb zelfstandige examenonderdelen met elk een eigen aftekening (zoals bij statistiek Ia, Ib en IIa het geval is).

Voor de lichtingen 97/98 en eerder ingestroomd geldt de bovenstaande herkansingsregeling, aangezien de herziening van het statistiekprogramma midden in het programma van deze groep studenten valt. Om deze regeling nader toe te lichten, zijn de mogelijke varianten uitgewerkt.

Cohort 96/97 (of eerder ingestroomd)

Indien statistiek III niet is behaald dan dient men statistiek IIb en statistiek IIIb te volgen. Bij voldoende eindscore op deze beide onderdelen met als weging 1 : 2, zal statistiek III afgetekend worden voor 3 studiepunten.

Cohort 97/98

In studiejaar 98/99 statistiek IIb wel behaald:

voor het behalen van statistiek III volgt de student statistiek IIb en IIIb. Bij voldoende eindscore op deze beide onderdelen met als weging 1 : 2, zal statistiek III afgetekend worden voor 3 studiepunten.

In studiejaar 98/99 statistiek IIb niet behaald:

de student dient in 2000/2001 nieuw statistiek IIIa te volgen. Bij behalen daarvan, zal statistiek IIb (oud) worden afgetekend.

Voor aftekening van statistiek III kan student statistiek IIb (nieuw) volgen (deel eindcijfer) en het daaropvolgende studiejaar statistiek IIIb (nieuw) volgen (ander deel eindscore). Zie verder uitwerking als hierboven.

Toekenning studiepunten

Wat betreft de toekenning van studiepunten geldt voor cohort 97/98 en eerder ingestroomden het volgende:

• statistiek IIb	2 studiepunten
• statistiek III	3 studiepunten
• schrijfonderwijs IIb	3 studiepunten
• blokken 3.4 tot en met 3.7	5 studiepunten
• computervaardigheidsonderwijs II (Pascal)	3 studiepunten
• computervaardigheidsonderwijs III (Delphi)	3 studiepunten

Cohort 98/99

Voor dit cohort en later ingestroomden geldt het nieuwe programma voor statistiek IIb en IIIa en IIIb:

In 99/2000 nieuw statistiek IIb. In 2000/2001 nieuw statistiek IIIa en IIIb.

Toekenning studiepunten

Wat betreft de toekenning van studiepunten geldt voor cohort 98/99 het volgende:

• statistiek IIb	2 studiepunten
• statistiek IIIa	3 studiepunten
• statistiek IIIb	3 studiepunten
• schrijfonderwijs IIb	3 studiepunten
• blokken 3.4 tot en met 3.7	4 studiepunten
• computervaardigheidsonderwijs II (Pascal)	3 studiepunten
• computervaardigheidsonderwijs III (Delphi)	4 studiepunten

Voor het cohort 99/2000 gelden bovenstaande studiepunten. Echter het computervaardigheidsonderwijs II (Pascal) is vervangen door Delphi I en computervaardigheidsonderwijs III (Delphi) door Delphi II.

3.6.4 Schrijfonderwijs III

Coördinator: Hanneke van Mier, neurocognitie, tel. 38 84010, Universiteitssingel 40, k. 4.765, e-mail: h.vanmier@psychology.unimaas.nl

Nadere omschrijving van het programma

Alle studenten dienen tijdens hun doctoraalfase een jaarwerkstuk te schrijven. Goedkeuring voor het stage onderzoek wordt pas verleend, zodra het jaarwerkstuk met een voldoende is beoordeeld. Studenten die hun onderzoekstage in het buitenland willen doen, moeten hun jaarwerkstuk in het Engels schrijven.

De keuze van het onderwerp

Er zijn werkstukklappers aanwezig bij bureau onderwijs psychologie en in het studielandschap. In deze werkstukklappers zijn onderwerpen voor werkstukken opgenomen waaruit de studenten kunnen kiezen. Bij het onderwerp staat aangegeven welke medewerk(st)er het werkstuk zal begeleiden en beoordelen. Als een student een jaarwerkstuk wil schrijven over een onderwerp dat niet in de werkstukklapper staat, moet de student zelf vooraf een begeleid(st)er/beoordelaar voor het werkstuk zoeken.

Begeleiding bij het jaarwerkstuk

De medewerk(st)er die als beoordelaar van het jaarwerkstuk fungeert zal tevens de student begeleiden bij het schrijven van het jaarwerkstuk. Omdat docenten slechts enkele uren begeleiding kunnen geven, is het verstandig van tevoren afspraken te maken hierover.

Waar aan voldaan moet worden

Voor wat betreft de specifieke richtlijnen voor het schrijven van het jaarwerkstuk wordt verwezen naar de handleiding 'Schrijfvaardigheidsonderwijs'.

Op de titelpagina moet behalve de titel zijn aangegeven:

- de naam van de student;
- het ID-nummer;
- de naam van de inhoudelijke begeleider.

Een werkstuk wordt individueel gemaakt. De omvang van het werkstuk bedraagt minimaal vijftien pagina's, exclusief titelpagina, bronvermelding, tabellen, bijlagen e.d. De maximale omvang is 25 pagina's. Overschrijding van de benedengrens is niet toegestaan. Overschrijding van de bovengrens moet in het voorwoord met redenen omkleed worden. De omvang van het werkstuk wordt bij de beoordeling van de vormaspecten meegeteld.

Werkstukken dienen enkelzijdig te zijn getypt op papier van A4-formaat, met regelafstand anderhalf en marges van ongeveer drie centimeter rondom.

Lijst met beoordelingsaspecten

De jaarwerkstukken worden beoordeeld op inhouds- en vormaspecten (probleemstelling, argumentatie, vakinhoudelijke en vormaspecten). Deze aspecten worden afzonderlijk gewaardeerd en dragen bij aan de totaalscore. Deze eindscore dient voldoende te zijn.

Inleveren werkstuk

Een student levert van de uiteindelijke versie twee werkstukken in bij Ellen Blaauw (k. 5.761) van bureau onderwijs psychologie. Vanuit hier worden de jaarwerkstukken met een beoordelingsformulier naar de begeleid(st)er gestuurd. Die stuurt binnen twintig werkdagen de beoordeling terug naar het bureau. Een exemplaar, eventueel voorzien van commentaar, wordt teruggegeven aan de student. Desgewenst kunnen studenten, voor een nabespreking van de waardering, contact opnemen met de betreffende beoordelaar. Naast de twee papieren versies dient ook een elektronische versie ingeleverd te worden. De elektronische versie moet als attachment via een e-mail verstuurd worden. De e-mail moet gestuurd worden naar 'werkstuk@psychology.unimaas.nl'. De e-mail krijgt de naam van de opdracht plus het ID-nummer van de student. De attachment moet in de naam ook het ID-nummer bevatten, dus noem de file bijvoorbeeld 'jaarwerkstuk Idxxxx.doc'.

Als je het jaarwerkstuk elektronisch inlevert dan doe je dat als volgt:

Je stuurt een e-mail naar: werkstuk@psychology.unimaas.nl

In het vakje subject vul je in: jaarwerkstuk Idxxxx

Dus: 'jaarwerkstuk' aan elkaar, dan een spatie en je ID-nummer. Vergeet niet het werkstuk dezelfde filenaam te geven en als attachment mee te sturen.

4

Het vierde studiejaar

105

Studiegids 2001-2002

4.1 ALGEMEEN

Het laatste jaar van het onderwijsprogramma van de studie psychologie bestaat uit het volgen van keuzeonderwijs, het doen van een onderzoeksstage en de verslaglegging hiervan in het afstudeerwerkstuk. In de eerste drie blokperioden van het jaar wordt keuzeonderwijs aangeboden door de faculteit der psychologie. De laatste vier blokperioden zijn gereserveerd voor de onderzoeksstage en het afstudeerwerkstuk.

4.2 KEUZEONDERWIJS

In de eerste drie blokken van het vierde jaar is keuzeonderwijs voorzien, waarmee studenten hun programma zowel kunnen verbreden als nader kunnen specialiseren. Studenten kunnen het keuzeonderwijs naar eigen wens invullen, zowel binnen de eigen faculteit als aan andere faculteiten binnen de universiteit Maastricht of aan andere universiteiten en onderzoeksinstituten in binnen- en buitenland. Voor invulling van (delen van) het keuzeonderwijs buiten de eigen faculteit is toestemming nodig van de examencommissie. Voor vragen over beurzen voor een buitenlands studieverblijf kunnen studenten terecht bij Ina Engelen (tel. 38 81920, Universiteits-singel 40, k. 5.753, e-mail: i.engelen@psychology.unimaas.nl)

Opzet keuzeonderwijs aan de faculteit der psychologie

Coördinator keuzeonderwijs: Rob Ruiter, experimentele psychologie, tel. 38 82413, Universiteits-singel 40, k. 3.753, e-mail: r.ruiter@psychology.unimaas.nl

In de eerste drie perioden van het vierde jaar worden in totaal 18 keuzeblokken aangeboden. Daarnaast kunnen de blokken 3.1.A, 3.2.A of 3.3.A, en 3.1.B, 3.2.B of 3.3.B als keuzeblok worden gevolgd door studenten van de afstudeerrichting biologische respectievelijk cognitieve psychologie. Tevens bestaat de mogelijkheid tot het volgen van individueel keuzeonderwijs waarbij een wetenschappelijk medewerker van de faculteit als begeleider optreedt.

Keuzeblokken vinden doorgang op het vooraf aangekondigde tijdstip, tenzij minder dan zes studenten zich hebben aangemeld voor het betreffende onderdeel. In dat geval kan de docent besluiten het onderdeel te laten vervallen. De inschrijving voor keuzeblokken vindt plaats aan het einde van het derde studiejaar. Keuzeblokken waarvoor geen voldoende belangstelling blijkt te bestaan, kunnen in een volgend studiejaar worden vervangen. Overigens kan iedere student een eigen onderwerp aandragen als thema voor een vrij keuzeblok, mits de student een docent bereid vindt hem of haar daarbij te begeleiden.

De onderwijsvorm binnen de keuzeblokken wijkt af van het traditionele probleemgestuurd leren. Activiteiten kunnen verschillende vormen aannemen, bijvoorbeeld een wekelijks seminar waarop studenten verslag doen van de wijze waarop zij invulling hebben gegeven aan het gekozen onderwerp, leesgroepen waarin studenten geza-

menlijk een belangrijk werk over het keuzeonderwerp bestuderen, of een gezamenlijke excursie of workshop.

De keuzeblok-onderwerpen worden door docenten aangedragen. Van elk onderwerp wordt in de handleiding voor het keuzeonderwijs 'Electives 2001-2002' een korte omschrijving gegeven. Daarnaast wordt informatie over de onderwijsvorm vermeld. Hieronder volgt het schema van de keuzeonderwerpen die in de perioden 1 tot en met 3 van het academische jaar 2001-2002 zullen worden aangeboden. In het studiejaar 2001-2002 worden ook twee trajecten aangeboden, genaamd sociale cognitie en neurocognitie wetenschappen.

Alle keuzeblokken worden in principe in het Engels aangeboden. Indien er geen buitenlandse studenten voor een van deze blokken staat ingeschreven, is het aan de coördinator om te beslissen of de bijeenkomsten in het Nederlands of Engels plaatsvinden.

4.2.1 Schema keuzeblokken 2001/2002

Period 4.1	Period 4.2	Period 4.3
Neuropsychology I / Adult neuropsychology	Neuropsychology II / Child neuropsychology	Neuropsychology III / Psychodiagnostics
Jelle Jolles	Jelle Jolles	Anton de Vries
Educational psychology I / Development of numerical cognition	Educational psychology II / Naïve theories / misconcep- tion	Educational psychology III / Learning: less self-evident than you think
Erik van Loosbroek	Reinout Wiers	Els Boshuizen
Experimental psychology I / Capturing cognitive bias in the emotionally disordered	Experimental psychopatho- logy II / Eating disorders	Experimental psychology III / The psychology of addictive behaviours
Ineke Wessel	Anita Jansen	Reinout Wiers
Social cognition I / Social perception	Social cognition II / Social action	Social cognition III / Behavioural change
Carolien Martijn	Carolien Martijn	Pepijn van Empelen

HOOFDSTUK 4

108

Cognitive neuroscience I / Brain imaging methods	Cognitive neuroscience II / Neurocognition of visual attention	Cognitive neuroscience III / Neurocognition of language
Elia Formisano	Rainer Goebel	Bernadette Schmitt
Various Ia / Philosophy of consciousness	Various IIa / Eye movement registration and analysis	Various IIIa / Psycho-active drugs: Mechanisms of action and effects on human behaviour
Rob de Vries	Pieter Unema	Annemiek Vermeeren
Various Ib / Movement disorders	Various IIb / Laboratory skills	Various IIIb / Behavioural neuroscience
Hanneke van Mier	Fren Smulders	Wijnand Raaijmakers
Various Ic / Learning theory	Various IIc / The changing brain: Learning, development and recovery after brain damage	Various IIIc / Psychology & law
Arjan Blokland	Leo Blomert	Harald Merckelbach
3.1.A Redeneren en beslissen in de rechtzaal en daarbuiten	3.2.A Propaganda	3.3.A Multimedia
3.1.B Basale neuroweten- schap	3.2.B Neurocognitie: theorie en methode	3.3.B Perception, imagery and the brain
Individual topic	Individual topic	Individual topic
Research participation	Research participation	Research participation

4.3 ONDERZOEKSSTAGE EN AFSTUDEERWERKSTUK

In jaar 4 zijn vier blokperioden gereserveerd voor stage en afstudeerwerkstuk. Als afronding van hun academische opleiding wordt van studenten verwacht dat zij zelfstandig een afgeperkt onderzoek kunnen opzetten, uitvoeren en evalueren en hiervan in hun afstudeerwerkstuk verslag van doen. De gekozen onderzoeksstage zal nauw aansluiten bij de gekozen afstudeerrichting en specialisatie. Ook voor de stage geldt dat deze door een redelijk aantal studenten in het buitenland kan worden gedaan.

Afhankelijk van afstudeervariant en keuzeonderwijs kunnen studenten stage lopen in het onderwijs (schoolbegeleidingsdiensten, schoolartsendiensten en gespecialiseerde instituten) en in het bedrijfsleven (farmaceutische industrie, industriële researchlaboratoria, TNO, etc.). Studenten met een 'gezondheids' invulling van het onderwijs zullen in RIAGG's, psychiatrische en algemene ziekenhuizen, revalidatie-instellingen, verpleeghuizen terecht kunnen. Verder kan de stage ook op het terrein van centra voor alcohol en drugs, medische kleuterdagverblijven en verwante instellingen liggen.

De studenten uit het GGK-traject en de afstudeervariant neuropsychologie die zich voorbereiden op een werkkring op het gebied van de gezondheidszorg, dienen ervaring in een relevante gezondheidszorgsetting op te doen. Van psychologiestudenten die deze blokken hebben afgerond kan worden gevraagd dat zij hun onderzoeksstage in een klinische setting uitvoeren en klinisch inkleuren.

De keuze van stage en afstudeerwerkstuk geeft meteen het scala van mogelijke werkvelden aan.

Bij het bureau onderwijs is een stageklapper beschikbaar waarin studenten mogelijke stageplaatsen kunnen vinden. In deze klapper wordt per stage een korte omschrijving gegeven van wat deze inhoudt, wat voor soort onderzoek gedaan kan worden, de naam van de instelling, de naam van de contactpersoon van de faculteit der psychologie en de naam van de contactpersoon in de instelling. Daarnaast is er een handleiding stages waarin beschreven staat welke stappen studenten wanneer moet ondernemen. Voor praktische informatie ten aanzien van buitenlandse stages kunnen studenten terecht bij Ina Engelen (internationalisering, tel. 38 81920, Universiteitssingel 40, k. 5.753, e-mail: i.engelen@psychology.unimaas.nl). Voor alle overige informatie en hulp bij het maken van een keuze kan men in eerste instantie terecht bij Wijnand Raaijmakers (stage-coördinator), neurocognitie, tel. 38 81880, Universiteitssingel 40, k. 4.777a, e-mail: w.raaijmakers@psychology.unimaas.nl

4.4 BASISAANTEKENING PSYCHODIAGNOSTIEK

Coördinator: Anton de Vries, neurocognitie, tel. 38 84043, Universiteitssingel 40, k. 4.765, e-mail: a.devries@psychology.unimaas.nl

Doelstellingen

De psychodiagnostiek vormt het toepassingsgebied van de psychologie, waarin op basis van psychologisch testonderzoek uitspraken over personen worden gedaan. Deze uitspraken spelen vaak een belangrijke rol in beoordelings- en beslissingsprocessen. Voorbeelden hiervan zijn: personeelsselectie, beoordelen van kindermishandeling en schooladvisering. De voorbeelden illustreren dat dergelijke uitspraken verstrekkende gevolgen kunnen hebben.

Nadere omschrijving

Om de kwaliteit van de beroepsuitoefening op psychodiagnostisch gebied te bevorderen, is door het Nederlands Instituut van Psychologen (NIP) de basisaantekening psychodiagnostiek ingevoerd. Deze aantekening geeft aan dat de student beschikt over fundamentele kennis en vaardigheden omtrent algemeen psychodiagnostische principes. De aantekening wordt toegekend in de vorm van een door het NIP ondertekend getuigschrift, dat de student bij het afstuderen in aanvulling op het doctoraal diploma ontvangt. Tevens wordt de afgestudeerde dan opgenomen in een door het NIP beheerd openbaar register van psychologen die de aantekening verkregen hebben. Informatie over deze regeling en het reglement is te vinden op de website van het NIP: <http://www.psynip.nl>.

Voorwaarden

De basisaantekening is te verkrijgen in aanvulling op een van de volgende drie afstudeervarianten: neuropsychologie, onderwijspsychologie en ontwikkelingspsychologie. De voorwaarden zijn:

1. met succes afronden van één van de afstudeervarianten:
  - a. neuropsychologie
  - b. onderwijspsychologie
  - c. ontwikkelingspsychologie
2. met succes afronden van het keuzeblok 4.3 'psychodiagnostiek' ('Psychodiagnostics');
3. voldoende beoordeling voor drie casusrapporten van een door het NIP erkend supervisor.

Studenten die in het academisch jaar 2001/2002 afstuderen met als afstudeervariant psychopathologie en tevens voldaan hebben aan voorwaarde 2 en 3, kunnen deze aantekening ook aanvragen.

Informatie

Studenten die in aanmerking willen komen voor deze aantekening, worden geadviseerd om tijdig, dat wil zeggen in de loop van het derde studiejaar, contact op te nemen met Anton de Vries. Van belang is met name om binnen de stageperiode voldoende klinische ervaring op te doen voor de casuïstiek. Ook voor aanvullende informatie over deze regeling kunt u contact met hem opnemen.

4.5 PROEFDIERKUNDE

De studenten die dierexperimenteel onderzoek willen gaan doen tijdens hun stage of na hun studie, dienen de cursus proefdierkunde gevolgd te hebben. Indien de cursus met goed gevolg wordt afgesloten, ontvangt de student een diploma, en is hij/zij na het behalen van het doctoraal bevoegd volgens artikel 9 van de Wet op de dierproeven. Dit diploma is verplicht voor het zelf opzetten en uitvoeren van dierproeven. Deze cursus is alleen toegankelijk voor studenten die het doctoraal biologische psychologie gevolgd hebben. De cursus wordt verzorgd door de afdeling centrale proefdiervoorzieningen van de Universiteit van Maastricht, en wordt 2 maal per jaar georganiseerd (april en december). De duur van de cursus is 3 weken (5 hele dagen per week). De student krijgt 3 studiepunten voor het volgen van deze cursus.

Geïnteresseerden dienen zich aan te melden bij Arjan Blokland, neurocognitie, tel. 38 81903, Universiteitssingel 40, k. 4.743, e-mail: a.blokland@psychology.unimaas.nl

5

Examens

Onderwijs- en Examenregeling

113

Studiegids 2001-2002

5.1 ONDERWIJS- EN EXAMENREGELING

Onderwijs- en examenregeling voor het studiejaar 2001/2002 voor de opleiding psychologie van de faculteit der psychologie, zoals bedoeld in artikel 7.13 van de Wet op het Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek (WHW), met instemming van de raad van de faculteit der psychologie van de Universiteit Maastricht.

§ 1 ALGEMENE BEPALINGEN**Artikel 1 Toepasselijkheid van de regeling**

Deze regeling is van toepassing op het onderwijs en de examens van de voltijdse opleiding psychologie, verder te noemen: de opleiding. De opleiding wordt verzorgd door de faculteit der psychologie, verder te noemen: de faculteit.

Artikel 2 Begripsbepalingen

In deze regeling wordt verstaan onder:

- a. de wet: de Wet op het Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek;
- b. student: persoon die is ingeschreven aan de Universiteit Maastricht met als peil-datum 1 december voor het volgen van het onderwijs en/of het afleggen van de tentamens en de examens van de opleiding;
- c. onderdeel: een onderwijseenheid van de opleiding als bedoeld in artikel 7.3 en 7.4 van de wet;
- d. praktische oefeningen: vaardigheidstrainingen en practica als bedoeld in artikel 7.13 van de wet;
- e. practica: vaardigheidstrainingen in het kader van het blokgebonden onderwijs;
- f. niet-blokgebonden onderwijs: al het onderwijs dat buiten het blok verzorgd wordt;
- g. propedeuse: de studiefase als bedoeld in artikel 7.8 van de wet en die samenvalt met het eerste studiejaar;
- h. doctoraal: de postpropedeutische fase die samenvalt met het tweede, derde en vierde studiejaar;
- i. de examencommissie: de commissie als bedoeld in artikel 7.12 van de wet;
- j. het faculteitsbestuur: het dagelijks bestuur van de faculteit der psychologie van de Universiteit Maastricht als bedoeld in artikel 9.24 van de wet;
- k. College van Beroep: het college van beroep voor de examens als bedoeld in artikel 7.60 van de wet;
- l. Regels en Richtlijnen: de door de examencommissie vastgestelde regels met betrekking tot de goede gang van zaken tijdens de toetsen en richtlijnen met betrekking tot de beoordeling van degene die de toets aflegt en met betrekking tot de vaststelling van de uitslag van de toetsen en de examens als bedoeld in artikel 7.12 lid 4 van de wet;
- m. blok: een onderwijseenheid als bedoeld in artikel 7.3 lid 2 van de wet;

- n. toets: een tentamen als bedoeld in artikel 7.3 lid 3 van de wet;
- o. examinator: in haar vergadering van 22 maart 2000 heeft de examencommissie der psychologie, ter uitvoering van het bepaalde in artikel 7.12 lid 3 van de Wet op het Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek, besloten om de volgende personen als examinator aan te wijzen:
Wetenschappelijk personeel met een aanstelling van de faculteit der psychologie, belast met onderwijstaken; het betreft de volgende categorieën wetenschappelijk personeel, zoals vermeld in de CAO Nederlandse Universiteiten:
- hoogleraren
  - de universitaire hoofddocenten
  - de universitaire docenten
  - de assistenten in opleiding
  - overig wetenschappelijk personeel.
- Student-assistenten (in de CAO nu aangewezen als OBP) worden niet als examinator aangewezen.
- De examencommissie kan overgaan tot het aanwijzen van deskundigen buiten de faculteit der psychologie, die op basis van afspraken met het faculteitsbestuur of de examencommissie betrokken zijn bij:
- de begeleiding/beoordeling van keuzeonderwijs
  - de begeleiding/beoordeling van een onderzoeksstage
  - de begeleiding/beoordeling van een afstudeerwerkstuk,
- waarbij zij het bepaalde in de onderwijs- en examenregeling FdP en de Regels en Richtlijnen in acht dienen te nemen.
- De examencommissie is bevoegd van bovengenoemde af te wijken en ook andere personen als examinator aan te wijzen.
- p. blokcoördinator c.q. practicumcoördinator: een examinator die inhoudelijk verantwoordelijk is voor een bepaald blok c.q. de practica in een bepaald blok;
- q. studiepunt: een studielast van 40 uren studie. Conform artikel 7.4 WHW wordt de studielast van een opleiding uitgedrukt in studiepunten. De studielast van een opleiding bedraagt 168 studiepunten.

Artikel 3 Doel van de opleiding

Met de opleiding wordt beoogd zodanige kennis, vaardigheden en inzicht bij te brengen op het gebied van de psychologie, meer in het bijzonder op de gebieden cognitieve psychologie dan wel biologische psychologie, dat de afgestudeerde in staat is tot zelfstandige beroepsuitoefening, en in aanmerking komt voor een eventuele vervolgopleiding, bijvoorbeeld tot wetenschappelijk onderzoeker.

Artikel 4 De examens

In de opleiding kunnen de volgende examens worden afgelegd:

- a. het propedeutisch examen als bedoeld in artikel 7.8 van de wet;
- b. het afsluitend (doctoraal) examen als bedoeld in artikel 7.20 van de wet.

Artikel 5 Voertaal

Het onderwijs vindt in beginsel plaats in het Nederlands. Tentaminering van de onderdelen die in het Engels worden aangeboden, kan in het Engels plaatsvinden.

§ 2 PROPEDEUSE PSYCHOLOGIE**Artikel 6 Samenstelling**

De propedeuse in 2001/2002 omvat het volgende onderwijsprogramma:

Artikel 6a Blokgebonden onderwijs

Het blokgebonden onderwijs omvat de volgende onderdelen (inclusief de bijbehorende practica en onderwijsbijeenkomsten) met de daarbij vermelde studielast:

- het blok 1.1 'Sociaalgedrag' 4 studiepunten
- het blok 1.2 'Lichaam en gedrag' 4 studiepunten
- het blok 1.3 'Waarnemen' 4 studiepunten
- het blok 1.4 'Menselijk kennen' 4 studiepunten
- het blok 1.5 'Ontwikkelingen leren' 4 studiepunten
- het blok 1.6 'Verschillen tussen mensen' 4 studiepunten
- het blok 1.7 'Geschiedenis en theorie van de psychologie' 4 studiepunten

Artikel 6b Niet-blokgebonden onderwijs

Het niet-blokgebonden onderwijs omvat de volgende onderdelen (inclusief de bijbehorende practica en onderwijsbijeenkomsten) met de daarbij vermelde studielast:

- computervaardigheidsonderwijs I 1 studiepunt
- statistiek Ia 3 studiepunten
- statistiek Ib 2 studiepunten
- methoden en technieken 2 studiepunten
- wetenschapstheorie 2 studiepunten
- schrijfonderwijs I: werkstuk 2 studiepunten

Artikel 6c Voortgangstoetsen

In het eerste studiejaar worden studenten geacht deel te nemen aan drie voortgangstoetsen. Bij voldoende aftekening van het onderdeel voortgangstoetsen worden 2 studiepunten toegekend.

Artikel 7 Het propedeutisch examen psychologie

1. Het propedeutisch examen psychologie bestaat uit:
  - a. het deelnemen aan de zeven bloktoetsen van het eerste studiejaar;
  - b. het deelnemen aan de practica en de daarbij behorende opdrachten behorende bij de blokken als bedoeld onder a;
  - c. het deelnemen aan het niet-blokgebonden onderwijs alsmede de bijbehorende toetsen en practica:
    - computervaardigheidsonderwijs I
    - statistiek Ia en Ib
    - methoden en technieken
    - wetenschapstheorie
    - schrijfonderwijs I
  - d. het deelnemen aan de onderwijsbijeenkomsten;
  - e. het deelnemen aan drie voortgangstoetsen psychologie;
  - f. het deelnemen aan zes uur proefpersoonverplichting.
2. De examencommissie stelt met inachtneming van deze regeling voor elk van de in lid 1 bedoelde examenonderdelen regels met betrekking tot de normering en beoordeling vast. Deze regels worden opgenomen in de Regels en Richtlijnen voor het propedeutisch examen psychologie van de faculteit der psychologie voor het studiejaar 2001/2002, verder te noemen Regels en Richtlijnen voor het propedeutisch examen. Deze Regels en Richtlijnen voor het propedeutisch examen worden bij aanvang van het studiejaar op duidelijke wijze aan de studenten bekend gemaakt.

§ 3 DOCTORAAL (POSTPROPEDEUSE) PSYCHOLOGIE

Artikel 8 Samenstelling

Het doctoraal in 2001/2002 omvat het volgende onderwijsprogramma:

§ 3.1 TWEDE STUDIEJAAR

Artikel 8a Blokgebonden onderwijs

Het blokgebonden onderwijs van het tweede studiejaar omvat de volgende onderdelen (inclusief de bijbehorende practica en onderwijsbijeenkomsten) met de daarbij vermelde studielast:

• het blok 2.1 'Evolutie en gedrag'	4 studiepunten
• het blok 2.2 'Psychopathologie'	4 studiepunten
• het blok 2.3 'Geheugen'	4 studiepunten
• het blok 2.4 'Taal'	4 studiepunten
• het blok 2.5 'Rekenen'	4 studiepunten

- het blok 2.6 'Consciousness' 4 studiepunten
- het blok 2.7 'Onderzoekspracticum' 4 studiepunten

Artikel 8b Niet-blokgebonden onderwijs

Het niet-blokgebonden onderwijs van het tweede studiejaar omvat de volgende onderdelen (inclusief de bijbehorende practica en onderwijsbijeenkomsten) met de daarbij vermelde studielast:

- Delphi 3 studiepunten
- statistiek IIa 3 studiepunten
- statistiek IIb 2 studiepunten
- schrijfonderwijs IIa: presenteren en werkstuk 2 studiepunten
- schrijfonderwijs IIb: Engels en werkstuk 2 studiepunten

Artikel 8c Voortgangstoetsen

In het tweede studiejaar worden studenten geacht deel te nemen aan drie voortgangstoetsen. Bij voldoende aftekening van het onderdeel voortgangstoetsen worden 2 studiepunten toegekend.

§ 3.2 DERDE EN VIERDE STUDIEJAAR

Artikel 9 Afstudeerrichtingen

Het derde en vierde studiejaar kennen twee verschillende afstudeerrichtingen naar keuze van de student:

- a. cognitieve psychologie
- b. biologische psychologie

§ 3.2.A Afstudeerrichting Cognitieve Psychologie

Artikel 10 Samenstelling

De afstudeerrichting 'cognitieve psychologie' omvat de volgende onderdelen met de daarbij vermelde studielast:

Artikel 10a Blokgebonden onderwijs jaar drie (eerste semester)

Het blokgebonden onderwijs van het derde studiejaar (eerste semester) omvat de volgende onderdelen (inclusief de bijbehorende practica en onderwijsbijeenkomsten) met de daarbij vermelde studielast:

- het blok 3.1.A 'Redeneren en beslissen in de rechtszaal en daarbuiten' 4 studiepunten
- het blok 3.2.A 'Propaganda' 4 studiepunten
- het blok 3.3.A 'Multimedia' 4 studiepunten

Artikel 10b Niet-blokgebonden onderwijs jaar drie

- statistiek IIIa 3 studiepunten
- statistiek IIIb 3 studiepunten
- Delphi II 3 studiepunten
- schrijfonderwijs III: jaarwerkstuk 3 studiepunten

Artikel 11 Afstudeervarianten (tweede semester)

De student met de afstudeerrichting 'cognitieve psychologie' dient een keuze te maken uit één van de onderstaande afstudeervarianten:

1. cognitieve ergonomie
2. onderwijspsychologie

Artikel 11a Cognitieve ergonomie

De afstudeervariant 'cognitieve ergonomie' omvat de volgende onderdelen (inclusief de bijbehorende practica en onderwijsbijeenkomsten) met de daarbij behorende studielast:

- het blok 3.4.1 'Man-machine interaction' 4 studiepunten
- het blok 3.5.1 'Verkeers- en luchtvaartpsychologie' 4 studiepunten
- het blok 3.6.1 'Information-design' 4 studiepunten
- het blok 3.7.1 'Macro-ergonomie' 4 studiepunten

Artikel 11b Onderwijspsychologie

De afstudeervariant 'onderwijspsychologie' omvat de volgende onderdelen (inclusief de bijbehorende practica en onderwijsbijeenkomsten) met de daarbij behorende studielast:

- het blok 3.4.2 'Beoordelen en testen' 4 studiepunten
- het blok 3.5.2 'Cognitive and social development' 4 studiepunten
- het blok 3.6.2 'Kennis verwerven' 4 studiepunten
- het blok 3.7.2 'Instrueren' 4 studiepunten

Artikel 11c Voortgangstoetsen

In het derde studiejaar worden studenten geacht deel te nemen aan drie voortgangstoetsen. Bij voldoende aftekening van het onderdeel voortgangstoetsen worden 2 studiepunten toegekend.

Artikel 12 Blokgebonden onderwijs jaar vier

Het blokgebonden onderwijs van het vierde studiejaar omvat de volgende onderdelen (inclusief de bijbehorende practica en onderwijsbijeenkomsten) met de daarbij behorende studielast:

- keuzeonderwijs 15 studiepunten

Artikel 13 Stage en afstudeerwerkstuk

- goedgekeurde onderzoeksopzet 3 studiepunten
- aftekening van de uitvoering van de stage 12 studiepunten
- afstudeerwerkstuk 12 studiepunten

§ 3.2.B AFSTUDEERRICHTING BIOLOGISCHE PSYCHOLOGIE**Artikel 14 Samenstelling**

De afstudeerrichting 'biologische psychologie' omvat de volgende onderdelen met de daarbij vermelde studielast:

Artikel 14a Blokgebonden onderwijs jaar drie (eerste semester)

Het blokgebonden onderwijs van het derde studiejaar (eerste semester) omvat de volgende onderdelen (inclusief de bijbehorende practica en onderwijsbijeenkomsten) met de daarbij vermelde studielast:

- het blok 3.1.B 'Basale neurowetenschap' 4 studiepunten
- het blok 3.2.B 'Neurocognitie' 4 studiepunten
- het blok 3.3.B 'Perception, imagery and the brain' 4 studiepunten

Artikel 14b Niet-blokgebonden onderwijs jaar drie

- statistiek IIIa 3 studiepunten
- statistiek IIIb 3 studiepunten
- Delphi II 3 studiepunten
- schrijfonderwijs III: jaarwerkstuk 3 studiepunten

Artikel 15 Afstudeervarianten (tweede semester)

De student met afstudeerrichting 'biologische psychologie' dient een keuze te maken uit één van de onderstaande afstudeervarianten:

1. neuropsychologie
2. ontwikkelingspsychologie

Artikel 15a Neuropsychologie

De afstudeervariant 'neuropsychologie' omvat de volgende onderdelen (inclusief de bijbehorende practica en onderwijsbijeenkomsten) met de daarbij vermelde studielast:

- het blok 3.4.3 'Hersenletsel' 4 studiepunten
- het blok 3.5.3 'Gedragsstoornissen' 4 studiepunten
- het blok 3.6.3 'Activation, arousal and psychopharmacology' 4 studiepunten
- het blok 3.7.3 'Neuropsychologie van de veroudering' 4 studiepunten

Artikel 15b Ontwikkelingspsychologie

De afstudeervariant 'ontwikkelingspsychologie' omvat de volgende onderdelen (inclusief de bijbehorende practica en onderwijsbijeenkomsten) met de daarbij vermelde studielast:

- het blok 3.4.4 'Infancy' 4 studiepunten
- het blok 3.5.4 'Waarneming, attentie en motorische ontwikkeling' 4 studiepunten
- het blok 3.6.4 'Ontwikkeling van cognitie en taal' 4 studiepunten
- het blok 3.7.4 'Social-emotional development' 4 studiepunten

Artikel 15c Voortgangstoetsen

In het derde studiejaar worden studenten geacht deel te nemen aan drie voortgangstoetsen. Bij voldoende aftekening van het onderdeel voortgangstoetsen worden 2 studiepunten toegekend.

Artikel 16 Blokgebonden onderwijs jaar vier

Het blokgebonden onderwijs van het vierde studiejaar omvat de volgende onderdelen (inclusief de bijbehorende practica en onderwijsbijeenkomsten) met de daarbij vermelde studielast:

- keuzeonderwijs 15 studiepunten

Artikel 17 Stage en afstudeerwerkstuk

• goedgekeurde onderzoeksopzet	3 studiepunten
• aftekening van de uitvoering van de stage	12 studiepunten
• afstudeerwerkstuk	12 studiepunten

§ 3.2.C AFSTUDEERTRAJECT PSYCHOPATHOLOGIE**Artikel 18 Samenstelling**

Het afstudeertraject 'psychopathologie' omvat de volgende onderdelen met de daarbij vermelde studielast:

Artikel 18a Blokgebonden onderwijs jaar drie (tweede semester)

Het blokgebonden onderwijs van het derde studiejaar omvat de volgende onderdelen (inclusief de bijbehorende practica en onderwijsbijeenkomsten) met de daarbij vermelde studielast:

• de blokken 3.1.A, 3.2.A, 3.3.A van de afstudeerrichting cognitieve psychologie (voor omschrijving: zie artikel 10a) óf 3.1.B, 3.2.B, 3.3.B van de afstudeerrichting biologische psychologie (voor omschrijving: zie artikel 14a)	
• het blok 3.4.5 'Gesprekstechnieken'	4 studiepunten
• het blok 3.5.5 'Stemmingsstoornissen'	4 studiepunten
• het blok 3.6.5 'Angst'	4 studiepunten
• het blok 3.7.5 'Seksualiteit'	4 studiepunten

Artikel 18b Niet-blokgebonden onderwijs jaar drie

• statistiek IIIa	3 studiepunten
• statistiek IIIb	3 studiepunten
• Delphi II	3 studiepunten
• schrijfonderwijs III: jaarwerkstuk	3 studiepunten

Artikel 18c Voortgangstoetsen

In het derde studiejaar worden studenten geacht deel te nemen aan drie voortgangstoetsen. Bij voldoende aftekening van het onderdeel voortgangstoetsen worden 2 studiepunten toegekend.

Artikel 19 Blokgebonden onderwijs jaar vier

Het blokgebonden onderwijs van het vierde studiejaar omvat de volgende onderdelen (inclusief de bijbehorende practica en onderwijsbijeenkomsten) met de daarbij vermelde studielast:

- keuzeonderwijs 15 studiepunten

Artikel 20 Stage en afstudeerwerkstuk

- goedgekeurde onderzoeksopzet 3 studiepunten
- aftekening van de uitvoering van de stage 12 studiepunten
- afstudeerwerkstuk 12 studiepunten

§ 3.3 VEREISTEN DOCTORAAL EXAMEN

Artikel 21 Het doctoraal (postpropedeuse) examen psychologie

1. Het doctoraalexamen psychologie bestaat uit:
  - a. het deelnemen aan dertien bloktoetsen in de doctoraalfase, te weten:
    - zes blokken in het tweede studiejaar
    - drie blokken van de gekozen afstudeerrichting
    - vier blokken van de gekozen afstudeervariant;
  - b. het deelnemen aan de blokgebonden practica en de daarbij behorende opdrachten;
  - c. het deelnemen aan de onderwijsbijeenkomsten in het tweede, derde en vierde studiejaar;
  - d. het deelnemen aan het onderzoekspracticum blok 2.7;
  - e. het deelnemen aan het niet-blokgebonden onderwijs in jaar twee en drie alsmede de bijbehorende toetsen:
    - Delphi I en II
    - statistiek IIa, IIb, IIIa en IIIb
    - schrijfonderwijs IIa, IIb en III
  - f. het deelnemen aan het keuzeonderwijs;
  - g. het maken van een onderzoeksopzet, het uitvoeren van de stage en het maken van het afstudeerwerkstuk;
  - h. het deelnemen aan minimaal zeven en maximaal negen voortgangstoetsen psychologie, waarvan drie VGT's in jaargroep 2, drie VGT's in jaargroep 3 en minimaal één VGT in jaargroep 4.
2. De examencommissie stelt met inachtneming van de onderwijs- en examenregeling voor elk van de bedoelde onderdelen regels met betrekking tot de normering en beoordeling vast. Deze regels worden opgenomen in de Regels en Richtlijnen voor het doctoraalexamen psychologie van de faculteit der psychologie voor het studiejaar 2001/2002, verder te noemen Regels en Richtlijnen voor

het doctoraalexamen psychologie. Deze Regels en Richtlijnen voor het doctoraal-examen psychologie worden bij aanvang van het studiejaar op duidelijke wijze aan de studenten bekendgemaakt.

§ 4 TOETSEN; TENTAMINERING

Artikel 22 De voortgangstoets

1. De examencommissie kan bepalen dat, naast de tentamens op grond van artikel 7.10 lid 2 van de wet, het examen, zowel het propedeutisch als het doctoraal, een door haar te verrichten onderzoek omvat in de vorm van een voortgangstoetsing.
2. Iedere voortgangstoets psychologie bestaat uit vragen van het type juist/onjuist met vraagtekenoptie.
3. De voortgangstoets psychologie wordt driemaal per jaar op nader vast te stellen data afgenomen. Deze data worden bij aanvang van het studiejaar door het bureau onderwijs bekend gemaakt.
4. De samenstelling van elke voortgangstoets wordt door de examencommissie geregeld in de Regels en Richtlijnen voor het propedeutisch examen, respectievelijk voor het doctoraal-examen.
5. De vaststelling van de uitslag en de daarbij behorende normering van elke voortgangstoets worden door de examencommissie geregeld in de Regels en Richtlijnen voor het propedeutisch examen, respectievelijk voor het doctoraal-examen.
6. Studenten die niet hebben deelgenomen aan een voortgangstoets, zijn verplicht uiterlijk binnen één week na de datum waarop de voortgangstoets is afgenomen, aan de examencommissie schriftelijk mededeling te doen van de reden(en) van afwezigheid. De examencommissie besluit over de verontschuldigheid uiterlijk binnen twee weken na de datum waarop de voortgangstoets is afgenomen, op basis van de hiervoor genoemde schriftelijke mededeling en bericht hierover aan de student.
7. De examencommissie bepaalt de beoordelingsprocedure, het aantal vragen en de categorieën van de vragen voor de voortgangstoets

Artikel 23 De bloктоetsen

1. In de propedeuse worden zeven bloктоetsen afgenomen naar aanleiding van de onderwerpen die in het bij die bloктоets behorende blok aan de orde zijn gesteld.
2. In de doctoraal fase worden maximaal zestien bloктоetsen afgenomen naar aanleiding van de onderwerpen die in het bij die bloктоets behorende blok aan de orde zijn gesteld.
3. Voorwaarde voor het kunnen afleggen van bloктоetsen is, dat voldaan is aan de in artikel 27 opgenomen minimale deelname aan de onderwijsgroepen.
4. De samenstelling van de bloктоetsen zoals bedoeld in lid 1 en lid 2 geschiedt door de examinerator (i.c. de blokcoördinator) die verantwoordelijk is voor het desbe-

treffende examenonderdeel, bij voorkeur in overleg met andere docenten die betrokken zijn bij het programma-onderdeel waarop de bloктоets betrekking heeft.

5. Voor zowel het propedeutisch examen als het doctoraalexamen geldt dat de bloктоets summatief is. De examencommissie stelt vast welke score minimaal vereist is om in aanmerking te komen voor een blokaftekening, waaruit blijkt dat voldaan is aan de gestelde eisen.
6. De bloктоetsen worden schriftelijk afgenomen. In geval er gebruik gemaakt wordt van juist-onjuist vragen dienen daarnaast minimaal 5 open vragen te worden gesteld. Het minimum aantal juist-onjuist is in dat geval 50 vragen, waarbij beide delen voor 50% meetellen in de bloктоetsscore. Indien een docent gebruik wil maken van een toetsvorm anders dan een paper (individueel), een essay, open vragen of portfolio toetsing dan dient de docent daarvoor toestemming te vragen aan de examencommissie.
7. De examencommissie is bevoegd in bijzondere omstandigheden een andere vorm van toetsing en/of weging toe te staan.
8. De vaststelling van de uitslag en de daarbij behorende normering van elke bloктоets worden door de examencommissie geregeld.

Artikel 24 Toetsen blokgebonden practica

1. Voor de propedeuse bepaalt de examencommissie voor de blokgebonden practica en de daarbij behorende toetsen de vorm en inhoud van de desbetreffende examenonderdelen, de data waarop ze worden afgenomen, alsmede de wijze waarop een aftekening kan worden verkregen.
2. Voor de doctoraal fase bepaalt de examencommissie voor de blokgebonden practica en de daarbij behorende toetsen de vorm en inhoud van de desbetreffende examenonderdelen, de data waarop ze worden afgenomen, alsmede de wijze waarop een aftekening kan worden verkregen.

Artikel 25 Toetsen niet-blokgebonden onderwijs

1. Voor de propedeuse bepaalt de examencommissie voor het niet-blokgebonden onderwijs en de daarbij behorende toetsen de vorm en inhoud van de desbetreffende examenonderdelen, de data waarop ze worden afgenomen, alsmede de wijze waarop een aftekening kan worden verkregen.
2. Voor de doctoraal fase bepaalt de examencommissie voor het niet-blokgebonden onderwijs en de daarbij behorende toetsen de vorm en inhoud van de desbetreffende examenonderdelen, de data waarop ze worden afgenomen, alsmede de wijze waarop een aftekening kan worden verkregen.

Artikel 26 Werkstukken

1. Voor het propedeutisch examen is verplicht:
  - het schrijven van een werkstuk in het kader van het schrijfonderwijs I.

2. Voor het doctoraalexamen is verplicht:
  - het schrijven van twee werkstukken in het tweede jaar: één in het Nederlands (schrijfonderwijs IIa) en één in het Engels (schrijfonderwijs IIb);
  - het schrijven van een jaarwerkstuk in het derde jaar (schrijfonderwijs III);
  - het schrijven van de onderzoeksopzet in het kader van de stage;
  - het schrijven van het afstudeerwerkstuk.
3. De examencommissie stelt de eisen vast waaraan de werkstukken moeten voldoen. Deze eisen worden bij aanvang van elk studiejaar aan de studenten bekendgemaakt.
4. De examencommissie bepaalt in welke gevallen een student de gelegenheid wordt geboden voor het geheel of gedeeltelijk herschrijven van een werkstuk.

Artikel 27 Deelname aan de onderwijsgroepen

Het percentage van de verplichte minimale deelname aan de onderwijsgroepen bedraagt per blokperiode 85 procent. De examencommissie stelt vast op welke wijze de feitelijke deelname van iedere student aan het onderwijs wordt geregistreerd.

Artikel 28 Aftekening van blokken

1. Het in voldoende mate deelnemen aan de onderwijsbijeenkomsten en het met goed gevolg deelnemen aan de bloktoets en de practica (blokgebonden vaardigheidsonderwijs) wordt gehonoreerd met een aftekening van het desbetreffend blok. Een aftekening wordt verkregen nadat een examinerator of een niet tot de wetenschappelijke staf behorend lid van het personeel onder toezicht en verantwoordelijkheid van de examencommissie, heeft verklaard dat aan de eisen van dat onderdeel van het examen is voldaan. Voorwaarde voor het verkrijgen van een aftekening is dat de student heeft voldaan aan de toelatingseisen tot het desbetreffende examenonderdeel. De examencommissie kan, indien niet voldaan is aan de toelatingseisen, de beslissing van de examinerator herroepen.
2. In het geval dat de in lid 1 bedoelde functionaris twijfelt of aan de eisen voor aftekening van een blok of van de practica is voldaan, legt hij/zij dit ter beslissing voor aan de examencommissie.

Artikel 29 Stage

1. De examencommissie bepaalt in een stagereglement de eisen waaraan een stage naar aard en inhoud moet voldoen.
2. Alvorens met de stage te kunnen beginnen, dient te zijn voldaan aan:
  - alle vereisten voor het propedeutisch diploma;
  - een voldoende aftekening van blok 2.7: het onderzoekspracticum;
  - een voldoende aftekening van statistiek IIa, IIb, IIIa en IIIb;
  - een voldoende aftekening van schrijfonderwijs III (jaarwerkstuk);

- een voldoende aftekening voor de blokken van de afstudeerrichting (de blokperioden 3.1 t/m 3.3).

De onderzoeksopzet wordt bij voorkeur vooraf aan de stageperiode bij de facultair begeleider ingeleverd en door deze persoon beoordeeld. Mochten de omstandigheden zodanig zijn dat het niet mogelijk is de onderzoeksopzet vooraf aan de stageperiode te schrijven, dan moet deze opzet in ieder geval binnen een periode van 2 maanden na aanvang van de stageperiode, door de facultair begeleider, met een voldoende beoordeeld zijn.

3. Het stagereglement is weergegeven in bijlage 5.
4. Voor het goede verloop van de stages worden nadere richtlijnen opgesteld, welke zijn opgenomen in de handleiding stages. Deze handleiding wordt bij aanvang van het studiejaar aan vierdejaars studenten verstrekt.

Artikel 30 Aangepaste vorm van de toetsen

Aan lichamelijk of zintuiglijk gehandicapte studenten wordt, op verzoek van de desbetreffende studenten, de gelegenheid geboden de toetsen op een zoveel mogelijk aan hun handicap aangepaste wijze af te leggen. De examencommissie wint daartoe zonodig advies in alvorens te beslissen.

§ 5 UITSLAGBEPALING

Artikel 31 Vaststelling en bekendmaking uitslag van toetsen

De examencommissie stelt de uitslag van een toets vast binnen 20 werkdagen na de dag waarop de toets is afgelegd, en verschaft het bureau onderwijs van de faculteit de nodige gegevens ten behoeve van de bekendmaking van de uitslag.

Artikel 32 Vaststelling en bekendmaking uitslag van examens

1. De student wordt een paar keer per jaar geïnformeerd of aan de vereisten voor het propedeutisch examen dan wel voor het doctoraalexamen is voldaan.
2. Aan de student die aan alle eisen voor het behalen van het propedeutisch examen heeft voldaan, wordt het propedeutisch examen toegekend ten bewijze waarvan hem/haar het getuigschrift behorende bij het propedeutisch examen zal worden uitgereikt.
3. Aan de student die aan alle eisen voor het behalen van het doctoraalexamen heeft voldaan, wordt het doctoraalexamen toegekend ten bewijze waarvan hem/haar het getuigschrift behorende bij het doctoraalexamen zal worden uitgereikt.

Artikel 33 Geldigheidsduur van examenonderdelen

1. De geldigheidsduur van behaalde examenonderdelen is in beginsel onbeperkt.
2. De examencommissie kan met betrekking tot een examenonderdeel een aanvullend, dan wel vervangend tentamen opleggen wanneer daar goede redenen voor zijn.

Artikel 34 Fraude

1. Ingeval van geconstateerde fraude, waaronder in dit verband ook het plegen van plagiaat dient te worden begrepen, beslist de examencommissie over de te hanteren strafmaat. Bij het vaststellen van de strafmaat worden de ernst van het feit en de omstandigheden waaronder de fraude heeft plaatsgevonden mede in beschouwing genomen.
2. Ingeval van een eerste vergrijp kan de frauderende student voor een periode van maximaal 12 maanden worden uitgesloten van deelname aan het onderwijs en aan examenonderdelen. Bij geconstateerde herhaling is de uiterste consequentie dat het recht op toelating tot het propedeutisch examen, respectievelijk het doctoraalexamen, in zijn totaliteit komt te vervallen.
3. De examencommissie hanteert een regeling, de fraude richtlijn, bij zaken betreffende fraude, weergegeven in bijlage 3 van de regels en richtlijnen voor het propedeutisch examen.

Artikel 35 Inzagerecht

1. Van werkstukken in het kader van schrijfonderwijs dienen twee exemplaren aangeleverd te worden waarvan één in elektronische vorm (op schijf of via e-mail); de geprinte versie wordt na correctie, voorzien van kanttekeningen en beoordeling van de examinerator aan de student geretourneerd, uiterlijk 20 werkdagen na de datum waarop het werkstuk is ingeleverd.
2. Practicumverslagen worden aan de student, voorzien van beoordeling, geretourneerd uiterlijk 20 werkdagen na de datum waarop het practicumverslag werd ingeleverd.
3. Binnen een termijn van 25 werkdagen, die aanvangt op de dag van de toetsafname, kan degene die heeft deelgenomen aan een bloktoets, inzage verkrijgen in zijn/haar beoordeelde werk op een door de blokcoördinator nader vastgesteld tijdstip.
4. Bij inzage van een bloktoets is er een antwoordsleutel voorhanden.

§ 6 VRIJSTELLING

Artikel 36 Vrijstelling van toets

1. De examencommissie is bevoegd een examinandus voor bepaalde examenonderdelen geheel of gedeeltelijk vrijstelling te verlenen. Een daartoe strekkend verzoek dient uiterlijk zes weken voor aanvang van de activiteit waarop het examenonderdeel betrekking heeft bij de examencommissie te worden ingediend. In de regel zal de examencommissie, alvorens een beslissing te nemen, eerst de voor het bewuste onderdeel verantwoordelijke docent(en) consulteren.
2. Voor die examenonderdelen waarvoor vrijstelling wordt verleend, worden geen studiepunten toegekend.

§ 7 AFLEGGEN VAN EXAMENS

Artikel 37 Volgorde toetsen

1. Examinandi zijn onvoorwaardelijk toelaatbaar tot de examenonderdelen behorende bij het doctoraalexamen, nadat zij voor het propedeutisch examen zijn geslaagd.
- 2a. Studenten die aan het eind van hun eerste jaar van inschrijving veertien studiepunten of minder van de propedeuse behaald hebben zijn niet toegelaten tot examenonderdelen behorende bij de doctoraalfase.
- 2b. Studenten die aan het eind van hun eerste jaar van inschrijving vijftien tot en met achtentwintig studiepunten van de propedeuse behaald hebben zijn toegelaten tot het tweede cursusjaar of het eerste jaar van de doctoraalfase met dien verstande dat zij alleen toelaatbaar zijn tot die blokken van het doctoraal die niet parallel lopen aan blokken van de propedeuse waarvoor de betreffende student nog geen aftekening heeft.
- 2c. Studenten die aan het eind van hun eerste jaar van inschrijving negenentwintig studiepunten of meer van de propedeuse behaald hebben, zijn toegelaten tot het tweede cursusjaar of het eerste jaar van de doctoraalfase.
- 2d. Indien studenten niet voldaan hebben aan de vereisten voor het behalen van het propedeutische examen worden zij niet toegelaten tot examenonderdelen behorend bij cursusjaar drie of het tweede jaar van de doctoraalfase.
3. Aan blok 2.7 (het onderzoekspracticum) kan niet eerder worden deelgenomen dan nadat is voldaan aan de volgende eisen:
  - aftekening voor schrijfonderwijs I;
  - aftekening voor statistiek Ia en Ib;
  - aftekening voor methoden en technieken.
4. Voor het overige niet-blokgebonden onderwijs geldt de volgende regeling:
  - a. aan Delphi II kan niet eerder worden deelgenomen dan nadat Delphi I is behaald.

5. De eerste drie blokken van het derde jaar vormen de basisblokken van de twee afstudeerrichtingen cognitieve psychologie en biologische psychologie. De basisblokken van de afstudeerrichting cognitieve psychologie zijn specifiek voorbereidend voor de afstudeervarianten: cognitieve ergonomie en onderwijspsychologie.
De basisblokken van de afstudeerrichting biologische psychologie zijn specifiek voorbereidend voor de afstudeervarianten: ontwikkelingspsychologie en neuropsychologie. De basisblokken van beide afstudeerrichtingen (dus zowel cognitief als biologisch) bereiden voor op het afstudeertraject psychopathologie.
Om te kunnen afstuderen in één van bovengenoemde afstudeerrichtingen is het noodzakelijk dat een aftekening is behaald voor de blokken van een bij een afstudeerrichting behorende afstudeervariant.
6. Voor studenten die tijdens het volgen van blokken behorende bij een afstudeerrichting (de blokperioden 3.1 t/m 3.3) willen overstappen naar de andere afstudeerrichting geldt de volgende regeling:
  - na de eerste blokperiode kan nog worden overgestapt naar de andere afstudeerrichting, zonder dat het gemiste blok alsnog moet worden ingehaald. Dit betekent dat men van de afstudeerrichting waarvoor men uiteindelijk kiest tenminste twee blokperioden moet hebben gevolgd.
7. Aan de stage kan niet eerder worden deelgenomen dan nadat is voldaan aan de volgende eisen:
  - behaald hebben van het propedeutisch diploma;
  - aftekening van het onderzoekspracticum (blok 2.7);
  - aftekening van statistiek IIa, IIb, IIIa en IIIb;
  - aftekening van schrijfonderwijs III (jaarwerkstuk);
  - aftekening voor de blokken van de afstudeerrichting (de blokperioden 3.1 tot en met 3.3).

Artikel 38 Tijdvakken en frequentie toetsen

Tot het afleggen van toetsen wordt tenminste één keer per studiejaar de gelegenheid gegeven indien het bijbehorend onderwijs in dat bepaalde studiejaar is gegeven.

Artikel 39 Herkansing /extra opdracht

1. Voor elke bloktoets waarvoor de student een onvoldoende heeft behaald wordt één herkansing aangeboden.
2. Voor elke toets van het niet-blokgebonden onderwijs waarvoor een student een onvoldoende heeft behaald wordt één herkansing aangeboden.
3. In afwijking van het bepaalde in lid 2 wordt bij een onvoldoende voortgangstoets-eindscore aan het eind van de propedeutische fase en/of aan het eind van elk jaar in de doctoraalfase een opdracht verstrekt.
4. Voor een onvoldoende waardering voor een practicum of werkstuk wordt één extra opdracht aangeboden.

§ 8 VOOROPLEIDING

Artikel 40 Colloquium doctum

1. Bij het toelatingsonderzoek, als bedoeld in artikel 7.29 van de wet, worden de volgende eisen gesteld:
  - a. voldoende beheersing van de Nederlandse taal en schrijfvaardigheid;
  - b. kennis van VWO-wiskunde A;
  - c. receptieve beheersing van de Engelse taal.
2. De colloquium doctum commissie stelt nadere regels over het toelatingsonderzoek.
3. Er is een 'Regeling voor het colloquium doctum', alsmede een beoordelingsreglement. Gegadigden die via de colloquium doctum regeling toelating verlangen tot de opleiding psychologie, kunnen de reglementen en het aanmeldingsformulier via bureau onderwijs van de faculteit der psychologie bemachtigen.

Artikel 41 Aanvullend onderzoek bij toelating op grond van buitenlands diploma

De examinandus die beschikt over een buitenlands diploma op grond waarvan vrijstelling verleend kan worden van de in art. 7.24 WHW bedoelde vooropleidingseis, dient ten genoegen van de examencommissie het bewijs van voldoende beheersing van de Nederlands taal te leveren, alvorens de vrijstelling daadwerkelijk wordt verleend.

§ 9 STUDIEVOORTGANG

Artikel 42 Voortgang; advies

1. Het faculteitsbestuur draagt zorg voor een zodanige registratie van de studieresultaten dat tenminste eenmaal per kwartaal aan elke student een overzicht kan worden gegeven van de door hem/haar behaalde resultaten in relatie tot het onderwijs- en examenprogramma van de opleiding.
2. Het faculteitsbestuur draagt zorg voor studiebegeleiding van de studenten, die voor de opleiding zijn ingeschreven, mede ten behoeve van hun oriëntatie op de mogelijke studiewegen in en buiten de opleiding.
3. De examencommissie brengt iedere student aan het eind van diens eerste jaar van inschrijving voor de propedeutische fase advies uit over de voortzetting van zijn studie binnen of buiten de opleiding.

§ 10 SLOT- EN INVOERINGSBEPALINGEN**Artikel 43 Wijzigingsbepaling**

1. Wijzigingen van deze regeling worden door de faculteitsraad, de examencommissie en de opleidingscommissie gehoord, bij afzonderlijk besluit vastgelegd.
2. Geen wijzigingen vinden plaats die van toepassing zijn op het lopende studiejaar, tenzij de belangen van de studenten daardoor redelijkerwijs niet worden geschaad.
3. Wijzigingen kunnen voorts niet ten nadele van de studenten van invloed zijn op:
  - de goedkeuring, die krachtens deze regeling op verzoek van de student ten aanzien van keuzeblokken is verkregen;
  - elke andere beslissing, die krachtens deze regeling door de examencommissie is genomen ten aanzien van een student.

Artikel 44 Bekendmaking

Het faculteitsbestuur draagt zorg voor de bekendmaking van het onderwijs- en examenreglement, van de Regels en Richtlijnen, alsmede van wijzigingen die in de loop van het studiejaar worden vastgesteld.

Artikel 45 Bevoegdheden

De in deze regeling genoemde bevoegdheden van de examencommissie kan de examencommissie mandateren aan haar voorzitter of aan een ander lid van de commissie dat examenbevoegd is.

Artikel 46 Onvoorziene gevallen

In de gevallen waarin dit reglement niet voorziet, beslist de examencommissie, tenzij het een bevoegdheid van het faculteitsbestuur betreft. Het besluit is gemotiveerd. Van het besluit wordt mededeling gedaan aan het faculteitsbestuur, zonedig voorzien van een voorstel tot wijziging van dit reglement.

Artikel 47 Deficiënties

Studenten met een deficiënte vooropleiding in wiskunde worden in de gelegenheid gesteld de verschillende examenonderdelen van de propedeuse af te leggen. De examencommissie bepaalt de uitslag van het propedeutisch examen echter pas nadat de deficiëntie is weggewerkt. De deficiëntie dient binnen één jaar te zijn weggewerkt.

Artikel 48 Bekendmaking toetsdata

Bekendmaking van de datum waarop en de plaats waar de verschillende examenonderdelen kunnen worden afgelegd, geschiedt via het blokboek en/of de onderwijsagenda (mededelingenrubriek *Observant*) en/of het daarvoor bestemde mededelingenbord, uiterlijk vier weken tevoren.

Artikel 49 Beroep

Bij de mededeling van de uitslag die studenten behalen voor (onderdelen van) toetsen, wijst de examencommissie op het inzagerecht, op de mogelijkheid tegen de beslissing beroep in te stellen bij het College van Beroep voor de Examens als bedoeld in artikel 7.60 van de wet, en op de termijn van vier weken waarbinnen dit beroep moet worden ingesteld.

Artikel 50 Inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking op 27 augustus 2001.

Aldus met instemming van de raad van de faculteit der psychologie in haar vergadering van 07 juni 2001

Aan de onderwijs- en examenregeling zoals hier opgenomen, kunnen geen rechten worden ontleend. Exemplaren van de definitieve onderwijs- en examenregeling kunnen worden verkregen bij het secretariaat van de examencommissie.

BIJLAGEN BIJ ONDERWIJS- EN EXAMENREGELING

- Bijlage 1 Overgangsregelingen
- Bijlage 2 Hardheidsclausule

BIJLAGE 1 OVERGANGSREGELINGEN

1. Het in § 2 gestelde ten aanzien van de inrichting en omvang van het propedeutisch examen psychologie is van toepassing voor studenten die in het studiejaar 2001/2002 met de propedeuse een aanvang maken. Voor studenten die vóór 1 augustus 2001 met de propedeuse zijn begonnen, blijven in principe de op dat moment vigerende regels van kracht voorzover zij inpasbaar zijn binnen de huidige wettelijke regelgeving.
2. Het in § 3 gestelde ten aanzien van de inrichting en omvang van het doctoraal-examen psychologie is uitsluitend van toepassing voor studenten die in het studiejaar 2001/2002 met de doctoraalfase een aanvang maken.
3. In voorkomende gevallen waarin het 'oude' examenreglement zich niet laat inpassen in de huidige wettelijke regeling, beslist de examencommissie. Het besluit wordt gemotiveerd aan betrokkenen medegedeeld.

BIJLAGE 2 HARDHEIDSCLAUSULE

De examencommissie heeft het recht om in individuele gevallen op verzoek van de student(e) af te wijken van het in het reglement bepaalde, indien een strikte toepassing van de regels zou leiden tot onbillijkheid en/of onredelijkheid. Bij haar beoordeling van individuele gevallen gaat de examencommissie uit van het algemeen geldende rechtsprincipe dat het gelijke gelijk en het ongelijke ongelijk behandeld dient te worden. De examencommissie hanteert hierbij als ontvankelijkheids criterium het zogenaamde overmachtprincipe.

5.2 REGELS EN RICHTLIJNEN VOOR HET PROPEDEUTISCH EXAMEN

Regels en Richtlijnen voor het propedeutisch examen psychologie, zoals bedoeld in artikel 7.12 lid 4 van de Wet op het Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek (WHW) (1992), voor het studiejaar 2001/2002, vastgesteld door de examencommissie van de opleiding psychologie van de Universiteit Maastricht.

Artikel 1 Examencommissie

Het propedeutisch examen wordt afgenomen door de examencommissie psychologie. De examencommissie draagt zorg voor de uitvoering van de regeling voor het propedeutisch examen en zijn onderdelen, rekeninghoudend met de wet en met de onderwijs- en examenregeling over de inrichting en omvang van de examens van de opleiding psychologie van de faculteit der psychologie. De examencommissie wijst examinatoren aan die namens de examencommissie bevoegd zijn tentamens af te nemen. In voorkomende gevallen kan de examencommissie beslissingen van examinatoren vernietigen en opnieuw een beslissing nemen. Dit geldt in het bijzonder

wanneer de student niet heeft voldaan aan de toelatingseisen tot het afgelegde examenonderdeel.

Artikel 2 Samenstelling van het propedeutisch examen psychologie

Het propedeutisch examen psychologie bestaat uit de onderdelen:

- a. het deelnemen aan drie voortgangstoetsen;
- b. het deelnemen aan zeven bloktoetsen;
- c. het deelnemen aan de blokgebonden practica en de daarbij behorende opdrachten;
- d. het deelnemen aan de onderwijsbijeenkomsten;
- e. het deelnemen aan de proefpersoonverplichting;
- f. het deelnemen aan het niet-blokgebonden onderwijs, alsmede aan de bij dit onderwijs behorende toetsen en practica:
  - computervaardigheidsonderwijs I;
  - statistiek Ia en Ib;
  - methoden en technieken;
  - wetenschapstheorie;
  - schrijfonterwijs I.

Artikel 3 Aftekeningen

lid 1: Voortgangstoetsen (VGT)

Een aftekening wordt toegekend op grond van een voldoende eindscore voor de drie voortgangstoetsen die gedurende het propedeutisch jaar worden afgenomen. Deze eindscore wordt voor elke student als volgt berekend:

- iedere voortgangstoets resulteert in een score op de volgende schaal:

onvoldoende	= 'o' =	1 VGT-punt
twijfelachtig	= 't' =	2 VGT-punten
voldoende	= 'v' =	3 VGT-punten
goed	= 'g' =	4 VGT-punten
- de behaalde VGT-punten worden gesommeerd, waarbij de resultaten van de drie toetsen worden gewogen als 1:2:2. Derhalve kunnen maximaal twintig en minimaal vijf VGT-punten worden gescoord;
- een VGT-eindscore in het bereik van dertien tot en met twintig punten geldt als een voldoende eindscore en levert dus een aftekening op. Een eindscore in het bereik van vijf tot en met twaalf VGT-punten geldt als een onvoldoende eindscore; studenten die naar het oordeel van de examencommissie zonder verschoonbare reden afwezig zijn bij een voortgangstoets, worden geacht aan de desbetreffende toets niet deelgenomen te hebben. Deze studenten dienen een opdracht te maken om te compenseren voor de gemiste VGT. Studenten die met instemming van de examencommissie afwezig zijn, ontvangen voor de desbetreffende toets één VGT-punt.

De globale samenstelling van iedere voortgangstoets is weergegeven in bijlage 1.

Beoordeling en puntentoekenning per toets geschieden volgens de daartoe door de examencommissie vastgestelde regels. Deze regels zijn weergegeven in bijlage 2.

lid 2: Blokgebonden toetsen

Voor elk van de blokken geldt dat een student een aftekening verkrijgt indien voldaan is aan elk van de volgende eisen:

- a. toelaatbaarheid tot de bloktoetsen; de student moet bij minimaal 85% van de onderwijsbijeenkomsten aanwezig zijn geweest om aan de toets te mogen deelnemen. Indien niet aan de aanwezigheidsplicht is voldaan, en indien niet meer dan twee bijeenkomsten te veel zijn gemist, is de student voorwaardelijk toegelaten tot deelname aan de bloktoets. Om in aanmerking te kunnen komen voor een inhaalopdracht om alsnog aan de aanwezigheidsverplichting te voldoen, dient de student binnen twee weken na afloop van het blok het formulier verzoek inhaalopdracht onvoldoende aanwezigheid (af te halen bij bureau onderwijs) in te vullen en te deponeren in de rode brievenbus van bureau onderwijs. De examencommissie beslist over de geldigheid van redenen. Indien een student een naar het oordeel van de examencommissie verschoonbare reden heeft voor het niet hebben voldaan aan het aanwezigheidspercentage, wordt hem/haar een vervangende opdracht verstrekt. De aard en omvang van de opdracht staat in verhouding tot de gemiste onderwijsbijeenkomsten en dient binnen vier weken te worden ingeleverd bij de betreffende blokcoördinator. Bij voldoende aftekening van deze vervangende opdracht is alsnog voldaan aan de aanwezigheidsverplichting en zal de voorwaardelijke bloktoets geldig worden verklaard. Indien de examencommissie de redenen voor afwezigheid niet geldig acht en/of indien meer bijeenkomsten extra zijn gemist, wordt geen inhaalopdracht verstrekt en vervalt de voorwaardelijke bloktoets. De student dient het daaropvolgende studiejaar alsnog te voldoen aan de aanwezigheidsplicht en de bloktoets;
- b. een voldoende beoordeling voor de practica;
- c. minimaal een voldoende beoordeling voor de afsluitende bloktoets;
- d. iedere blokbeoordeling resulteert in een score op de tienpuntsschaal. Een resultaat van een vijf kan gecompenseerd worden door een blokbeoordeling van een acht. Compensatie is mogelijk voor maximaal één onvoldoende blokbeoordeling met een vijf. Een blokbeoordeling van een vier of lager is niet compenseerbaar. Aftekening van onvoldoende beoordeelde blokken via compensatie vindt alleen plaats indien voldaan is aan de aanwezigheidsplicht en indien de blokgebonden practica zijn afgetekend. En eenmaal ingediend en toegekend verzoek tot compensatie kan niet worden herroepen.

lid 3: Statistiek Ia en Ib

Voor de onderdelen 'statistiek Ia en Ib' geldt dat een aftekening verkregen wordt als voldaan is aan elk van de volgende eisen:

- a. de student moet voor beide onderdelen bij minimaal 85% van de bijbehorende groepsbijeenkomsten aanwezig zijn geweest. Indien niet aan de aanwezigheidsplicht is voldaan, is de student voorwaardelijk toegelaten tot deelname aan de toets. Om in aanmerking te kunnen komen voor een inhaalopdracht om alsnog

aan de aanwezigheidsverplichting te voldoen, dient de student binnen twee weken na afloop van het statistiekonderwijs het formulier **verzoek inhaalopdracht onvoldoende aanwezigheid** (af te halen bij bureau onderwijs) in te vullen en te deponeren in de rode brievenbus van bureau onderwijs. De examencommissie beslist over de geldigheid van redenen. Indien een student een naar het oordeel van de examencommissie verschoonbare reden heeft voor het niet hebben voldaan aan het aanwezigheidspercentage, wordt hem/haar een vervangende opdracht verstrekt. De aard en omvang van de opdracht staat in verhouding tot de gemiste onderwijsbijeenkomsten en dient binnen vier weken te worden ingeleverd bij de betreffende blokcoördinator. Bij voldoende aftekening van deze vervangende opdracht is alsnog voldaan aan de aanwezigheidsverplichting en zal de voorwaardelijke toets geldig worden verklaard. Indien de examencommissie de redenen voor afwezigheid niet geldig acht en/of indien meer bijeenkomsten extra zijn gemist, wordt geen inhaalopdracht verstrekt en vervalt de voorwaardelijke toets. De student dient het daaropvolgende studiejaar alsnog te voldoen aan de aanwezigheidsplicht en de toets;

- b. de student moet bij 100% van de bijbehorende SPSS-practicumbijeenkomsten aanwezig zijn geweest. Indien niet aan de aanwezigheidsplicht is voldaan, is de student voorwaardelijk toegelaten tot deelname aan de toets. Om in aanmerking te kunnen komen voor een inhaalopdracht om alsnog aan de aanwezigheidsverplichting te voldoen, dient de student binnen twee weken na afloop van het desbetreffende examenonderdeel het formulier **verzoek inhaalopdracht onvoldoende aanwezigheid** (af te halen bij bureau onderwijs) in te vullen en te deponeren in de rode brievenbus van bureau onderwijs. De examencommissie beslist over de geldigheid van redenen. Indien een student een naar het oordeel van de examencommissie verschoonbare reden heeft voor het niet hebben voldaan aan het aanwezigheidspercentage, wordt hem/haar een vervangende opdracht verstrekt. De aard en omvang van de opdracht staat in verhouding tot de gemiste onderwijsbijeenkomsten en dient binnen vier weken te worden ingeleverd bij de betreffende blokcoördinator. Bij voldoende aftekening van deze vervangende opdracht is alsnog voldaan aan de aanwezigheidsverplichting en zal de voorwaardelijke toets geldig worden verklaard. Indien de examencommissie de redenen voor afwezigheid niet geldig acht en/of indien meer bijeenkomsten extra zijn gemist, wordt geen inhaalopdracht verstrekt en vervalt de voorwaardelijke toets. De student dient het daaropvolgende studiejaar alsnog te voldoen aan de aanwezigheidsplicht en de toets;
- c. een voldoende beoordeling voor praktische oefeningen behorende bij het onderdeel;
- d. minimaal een voldoende eindscore voor beide onderdelen. Elk van beide onderdelen bestaat uit twee deeltolsten. De eindscore wordt berekend op basis van het gemiddelde van de gesommeerde scores op de twee deeltolsten. Aan alle toetsen wordt een gelijk gewicht toegekend. De uitslag van de eindscore wordt uitgedrukt op een tienpuntsschaal.

lid 4: Methoden & Technieken (M&T) en wetenschapstheorie

Voor de onderdelen 'M&T' en 'wetenschapstheorie' geldt dat een aftekening verkregen wordt als voldaan is aan elk van de volgende eisen:

- a. de student moet voor beide onderdelen bij minimaal 85% van de bijbehorende groepsbijeenkomsten aanwezig zijn geweest. Indien niet aan de aanwezigheidsplicht is voldaan, is de student voorwaardelijk toegelaten tot deelname aan de toets. Om in aanmerking te kunnen komen voor een inhaalopdracht om alsnog aan de aanwezigheidsverplichting te voldoen, dient de student binnen twee weken na afloop van het desbetreffende examenonderdeel het formulier **verzoek inhaalopdracht onvoldoende aanwezigheid** (af te halen bij bureau onderwijs) in te vullen en te deponeren in de rode brievenbus van bureau onderwijs. De examencommissie beslist over de geldigheid van redenen. Indien een student een naar het oordeel van de examencommissie verschoonbare reden heeft voor het niet hebben voldaan aan het aanwezigheidspercentage, wordt hem/haar een vervangende opdracht verstrekt. De aard en omvang van de opdracht staat in verhouding tot de gemiste onderwijsbijeenkomsten en dient binnen vier weken te worden ingeleverd bij de betreffende blokcoördinator. Bij voldoende aftekening van deze vervangende opdracht is alsnog voldaan aan de aanwezigheidsverplichting en zal de voorwaardelijke toets geldig worden verklaard. Indien de examencommissie de redenen voor afwezigheid niet geldig acht en/of indien meer bijeenkomsten extra zijn gemist, wordt geen inhaalopdracht verstrekt en vervalt de voorwaardelijke toets. De student dient het daaropvolgende studiejaar alsnog te voldoen aan de aanwezigheidsplicht en de toets;
- b. minimaal een voldoende beoordeling voor de afsluitende toetsen van beide onderdelen.

lid 5: Schrijfonderwijs I

Voor het onderdeel 'schrijfonderwijs I' geldt dat een aftekening wordt verkregen als voldaan is aan de volgende eisen:

- a. minimaal een voldoende beoordeling van het werkstuk;
- b. de beoordeling heeft betrekking op zowel de vorm als de inhoud van het werkstuk;
- c. een student die verzaakt een werkstuk tijdig en conform de vastgestelde richtlijnen in te leveren, krijgt geen beoordeling.

De desbetreffende eisen worden bij aanvang van het onderdeel door de verantwoordelijke docent bekend gemaakt.

lid 6: Computervaardigheidsonderwijs I

Voor het onderdeel 'computervaardigheidsonderwijs I' geldt dat een aftekening verkregen wordt als voldaan is aan elk van de volgende eisen:

- a. de student moet voor alle onderdelen bij minimaal 100% van de bijbehorende groepsbijeenkomsten aanwezig zijn geweest. Indien niet aan de aanwezigheidsplicht is voldaan kunnen studenten in aanmerking komen voor een inhaalopdracht om alsnog aan de aanwezigheidsverplichting te voldoen. Daartoe dient de student binnen twee weken na afloop van het desbetreffende examenonderdeel

het formulier verzoek inhaalopdracht onvoldoende aanwezigheid (af te halen bij bureau onderwijs) in te vullen en te deponeren in de rode brievenbus van bureau onderwijs. De examencommissie beslist over de geldigheid van redenen. Indien een student een naar het oordeel van de examencommissie verschoonbare reden heeft voor het niet hebben voldaan aan het aanwezigheidspercentage, wordt hem/haar een vervangende opdracht verstrekt. De aard en omvang van de opdracht staat in verhouding tot de gemiste onderwijsbijeenkomst en dient binnen vier weken te worden ingeleverd bij de betreffende blokcoördinator. Bij voldoende aftekening van deze vervangende opdracht is alsnog voldaan aan de aanwezigheidsverplichting.

- b. een voldoende beoordeling voor praktische oefeningen behorende bij het onderdeel.

lid 7: Proefpersoonverplichting

Voor het onderdeel 'proefpersoonverplichting' geldt dat een aftekening verkregen wordt als voldaan is aan elk van de volgende eisen:

- a. de student moeten gedurende het eerste studiejaar voldoen aan zes uur proefpersoonverplichting; dit betreft uitsluitend participatie aan onderzoek van studenten in het kader van hun afstuderen en eventueel keuzeonderwijs. Deelname aan onderzoek van wetenschappelijk personeel van de faculteit psychologie valt derhalve buiten de proefpersoonverplichting;
- b. indien er geen of onvoldoende proefpersoonuren voorhanden zijn, dient een student zich te melden bij de examencommissie.

Artikel 4 Deelnameverplichting

1. Voor elk studiejaar, behalve het vierde jaar, geldt een deelnameverplichting aan drie voortgangstoetsen psychologie.
2. Voor de blokgebonden practica geldt een deelnameverplichting van 100%.
3. Met betrekking tot de onderwijsbijeenkomsten geldt een deelnameverplichting van 85% per blok:
  - op een totaal van 12 bijeenkomsten: tenminste 10 bijeenkomsten;
  - op een totaal van 11 of 10 bijeenkomsten: tenminste 9 bijeenkomsten;
  - op een totaal van 9 bijeenkomsten: tenminste 8 bijeenkomsten;
  - op een totaal van 8 bijeenkomsten: tenminste 7 bijeenkomsten;
  - op een totaal van 7 bijeenkomsten: tenminste 6 bijeenkomsten;
  - op een totaal van 6 bijeenkomsten: tenminste 5 bijeenkomsten.
4. Met betrekking tot de groepsbijeenkomsten van het niet-blokgebonden onderwijs statistiek Ia en Ib en methoden & technieken en wetenschapstheorie, geldt een deelnameverplichting van 85% per onderdeel.
5. Met betrekking tot de practicumbijeenkomsten van het computervaardigheids-onderwijs I en de SPSS- practicumbijeenkomsten voor statistiek Ia en Ib, geldt een deelnameverplichting van 100% per onderdeel.
6. De deelname aan de praktische oefeningen en de onderwijsbijeenkomsten wordt per onderwijsgroep op een formulier geregistreerd.

7. Wanneer een student niet heeft voldaan aan de deelnameverplichting en de afwezigheid naar het oordeel van de examencommissie niet verontschuldigbaar is, wordt het desbetreffende blok, de praktische oefening, het onderdeel van het niet-blokgebonden onderwijs of de voortgangstoets, niet afgetekend.

Artikel 5 Eisen propedeutisch examen psychologie

Toekenning van het propedeutisch examen en het bij dit examen behorende getuigschrift vindt plaats, wanneer aftekeningen zijn behaald voor alle in artikel 2 genoemde examenonderdelen:

1. deelname aan drie voortgangstoetsen psychologie met minimaal een voldoende eindscore (minimaal 13 VGT-punten);
2. minimaal een voldoende voor elk van de toetsen van het blokgebonden onderwijs. Een vijf kan worden gecompenseerd door een acht. Deze compensatieregeling kan slechts eenmaal worden toegepast;
3. minimaal een voldoende aftekening voor elk van de onderstaande onderdelen van het niet-blokgebonden onderwijs:
  - computervaardigheidsonderwijs I;
  - statistiek Ia en Ib;
  - methoden en technieken;
  - wetenschapstheorie;
  - schrijfonderwijs I.
4. een aftekening hebben verkregen voor alle praktische oefeningen die deel uitmaken van het blokgebonden en het niet-blokgebonden onderwijs;
5. voldaan hebben aan zes uur proefpersoonverplichting.

Artikel 6 Herkansingsregeling

Voor studenten die in eerste instantie niet voor een onderdeel van het propedeutisch examen zijn geslaagd, gelden de volgende herkansingsregelingen. De desbetreffende herkansingen staan uitsluitend open voor studenten die hebben voldaan aan de aanwezigheidsplicht.

lid 1: Onderwijsblokken

Aan de student die voor een onderwijsblok een onvoldoende heeft behaald wordt in dat studiejaar één herkansing aangeboden. Een cijfer groter of gelijk aan zes mag niet herkanst worden. Bij herkansingen zal het hoogste cijfer gelden.

lid 2: Blokgebonden practica

Aan de student die voor een practicum een onvoldoende heeft behaald, wordt in dat studiejaar per practicum één extra opdracht aangeboden.

lid 3: Niet-blokgebonden onderwijs

Voor ieder onderdeel van het niet-blokgebonden onderwijs geldt dat één herkansingsmogelijkheid wordt geboden in dat desbetreffende studiejaar, met dien verstande dat een cijfer groter of gelijk zes niet mag worden herkanst. Voor de onderdelen 'statistiek Ia en Ib', 'methoden en technieken' en 'wetenschapstheorie' bestaat de herkansing uit een toets. Voor de onderdelen 'computervaardigheidsonderwijs I' en 'schrijfonderwijs I' bestaat de herkansing uit het herschrijven van het werkstuk.

lid 4: Voortgangstoetsen

Studenten die voor het onderdeel voortgangstoetsen geen voldoende eindscore (dus minder dan 13 punten) hebben behaald voor de drie voortgangstoetsen van de propedeuse, dienen een extra werkstuk te maken handelend over een onderwerp op dat terrein van de psychologie dat blijkt de voortgangstoetsen het minst beheerst wordt. De coördinator van de voortgangstoets stelt het onderwerp en de termijn van inleveren van het werkstuk vast. De studielast van het werkstuk is afhankelijk van de eindscore:

- bij een eindscore van 9-12 VGT-punten dient een werkstuk te worden gemaakt met een studielast van 1 studiepunt;
- bij een eindscore van 5-8 VGT-punten dient een werkstuk te worden gemaakt met een studielast van 2 studiepunten;

Een voldoende beoordeling van het werkstuk leidt tot aftekening voor het onderdeel Voortgangstoetsen.

Artikel 7 Vrijstellingen

1. Een verzoek tot vrijstelling van het afleggen van een examen of een examenonderdeel op grond van het bepaalde bij of krachtens de wet wordt ingediend bij de examencommissie. Bij het verzoek dienen schriftelijke bewijsstukken te worden overlegd die het verzoek kunnen schragen.
2. De examencommissie neemt een gemotiveerde beslissing binnen één maand na ontvangst van het verzoek. De examencommissie kan besluiten de termijn van 30 dagen te verlengen met een door haar te bepalen termijn. De student wordt het besluit schriftelijk medegedeeld.

Artikel 8 Toelating tot de doctoraalfase

Voor de propedeusestudenten worden met het oog op de toelating tot (onderdelen van) het doctoraalexamen psychologie de volgende criteria gehanteerd:

lid 1: Onvoorwaardelijke toelating hele doctoraal fase

Indien de student voor elk onderdeel van het propedeutisch examen een voldoende heeft behaald.

lid 2: Onvoorwaardelijke toelating tweede cursusjaar

Studenten die aan het eind van het eerste jaar van hun inschrijving negenentwintig studiepunten of meer hebben behaald zijn toegelaten tot onderdelen behorende bij het tweede cursusjaar of het eerste jaar van de doctoraalfase.

lid 3: Voorwaardelijke toelating tweede cursusjaar

Studenten die aan het eind van hun eerste jaar van inschrijving vijftien tot en met achtentwintig studiepunten behaald hebben zijn toegelaten tot het tweede cursusjaar of het eerste jaar van de doctoraalfase met dien verstande dat zij alleen toelaatbaar zijn tot die blokken van het doctoraal die niet parallel lopen aan blokken van de propedeuse waarvoor de betreffende student nog geen aftekening heeft.

lid 4: Geen toelating tweede cursusjaar

Studenten die aan het eind van hun eerste jaar van inschrijving veertien studiepunten of minder van de propedeuse behaald hebben zijn niet toelaatbaar tot de examenonderdelen behorend bij de doctoraalfase.

lid 5: Geen toelating derde cursusjaar

Indien studenten niet hebben voldaan aan de vereisten voor het behalen van het propedeutisch examen worden zij niet toegelaten tot examenonderdelen behorend bij cursusjaar drie of het tweede jaar van de doctoraalfase.

Artikel 9 Wijzigingen

Wijzigingen van deze Regels en Richtlijnen, die van toepassing zijn op het studiejaar 2001/2002, vinden niet plaats, tenzij de belangen van de studenten hierdoor redelijkerwijs niet worden geschaad.

Artikel 10 Uitvoering en inwerkingtreding

1. In de gevallen waarin de Regels en Richtlijnen niet voorzien, beslist de examencommissie.
2. Deze Regels en Richtlijnen treden in werking met ingang van 27 augustus 2001.

Aldus vastgesteld door de examencommissie psychologie in haar vergadering van 08 mei 2001.

Aan de onderwijs- en examenregeling zoals hier opgenomen, kunnen geen rechten worden ontleend. Exemplaren van de definitieve onderwijs- en examenregeling kunnen worden verkregen bij het secretariaat van de examencommissie.

BIJLAGEN BIJ REGELS EN RICHTLIJNEN VOOR HET PROPEDEUTISCH EXAMEN

- Bijlage 1 Samenstelling van de voortgangstoets
- Bijlage 2 Beoordelingsprocedure voortgangstoets
- Bijlage 3 Fraude richtlijn

BIJLAGE 1 SAMENSTELLING VAN DE VOORTGANGSTOETS

Iedere voortgangstoets bestaat in principe uit 220 vragen. Uit het totale bestand dient iedere student ter beantwoording die vragen te selecteren welke appelleren aan haar of zijn individuele domein van kennis en interesse. De vragen in de toets zijn volgens een vaste sleutel verdeeld over achttien veld- en vakdisciplines die samen borg staan voor een representatieve afspiegeling van de inhoud van de opleiding psychologie. De bijbehorende blauwdruk is als volgt samengesteld:

Specificaties	Aantal items
Evolutie, genetica en sociobiologie	10
Grondslagen en geschiedenis	15
Human factors	10
Informatica en kunstmatige intelligentie	15
Kennis en denken	10
Klinische psychologie en psychopathologie	15
Leren en geheugen	15
Methodologie en statistiek	15
Motivatie, emotie, aandacht en bewustzijn	10
Neuroanatomie	15
Neurochemie en psychofarmacologie	10
Neurofysiologie en psychofysiologie	15
Neuropsychologie	10
Onderwijs en vaardigheden	10
Ontwikkelingspsychologie	10
Sociale- en persoonlijkheidspsychologie	15
Taal	10
Waarnemen en handelen	10

BIJLAGE 2 BEOORDELINGSPROCEDURE VOORTGANGSTOETS**1. Vaststellen van de referentiegroep**

Op basis van de studiefase waarin men zich bevindt, worden alle deelnemers verdeeld over zes verschillende referentiegroepen: jaargroep 1, jaargroep 2, jaargroep

3B (biologische psychologie) en 3C (cognitieve psychologie) en jaargroep 4B (biologische psychologie) en 4C (cognitieve psychologie).

2. Berekening van de individuele (G-F)-score

Elke voortgangstoets resulteert voor iedere student allereerst in een 'ruwe' score. Dit is de zogenaamde '(goed min fout)'-score of (G-F)-score. De (G-F)-score wordt als volgt berekend, uitgaande van de goedgekeurde items in de toets:

$$\frac{[(\text{aantal correct beantwoorde items}) - (\text{aantal niet-correct beantwoorde items})]}{\text{totaal aantal goedgekeurde items in de VGT}}$$

De met een '?' beantwoorde items (= 'weet niet') en de onbeantwoorde items (= 'niet bekeken') worden dus niet in beschouwing genomen bij de berekening van de individuele (G-F)-score. Aan elk van de items uit de toets wordt bij het berekenen van de (G-F)-score een identiek gewicht toegekend. Het aantal goedgekeurde items wordt vastgesteld na het uitvoeren van een voorlopige item-analyse en na het verwerken van de commentaren op de toets. Het bereik van de individuele (G-F)-scores loopt van 0 -100%. Bijvoorbeeld: uit een voortgangstoets van 220 items zijn 20 items verwijderd; een student die van de resterende 200 items 61 items correct, 29 items niet-correct en 110 items met 'vraagteken' of 'weet niet' beantwoordt, haalt een (G-F)-score van $[(61 - 29)/200] \times 100\% = 16\%$.

3. Relateren van de individuele (G-F)-scores aan de verdeling van (G-F)-scores binnen de referentiegroep

Door middel van relatieve normering wordt vervolgens voor elke student de individuele (G-F)-score getransformeerd naar een bijbehorende puntenscore. De procedure is voor een willekeurige student als volgt:

- allereerst wordt de relevante referentiegroep vastgesteld;
- vervolgens wordt de individuele (G-F)-score gerelateerd aan de verdeling van (G-F)-scores van alle studenten behorende bij de referentiegroep: voor iedere score wordt de bijbehorende percentiel-waarde (P) bepaald. Dit is een cijfer dat aangeeft hoeveel procent van de studenten uit de referentiegroep een lagere (G-F)-score heeft behaald dan de desbetreffende student;
- afhankelijk van de percentiel-zone waartoe de berekende percentiel-waarde behoort, worden vervolgens VGT-punten toegekend:

0%	< P 15 % =	'o'	= 1 punt
15%	< P 30% =	't'	= 2 punten
30%	< P 80% =	'v'	= 3 punten
80%	< P 100% =	'g'	= 4 punten

Met andere woorden, de 20% studenten met de hoogste score verkrijgen vier VGT-punten, de daaropvolgende 50% drie VGT-punten, de daaropvolgende 15% twee VGT-punten en de overige 15% één VGT-punt.

BIJLAGE 3 FRAUDE RICHTLIJN

De examencommissie psychologie heeft, ter nadere uitwerking van artikel 34 van de onderwijs- en examenregeling (OER), in haar vergadering van 14 juni 1995 de volgende richtlijn inzake examenfraude vastgesteld. De richtlijn maakt deel uit van de Regels en Richtlijnen.

Artikel 1

Onder fraude als bedoeld in artikel 34 van de OER, wordt in elk geval verstaan:

- a. handelen of nalaten van een examinandus dat het vormen van een juist oordeel omtrent kennis, inzicht of vaardigheid van de examinandus geheel of gedeeltelijk onmogelijk maakt;
- b. handelen of nalaten van een examinandus dat het vormen van een juist oordeel omtrent kennis, inzicht of vaardigheid van een mede-examinandus geheel of gedeeltelijk onmogelijk maakt.

Artikel 2

Onder fraude in de zin van artikel 34 van de OER wordt tevens verstaan: poging tot fraude.

Artikel 3

Als handelen of nalaten bedoeld in artikel 1 van deze richtlijn wordt onder meer beschouwd:

- a. in verband met het schrijven van werkstukken: het letterlijk dan wel geparafraseerd overnemen van passages uit andere schriftelijke werkstukken c.q. mondelinge teksten op een zodanige wijze dat de indruk ontstaat dat sprake is van eigen werk.
- b. in verband met het afleggen van toetsen en daarmee vergelijkbare tentamens en examens:
  - het voor gebruik beschikbaar hebben, op of in de nabijheid van de tafel waaraan de examinandus is gezeten bij het afleggen van de toets, dan wel op een andere voor de examinandus toegankelijke plaats, van andere teksten dan waarvan het gebruik uitdrukkelijk wordt toegestaan;
  - het uitwisselen van informatie met een mede-examinandus tijdens de toets, waar en op welke wijze dan ook.

Artikel 4

Indien naar het oordeel van een examinator spraken is van een geval van (mogelijke) fraude, treedt deze in beginsel als volgt op:

- a. ingeval de (mogelijke) fraude wordt vastgesteld tijdens het afleggen van de toets:

- de examiner stelt de examinandus op de hoogte van de geconstateerde (mogelijke) fraude;
  - een eventuele tekst die de examinandus ten onrechte voor gebruik beschikbaar heeft gehad, wordt ingenomen;
  - de examinandus wordt in de gelegenheid gesteld om de toets verder af te leggen, tenzij de examiner anders beslist;
  - de examiner gaat over tot uitsluiting van verdere deelname indien de examinandus zich verzet tegen de inname van een eventueel ten onrechte voor gebruik beschikbaar gehouden tekst;
  - een ingenomen tekst wordt na beëindiging van de toets niet geretourneerd aan de examinandus, tenzij de examiner anders beslist;
  - de examiner legt de relevante gegevens in verband met de geconstateerde fraude schriftelijk vast en stuurt dit onverwijld naar de examencommissie psychologie, onder bijvoeging van de eventueel ingenomen teksten;
- b. ingeval de (mogelijke) fraude wordt vastgesteld tijdens of na de correctie van een toets dan wel examen:
- de examiner stelt de examencommissie psychologie onverwijld schriftelijk op de hoogte van de (mogelijke) fraude, onder toevoeging van de relevante stukken;
  - de examencommissie psychologie stelt de examinandus op de hoogte van de geconstateerde (mogelijke) fraude.

Artikel 5

Gevalen van mogelijke fraude behandelt de examencommissie psychologie in beginsel als volgt:

- a. de van fraude verdachte persoon wordt opgeroepen voor een gesprek; van de zijde van de examencommissie zullen aan dat gesprek deelnemen de voorzitter en de ambtelijk secretaris van de examencommissie, dan wel hun plaatsvervangers, en - zo mogelijk - een ander lid van de examencommissie;
- b. mede op basis van de resultaten van het onder lid a bedoelde gesprek beslist de examencommissie of er sprake is van fraude;
- c. in elk geval van fraude als bedoeld onder artikel 1, lid a, wordt de betreffende toets ongeldig verklaard;
- d. in elk geval van fraude als bedoeld onder artikel 1, lid a, legt de examencommissie een sanctie op, daarbij onder meer lettend op de aard en de ernst van de gepleegde fraude overeenkomstig het gestelde in artikel 34 van de OER;
- e. de betrokkene wordt zo spoedig mogelijk van de beslissing van de examencommissie op de hoogte gesteld;
- f. van een ongeldigheidsverklaring en van een opgelegde sanctie wordt een aantekening gemaakt in het dossier van betrokkene;
- g. ingenomen teksten worden -na een betreffend verzoek- door de examencommissie aan betrokkene geretourneerd, indien de examencommissie beslist dat zij

- niet langer beschikbaar dienen te blijven in verband met de (verdere) behandeling van de zaak;
- h. de examencommissie kan besluiten om haar beslissing en de daaraan ten grondslag liggende feiten en omstandigheden geanonimiseerd openbaar te maken.

Artikel 6

Tegen beslissingen die de examencommissie neemt in het kader van fraude, is binnen vier weken na bekendmaking van de beslissing beroep mogelijk bij het college van beroep voor de examens.

5.3 REGELS EN RICHTLIJNEN VOOR HET DOCTORAALLEXAMEN

Regels en Richtlijnen voor het doctoraalexamen psychologie, zoals bedoeld in artikel 7.12 lid 4 van de Wet op het Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek (WHW) (1992), voor het studiejaar 2001/2002, vastgesteld door de examencommissie van de opleiding psychologie van de Universiteit Maastricht.

Artikel 1 Examencommissie

Het doctoraalexamen wordt afgenomen door de examencommissie psychologie. De examencommissie draagt zorg voor de uitvoering van de regeling voor het doctoraalexamen en zijn onderdelen, rekeninghoudend met de wet en met de onderwijs- en examenregeling over de inrichting en omvang van de examens van de opleiding psychologie van de faculteit der psychologie. De examencommissie wijst examinatoren aan die namens de examencommissie bevoegd zijn tentamens af te nemen. In voorkomende gevallen kan de examencommissie beslissingen van examinatoren vernietigen en opnieuw een beslissing nemen. Dit geldt in het bijzonder wanneer de student niet heeft voldaan aan de toelatingseisen tot het afgelegde examenonderdeel.

Artikel 2 Samenstelling van het doctoraalexamen psychologie

Het doctoraalexamen psychologie bestaat uit de onderdelen:

- a. het deelnemen aan minimaal zeven en maximaal negen voortgangstoetsen psychologie, waarvan drie VGT's in jaargroep 2, drie VGT's in jaargroep 3 en minimaal één VGT in jaargroep 4.
- b. het deelnemen aan dertien bloktoetsen in de doctoraalfase;
- c. het deelnemen aan de blokgebonden practica;
- d. het deelnemen aan de onderwijsbijeenkomsten in het tweede, derde en vierde studiejaar;
- e. het deelnemen aan het onderzoekspracticum jaar 2 (blok 2.7);

- f. het deelnemen aan het niet-blokgebonden onderwijs, inclusief de bij dit onderwijs behorende toetsen:
  - Delphi I en Delphi II
  - statistiek IIa, IIb, IIIa en IIIb
  - schrijfonderwijs IIa, IIb, III;
- g. het deelnemen aan keuzeonderwijs;
- h. het maken van een onderzoeksopzet;
- i. het uitvoeren van de stage;
- j. het maken van het afstudeerwerkstuk.

Artikel 3 Aftekeningen

lid 1: Voortgangstoetsen (VGT, zie ook bijlage 1 en 2)

- a. Een aftekening voor de VGT in de doctoraalfase wordt toegekend op grond van voldoende eindscores voor de voortgangstoetsen die in het tweede, derde en vierde studiejaar worden afgelegd. De eindscore wordt voor elke student als volgt berekend:
  - Iedere voortgangstoets resulteert in een score op de volgende schaal:

onvoldoende	('o') =	1 VGT-punt
twijfelachtig	('t') =	2 VGT-punten
voldoende	('v') =	3 VGT-punten
goed	('g') =	4 VGT-punten
  - In de jaren twee en drie worden de behaalde VGT-punten over de drie opeenvolgende toetsmomenten in een studiejaar gesommeerd, waarbij alle toetsen een identiek gewicht krijgen. Derhalve kunnen per jaar maximaal 12 en minimaal 3 VGT-punten worden behaald.
  - Het over drie voortgangstoetsen gesommeerde aantal VGT-punten correspondeert als volgt met een VGT-eindscore voor het betreffende studiejaar:

onvoldoende	('o') =	3-7 VGT-punten
voldoende	('v') =	8-10 VGT-punten
goed	('g') =	11-12 VGT-punten
  - In het vierde jaar is sprake van een voldoende eindscore als voor minimaal één voortgangstoets geldt dat de individuele (G-F)-score van een student uit jaargroep 4B of 4C groter is dan de (G-F)-score behorend bij het veertigste percentiel van respectievelijk de jaargroepen 3B en 3C.
  - Studenten die naar het oordeel van de examencommissie zonder verschoonbare redenen verstek laten gaan bij een voortgangstoets, worden geacht niet aan de voortgangstoets te hebben deelgenomen. Deze studenten dienen een opdracht te maken om te compenseren voor de gemiste VGT. Studenten die met instemming van de examencommissie afwezig zijn, ontvangen voor de desbetreffende toets een beoordeling 'o' (één VGT-punt).

De globale samenstelling van iedere voortgangstoets is weergegeven in bijlage 1. Beoordeling en punttoekenning per toets geschieden volgens de daartoe door de examencommissie vastgestelde regels. Deze regels zijn weergegeven in bijlage 2.

lid 2: Blokgebonden toetsen

Voor elk van de blokken geldt dat een student een aftekening verkrijgt indien voldaan is aan elk van de volgende eisen:

- a. toelaatbaarheid tot de bloktoetsen; de student moet bij minimaal 85% van de onderwijsbijeenkomsten aanwezig zijn geweest om aan de toets te mogen deelnemen. Indien niet aan de aanwezigheidsplicht is voldaan, en indien niet meer dan twee bijeenkomsten te veel zijn gemist, is de student voorwaardelijk toegelaten tot deelname aan de bloktoets. Om in aanmerking te kunnen komen voor een inhaalopdracht om alsnog aan de aanwezigheidsverplichting te voldoen, dient de student binnen twee weken na afloop van het blok het formulier **verzoek inhaalopdracht onvoldoende aanwezigheid** (af te halen bij bureau onderwijs) in te vullen en te deponeren in de rode brievenbus van bureau onderwijs. De examencommissie beslist over de geldigheid van redenen. Indien een student een naar het oordeel van de examencommissie verschoonbare reden heeft voor het niet hebben voldaan aan het aanwezigheidspercentage, wordt hem/haar een vervangende opdracht verstrekt. De aard en omvang van de opdracht staat in verhouding tot de gemiste onderwijsbijeenkomsten en dient binnen vier weken te worden ingeleverd bij de betreffende blokcoördinator. Bij voldoende aftekening van deze vervangende opdracht is alsnog voldaan aan de aanwezigheidsverplichting en zal de voorwaardelijke bloktoets geldig worden verklaard. Indien de examencommissie de redenen voor afwezigheid niet geldig acht en/of indien meer bijeenkomsten extra zijn gemist, wordt geen inhaalopdracht verstrekt en vervalt de voorwaardelijke bloktoets. De student dient het daaropvolgende studiejaar alsnog te voldoen aan de aanwezigheidsplicht en de bloktoets;
- b. een voldoende beoordeling voor de bij het blok behorende practica;
- c. minimaal een voldoende beoordeling voor de afsluitende bloktoets;
- d. iedere blokbeoordeling resulteert in een score op de tienpuntsschaal. Een resultaat van een vijf kan gecompenseerd worden door een blokbeoordeling van een acht. Compensatie is mogelijk voor maximaal twee onvoldoende blokbeoordelingen met een vijf. Een blokbeoordeling van een vier of lager is niet compenseerbaar. Aftekening van onvoldoende beoordeelde blokken via compensatie vindt alleen plaats indien voldaan is aan de aanwezigheidsplicht en indien de blokgebonden practica zijn afgetekend. Deze compensatieregel is niet van toepassing op blokken van het keuzeonderwijs. Een eenmaal ingediend en toegekend verzoek tot compensatie, kan niet worden herroepen.

lid 3: Onderzoekspracticum

Voor het onderzoekspracticum geldt dat een aftekening verkregen wordt als voldaan is aan elk van de volgende eisen:

- a. de student moet bij minimaal 85% van de bijbehorende onderwijsbijeenkomsten aanwezig zijn geweest;
- b. de student moet als proefpersoon geparticipeerd hebben in een onderzoek van één van de (andere) groepjes studenten die het onderzoekspracticum volgen;
- c. minimaal een voldoende beoordeling voor de afsluitende opdracht.

lid 4: Statistiek IIa en IIb

Voor de onderdelen 'statistiek IIa en IIb' geldt dat een aftekening verkregen wordt als voldaan is aan elk van de volgende eisen:

- a. van het onderdeel statistiek IIa moet de student bij minimaal 85% van de bijbehorende onderwijsbijeenkomsten aanwezig zijn geweest; van statistiek IIb moet de student minimaal bij twee van de drie groepsbijeenkomsten aanwezig zijn geweest. Indien niet aan de aanwezigheidsplicht is voldaan, en indien niet meer dan één bijeenkomst extra is gemist, is de student voorwaardelijk toegelaten tot deelname aan de bloктоets. Om in aanmerking te kunnen komen voor een inhaalopdracht om alsnog aan de aanwezigheidsverplichting te voldoen, dient de student binnen twee weken na afloop van het blok het formulier **verzoek inhaalopdracht onvoldoende aanwezigheid** (af te halen bij bureau onderwijs) in te vullen en te deponeren in de rode brievenbus van bureau onderwijs. De examencommissie beslist over de geldigheid van redenen. Indien een student een naar het oordeel van de examencommissie verschoonbare reden heeft voor het niet hebben voldaan aan het aanwezigheidspercentage, wordt hem/haar een vervangende opdracht verstrekt. De aard en omvang van de opdracht staat in verhouding tot de gemiste onderwijsbijeenkomsten en dient binnen vier weken te worden ingeleverd bij de betreffende blokcoördinator. Bij voldoende aftekening van deze vervangende opdracht is alsnog voldaan aan de aanwezigheidsverplichting en zal de voorwaardelijke toets geldig worden verklaard. Indien de examencommissie de redenen voor afwezigheid niet geldig acht en/of indien meer bijeenkomsten extra zijn gemist, wordt geen inhaalopdracht verstrekt en vervalt de voorwaardelijke toets. De student dient het daaropvolgende studiejaar alsnog te voldoen aan de aanwezigheidsplicht en de toets;
- b. van het onderdeel statistiek IIa moet de student bij 85% van de werkcolleges aanwezig zijn geweest. Voor het onderdeel statistiek IIb moet een student bij drie van de drie werkcolleges aanwezig zijn geweest. Indien niet aan de aanwezigheidsplicht is voldaan, en indien niet meer dan één bijeenkomst extra is gemist, is de student voorwaardelijk toegelaten tot deelname aan de toets. Om in aanmerking te kunnen komen voor een inhaalopdracht om alsnog aan de aanwezigheidsverplichting te voldoen, dient de student binnen twee weken na afloop van het blok het formulier **verzoek inhaalopdracht onvoldoende aanwezigheid** (af te halen bij bureau onderwijs) in te vullen en te deponeren in de rode brievenbus van bureau onderwijs. De examencommissie beslist over de geldigheid van redenen. Indien een student een naar het oordeel van de examencommissie verschoonbare reden heeft voor het niet hebben voldaan aan het aanwezigheidspercentage, wordt hem/haar een vervangende opdracht verstrekt. De aard en omvang van de opdracht staat in verhouding tot de gemiste onderwijsbijeenkomsten en dient binnen vier weken te worden ingeleverd bij de betreffende blokcoördinator. Bij voldoende aftekening van deze vervangende opdracht is alsnog voldaan aan de aanwezigheidsverplichting en zal de voorwaardelijke toets geldig worden verklaard. Indien de examencommissie de redenen voor afwezigheid niet geldig acht en/of indien meer bijeenkomsten extra zijn gemist, wordt geen inhaalopdracht verstrekt en vervalt de voorwaardelijke toets. De

- student dient het daaropvolgende studiejaar alsnog te voldoen aan de aanwezigheidsplicht en de toets;
- c. de student moet bij 100% van de bijbehorende SPSS-practicumbijeenkomsten aanwezig zijn geweest om aan de toets te mogen deelnemen. Indien niet aan de aanwezigheidsplicht is voldaan, en indien niet meer dan één bijeenkomst is gemist, is de student voorwaardelijk toegelaten tot deelname aan de toets. Om in aanmerking te kunnen komen voor een inhaalopdracht om alsnog aan de aanwezigheidsverplichting te voldoen, dient de student binnen twee weken na afloop van het blok het formulier **verzoek inhaalopdracht onvoldoende aanwezigheid** (af te halen bij bureau onderwijs) in te vullen en te deponeren in de rode brievenbus van bureau onderwijs. De examencommissie beslist over de geldigheid van redenen. Indien een student een naar het oordeel van de examencommissie verschoonbare reden heeft voor het niet hebben voldaan aan het aanwezigheidspercentage, wordt hem/haar een vervangende opdracht verstrekt. De aard en omvang van de opdracht staat in verhouding tot de gemiste onderwijsbijeenkomsten en dient binnen vier weken te worden ingeleverd bij de betreffende blokcoördinator. Bij voldoende aftekening van deze vervangende opdracht is alsnog voldaan aan de aanwezigheidsverplichting en zal de voorwaardelijke toets geldig worden verklaard. Indien de examencommissie de redenen voor afwezigheid niet geldig acht en/of indien meer bijeenkomsten extra zijn gemist, wordt geen inhaalopdracht verstrekt en vervalt de voorwaardelijke toets. De student dient het daaropvolgende studiejaar alsnog te voldoen aan de aanwezigheidsplicht en de toets;
  - d. een voldoende beoordeling voor eventuele praktische oefeningen behorende bij het onderdeel;
  - e. minimaal een voldoende beoordeling voor de afsluitende toetsen van beide onderdelen.

lid 5: Statistiek IIIa en IIIb

Voor de onderdelen 'statistiek IIIa en IIIb' geldt dat een aftekening verkregen wordt als voldaan is aan elk van de volgende eisen:

- a. voor beide onderdelen geldt dat de student per onderdeel bij minimaal drie van de in totaal vier onderwijsbijeenkomsten aanwezig moet zijn geweest. Indien niet aan de aanwezigheidsplicht is voldaan, en indien niet meer dan één bijeenkomst extra is gemist, is de student voorwaardelijk toegelaten tot deelname aan de bloktoets. Om in aanmerking te kunnen komen voor een inhaalopdracht om alsnog aan de aanwezigheidsverplichting te voldoen, dient de student binnen twee weken na afloop van het blok het formulier **verzoek inhaalopdracht onvoldoende aanwezigheid** (af te halen bij bureau onderwijs) in te vullen en te deponeren in de rode brievenbus van bureau onderwijs. De examencommissie beslist over de geldigheid van redenen. Indien een student een naar het oordeel van de examencommissie verschoonbare reden heeft voor het niet hebben voldaan aan het aanwezigheidspercentage, wordt hem/haar een vervangende opdracht verstrekt. De aard en omvang van de opdracht staat in verhouding tot de gemiste onderwijsbijeenkomsten en dient binnen vier weken te worden ingeleverd bij de

- betreffende blokcoördinator. Bij voldoende aftekening van deze vervangende opdracht is alsnog voldaan aan de aanwezigheidsverplichting en zal de voorwaardelijke toets geldig worden verklaard. Indien de examencommissie de redenen voor afwezigheid niet geldig acht en/of indien meer bijeenkomsten extra zijn gemist, wordt geen inhaalopdracht verstrekt en vervalt de voorwaardelijke toets. De student dient het daaropvolgende studiejaar alsnog te voldoen aan de aanwezigheidsplicht en de toets;
- b. de student moet bij 100% van de bijbehorende SPSS-practicumbijeenkomsten aanwezig zijn geweest. Indien niet aan de aanwezigheidsplicht is voldaan, en indien niet meer dan één bijeenkomst is gemist, is de student voorwaardelijk toegelaten tot deelname aan de bloктоets. Om in aanmerking te kunnen komen voor een inhaalopdracht om alsnog aan de aanwezigheidsverplichting te voldoen, dient de student binnen twee weken na afloop van het blok het formulier **verzoek inhaalopdracht onvoldoende aanwezigheid** (af te halen bij bureau onderwijs) in te vullen en te deponeren in de rode brievenbus van bureau onderwijs. De examencommissie beslist over de geldigheid van redenen. Indien een student een naar het oordeel van de examencommissie verschoonbare reden heeft voor het niet hebben voldaan aan het aanwezigheidspercentage, wordt hem/haar een vervangende opdracht verstrekt. De aard en omvang van de opdracht staat in verhouding tot de gemiste onderwijsbijeenkomsten en dient binnen vier weken te worden ingeleverd bij de betreffende blokcoördinator. Bij voldoende aftekening van deze vervangende opdracht is alsnog voldaan aan de aanwezigheidsverplichting en zal de voorwaardelijke toets geldig worden verklaard. Indien de examencommissie de redenen voor afwezigheid niet geldig acht en/of indien meer bijeenkomsten extra zijn gemist, wordt geen inhaalopdracht verstrekt en vervalt de voorwaardelijke toets. De student dient het daaropvolgende studiejaar alsnog te voldoen aan de aanwezigheidsplicht en de toets;
  - c. een voldoende beoordeling voor eventuele praktische oefeningen behorende bij het onderdeel;
  - d. minimaal een voldoende beoordeling voor de afsluitende toetsen van beide onderdelen.

lid 6: Delphi I en Delphi II

Voor de onderdelen 'Delphi I' en 'Delphi II' geldt dat een aftekening verkregen wordt als voldaan is aan elk van de volgende eisen:

- a. de student moet voor beide onderdelen bij minimaal 85% van de bijbehorende groepsbijeenkomsten aanwezig zijn geweest. Indien niet aan de aanwezigheidsplicht is voldaan, is de student voorwaardelijk toegelaten tot deelname aan de toets. Om in aanmerking te kunnen komen voor een inhaalopdracht om alsnog aan de aanwezigheidsverplichting te voldoen, dient de student binnen twee weken na afloop van het desbetreffende examenonderdeel het formulier **verzoek inhaalopdracht onvoldoende aanwezigheid** (af te halen bij bureau onderwijs) in te vullen en te deponeren in de rode brievenbus van bureau onderwijs. De examencommissie beslist over de geldigheid van redenen. Indien een student een naar het oordeel van de examencommissie verschoonbare reden

- heeft voor het niet hebben voldaan aan het aanwezigheidspercentage, wordt hem/haar een vervangende opdracht verstrekt. De aard en omvang van de opdracht staat in verhouding tot de gemiste onderwijsbijeenkomsten en dient binnen vier weken te worden ingeleverd bij de betreffende blokcoördinator. Bij voldoende aftekening van deze vervangende opdracht is alsnog voldaan aan de aanwezigheidsverplichting en zal de voorwaardelijke toets geldig worden verklaard. Indien de examencommissie de redenen voor afwezigheid niet geldig acht en/of indien meer bijeenkomsten extra zijn gemist, wordt geen inhaalopdracht verstrekt en vervalt de voorwaardelijke toets. De student dient het daaropvolgende studiejaar alsnog te voldoen aan de aanwezigheidsplicht en de toets;
- een voldoende beoordeling voor eventuele praktische oefeningen behorende bij het onderdeel;
  - minimaal een voldoende beoordeling voor de afsluitende toets (dit geldt alleen voor Delphi II).

lid 7: Schrijfonderwijs IIa: presenteren en werkstuk

Voor het onderdeel 'schrijfonderwijs IIa' geldt dat een aftekening verkregen wordt als voldaan is aan elk van de volgende eisen:

- de student moet bij 100% van de groepsbijeenkomsten van de training presenteren aanwezig zijn geweest. Indien niet aan de aanwezigheidsplicht is voldaan, en indien niet meer dan één bijeenkomsten is gemist kan de student in aanmerking komen voor een inhaalopdracht. Om in aanmerking te kunnen komen voor een inhaalopdracht om alsnog aan de aanwezigheidsverplichting te voldoen, dient de student binnen twee weken na afloop van het blok het formulier **verzoek inhaalopdracht onvoldoende aanwezigheid** (af te halen bij bureau onderwijs) in te vullen en te deponeren in de rode brievenbus van bureau onderwijs. De examencommissie beslist over de geldigheid van redenen. Indien een student een naar het oordeel van de examencommissie verschoonbare reden heeft voor het niet hebben voldaan aan het aanwezigheidspercentage, wordt hem/haar een vervangende opdracht verstrekt. De aard en omvang van de opdracht staat in verhouding tot de gemiste onderwijsbijeenkomsten en dient binnen vier weken te worden ingeleverd bij de betreffende blokcoördinator. Bij voldoende aftekening van deze vervangende opdracht is alsnog voldaan aan de aanwezigheidsverplichting;
- een voldoende beoordeling voor eventuele praktische oefeningen behorende bij de training presenteren;
- minimaal een voldoende beoordeling van het werkstuk;
- een student die verzaakt een werkstuk tijdig en conform de vastgestelde richtlijnen in te leveren, krijgt geen beoordeling;
- een aftekening voor de presentatie van het werkstuk.

De desbetreffende eisen worden bij aanvang van het onderdeel door de verantwoordelijke docent bekend gemaakt.

lid 8: Schrijfonderwijs IIb: Engels en werkstuk

Voor het onderdeel 'schrijfonderwijs IIb' geldt dat een aftekening verkregen wordt als voldaan is aan elk van de volgende eisen:

- a. de student moet bij 85% van de groepsbijeenkomsten van de training Engels aanwezig zijn geweest. Indien niet aan de aanwezigheidsplicht is voldaan, en indien niet meer dan één bijeenkomst extra is gemist kan de student in aanmerking komen voor een inhaalopdracht. Om in aanmerking te kunnen komen voor een inhaalopdracht om alsnog aan de aanwezigheidsverplichting te voldoen, dient de student binnen twee weken na afloop van het blok het formulier **verzoek inhaalopdracht onvoldoende aanwezigheid** (af te halen bij bureau onderwijs) in te vullen en te deponeren in de rode brievenbus van bureau onderwijs. De examencommissie beslist over de geldigheid van redenen. Indien een student een naar het oordeel van de examencommissie verschoonbare reden heeft voor het niet hebben voldaan aan het aanwezigheidspercentage, wordt hem/haar een vervangende opdracht verstrekt. De aard en omvang van de opdracht staat in verhouding tot de gemiste onderwijsbijeenkomsten en dient binnen vier weken te worden ingeleverd bij de betreffende blokcoördinator. Bij voldoende aftekening van deze vervangende opdracht is alsnog voldaan aan de aanwezigheidsverplichting;
- b. een voldoende beoordeling voor eventuele praktische oefeningen behorende bij de training Engels;
- c. het werkstuk wordt beoordeeld op twee aspecten, te weten inhoud en Engelse taal. Voor één van de twee aspecten mag een vijf worden behaald, mits dit gecompenseerd kan worden door minimaal een zeven voor het andere aspect. Een cijfer van vier of lager kan niet worden gecompenseerd;
- d. een student die verzaakt een werkstuk tijdig en conform de vastgestelde richtlijnen in te leveren, krijgt geen beoordeling;
- e. een aftekening voor de presentatie van het werkstuk.

De desbetreffende eisen worden bij aanvang van het onderdeel door de verantwoordelijke docent bekend gemaakt.

lid 9: Schrijfonderwijs III: jaarwerkstuk

Voor het onderdeel 'schrijfonderwijs III' geldt dat een aftekening verkregen wordt als voldaan is aan elk van de volgende eisen:

- a. minimaal een voldoende eindbeoordeling van het jaarwerkstuk;
- b. de beoordeling heeft betrekking op zowel de vorm als de inhoud van het jaarwerkstuk;
- c. een student die verzaakt een jaarwerkstuk tijdig en conform de vastgestelde richtlijnen in te leveren, krijgt geen beoordeling;

De desbetreffende eisen worden bij aanvang van het onderdeel door de verantwoordelijke docent bekend gemaakt.

lid 10: Keuzeonderwijs

Voor het onderdeel 'keuzeonderwijs' geldt dat een aftekening verkregen wordt als voldaan is aan elk van de volgende eisen:

- a. de student moet per onderdeel (discussiegroep, lezingen en eventuele practica) bij 85% aanwezig zijn geweest. Indien niet aan de aanwezigheidsplicht is voldaan, en indien niet meer dan één bijeenkomst is gemist, is de student voorwaardelijk toegelaten tot deelname aan de bloktoets. Om in aanmerking te kunnen komen voor een inhaalopdracht om alsnog aan de aanwezigheidsverplichting te voldoen, dient de student binnen twee weken na afloop van het blok het formulier **verzoek inhaalopdracht onvoldoende aanwezigheid** (af te halen bij bureau onderwijs) in te vullen en te deponeren in de rode brievenbus van bureau onderwijs. De examencommissie beslist over de geldigheid van redenen. Indien een student een naar het oordeel van de examencommissie verschoonbare reden heeft voor het niet hebben voldaan aan het aanwezigheidspercentage, wordt hem/haar een vervangende opdracht verstrekt. De aard en omvang van de opdracht staat in verhouding tot de gemiste onderwijsbijeenkomst en dient binnen vier weken te worden ingeleverd bij de betreffende blokcoördinator. Bij voldoende aftekening van deze vervangende opdracht is alsnog voldaan aan de aanwezigheidsverplichting en zal de voorwaardelijke bloktoets geldig worden verklaard. Indien de examencommissie de redenen voor afwezigheid niet geldig acht en/of indien meer bijeenkomsten extra zijn gemist, wordt geen inhaalopdracht verstrekt en vervalt de voorwaardelijke bloktoets. De student dient het daaropvolgende studiejaar alsnog te voldoen aan de aanwezigheidsplicht en de bloktoets;
- b. een voldoende beoordeling voor eventuele praktische oefeningen behorende bij het onderdeel;
- c. minimaal een voldoende beoordeling voor de afsluitende toets;
- d. bij individueel keuzeonderwijs bepaalt de examencommissie aan welke eisen voldaan moet zijn voor aftekening.

Voor de wijze van aftekening van de examenonderdelen onderzoeksopzet, stage en afstudeerwerkstuk wordt verwezen naar respectievelijk de bijlagen 4, 5 en 6.

Artikel 4 Deelnameverplichting

1. Voor elk studiejaar, met uitzondering van jaar 4, geldt een deelnameverplichting aan drie voortgangstoetsen psychologie.
2. Voor de blokgebonden practica geldt een deelnameverplichting van 100%.
  - a. Voor de blokken 3.4 tot en met 3.7 geldt dat het zo kan zijn dat er geen onderscheid gemaakt wordt tussen onderwijsgroepsbijeenkomsten en practicumbijeenkomsten. In dat geval geldt dat er minimaal 9 en maximaal 18 bijeenkomsten in het betreffende blok zijn. Voor deze blokken geldt een aanwezigheidsverplichting van 85%.
3. Met betrekking tot de onderwijsbijeenkomsten geldt een deelnameverplichting van 85% per blok:
  - op een totaal van 18 bijeenkomsten: tenminste 15 bijeenkomsten;
  - op een totaal van 17 bijeenkomsten: tenminste 15 bijeenkomsten;
  - op een totaal van 16 bijeenkomsten: tenminste 14 bijeenkomsten;
  - op een totaal van 15 bijeenkomsten: tenminste 13 bijeenkomsten;

- op een totaal van 14 bijeenkomsten: tenminste 12 bijeenkomsten;
  - op een totaal van 13 bijeenkomsten: tenminste 11 bijeenkomsten;
  - op een totaal van 12 bijeenkomsten: tenminste 10 bijeenkomsten;
  - op een totaal van 11 of 10 bijeenkomsten: tenminste 9 bijeenkomsten;
  - op een totaal van 9 bijeenkomsten: tenminste 8 bijeenkomsten;
  - op een totaal van 8 bijeenkomsten: tenminste 7 bijeenkomsten;
  - op een totaal van 7 bijeenkomsten: tenminste 6 bijeenkomsten.
4. Met betrekking tot de onderwijsbijeenkomsten behorende bij het onderzoekspracticum (blok 2.7) geldt een deelnameverplichting van 85%.
  5. Met betrekking tot de onderwijsbijeenkomsten van Delphi I en II en schrijfonderwijs IIa (training presenteren) van het niet-blokgebonden onderwijs geldt een deelnameverplichting van 100% per onderdeel.
  6. Voor de groepsbijeenkomsten behorende bij de onderdelen statistiek IIa en schrijfonderwijs IIb (Engels) geldt een aanwezigheidsverplichting van 85%.
  7. Voor de groepsbijeenkomsten behorende bij het onderdeel statistiek IIb geldt een deelnameverplichting van minimaal twee van de drie bijeenkomsten en voor de onderdelen statistiek IIIa en IIIb geldt een deelnameverplichting van minimaal drie van de vier bijeenkomsten per onderdeel.
  8. Voor de werkcolleges behorende bij het onderdeel statistiek IIa geldt een aanwezigheidsverplichting van 85% en voor de werkcolleges behorende bij het onderdeel statistiek IIb geldt een aanwezigheidsverplichting van 100%.
  9. Voor de SPSS-practicumbijeenkomsten behorende bij de onderdelen statistiek IIa, IIb, IIIa en IIIb geldt een deelnameverplichting van 100% per onderdeel.
  10. De deelname aan de onderwijs- en practicumbijeenkomsten behorende tot het blokgebonden en het niet-blokgebonden onderwijs worden per onderwijsgroep op een formulier geregistreerd.
  11. Wanneer een student niet heeft voldaan aan de deelnameverplichting en de afwezigheid naar het oordeel van de examencommissie niet verontschuldigbaar is, wordt het desbetreffende blok, de praktische oefening, het onderdeel van het niet-blokgebonden onderwijs of de voortgangstoets, niet afgetekend.

Artikel 5 Eisen doctoraalexamen psychologie

1. Toekenning van het doctoraalexamen en het bij dit examen behorende getuigschrift vindt plaats, wanneer aftekeningen zijn behaald voor alle in artikel 2 genoemde examenonderdelen:
  - a. behaald hebben van de propedeuse;
  - b. deelname aan minimaal zeven en maximaal negen voortgangstoetsen psychologie, met voldoende eindscores in jaren twee, drie en vier;
  - c. minimaal een voldoende voor elk van de toetsen van het blokgebonden onderwijs, al dan niet na compensatie met het blokgebonden practicum. Een vijf kan worden gecompenseerd door een acht. Deze compensatieregeling kan slechts tweemaal worden toegepast. Deze compensatieregeling is niet van toepassing op de blokken van het keuzeonderwijs;

- d. minimaal een voldoende voor de afsluitende opdracht behorende bij het onderzoekspracticum jaar 2;
- e. minimaal een voldoende aftekening voor elk van de onderstaande onderdelen van het niet-blokgebonden onderwijs:
  - Delphi I en II
  - statistiek IIa, IIb, IIIa en IIIb
  - schrijfonderwijs IIa, IIb, III;
- f. een aftekening hebben verkregen voor alle vaardigheids- en praktische oefeningen die deel uitmaken van het blokgebonden en het niet-blokgebonden onderwijs;
- g. minimaal een voldoende voor de onderzoeksopzet;
- h. minimaal een voldoende beoordeling voor de onderzoeksstage;
- i. minimaal een voldoende voor het afstudeerwerkstuk.

Artikel 6 Judicium cum laude

Aan het doctoraalexamen wordt het judicium 'cum laude' gehecht, indien voldaan is aan elk van de volgende eisen:

- a. Voortgangstoetsen: 11 VGT-punten in jaar twee en 11 VGT-punten in jaar drie.
- b. Gemiddelde score van een 8.0 over alle examenonderdelen die worden gewaardeerd op een tienpuntsschaal. Hierbij geldt bovendien dat geen enkele van deze examenonderdelen mag zijn herkanst.
- c. Afstudeerwerkstuk: score minimaal acht.

Artikel 7 Vrijstellingen

- 1. Een verzoek tot vrijstelling van het afleggen van een examen of een examenonderdeel op grond van het bepaalde bij of krachtens de wet wordt ingediend bij de examencommissie. Bij het verzoek dienen schriftelijke bewijsstukken te worden overlegd die het verzoek kunnen schragen.
- 2. De examencommissie neemt een gemotiveerde beslissing binnen een maand na ontvangst van het verzoek. De examencommissie kan besluiten de termijn van 30 dagen te verlengen met een door haar te bepalen termijn. De student wordt het besluit schriftelijk medegedeeld.

Artikel 8 Herkansingsregeling

Voor studenten die in eerste instantie niet voor een onderdeel van het doctoraal-examen zijn geslaagd, gelden de volgende herkansingsregelingen.

De betreffende herkansingen staan uitsluitend open voor studenten die hebben voldaan aan de aanwezigheidsplicht.

lid 1: Onderwijsblokken

Aan de student die voor een onderwijsblok een onvoldoende heeft behaald, wordt één herkansing aangeboden. Een cijfer groter of gelijk zes mag niet herkanst worden. Bij herkansingen geldt het hoogste cijfer.

lid 2: Blokgebonden practica

Aan de student die voor een practicum een onvoldoende heeft behaald wordt per practicum één extra opdracht aangeboden.

lid 3: Niet-blokgebonden onderwijs

Voor ieder onderdeel van het niet-blokgebonden onderwijs geldt dat één herkansingsmogelijkheid wordt geboden. Voor de onderdelen 'statistiek IIa, IIb en IIIa en IIIb' en 'Delphi I en II' bestaat de herkansing uit een toets. Voor de onderdelen 'schrijfonderwijs IIa, IIb en III' en het afstudeerwerkstuk bestaat de herkansing uit het herschrijven van het desbetreffende werkstuk.

lid 4: Voortgangstoetsen

- a. Studenten met een onvoldoende eindscore voor het onderdeel 'voortgangstoetsen' in jaar twee, drie en/of vier dienen een extra werkstuk te maken handelend over een onderwerp op dat terrein van de psychologie dat blijkens de voortgangstoetsen het minst beheerst wordt. De coördinator van de voortgangstoets stelt het onderwerp en de termijn van inleveren van het werkstuk vast. In de jaren twee en drie is de studielast van het werkstuk afhankelijk van de eindscore:
- bij een eindscore van 6-7 VGT-punten dient een werkstuk te worden gemaakt met een studielast van 1 studiepunten;
  - bij een eindscore van 3-5 VGT-punten dient een werkstuk te worden gemaakt met een studielast van 2 studiepunten;
- In het vierde studiejaar dient bij een onvoldoende resultaat een werkstuk te worden gemaakt met een studielast van 2 studiepunten. Een voldoende beoordeling van het werkstuk leidt tot aftekening voor het onderdeel Voortgangstoetsen van het desbetreffende jaar.

Artikel 9 Uitvoering en inwerkingtreding

1. In de gevallen waarin de Regels en Richtlijnen niet voorzien, beslist de examencommissie.
2. Deze Regels en Richtlijnen treden in werking met ingang van 27 augustus 2001.

Aldus vastgesteld door de examencommissie psychologie in haar vergadering van 08 mei 2001.

Aan de onderwijs- en examenregeling zoals hier opgenomen, kunnen geen rechten worden ontleend. Exemplaren van de definitieve onderwijs- en examenregeling kunnen worden verkregen bij het secretariaat van de examencommissie.

BIJLAGEN BIJ REGELS EN RICHTLIJNEN VOOR HET DOCTORAAL EXAMEN

- Bijlage 1 Samenstelling van de voortgangstoets *
- Bijlage 2 Beoordelingsprocedure voortgangstoets *
- Bijlage 3 Fraude richtlijn *
- Bijlage 4 Reglement onderzoeksopzet
- Bijlage 5 Reglement stage
- Bijlage 6 Reglement afstudeerwerkstuk

*Voor de bijlagen 1, 2 en 3 wordt verwezen naar respectievelijk de bijlagen 1, 2 en 3 in de Regels en Richtlijnen voor het propedeutisch examen.

BIJLAGE 4 REGLEMENT ONDERZOEKSOPZET

1. Een onderzoeksopzet is een zelfstandig geschreven opzet betreffende het onderzoek dat de student in de stage wil gaan uitvoeren.
2. De onderzoeksopzet bestaat uit de volgende onderdelen:
  - een summier theoretische achtergrond van het onderzoek;
  - de vraagstelling van het onderzoek;
  - een beschrijving van de onderzoeksopzet;
  - een beschrijving van de toe te passen onderzoeksmethoden;
  - een beschrijving van de te gebruiken technieken voor verwerking en analyse van de data;
  - de tijdsplanning.
3. Als richtlijn voor de omvang van de onderzoeksopzet geldt: 4-7 pagina's A4.
4. De beoordeling geschiedt door een tweetal beoordelaars. Dit zijn: a. twee medewerkers van de faculteit in het geval de stage intern wordt uitgevoerd (facultair begeleider en tweede beoordelaar) of b. de externe stagebegeleider en de facultair begeleider in het geval de stage buiten de faculteit wordt uitgevoerd.
5. Een goedgekeurd onderzoeksvoorstel omvat 3 studiepunten.
6. Indien het onderzoeksvoorstel met een onvoldoende resultaat wordt afgesloten, geldt de herkansingsregeling voor schriftelijke werkstukken, art. 8, lid 3, Regels en Richtlijnen voor het doctoraalexamen.

BIJLAGE 5 REGLEMENT STAGE

1. Een student dient ter afsluiting van zijn studie een onderzoeksstage te doen.
2. Het doel van de stage is een oriëntatie op het onderzoeksterrein van psychologen.
3. De omvang van de stage moet overeenkomen met een belasting van 12 studiepunten.
4. De student meldt uiterlijk één maand voor aanvang van de stage dit aan bureau onderwijs middels een opgaveformulier onderzoeksstage. Bureau onderwijs controleert of voldaan is aan de in art. 29, lid 2 van het examenreglement gestelde eisen, te weten:
  - behaald hebben van het propedeutisch diploma;
  - een voldoende aftekening van blok 2.7: het onderzoekspracticum;
  - een voldoende aftekening van statistiek IIa, IIb en IIIa en IIIb;
  - een voldoende aftekening van het schrijfonderwijs III (jaarwerkstuk);
  - een voldoende aftekening van de eerste drie blokken van de afstudeerrichting (3.1 t/m 3.3).
5. Voor elke stage wordt een stageovereenkomst opgesteld, waarin een aantal afspraken worden vastgelegd tussen de stageinstelling, de facultaire begeleider en de student.
Van het stagecontract wordt uiterlijk één maand voor aanvang van de stage een kopie gestuurd naar bureau onderwijs.

6. De student wordt tijdens de stage begeleid door een facultaire begeleider en een begeleider vanuit de stageinstelling (stagebegeleider). De taak van de facultaire begeleider en de stagebegeleider bestaat uit een inhoudelijke advisering aan de student wat betreft de stagewerkzaamheden en verslaglegging daarvan in een afstudeerwerkstuk (zie bijlage 6: reglement afstudeerwerkstuk). Daarnaast is de facultaire begeleider de contactpersoon met de stageverlenende instelling.
7. Na afronding van het praktische deel van het onderzoek vindt er een evaluerend gesprek plaats tussen de stagebegeleider, facultaire begeleider en de student. De stage wordt afgetekend door de stagebegeleider of de facultair begeleider op een beoordelingsformulier 'onderzoeksstage'. Dit formulier wordt naar bureau onderwijs gestuurd.
8. Een voldoende aftekening van de stage omvat 12 studiepunten.

BIJLAGE 6 REGLEMENT AFSTUDEERWERKSTUK

1. Een afstudeerwerkstuk is een zelfstandig geschreven verslaglegging van het onderzoek, dat verricht is in de stage.
2. Het afstudeerwerkstuk is in principe een individueel werkstuk.
3. De omvang van het afstudeerwerkstuk is minimaal 20 en maximaal 40 pagina's A4.
4. Het afstudeerwerkstuk wordt beoordeeld op de volgende vier aspecten: probleemstelling, vakinhoud, argumentatie en vorm. Minimaal drie aspecten dienen met een voldoende beoordeeld te zijn en het vierde aspect mag niet lager zijn dan een vijf.
5. Een voldoende afstudeerwerkstuk omvat 12 studiepunten.
6. De student dient vier exemplaren van het afstudeerwerkstuk bij bureau onderwijs in te leveren. Twee exemplaren worden tezamen met het individueel beoordelingsformulier doorgestuurd naar de stagebegeleider/facultair begeleider en de facultair begeleider/tweede beoordelaar. Het ingevulde en door beide begeleiders ondertekende beoordelingsformulier wordt voorzien van een gemotiveerde toelichting, binnen 20 werkdagen, teruggestuurd aan bureau onderwijs. Eén exemplaar van het goedgekeurde afstudeerwerkstuk stuurt bureau onderwijs naar de stagecoördinator ter archivering. Het vierde exemplaar wordt in de universiteitsbibliotheek opgenomen, tenzij de betreffende stage-instelling hier tegen bezwaar maakt.
7. Indien het afstudeerwerkstuk met een onvoldoende resultaat wordt afgesloten, geldt de herkansingsregeling voor schriftelijke werkstukken, art. 8, lid 3, Regels en Richtlijnen voor het doctoraalexamen.

6

Studentenvoorzieningen

163

Studiegids 2001-2002

6.1 STUDENTENSERVICECENTRUM

Het Studentenservicecentrum (SSC) is belast met de voorbereiding en uitvoering van het beleid van de Universiteit Maastricht op het gebied van de algemene studentenvoorzieningen. Behalve een studentenadministratie, informatiebalies en specifieke studentenvoorzieningen als sport, Studium Generale, Kamerburo, Hoger Onderwijs Voor Ouderen en Wetenschapswinkel kent het centrum verschillende disciplines die zorg dragen voor het beheer van de relaties met (aanstaande) studenten en alumni, voor een goed leefklimaat voor studenten(verenigingen) en voor de niet-onderwijsgebonden begeleiding van studenten door studentendecanen, studentenpsychologen en studieloopbaanadviseurs.

SSC publiceert actuele informatie in het Universiteitsblad *Observant*. Uitgebreide informatie is op de website van het SSC te vinden.

Adres   Zwingelput 4
Postadres   Postbus 616, 6200 MD Maastricht
SSC website   www.ssc.unimaas.nl

Informatiebalie SSC

De informatiebalie vormt een eerste aanspreekpunt voor (her)inschrijving, beëindiging inschrijving, adreswijziging, betaling of restitutie collegegeld, studiemogelijkheden aan de UM, studeren met een buitenlands diploma, een bewijs van inschrijving, bewijs van betaling, collegekaart of sportkaart, diverse brochures en formulieren, en het maken van een afspraak met SSC-studentbegeleiders.

Informatiebalie binnenstad:

Zwingelput 4
Bezoektijden: maandag tot en met vrijdag van 10.00-16.00 uur

Informatiebalie Randwyck:

Universiteitssingel 40
Bezoektijden: maandag tot en met vrijdag van 10.00-12.00 uur

Telefoon voor studenten   : 043-38 83979 (van 9.00-16.30 uur)
Telefoon voor studiekeziers   : 043-38 83354 of 0900-8689 (van 9.00-16.30 uur)
Telefoon voor buitenlandse
diplomahouders   : +31 43 38 83130
E-mail   : studinfo@sz.unimaas.nl
E-mail adreswijzigingen   : buro.inschrijvingen@sz.unimaas.nl

6.2 SECTIE PSYCHOLOGIESTUDENTEN EN HET NIP

6.2.1 NIP en SPS

De Sectie Psychologiestudenten (SPS) is een onderdeel van het Nederlands Instituut van Psychologen (NIP). Het NIP is de beroepsvereniging van psychologen met ruim 10.000 leden. Het NIP biedt dienstverlening op het gebied van: ontwikkelingen binnen de psychologie-opleiding, postdoctorale opleidingen, bij- en nascholing, werkgelegenheid, adviezen op het gebied van zelfstandige vestiging, titelbescherming en beroepsethiek.

Het NIP-studentlidmaatschap biedt onder andere de volgende voordelen: maandelijkse toezending van het maandblad De Psycholoog met wetenschappelijke artikelen, vacatures en aankondigingen van lezingen en congressen, mogelijkheden om met psychologen uit verschillende werkvelden in aanraking te komen, reductie op entreegelden voor lezingen en conferenties en deelname aan activiteiten van NIP-sectoren, secties en werkgroepen.

De SPS kent een landelijk bestuur, waarin leden vanuit de verschillende universiteiten plaats hebben. Daarnaast bestaat er in elke universiteitstad een lokaal SPS-platform. De platforms organiseren excursies, lezingen en bezoeken aan instellingen waar psychologen werkzaam zijn.

Ben je geïnteresseerd in het NIP, neem dan contact op met het NIP bureau, telefoon 020-4106222.

Voor studenten bedraagt de contributie onder voorbehoud circa € 46,- (f 100,-) per jaar; het inschrijfgeld (eenmalig) bedraagt onder voorbehoud circa € 12,- (f 25,-).

Inlichtingen: www.psypsnip.nl/sps.htm en nipsps@hotmail.com

Nederlands Instituut van Psychologen, Postbus 9921, 1006 AP Amsterdam, tel. 020-4106222, fax 020-4106221, e-mail: info@psynip.nl

6.2.2 SPS-platform Maastricht

De Sectie Psychologie Studenten (SPS) bestaat uit een platform van een groepje psychologie studenten en is nu twee jaar actief. De SPS heeft als doelstelling: informeren van UM-studenten over de beroepspraktijk van de psycholoog.

De SPS geeft een beeld van uiteenlopende werkvelden. Ze hoopt hiermee te bereiken dat studenten een weloverwogen keuze kunnen maken bij het kiezen van hun afstudeerrichting, keuzevakken en loopbaan. Ze probeert tevens een beeld te geven waar studenten terecht kunnen komen na de studie en hoe een baan eruit kan gaan zien.

E zijn contacten met senior-advisors werkzaam bij het Nederlands Instituut voor Psychologen (NIP). Er kan een beroep gedaan worden op deze senior-advisors voor een persoonlijk loopbaangesprek. Het is mogelijk om via SPS in contact te komen met secties van werkgroepen van het NIP. Door actief te worden in een sectie kan een student meekijken in de 'keuken van de psychologie'. Ook kunnen er contacten

gelegd worden om een leuke stageplek te vinden en deelname aan landelijke congressen en workshops geven je de mogelijkheid je kennis uit te breiden.

Binnen de UM organiseert de SPS lezingen, excursies en informatiedagen die voor iedereen toegankelijk zijn. Lezingen over hoe een werkdag van een psycholoog eruit ziet en wat psychologen zoal tegenkomen in hun baan worden bijvoorbeeld verzorgd door een klinisch psycholoog, assistenten in opleiding of onderwijspsychologen.

De SPS organiseert ook excursies naar stageplekken waar studenten zoal terecht kunnen komen. Tevens vinden er informatiedagen, stagedagen of dagen over post-doctorale opleidingen plaats.

Studenten worden geïnformeerd over nuttige congressen die in het land plaatsvinden en waar je als student in kunt participeren.

De SPS staat open voor suggesties en het verbeteren van informatie. Ze probeert de gaten in de informatieverstrekking op te vullen en eventuele vragen te beantwoorden.

Wil je lid worden? Of actief worden in het SPS-platform? Stuur een mailtje naar: www.psychology@unimaas.nl.

Of bel naar Suzanne Kietselaer: 043-3216650/06-28975671.

6.3 InterUM BV

De faculteit maakt in toenemende mate gebruik van de diensten van interum (intern detachingsbureau van de Universiteit Maastricht), met name waar het gaat om detachering van studenttutoren, studentassistenten en surveillanten. Voor informatie kunt u zich wenden tot:

InterUM BV, Postbus 616, 6200 MD Maastricht

Tel. 043-38 82675/82688; fax 043-3263579

E-mail: bureau@interum.umholding.nl; internet: www.umholding.nl/interum;

bezoekadres: Bouillonstraat 6, Maastricht.

6.4 ONDERWIJSONDERSTEUNING: HET BUREAU ONDERWIJS

6.4.1 Algemeen

Het bureau onderwijs van de faculteit der psychologie levert een belangrijke bijdrage aan de logistieke planning, bureau onderwijs administratie en organisatie van het onderwijs. Tevens fungeert het bureau onderwijs als centraal informatiepunt voor alle onderwijs- en studiezaken en verzorgt de administratie van de examen- en studiegegevens. Studenten kunnen op bureau onderwijs terecht met vragen om informatie over het onderwijs en examens en voor het afhalen van blokboeken en roosters. Het bureau onderwijs is gehuisvest in de Universiteitssingel 40 (oost) op de 5de verdieping, k. 5.761 t/m 5.777.

Medewerkers bureau onderwijs

Functie	Medewerker	Kamer	Telefoon
Hoofd bureau onderwijs	Irma Kokx	5.777	38 81883
Logistiek & planning	Harrie Timmers	5.773	38 84013
Examenadministratie	Marian Pieters vacature	5.765	38 81939
Secretariaat	Karin Knoops	5.761	38 81911
Medewerker stages	Ellen Blaauw	5.761	38 84002

Mededelingen over onderwijsaangelegenheden aan studenten

Wijzigingen en aanvullingen op rooster, onderwijsprogramma en regelingen kunnen gedurende het studiejaar altijd voorkomen. Om deze wijzigingen en aanvullingen zo duidelijk en zo snel mogelijk aan alle betrokkenen bekend te maken, beschikt psychologie over een rubriek in het universiteitsblad *Observant*. Verder worden zonodig mededelingen opgehangen op de informatieborden op niveau 5, Universiteitssingel 40.

Reductiebureau

Het reductiebureau wordt gerund door studenten van de faculteitsvereniging *Luna-tik*. Openingsuren worden voorafgaand aan elk blok bekend gemaakt. Door medewerkers van het bureau onderwijs worden geen boeken verkocht.

Rooster per blokperiode

Per blokperiode is er een apart rooster voor de propedeuse en voor elk doctoraaljaar. Deze roosters zullen minimaal één week voor aanvang van het blok opgehangen worden op de informatieborden van bureau onderwijs op niveau 0 en zijn eventueel ook af te halen op niveau 5. Studenten dienen ermee rekening te houden dat onderwijsactiviteiten kunnen plaatsvinden in de avonduren (in het studiejaar 2001/2002 als regel niet later dan 22.00 uur).

Raamrooster 2001/2002 (Tussentijdse wijzigingen zijn altijd mogelijk. Let op de definitieve roosters die per blokperiode bekend gemaakt worden)

Jaar 1	college: onderwijsbijeenkomsten:	dinsdag dinsdag vrijdag (m.u.v. data blok- en voortgangstoetsen. Dan vindt de bijeenkomst plaats op donderdagmiddag 13.30-18.00 uur)	11.00-13.00 uur 13.30-18.00 uur 08.30-13.00 uur
Jaar 2	college: onderwijsbijeenkomsten:	maandag maandag donderdag	11.00-13.00 uur 13.30-18.00 uur 08.30-13.00 uur
Jaar 3	college: onderwijsbijeenkomsten:	maandag dinsdag donderdag	16.00-18.00 uur 08.30-13.00 uur 13.30-18.00 uur
Jaar 4	college: onderwijsbijeenkomsten:	donderdag eventuele colleges op maandagmorgen eventuele practica op maandagmiddag en vrijdagochtend	09.00-12.00 uur

Blokboeken

Voor elk blok is door de blokplanningsgroep een zogenaamd 'blokboek' samengesteld. Het blokboek kan gezien worden als een soort spoorboekje voor het betreffende blok met casuïstiek, lijsten van literatuur die bestudeerd kan worden, namen en telefoonnummers van deskundigen die geraadpleegd kunnen worden, soms ook aanwijzingen van mogelijke manieren waarop de student de problemen kan benaderen, enz. Het blokboek wordt via het bureau onderwijs verspreid.

Literatuurklapper, handleidingen

Naast de blokboeken, wordt indien aanwezig, per onderwijsgroep een literatuurklapper beschikbaar gesteld.

Groepsindeling

De groepsindeling wordt door bureau onderwijs van de faculteit der psychologie gemaakt. Als een student niet op de groepsindeling vermeld staat (zie roosterbord bureau onderwijs op niveau 0) kan de student middels een 'naplaatsingsformulier' (af te halen bij secretariaat bureau onderwijs) alsnog ingedeeld worden.

Het komt voor dat studenten eenmalig een onderwijsbijeenkomst bij een andere groep willen bijwonen; dit is niet toegestaan.

Aanmelding voor een blok indien de aanwezigheid in voorgaand studiejaar reeds behaald is

Als een student de aanwezigheid van een blok wel haalt maar de toets niet, wordt de student het volgend studiejaar niet standaard ingeroosterd voor het desbetreffende blok. Indien de student het blok echter wel wil lopen (om bijvoorbeeld de stof op te frissen) dan moet hij/zij zich daarvoor aanmelden bij het bureau onderwijs uiterlijk twee weken voor aanvang van het blok. Afhankelijk van de organisatorische mogelijkheden wordt deze aanvraag gehonoreerd. Zonder aanmelding of bij te late aanmelding wordt de student niet meer ingeroosterd door bureau onderwijs. Inschrijven voor de toets kan dan nog wel tot twee weken voor de toetsafname.

Overzicht studieprogramma aan het begin van het studiejaar

Iedere student wordt aan het begin van elk studiejaar automatisch verroosterd voor het volgend studiejaar. Dit studieprogramma valt op te maken uit het overzicht van behaalde resultaten dat aan het begin van het academisch jaar zal worden verspreid. Bij wijziging van het studieprogramma, dient de student een formulier 'afwijkend studieprogramma' in te vullen en bij het bureau onderwijs in te leveren. Op deze manier kan voorkomen worden dat een student verkeerd staat ingeroosterd.

Deelname door doctoraal studenten aan twee blokken in een periode (dubbellopen)

Indien een doctoraal student in een bepaalde periode twee blokken wil dubbellopen (en hij/zij is daar gerechtigd toe!), dan kan dat aan het begin van het studiejaar op het formulier 'afwijkend studieprogramma' worden vermeld. Toestemming voor het volgen van twee afstudeerrichtingen of twee afstudeervarianten moet vóóraf schriftelijk bij de examencommissie worden aangevraagd.

Ziekte en afwezigheid

Bij ziekte/afwezigheid langer dan een aaneengesloten periode van tien dagen dient de student het bureau onderwijs hiervan schriftelijk in kennis te stellen onder vermelding van naam, ID-nummer, adres en een korte omschrijving van de reden/oorzaak en verwachte duur van de afwezigheid. Wanneer de student weer terug/beter is dient hij/zij tijdens het eerste spreekuur na de dag waarop hij/zij weer aanwezig is, zich te melden bij het bureau onderwijs. Alleen als bovenstaande procedure wordt gevolgd kan de ziektemelding in het dossier opgenomen worden en bij examenbesprekingen en verzoeken om inhaal mogelijkheden gebruikt worden. De

examencommissie kan in bepaalde gevallen een verklaring verlangen. Deze verklaring kan ook gebruikt gaan worden als bewijsmateriaal voor aanvragen uit het auditoirenfonds/afstudeerfonds.

Studiestaken, studieonderbreken

Tijdens het studiejaar kan het voorkomen dat, om welke redenen dan ook, de studie wordt onderbroken of zelfs definitief gestopt. Het is in zo'n geval noodzakelijk dat de student op de hoogte is van de daaruit voortvloeiende consequenties en eventuele verplichtingen. In alle gevallen dient de student een en ander door te geven aan het bureau onderwijs en de dienst studentzaken. Door het onderbreken c.q. staken van de studie tijdig door te geven, kunnen rechten op studieverbruik behouden blijven. Ieder jaar is de universiteit verplicht de inschrijvingsduur per student door te geven aan de informatiseringsbank in Groningen.

Wijziging van het studieadres

Indien het studieadres van een student verandert, dient deze student dit te melden bij de centrale studentenadministratie van de Universiteit Maastricht. Een formulier is te verkrijgen bij het bureau onderwijs. Er dient rekening gehouden te worden met een administratieve verwerkingstijd van tien werkdagen. Voor studenten wordt het studieadres als postadres beschouwd. Post van bureau onderwijs gaat echter altijd via de postvakjes.

Inzage in studentendossiers

Volgens de privacyregeling van de Universiteit Maastricht heeft een student recht op inzage in zijn eigen dossier. Hij/zij kan hiervoor tijdens de spreekuren een afspraak maken met een van de medewerk(st)ers van het bureau onderwijs. In het dossier zitten de inschrijfformulieren en de correspondentie van/over de student. Kopieën van diploma's, registratie van studieduur, e.d. zijn aanwezig bij de centrale studentenadministratie van de Universiteit Maastricht.

Formulieren van ziekenfondsen, verzekeringen e.d.

Verklaringen omtrent inschrijving en studie worden afgegeven door de centrale studentenadministratie en niet door het bureau onderwijs.

Diploma's

Diploma's worden afgegeven door het bureau onderwijs, na vaststelling van de examenuitslag door de examencommissie. Duplicaten worden niet verstrekt. Bij verlies of diefstal moet hiervan schriftelijke melding worden gedaan bij de instantie

die het diploma verstrekt heeft (studierichting + examencommissie). Er kan dan een verklaring worden afgegeven wanneer het diploma is uitgegeven met vermelding van het examenprogramma. Geef nooit officiële diploma's uit handen, maar werk altijd met fotokopieën.

Propedeusebeslissingen kunnen pas genomen worden na de laatste herkansingsronde in augustus. Dit betekent dat studenten die om wat voor reden dan ook vóór 15 juli deze beslissing reeds nodig hebben, niet in aanmerking komen voor een eerdere herkansing. Zij dienen de onderdelen blok 1.7, wetenschapstheorie en statistiek Ib bij de reguliere toets te halen.

Onderwijscontractanten

Het is mogelijk om als niet ingeschreven student tegen betaling deel te nemen aan het onderwijs van psychologie als zogenaamde onderwijscontractant. Als onderwijscontractant is men gerechtigd tot het volgen van het onderwijs in de overeengekomen cursus(sen) en tot deelname aan de afsluitende toets. Na het volgen van de overeengekomen cursus(sen) wordt bij voldoende resultaat door de examenadministratie een verklaring afgegeven. Het als onderwijscontractant volgen van onderwijs kan niet leiden tot het behalen van een diploma. Voor nadere informatie kan men terecht bij het secretariaat van bureau onderwijs.

6.4.2 Openingstijden bureau onderwijs; correspondentie

Onderwijsbalie

Studenten kunnen alleen tijdens de spreekuren bij het bureau onderwijs terecht. Het spreekuur is maandag tot en met donderdag van 10.00 tot 11.00 uur en van 15.00 tot 16.00 uur; vrijdag van 10.00 tot 11.00 uur.

Informatiebureau onderwijsborden

Op de informatieborden hangen alle roosters en groepsindelingen van het lopende blok en de eventuele roosterwijzigingen die bij bureau onderwijs bekend zijn. Tevens worden alle toetsuitslagen via deze borden bekendgemaakt evenals overzichten met toetsdata e.d. De informatieborden bevinden zich op niveau 0, uns 40, oost.

Post

Post voor bureau onderwijs en/of voor de examencommissie kan in de brievenbus van het bureau onderwijs worden gedeponneerd.

Postvakjes

Iedere student heeft een eigen postvakje. De postvakjes zijn op niveau 0 en worden gebruikt door de medewerkers van het bureau onderwijs om mededelingen en uitslagen te verdelen, door de studenten om mededelingen aan elkaar te verspreiden en door docenten om rechtstreeks contact met studenten op te nemen. De postvakjes zijn geordend op ID-nummer.

Correspondentie-adres

Universiteit Maastricht, bureau onderwijs faculteit der psychologie, Postbus 616, 6200 MD Maastricht.

6.5 STUDIEADVISEUR PSYCHOLOGIE

De studieadviseur is voor studenten het eerste aanspreekpunt binnen de faculteit voor informatie en advies over de studie en het studeren aan de faculteit. Indien nodig kan de studieadviseur verwijzen naar anderen binnen en buiten de faculteit. Als de studie om wat voor reden dan ook vastloopt of wanneer er studievertraging ontstaat, adviseren we om zo spoedig mogelijk contact op te nemen met één van de studieadviseurs. Zij kunnen persoonlijke adviezen en begeleiding geven, bijvoorbeeld op het gebied van studiekeuze en studieplanning. Ook kunnen zij de student adviseren in situaties waarin studievertraging ontstaat als gevolg van ziekte of andere omstandigheden. Zo nodig kunnen zij tussen student en faculteit bemiddelen.

Uiteraard zijn alle gesprekken met de studieadviseur strikt vertrouwelijk.

De studieadviseur houdt verder de studievoortgang in de gaten. Indien daar aanleiding toe bestaat kan zij studenten oproepen. Ook signaleert de studieadviseur knelpunten in het onderwijsprogramma en het examenreglement- bijvoorbeeld aan de hand van gesprekken met studenten - en rapporteert hierover aan de verantwoordelijke organen, zoals opleidingscommissie, opleidingsdirecteur en examencommissie.

Voor de volgende zaken kun je als student bij de studieadviseur terecht:

Voor informatie en advies over de studie, zoals:

- over de inhoud en de opzet van de studie;
- over een individueel studieprogramma;
- over studiemogelijkheden binnen en buiten de faculteit;
- over keuze van opleiding, studietrajecten en keuzevakken;
- over studieplanning;
- over studiemethodiek.

Voor advies in situaties die de studie bemoeilijken, zoals:

- motivatieproblemen;
- concentratieproblemen;
- psychische problemen;
- (lichamelijke) handicap;
- langdurige ziekte.
-

Voor vragen en advies inzake (wettelijke) regelingen, waaronder:

- inschrijvingsvormen;
- studieduur;
- tempo- en prestatiebeurs;
- (beroeps)procedures;
- regeling financiële ondersteuning student.

De studieadviseurs zijn Monique Doorschodt, Universiteitssingel 40, k. 5.759, tel: 38 81936 (voor studenten waarvan de achternaam begint met de letters A t/m K) en Gerda Galenkamp, Universiteitssingel 40, k. 5.747, tel: 38 81888 (voor studenten waarvan de achternaam begint met de letters L t/m Z. Afspraken kunnen gemaakt worden via het secretariaat, tel. 38 81918.

6.6 UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK

De universiteitsbibliotheek (UB) verleent diensten aan alle medewerkers en studenten van de Universiteit Maastricht en in beginsel ook aan personen en instellingen in de regio. Doel van de UB is om de hoofdtaken van de universiteit, op het terrein van onderzoek, onderwijs en maatschappelijke dienstverlening te ondersteunen. De dienstverlening van de UB aan de faculteiten wordt besproken in de facultaire bibliotheekcommissies, waarin vertegenwoordigers van bibliotheek, faculteit en studenten zitting hebben.

Collectie en locaties

De moderne collectie van de UB is toegespitst op: kennistechnologie (algemene wetenschappen), cultuurwetenschappen, economie en internationale bedrijfskunde, rechten, geneeskunde, gezondheidswetenschappen en psychologie. Naast de facultaire zwaartepunten beschikt de UB over een algemeen universitaire collectie (interdisciplinaire en niet-faculteitsspecifieke literatuur). Ook de zogeheten Jezuïetencollectie (bibliotheekcollecties van voormalige Jezuïetenopleidingen) maakt hiervan deel uit.

De collectie van de UB is verspreid over een aantal locaties. De collectie op het gebied van geneeskunde, gezondheidswetenschappen en psychologie bevindt zich in de

bibliotheek (en het studielandschap) Randwijck (Universiteitssingel 50); in de bibliotheek PMS Vijverdal (Vijverdalseweg 1) bevindt zich een collectie klinische psychiatrie.

Statistische gegevens en overheidsgegevens zijn te raadplegen in de bibliotheek Bonnefanten (Bonnefantenstraat 2), waar tevens de collectie ten behoeve van de binnenstad faculteiten (algemene wetenschappen, cultuurwetenschappen, economie, internationale bedrijfskunde, rechten) is ondergebracht.

De collecties zijn over het algemeen vrij toegankelijk en grotendeels uitleenbaar. Niet uitleenbaar zijn naslagwerken, tijdschriften, studielandschap-boeken, blokboeken en afstudeerscripties. De minder courante literatuur, waaronder tijdschriftjaargangen vóór 1992, staat opgesteld in het (niet publiektoegankelijk) magazijn, en is opvraagbaar met behulp van een UB-pas. Er is volop gelegenheid om te kopiëren met behulp van de UM-Card.

Literatuur zoeken

Hoe vind je literatuur, boeken en tijdschriften en andere media in de eigen collectie? De collecties van de UB (inclusief de studielandschappen) zijn toegankelijk door middel van een geautomatiseerde catalogus. In alle bibliotheek-locaties bevinden zich bibliotheekcomputers, waarmee de UB-catalogus doorzocht kan worden. Boeken, tijdschriften en videobanden kunnen op die manier opgezocht worden op titel, auteur of onderwerp. Bij elke titel wordt het aanvraagnummer/signatuur vermeld, dat de bibliotheeklocatie en plaatsing aangeeft. Tijdens de bibliotheekintroductie in het begin van het eerste studiejaar wordt het zoeken in de UB-catalogus uitgelegd.

Uitgebreid literatuuronderzoek

Met behulp van de UB-catalogus kunnen titels opgespoord worden van gedrukte (papieren) boeken en tijdschriften, die in de collectie van de hele UB (op alle locaties) aanwezig zijn. Bovendien biedt de UB-catalogus toegang tot andere Nederlandse catalogi, zoals de Nationale Centrale Catalogus (NCC) en het bestand met inhoudsopgaven van tijdschriften in Nederland (OLC /Online Contents). De collectie elektronische tijdschriften (online full-text) kan alleen via de UB-Home-Page geraadpleegd worden.

Uitgebreid literatuuronderzoek in diverse internationale bibliografische bestanden (literatuurbestanden) is campuswijd via het UB-cd-rom-menu (Maasnet services) mogelijk. Deze bestanden kunnen in de UB en Studielandschap, maar ook in het computerlandschap psychologie geraadpleegd worden. Een aantal bestanden (waaronder de UB-catalogus) is ook vanaf de thuiswerkplek via Internet toegankelijk. Tijdens het tweede semester worden vaardigheidstrainingen georganiseerd voor eerstejaars om te leren zoeken in de voor Psychologie belangrijkste literatuurbestanden, PsycInfo en Medline.

Uitleen

De meeste boeken in de bibliotheekcollectie zijn uitleenbaar. Om boeken te lenen is een persoonlijke UM-Card nodig. Geautomatiseerd lenen is mogelijk via de Lendomaat. De belangrijkste leenregels zijn:

- de uitleentermijn is vier weken en kan (mits de titel niet gereserveerd is) verlengd worden;
- maximaal aantal gelijktijdig te lenen boeken: tien;
- uitgeleende boeken kunnen gereserveerd worden;
- lenen en retourneren van boeken bij de locatie, waar het boek geplaatst is.

Gebruikers kunnen zelf de uitleentermijn verlengen en boeken reserveren, op computers in UB/studielandchap, computerlandchap of vanaf de thuiswerkplek.

Computerfaciliteiten

In het studielandschap, niveau 3, staan enkele tientallen studentcomputers ten behoeve van het opsporen en verwerken van informatie. Deze computers bieden toegang tot de UB-catalogus, de belangrijkste cd-rom literatuurbestanden en tot Internet (Internet Explorer en e-mail). Bovendien zijn er programma's geïnstalleerd om informatie op te slaan en te bewerken (software voor databasebeheer, spreadsheets, tekstverwerking en statistische en grafische programma's). Een deel van deze computers kan gereserveerd worden. Bovendien kunnen studenten gebruik maken van de speciale 'CD-ROM' en catalogus computers in de UB. Vóór de UB-ingang is op het podium LINK (Lees- en Internet Kafé) ingericht voor UM-studenten om te surfen en te communiceren op Internet.

Audiovisuele media

Op niveau 3 van het studielandschap kunnen videobanden individueel bekeken worden (AV-units) of groepsgewijs in een aparte ruimte (sleutel kan voor maximaal 2 uur geleend worden bij de UB-inlichtingenbalie met UM-Card als borg).

Studieplekken

Zowel in de bibliotheek als in het studielandschap zijn studieplekken ingericht en op niveau 3 een 'stille zaal' om studeren zonder geluidsoverlast mogelijk te maken. Voor de duur van (maximaal) één dag kan de sleutel van een studiekamer geleend worden (sleutel is verkrijgbaar bij de UB-uitleenbalie).

Tot slot

Behalve leenregels kent de UB nog een aantal algemene gebruiksregels. Zo is het niet toegestaan met jassen en/of tassen de bibliotheek binnen te gaan. Er kan gebruik

worden gemaakt van een garderobe en kluisjes (borg f 5,-) in de nabijheid van de UB-ingang. Vanaf januari 2002 zal (onder voorbehoud) gebruik kunnen worden gemaakt van deze kluisjes met behulp van de UM-Card. Mobiele telefoons dienen uitgeschakeld te zijn in de UB. Verder wordt van gebruikers verwacht dat de gebruikte literatuur weer op de juiste plek teruggeplaatst wordt. Roken en het nuttigen van consumpties zijn niet toegestaan.

En misschien ten overvloede: zowel voor de bibliotheek als het studielandschap geldt een 'stilte-gebod'.

Meer informatie over de dienstverlening van de UB is te vinden op de UB-Home-Page (<http://www.ub.unimaas.nl>). In de rubriek 'UB en faculteiten' biedt het UB-Portaal voor psychologie (<http://www.ub.unimaas.nl/fdp>) specifieke informatie voor studenten en medewerkers van de faculteit psychologie.

Adres van de Universiteitsbibliotheek Randwijck

Universiteitssingel 50

6229 ER Maastricht

Tel. inlichtingenbalie: 38 881804 (algemene inlichtingen; reserveren CD-ROM)

Tel. uitleenbalie: 38 81805/81806 (verlengen uitleentermijn/reserveren boeken)

Openingstijden Universiteitsbibliotheek Randwijck

ma tot en met do 08.30 - 22.00 uur

vr 08.30 - 21.00 uur

za 10.00 - 17.00 uur

zo 12.00 - 17.00 uur (presentiebibliotheek, dus geen uitleen)

Van maandag tot en met vrijdag vanaf 18.00 uur en zaterdag vanaf 14.00 uur, geldt de dienstverlening volgens presentiebibliotheek en dit houdt in dat er alleen toezicht wordt gehouden. Uitleen is dan alleen mogelijk via de Lendomaat uit de open opgestelde collectie.

De meest actuele of afwijkende openingstijden (bijvoorbeeld tijdens vakanties) zijn vermeld op de UB-Home-Page, rubriek 'algemeen'.

Basisboeken en studielandschap

Algemeen

De basisboekenlijst is een zorgvuldig opgestelde lijst met boeken waarvan docenten psychologie vinden dat studenten deze zouden moeten aanschaffen. Bij de keuze van de boeken hebben de volgende criteria - in een per boek verschillende mengverhouding - een rol gespeeld: relevantie, wetenschappelijk gehalte, didactische kwaliteit, veronderstelde 'halfwaardetijd', actualiteit en prijsstelling. Bij de opstelling van de basisboekenlijst is gelet op het bedrag dat in het studentenbudget voor de aanschaf van boeken is gereserveerd, te weten ongeveer €363,- (f 800,-) per jaar.

Functie studielandschap

Het zou een misverstand zijn ervan uit te gaan dat de aanschaf van basisboeken overbodig is omdat deze in voldoende aantallen in het studielandschap zouden staan. Niet alleen zou het gezien de grote jaargroepen studenten onbegonnen werk zijn voldoende exemplaren per titel op te nemen, het is ook en vooral niet de eerste bedoeling van het studielandschap om het mogelijk te maken dat studenten aldaar in de basisboeken kunnen studeren. Het studielandschap is in de eerste plaats opgezet om het de studenten mogelijk te maken zelf, op geleide van leerdoelen, op zoek te gaan naar relevante informatie in een gevarieerd bronnenbestand.

Inzake boeken ten behoeve van probleemgestuurd onderwijs kunnen de volgende categorieën worden onderscheiden:

- a. basisboeken. In deze boeken is een belangrijk deel van een bepaald vakgebied in kaart gebracht;
- b. alternatieve basisboeken. In de meeste wetenschapsgebieden bestaat een veelheid aan inleidingen, compendia, overzichtswerken, waarin ongeveer dezelfde onderwerpen worden behandeld. Deze onderwerpen zijn in de verschillende boeken wel op verschillende wijze uiteengezet (verschillen in: standpunten, selectie van voorbeelden, illustraties, leesbaarheid, ordening van de stof, enz.);
- c. thematische boeken. Deze boeken behandelen een beperkt thema, dat echter in het kader van een of meer taken in een bepaald blok relevant is;
- d. naslagwerken. Vooral woordenboeken en atlassen;
- e. specialistische boeken. Boeken met informatie die min of meer ver afstaat van hetgeen voor het uitwerken van leerdoelen die in de onderwijsgroepen zijn geformuleerd, nodig is.

De kern van de collectie boeken in het studielandschap wordt niet gevormd door de basisboeken, maar door de alternatieve basisboeken, thematische boeken en naslagwerken (het is duidelijk dat specialistische boeken in de bibliotheek thuishoren).

Verkendend en verwerkend studeren

In de meeste onderwijssystemen bepalen de docenten de leerdoelen voor studenten. Via colleges, practica, dictaten, boekenlijsten e.d. wordt bekend gemaakt welke stof studenten voor het tentamen moeten beheersen. De docent heeft de te verrichten leeractiviteiten voor de studenten nauwkeurig uitgestippeld. De studenten leren wat hun opgedragen wordt: ze werken de literatuur systematisch door.

In het probleemgestuurd onderwijs is de stof gecentreerd rond taken. Doorgaans zullen taken en de daaruit voortvloeiende leerdoelen aanleiding geven tot het verkennen van diverse invalshoeken en bronnen. Studenten beperken zich bij het uitwerken van de leerdoelen nogal eens tot het raadplegen van basisboek(en) en literatuurklapper. Hierbij is de kans groot dat de rapportages en discussies in de onderwijsgroepen stilvallen omdat 'iedereen hetzelfde heeft gedaan'. Studenten hebben bij de kennisvergaring in het kader van de afgesproken leerdoelen immers geput uit dezelfde bronnen. Zulke onderwijsgroepsbijeenkomsten zullen studenten veelal als

minder goed ervaren dan een bijeenkomst waarin naar voren komt dat diverse bronnen zijn geraadpleegd.

Voor zinvol en verrijkend overleg in onderwijsgroepen is het gewenst dat de verschillende studenten kennis hebben genomen van verschillende explicaties, voorbeelden, uitwerkingen van problemen, beschrijvingen van standpunten enz. uit verschillende informatiebronnen. Met andere woorden de kwaliteit van de discussies en rapportages in de onderwijsgroepen hangt sterk samen met de mate waarin de onderwijsgroepsleden verkennend hebben gestudeerd.

Verkennend leren is een gewenst voorstadium van verwerkend leren. Bij verwerkend studeren in het probleemgestuurd onderwijs heeft de student uit diverse informatiebronnen die informatie geselecteerd en verzameld die hij/zij wil bestuderen in de zin van 'het onder de knie krijgen'.

Het studielandschap is met name bedoeld om het verkennend studeren te stimuleren. Het verwerkend studeren gebeurt meestal thuis, op de kamer. Hierbij is het noodzakelijk de basisboeken bij de hand te hebben.

6.7 PROGRAMMA-EVALUATIE

Programma-evaluatie maakt het mogelijk om eventueel noodzakelijke verbeteringen in het onderwijs aan te brengen. Het is een hulpmiddel dat informatie oplevert ter lokalisering van onderwijskundig-didactische problemen en voor suggesties ter verbetering. Daarnaast vormt programma-evaluatie de basis voor informatie-uitwisseling en overleg met de direct betrokkenen van het onderwijs en zal het uitgangspunt zijn voor het nemen en uitvoeren van concrete maatregelen die het curriculum betreffen. De evaluatie-activiteiten bestaan uit de volgende vier stappen:

1. Globale screening van alle aangeboden onderwijsblokken met behulp van een vragenlijst, waarin doelstellingen, werkvormen en media geoperationaliseerd zijn. Doel van deze screening is een inzicht verwerven in waar zich in het onderwijs problemen hebben voorgedaan en een eerste beeld te krijgen van de aard van die problemen.
2. Zo nodig kan op grond van de informatie verkregen in stap 1 enig diepte-onderzoek gedaan worden in een blok waarin zich bepaalde knelpunten hebben voorgedaan.
3. Aan alle betrokkenen worden vervolgens de resultaten van stap 1 en 2 gerapporteerd. Dat gebeurt in de vorm van een kort verslag waarin de evaluator mededeling doet van zijn bevindingen, gebaseerd op een analyse van de verzamelde data en eventueel additioneel verzamelde informatie.
4. Mocht daartoe aanleiding zijn, dan kan op grond van de nu beschikbare informatie overgegaan worden tot het nemen van concrete maatregelen ter verbetering van het onderwijs. Het initiatief daartoe kan uitgaan van elk van de betrokkenen: de portefeuillehouder onderwijs, de opleidingscommissie, de programmaleider, de planningsgroep of studenten.

Standaardvragen

De resultaten worden gebaseerd op vragenlijsten waarin studenten hun mening over het onderwijsprogramma kenbaar kunnen maken. Omdat de vragen van het zogenaamde Likert-type zijn: beweringen waarmee studenten het volledig oneens (1) tot volledig eens (5) kunnen zijn, worden per vraag gemiddelden en standaarddeviatie berekend.

De vragenlijst is zo opgesteld, dat er vragen in voorkomen over alle belangrijke aspecten van probleemgestuurd onderwijs. Soms is dit slechts een enkele vraag over één aspect. Over het functioneren van de tutor wordt echter een groot aantal vragen gesteld. Deze gegevens worden na afloop aan de tutores als feedback op hun functioneren toegezonden.

Docenten en studenten zullen af en toe met de programma-evaluatie te maken krijgen. Voor de meeste studenten zal hun bemoeienis met de programma-evaluatie beperkt blijven tot het beantwoorden van de vragenlijst aan het einde van het blok.

De studenten worden geïnformeerd over de resultaten van de programma-evaluatie door de faculteit der psychologie en via het mededelingenbord bij bureau onderwijs. Verder zijn de gegevens altijd beschikbaar voor inzage.

De vragenlijst

Studenten krijgen bij de bloktoets de vragenlijst overhandigd waarbij gevraagd wordt om onderwijsgroepsnummer, bloknummer en de titel van het blok in te vullen. Deze gegevens zijn voor de verwerking van de vragenlijsten van belang. Omdat de vragenlijsten voor alle onderwijsprogramma's gelijk zijn, is het belangrijk om te weten welk blok op welke manier beoordeeld wordt.

Ook wordt gevraagd om het ID-nummer in te vullen. Dit is nodig om verbanden met bijvoorbeeld bloktoetsresultaten te leggen. Een voorbeeld van een onderzoek waarbij dit gebeurd is, is een vergelijking tussen het functioneren van docenttutores en van studenttutores. Hierbij ging het om de vraag of studenten begeleid door studenttutores even hoge punten haalden als studenten begeleid door docenttutores. Het spreekt vanzelf dat de privacy bij de verwerking van de gegevens wordt gewaarborgd.

Naast deze standaardvragenlijst wordt een korte lijst uitgereikt waarop de titels van taken, colleges, practica en trainingen zijn voorgedrukt. Van deze onderdelen kan worden aangegeven of ze goed dan wel slecht zijn geweest.

Tegelijk met het inleveren van de bloktoets worden de vragenlijsten ingeleverd.

Contactpersoon: Marianne van den Hurk, faculteitsbureau, tel. 38 81953, Universiteitssingel 40, k. 5.755

6.8 GEAUTOMATISEERDE INFORMATIEVOORZIENING (resultaten opvragen)

Omdat er enige dagen zit tussen het vaststellen van de uitslag door de blokcoördinator en het invoeren in het geautomatiseerde informatiesysteem studenten (ISS+), worden de uitslagen, zodra ze bekend zijn, opgehangen op de uitslagenborden bij het bureau onderwijs. Wanneer de gegevens in de computer zijn ingevoerd zullen de uitslagenlijsten worden verwijderd en kunnen studenten zelf hun studieresultaten raadplegen en/of printen met behulp van het ISS+. Iedere student kan zijn resultaten opvragen via het ISS+-systeem in het computerlandschap van psychologie, niveau 1, Universiteitssingel 40. Aan het begin van het academische jaar wordt een handleiding uitgegeven waarin beschreven staat hoe dit informatiesysteem geraadpleegd kan worden.

Bij onvolledigheden of foutieve resultaten, dient de student een uitdraai met de daarop vermelde onjuistheden in te leveren bij het bureau onderwijs. Een reactie op dit overzicht krijgt de student in zijn postvakje.

Twee keer per jaar ontvangt elke student een overzicht van de behaalde resultaten met de vraag dit te controleren en eventuele onjuistheden door te geven aan bureau onderwijs.

6.9 ONDERWIJSRUIMTEN

Onderwijsgroepskamers

In totaal zijn er 21 onderwijskamers beschikbaar. In iedere kamer zijn standaard twaalf stoelen aanwezig, alsmede een krijtbord. De onderwijsgroepskamers bevinden zich op elk niveau van de Universiteitssingel 40.

Computerlandschap

Locatie: Universiteitssingel 40, niveau 1

Colloquiumzalen

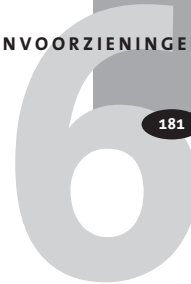
Locatie: Universiteitssingel 40 (Uns 40), niveau 0:

0.737 Diepenbeekzaal	35 plaatsen
0.731 Luikzaal	35 plaatsen
0.771 Tongerenzaal	70 plaatsen

Locatie: Universiteitssingel 50 (Uns 50), niveau 0:

0.468 en 0.420	35 plaatsen

STUDENTENVOORZIENINGEN

Locatie: P. Debyeplein 1 (Deb 1), niveau 0:
0.124 en 0.126 35 plaatsen

Collegezalen

Locatie: Universiteitssingel 40 (Uns 40), niveau 0:
0.647 Maastrichtzaal 404 plaatsen
0.673 Akenzaal 150 plaatsen

Locatie: Universiteitssingel 50 (Uns 50), niveau 0:
0.402 Blauwe zaal 259 plaatsen
0.406 Groene zaal 65 plaatsen
0.480 Rode zaal 65 plaatsen

Locatie: P. Debyeplein (Deb 1), niveau 0:
0.122 Auditorium 175 plaatsen

Locatie: Tongersestraat 53 (Ts 53), begane grond:
Collegezaal 500 plaatsen
Aula 200 plaatsen

Externe ruimten

Voor toetsen wordt veelal gebruik gemaakt van sporthallen in:
Daalhof, Goudenweg 190, 6216 TT Maastricht
De Heeg, Roserije 500, 6228 DN Maastricht
Dousberg, Dousbergweg 4, 6216 GC Maastricht
Geuselt, Olympiaweg 81, 6229 HD Maastricht
Randwijck, Sorbonnelaan 180, 6229 HD Maastricht

6.10 TOETSEN

Deelname aan toetsen

Studenten die vermeld staan op de groepsindeling, staan automatisch ingedeeld voor de desbetreffende toets. Indien een student een toets wil maken van een blok waarvoor hij/zij niet staat ingeschreven, dient hij/zij zich daarvoor in te schrijven uiterlijk twee weken voor de toets (bij het secretariaat van bureau onderwijs). Wanneer door het volgen van twee blokken toetstijden samenvallen dient de student een keuze te maken voor een van beide toetsen en de andere in de herkansing te maken.

Deelname aan herkansingen

Indien een student wil deelnemen aan een herkansingstoets, dient hij/zij zich daarvoor in te schrijven uiterlijk twee weken voor de toets.

Afwijkende toetsvorm

Wanneer een student in aanmerking wil komen voor een afwijkende toetsvorm dient hij/zij dit vooraf bij de examencommissie aan te vragen. Als hiervoor toestemming wordt gegeven dan moet hij/zij zich minimaal één week voor de toets bij het secretariaat van bureau onderwijs melden zodat nadere afspraken kunnen worden gemaakt over het maken van de afwijkende toets.

Toetstijden (onder voorbehoud)

Eerstejaars	09.00 - 11.00 uur
Tweedejaars	11.30 - 13.30 uur (behalve blok 2.7: géén toets)
Derdejaars	14.00 - 16.00 uur (behalve blokken 3.7.1 t/m 3.7.4: 11.30 - 13.30 uur)
Voortgangstoets	10.00 - 13.00 uur

Bloктоetsen

Eerste periode	vr	28 september 2001	Sporthal Daalhof
Tweede periode	vr	09 november 2001	Sporthal de Heeg
Derde periode	vr	21 december 2001	Sporthal Daalhof
Vierde periode	vr	22 februari 2002	Sporthal de Heeg
Vijfde periode	vr	05 april 2002	Sporthal Daalhof
Zesde periode	vr	17 mei 2002	Sporthal Daalhof
Zevende periode	vr	28 juni 2002	Sporthal de Heeg

Voortgangstoetsen (locatie onder voorbehoud: Sporthal Dousberg)

Eerste voortgangstoets	vr	16 november 2001
Tweede voortgangstoets	vr	01 maart 2002
Derde voortgangstoets	vr	24 mei 2002

Niet-blokgebonden onderwijs en herkansingen

Alle toetsdata en locaties zijn onder voorbehoud

Jaar 1

Toetsen niet-blokgebonden onderwijs en herkansingen				
M&T toets	ma	22-10-01	13.30-15.30 uur	Sporthal de Heeg
Stat Ia deeltoets 1	ma	14-01-02	13.30-15.30 uur	Sporthal de Geuselt
Stat Ia deeltoets 2	ma	04-03-02	13.30-15.30 uur	Sporthal de Heeg
Stat Ia deeltoets 3	ma	15-04-02	13.30-15.30 uur	Sporthal de Heeg
Stat Ia deeltoets 4	ma	13-05-02	13.30-15.30 uur	Sporthal de Heeg
Wetens.theorie toets	ma	24-06-02	13.30-15.30 uur	Sporthal de Heeg
Herk. M&T	wo	05-12-01	11.00-13.00 uur	Uns 50-0.402
Herk. Stat Ia	wo	01-05-02	11.00-13.00 uur	Uns 50-0.402
Herk. Stat Ib	Wordt nader bekend gemaakt			
Herk. Stat Ib (00/01)	wo	22-08-01	11.00-13.00 uur	Uns 50-0.402
Herk. Wetens.Th	Wordt nader bekend gemaakt			
Herk. Wetens.Th (00/01)	di	21-08-01	16.00-18.00 uur	Uns 40-0.647

HOOFDSTUK 6

184

Herkansingen bloktoetsen				
Herk. 1.7 (00/01)	do	23-08-01	13.30-15.30 uur	Uns 40-0.647
Herk. 1.1	ma	19-11-01	13.30-15.30 uur	Uns 40-0.647
Herk. 1.2	ma	21-01-02	13.30-15.30 uur	Uns 40-0.647
Herk. 1.3	ma	11-03-02	13.30-15.30 uur	Uns 40-0.647
Herk. 1.4	ma	22-04-02	13.30-15.30 uur	Uns 40-0.647
Herk. 1.5	ma	03-06-02	13.30-15.30 uur	Uns 40-0.647
Herk. 1.6	ma	01-07-02	13.30-15.30 uur	Uns 40-0.647
Herk. 1.7	Wordt nader bekend gemaakt			

Jaar 2

Bijzonderheden bloktoetsen
Geén bloktoets 2.7

Toetsen niet-blokgebonden onderwijs en herkansingen				
Comp. vaardigheid II	Vooralsnog géén toets			
Stat IIa toets	di	23-04-02	13.30-15.30 uur	Sporthal de Heeg
Stat IIb toets	di	18-06-02	13.30-15.30 uur	Sporthal de Heeg
Herk. Stat IIb (00/01)	wo	22-08-01	13.30-15.30 uur	Uns 50-0.402
Herk. Stat IIa	di	04-06-02	13.30-15.30 uur	Uns 50-0.402
Herk. Stat IIb	Wordt nader bekend gemaakt			

Herkansingen bloктоetsen				
Herk. 2.7 (00/01)	di	21-08-01	13.30-15.30 uur	Uns 40-0.647
Herk. 2.1	di	20-11-01	13.30-15.30 uur	Uns 40-0.647
Herk. 2.2	di	15-01-02	13.30-15.30 uur	Uns 40-0.647
Herk. 2.3	di	05-03-02	13.30-15.30 uur	Uns 40-0.647
Herk. 2.4	di	16-04-02	13.30-15.30 uur	Uns 40-0.647
Herk. 2.5	di	04-06-02	13.30-15.30 uur	Uns 40-0.647
Herk. 2.6	di	02-07-02	13.30-15.30 uur	Uns 40-0.647
Herk. 2.7	Wordt nader bekend gemaakt			

Jaar 3

Bijzonderheden bloктоetsen				
Bloктоets 3.7.1	vr	28-06-02	11.30-13.30 uur	Sporthal de Heeg
Bloктоets 3.7.2	vr	28-06-02	11.30-13.30 uur	Sporthal de Heeg
Bloктоets 3.7.3	vr	28-06-02	11.30-13.30 uur	Sporthal de Heeg
Bloктоets 3.7.4	vr	28-06-02	11.30-13.30 uur	Sporthal de Heeg

Toetsen niet-blokgebonden onderwijs en herkansingen				
Stat IIIa	wo	31-10-01	09.00-11.00 uur	Sporthal de Heeg
Stat IIIb	wo	06-02-02	09.00-11.00 uur	Sporthal de Heeg
Comp. vaardigheid III	vr	31-05-02	09.00-11.00 uur	Sporthal Randwijck
Herk. Comp.Vrd.3 (00/01)	do	23-08-01	11.00-13.00 uur	Uns 40-0.647
Herk. Stat IIIa	vr	14-12-01	11.00-13.00 uur	Uns 40-0.647
Herk. Stat IIIb	wo	27-03-02	11.00-13.00 uur	Deb 1-0.122
Herk Stat IIIb (00/01)	vr	24-08-01	11.00-13.00 uur	Uns 40-0.673
Herk. Comp. vaard. III	Wordt nader bekend gemaakt			

Herkansingen bloктоetsen				
Herk. 3.7.1 (00/01)	wo	22-08-01	08.30-10.30 uur	Deb 1-0.122
Herk. 3.7.2 (00/01)	wo	22-08-01	08.30-10.30 uur	Deb 1-0.122
Herk. 3.7.3 (00/01)	wo	22-08-01	08.30-10.30 uur	Deb 1-0.122
Herk. 3.7.4 (00/01)	wo	22-08-01	08.30-10.30 uur	Deb 1-0.122
Herk. 3.1.A	wo	21-11-01	08.30-10.30 uur	Uns 50-0.402
Herk. 3.1.B	wo	21-11-01	08.30-10.30 uur	Uns 50-0.402
Herk. 3.2.A	wo	16-01-02	08.30-10.30 uur	Uns 50-0.402
Herk. 3.2.B	wo	16-01-02	08.30-10.30 uur	Uns 50-0.402
Herk. 3.3.A	wo	06-03-02	08.30-10.30 uur	Uns 50-0.402
Herk. 3.3.B	wo	06-03-02	08.30-10.30 uur	Uns 50-0.402
Herk. 3.4.1	wo	17-04-02	08.30-10.30 uur	Uns 50-0.402
Herk. 3.4.2	wo	17-04-02	08.30-10.30 uur	Uns 50-0.402
Herk. 3.4.3	wo	17-04-02	08.30-10.30 uur	Uns 50-0.402
Herk. 3.4.4	wo	17-04-02	08.30-10.30 uur	Uns 50-0.402
Herk. 3.5.1	wo	05-06-02	08.30-10.30 uur	Uns 50-0.402
Herk. 3.5.2	wo	05-06-02	08.30-10.30 uur	Uns 50-0.402
Herk. 3.5.3	wo	05-06-02	08.30-10.30 uur	Uns 50-0.402
Herk. 3.5.4	wo	05-06-02	08.30-10.30 uur	Uns 50-0.402
Herk. 3.6.1	wo	03-07-02	11.00-13.00 uur	Uns 50-0.402
Herk. 3.6.2	wo	03-07-02	11.00-13.00 uur	Uns 50-0.402
Herk. 3.6.3	wo	03-07-02	11.00-13.00 uur	Uns 50-0.402
Herk. 3.6.4	wo	03-07-02	11.00-13.00 uur	Uns 50-0.402
Herk. 3.7.1	Wordt nader bekend gemaakt			
Herk. 3.7.2	Wordt nader bekend gemaakt			
Herk. 3.7.3	Wordt nader bekend gemaakt			
Herk. 3.7.1	Wordt nader bekend gemaakt			

Inschrijving voor herkansingen

Studenten moeten zich inschrijven voor een herkansing. Deze inschrijving dient minimaal twee weken voor de datum van de herkansing binnen te zijn. Op basis van deze gegevens bepaalt de blokcoördinator op welke manier de herkansing wordt aangeboden en kan het bureau onderwijs de geschikte ruimte regelen. Te late aanmelding kan er toe leiden dat een student uitgesloten wordt van deelname aan de herkansing. Inschrijving gebeurt via de klapper 'inschrijvingen herkansingen' van bureau onderwijs. Deze regeling geldt ook voor studenten die willen herkansen bij de reguliere bloktoets aan het einde van een blok.

6.11 AFSTUDEREN

Een student die het voornemen heeft af te studeren dient zich twee maanden voor de afstudeerdatum te melden bij bureau onderwijs door middel van het 'aanmeldingsformulier doctoraal examen'. Dit formulier is verkrijgbaar bij het secretariaat van de examencommissie (tijdens openingstijden). Het formulier moet uiterlijk twee maanden voor de gewenste afstudeerdatum worden ingediend. In een bijlage moet een overzicht van de studieresultaten worden bijgevoegd. De betreffende student dient zelf van tevoren het overzicht met studieresultaten te controleren en onduidelijkheden of onjuistheden door te geven aan bureau onderwijs. Hierdoor kan onnodige vertraging in het vaststellen van de examenuitslag worden voorkomen. Iedere maand kan worden afgestudeerd. De diploma-uitreiking vindt slechts drie keer in het studiejaar plaats conform onderstaand schema. Afhankelijk van de afstudeerdatum kan via het studenten service centrum restitutie van het collegegeld worden aangevraagd. De afstudeerdatum is de datum van uitschrijving bij het studentenservicecentrum.

Afstudeerdatum	Inleveren aanvraag	Inleveren afstudeerwerkstuk	Laatste beoordeling	Formele uitreiking
31-08	01-07	15-07	15-08	25/26 oktober 2001
30-09	01-08	15-08	15-09	25/26 oktober 2001
31-10	01-09	15-09	15-10	24/25 januari 2002
30-11	01-10	15-10	15-11	24/25 januari 2002
31-12	01-11	15-11	15-12	24/25 januari 2002
31-01	01-12	15-12	15-01	16/17 mei 2002
28-02	01-01	15-01	15-02	16/17 mei 2002

HOOFDSTUK 6

188

31-03	01-02	15-02	15-03	16/17 mei 2002
30-04	01-03	15-03	15-04	16/17 mei 2002
31-05	01-04	15-04	15-05	oktober 2002
30-06	01-05	15-05	15-06	oktober 2002
31-07	01-06	15-06	15-07	oktober 2002

Wanneer blijkt dat een student er niet in slaagt om de aangevraagde afstudeerdatum daadwerkelijk te halen, dan vervalt deze aanvraag en moet de aanvraag voor een volgende datum opnieuw worden ingediend. Ongeveer twee weken voor de diploma-uitreiking ontvangen de betreffende studenten schriftelijk bericht van de examencommissie over de examenuitslag, de plaats en het tijdstip van afstuderen. Wanneer de student denkt in aanmerking te komen voor een cum laude moet deze dit zelf aanvragen.

Voor de inlevering van het afstudeerwerkstuk gelden de volgende regels: na inlevering van het afstudeerwerkstuk hebben de beoordelaars 20 werkdagen de tijd om dit na te kijken. Indien het afstudeerwerkstuk tijdig bij bureau onderwijs is ingeleverd, draagt bureau onderwijs er zorg voor dat de beoordeling op tijd terugkomt. Indien het afstudeerwerkstuk later ingeleverd wordt, ligt de verantwoordelijkheid bij de student zelf. Deze moet er dan voor zorgen dat de beoordeling op tijd binnen is bij bureau onderwijs.

**Medewerkers faculteit der
Psychologie**

**Leeropdracht hoogleraren en
universitair hoofddocenten**

Medewerkers faculteit der psychologie

Lijst van afkortingen

AiO	Assistent in Opleiding
BO	Bureau onderwijs
EP	Experimentele psychologie
Ex. cie	Examencommissie
FB	Faculteitsbureau
FdP	Faculteit der psychologie
FR	Faculteitsraad
HgL	Hoogleraar, professor
Instr. Dienst	Instrumentele dienst
KNAW	Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen
NC	Neurocognitie
OB	Opleidingsbestuur
OiO	Onderzoeker in Opleiding
OWW	Onderwijswetenschappen
Oz. ass.	Onderzoeksassistent
Pers. ass	Personeelsassistent
Secr.	Secretariaat
Toeg.	Toegevoegd
TUD	Tijdelijk universitair docent
UD	Universitair docent
UHD	Universitair hoofddocent
Vz.	Voorzitter
W&V	Werving en voorlichting

Titel	Naam, Voornaam	Groep	Functie	Kamer	Telefoon
Drs.	Atteveldt van, Nienke	NC	AiO, Docent	k. 4.773	38 81906
Ing.	Beurgens, Jacques	FB	IT-coördinator	k. 5.754	38 81882
	Blaauw, Ellen	BO, OWW	Secr. Stages, Secr. OWW	k. 5.761/ k. 2.735	38 84002/84123
Dr.	Blokland, Arjan	NC	KNAW	k. 4.743	38 81903/81039
Dr.	Blomert, Leo	NC	UHD	k. 4.748	38 81949
Drs.	Bonte, Milene	NC	AiO, Docent	k. 4.755	38 84036
Dr.	Boon, Brigitte	EP	UD	k. 3.736	38 81943
Prof.dr.	Boon, Louis	NC	HgL, Vz. NC	k. 4.777	38 81885/83668
Dr.	Boshuizen, Els	OWW	UHD	k. 2.731	38 84035

LIJST VAN MEDEWERKERS

191

Dr.	Breukelen van, Gerard	FB	UD	k. 3.771	38 84001/82274
Dr.	Broers, Nick	FB	UD	k. 3.771	38 81929/82274
Drs.	Candel, Ingrid	EP	AiO	k. 3.743	38 81963
Drs.	Capalbo, Michael	NC	AiO, Docent	k. 4.755	38 84037
Drs.	Cima, Maaïke	EP	honorair	n.v.t.	n.v.t.
Dr.	Cremer de, David	EP	UHD	k. 3.748	38 84009
	Cuijpers, Anouk	NC	Secr. NC	k. 4.756	38 82173/83500
Drs.	Dellen van, Wilfred	NC	Docent	k. 4.767	38 81894
Dr.	Doorn van, Robert	EP	UD	k. 3.749	38 81926
Drs.	Doorschodt, Monique	NC, FB	Studieadviseur, Docent	k. 5.759	38 81936
Drs.	Doumen, Michelle	FB	Toeg. Docent	k. 5.773	38 84058
	Duijzings, Ruud	FB	Ass. beheerder	k. 5.750	38 81947
Drs.	Elgersma, Hermien	EP	UD	k. 3.773	38 82474
Drs.	Empelen van, Pepijn	EP	AiO	k. 3.753	38 81554
	Engelen, Ina	FB	Internationalisering	k. 5.753	38 81920
Drs.	Fonteyjn, Herco	EP	UD	k. 3.777a	38 81907
Dr.	Formisano, Elia	NC	UD	k. 4.738	38 84040
Prof.dr.	Frijda, Nico	FB	honorair	n.v.t.	n.v.t.
Drs.	Galenkamp, Gerda	NC, FB	Studieadviseur, Docent	k. 5.747	38 81888
	Gielissen, Johan	FB	Instr. Dienst	k. 3.756k	38 84007
Prof.dr.	Goebel, Rainer	NC	HgL	k. 4.754	38 84014
Ing.	Hamers, Huub	FB	Instr. Dienst	k. 3.754	38 81919
Drs.	Hammer, Anke	NC	Oz. Ass.	k. 4.747	
	Hartmans, Maurice	FB	Ass. netwerkbeheerder	k. 5.756	38 81946
Drs.	Havermans, Remco	EP	AiO, Docent	k. 3.735	38 84053
	Hellenbrand, Ron	FB	Instr. Dienst	k. 3.756k	38 84059
Ing.	Hendrickx, Marcel	FB	Instr. Dienst	k. 3.750	38 81932
Drs.	Horselenberg, Robert	EP	AiO, Docent	k. 3.743	38 81924
Dr.	Hospers, Harm	EP	UHD, Opl. Dir.	k. 3.731	38 82399
Dr.	Houx, Peter	NC	UHD	k. 4.731	38 81902
Dr.	Hurk van den, Marianne	FB	UD	k. 5.755	38 81953

HOOFDSTUK 7

192

Prof.dr.	Jansen, Anita	EP	HgL	k. 3.731a	38 81910
	Jeukens, Annemie	NC	Secr.	k. 4.756	38 82173/83500
Prof.dr.	Jolles, Jelle	NC	HgL	drt. 10	38 81912
Dr.	Jonkman, Lisa	NC	UD	k. 4.732	38 81956
Drs.	Kesteren van, Nicole	EP	AiO	k. 3.755	38 84051
	Knoops, Karin	BO	Secr. BO	k. 5.761	38 81911
Prof.dr.	Kok, Gerjo	FB, EP	HgL, Decaan FdP	k. 5.732 k. 3.746	38 81937 38 84009
Drs.	Kokx, Irma	BO	Hoofd BO	k. 5.777	38 81883
Drs.	Kools, Marieke	EP	AiO	k. 3.761	38 82475
Drs.	Kriegeskorte, Niko	NC	AiO, Docent	k. 4.749	38 84038
Drs.	Lamers, Caroline	NC	AiO	k. 4.735	38 81901
	Lamers, Monique	NC	honorair	k. 4.747	38 82469
Dr.	Loosbroek van, Erik	NC	UD	k. 4.747	38 84045
Dr.	Martijn, Carolien	EP	UD	k. 3.767	38 84067
Prof.dr.	Merckelbach, Harald	EP	HgL	k. 3.732a	38 81945
Dr.	Mier van, Hanneke	NC	TUD	k. 4.765	38 84010
Drs.	Mitterer, Holger	NC	AiO, Docent	k. 4.759	38 82177
	Mordang, Yvonne	FB	Secr. FB	k. 5.738	38 81886
Dr.	Mulkens, Sandra	EP	UD	k. 3.773	38 84052
Drs.	Nederkoorn, Sjaan	EP	AiO	k. 3.735	38 81925
Dr.	Nijman, Henk	EP	honorair	n.v.t.	n.v.t.
	Pieters, Marian	BO	Ex.cie	k. 5.765	38 81939
Dr.	Raaijmakers, Wijnand	NC	UD	k. 4.777a	38 81880
Dr.	Ramaekers, Jan	NC	UD	k. 4.737	38 81951
Dr. Mr.	Rassin, Eric	EP	honorair	k. 3.765	38 81944
Drs.	Rauner, Michael	EP	honorair	n.v.t.	n.v.t.
Drs.	Reithler, Joel	NC	AiO	k. 4.761	38 81896
Drs.	Roefs, Anne	EP	OiO	k. 3.747	38 82191
Dr.	Ruiter, Rob	EP	UD	k. 3.753	38 82413
Drs.	Satijn, Tim	EP	onderzoeker	n.v.t.	n.v.t.
Dr.	Schiller, Niels	NC	KNAW	k. 4.743	38 84041
	Schipper, Willie	FB	W&V	k. 5.771	38 81871
Dr.	Schmitt, Bernadette	NC	UD	k. 4.742	38 81934
Drs.	Schotel, Henk	NC	Docent	k. 4.773	38 82172

LIJST VAN MEDEWERKERS

193

Dr.	Schwarzbach, Jens	NC	UD	k. 4.761	38 82468
	Smeets, Nathalie	FB	Secr. decaan, Pers. ass.	k. 5.732a	38 81918
Drs.	Smeets, Sandra	NC	AiO, Docent	k. 4.773	38 82170
Dr.	Smit, Harry	NC	UD	k. 4.771	38 82176
Dr.	Smulders, Fren	EP	UD	k. 3.744	38 81909
Drs.	Sprokkel, Ed	FB	Directeur	k. 5.742	38 82174
Drs.	Stapert, Sven	NC	AiO	k. 4.731	38 81942
Dr.	Stauder, Hans	NC	UHD	k. 4.736	38 81933
	Suppers, Pascal	FB	Netwerkbeheerder	k. 5.756	38 84034
Drs.	Theunissen, Eef	NC	AiO, Docent	k. 4.735	38 81940
Drs.	Theunissen, Nicole	EP	AiO	k. 3.759	38 81927
	Timmers, Harrie	BO	Logistiek & planning	k. 5.773	38 84013
	Uijen van, Truus	EP	Secr. EP	k. 3.737	38 81905
Dr.	Unema, Pieter	EP	UD	k. 3.749	38 81954
Drs.	Vermeer, Peter	NC	Docent, Vz. Ex. Cie	k. 4.744	38 81895
Drs.	Vermeeren, Annemiek	NC	UD	k. 4.737	38 81952
Drs.	Vries de, Anton	NC	UD	k. 4.765	38 84043
Drs.	Vries de, Rob	NC	UD	k. 4.767	38 81894
Drs.	Welie, Sander	FB	Toeg. onderzoeker	n.v.t.	n.v.t.
Drs.	Werrij, Marieke	EP	AiO, docent	k. 3.747	38 84046
Dr.	Wessel, Ineke	EP	Post Doc.	k. 3.738	38 81941
Dr.	Wiel van de, Margje	EP	TUD	k. 3.742	38 82171
Dr.	Wiers, Reinout	EP	UD, Vz. FR	k. 3.732	38 81935
	Winants, Jules	FB	Grafisch medewerker	k. 5.748	38 82180
Dr.	Wittevan, Henk	EP	honorair	n.v.t.	n.v.t.

Algemene opmaak van de e-mail-adressen medewerkers:
voorletter.voorvoegselachternaam@psychology.unimaas.nl

Algemeen adres Faculteit der psychologie

Bezoekadres   Universiteitssingel 40
6229 ER Maastricht

Postadres   Postbus 616
6200 MD Maastricht

Algemeen telefoonnummer 043 - 38 81886

Algemeen faxnummer   043 - 38 84199

Leeropdrachten hoogleraren en universitair hoofddocenten

Naam	Boon, Prof. dr. A.J.
Capaciteitsgroep	Neurocognitie
Functie	Hoogleraar
Wetenschapsgebied	Algemene wetenschapsleer
Telefoon	043 - 38 81885
E-mail	l.boon@psychology.unimaas.nl
Naam	Blomert, Dr. L.
Capaciteitsgroep	Neurocognitie
Functie	Universitair hoofddocent
Wetenschapsgebied	Cognitieve neurowetenschappen
Telefoon	043 - 38 81949
E-mail	l.blomert@psychology.unimaas.nl
Naam	Goebel, Prof. dr. R.W.
Capaciteitsgroep	Neurocognitie
Functie	Hoogleraar
Wetenschapsgebied	Cognitieve neurowetenschappen
Telefoon	043 - 38 84014
E-mail	r.goebel@psychology.unimaas.nl
Naam	Hospers, Dr. H.J.
Capaciteitsgroep	Experimentele psychologie
Functie	Universitair hoofddocent
Wetenschapsgebied	Toegepaste psychologie
Telefoon	043 - 38 82399
E-mail	h.hospers@psychology.unimaas.nl

Naam	Houx, Dr. P.J.
Capaciteitsgroep	Neurocognitie
Functie	Universitair hoofddocent
Wetenschapsgebied	Neuropsychologie
Telefoon	043 - 38 81902
E-mail	p.houx@psychology.unimaas.nl
Naam	Jansen, Prof. dr. A.T.M.
Capaciteitsgroep	Experimentele psychologie
Functie	Bijzonder hoogleraar
Wetenschapsgebied	Klinische psychologie i.h.b. eetstoornissen
Telefoon	043 - 38 81910
E-mail	a.jansen@psychology.unimaas.nl
Naam	Jolles, Prof. dr. J.J.
Capaciteitsgroep	Neurocognitie
Functie	Hoogleraar
Wetenschapsgebied	Biologische psychologie en neuropsychologie
Telefoon	043 - 38 81041/38 81912
E-mail	j.jolles@psychology.unimaas.nl
Naam	Kok, Prof. dr. G.J.
Capaciteitsgroep	Experimentele psychologie
Functie	Hoogleraar toegepaste psychologie en bijzonder hoogleraar vanwege de Stichting Aids Fonds, met als opdracht: aids-preventie en gezondheidsvoorlichting
Wetenschapsgebied	Toegepaste psychologie
Telefoon	043 - 38 81937/38 84009
E-mail	g.kok@psychology.unimaas.nl
Naam	Merckelbach, Prof. dr. H.L.G.J.
Capaciteitsgroep	Experimentele psychologie
Functie	Hoogleraar
Wetenschapsgebied	Toegepaste functioneleer, in het bijzonder de experimentele psychologische studie van afwijkend gedrag
Telefoon	043 - 38 81945
E-mail	h.merckelbach@psychology.unimaas.nl
Naam	Stauder, Dr. J.E.A.
Capaciteitsgroep	Neurocognitie
Functie	Universitair hoofddocent
Wetenschapsgebied	Biologische ontwikkelingspsychologie
Telefoon	043 - 38 81933
E-mail	h.stauder@psychology.unimaas.nl

HOOFDSTUK 7